

Begroting

2007

provincie Drenthe

"Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe"

Gedeputeerde staten van Drenthe
Augustus 2006

Colofon

Productie: *Stafgroep Financiën en Control*
Grafische verzorging: *Docucentrum provincie Drenthe*

Voorwoord

De Begroting 2007 is de laatste begroting van deze statenperiode die wij u aanbieden. Ook deze begroting staat in het teken van de realisatie van ons programma Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe. Zoals wij ook in de Voorjaarsnota 2006 hebben aangegeven liggen wij op koers met de realisatie van onze ambitieuze doelen. De uitvoering van ons programma is deels gerealiseerd. In financiële zin hebben wij nog niet alle middelen een bestemming gegeven, maar in de afgelopen jaren wel veel vastgelegd en het nodige staat er nog aan te komen. Kortom, de Begroting 2007 bouwt voort op de besluiten die u hebt genomen bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2006 en de moties die u hebt aanvaardt.

De Begroting 2007 beoogt af te maken waar wij in 2003 zijn begonnen. Daarnaast hebben wij ervoor gezorgd dat er in de begroting ruimte is voor het honoreren van nieuwe wensen in de volgende collegeperiode. Voor een belangrijk deel zullen deze betrekking hebben op de uitvoering en cofinanciering van de Strategische agenda van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland en infrastructurele projecten.

Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2006 heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die ten tijde van opstelling daarvan nog niet waren te voorzien. De belangrijkste wijzigingen hebben betrekking op de algemene uitkering uit het Provinciefonds. De junicirculaire pakt voor de provincie Drenthe gunstig uit. Naast een aantal technische aanpassingen is de raming voor de motorrijtuigenbelastingen aangepast en zijn de lasten voor de revitalisering van het provinciehuis geactualiseerd.

Tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota hebt u moties aanvaard op het gebied van de vorming van een sociaal fonds ten behoeve van de ondersteuning van vrijwilligers en ter promotie van recreatie en toerisme. De middelen voor het sociaal fonds voor 2006 zijn opgenomen in de 7e wijziging van de Begroting 2006. Voor de resterende middelen voor 2007 en de middelen voor toerisme en recreatie zullen wij met nadere voorstellen komen.

De Begroting 2007 is qua opzet een doorontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren. Dit jaar is verdere invulling gegeven aan de opzet van het programmaplan. Daarbij hebben wij verder de voorstellen van uw werkgroep programmabegroting uitgewerkt. Het benoemen van doelstellingen en bijbehorende indicatoren is verder verbeterd. Daarnaast zijn de beleidsvoornemens van het provinciaal bestuur geordend. Wij beogen daarmee te bereiken dat voor u meer inzichtelijk is wat het beleidsdoel is, wat de provinciale inzet hiervoor is en welk resultaat wij wanneer hiermee trachten te bereiken.

Wij vertrouwen erop dat de nieuwe begroting u wederom de nodige informatie biedt voor de uitoefening van uw kaderstellende en controlerende taak.

College van gedeputeerde staten van Drenthe

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	7
Kerngegevens provincie Drenthe	9
I. Beleidsbegroting	11
I.1. Programmaplan	12
Programma 1.0. Provinciale staten	12
Programma 1.1. Bestuurlijke aangelegenheden	15
Programma 1.2. Interprovinciale samenwerking	27
Programma 2.0. Openbare orde en veiligheid	29
Programma 3.0. Verkeer	35
Programma 3.1. Beheer en onderhoud	43
Programma 3.2. Vervoer	52
Programma 4.0. Waterhuishouding	56
Programma 5.0. Milieu algemeen	68
Programma 5.1. Bodem	76
Programma 5.2. Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	103
Programma 6.0. Landelijk Gebied	119
Programma 6.1. Natuur	123
Programma 6.2. Plattelandsontwikkeling	130
Programma 7.0. Economie	148
Programma 7.1. Toerisme en recreatie	159
Programma 8.05. Ontwikkeling cultuur, welzijn en zorg-beleid	166
Programma 8.06. Opgroeien	172
Programma 8.07. Werken en leren	177
Programma 8.08. Wonen en leefomgeving	181

Programma 8.09.	Participatie	186
Programma 8.10.	Parels van Drenthe	192
Programma 9.0.	Ruimtelijke Ordening	209
Programma 9.1.	Volkshuisvesting en stedelijke ontwikkeling	214
Programma 0.0.	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	217
I.2.	Paragrafen	226
Paragraaf 2.1.	Lokale heffingen	226
Paragraaf 2.2.	Weerstandvermogen	229
Paragraaf 2.3.	Onderhoud kapitaalgoederen	239
Paragraaf 2.4.	Financiering	243
Paragraaf 2.5.	Bedrijfsvoering	246
Paragraaf 2.6.	Verbonden partijen	252
Paragraaf 2.7.	Paragraaf Grondbeleid	256
II.	Financiële begroting	257
II.1.	Overzicht van baten en lasten, tevens Meerjarenraming 2007-2010	258
II.2.	Verklaring aanmerkelijke verschillen	263
II.3.	Incidentele lasten en baten	264
II.4.	Financiële positie en toelichting	266
	4.1. Intensiveringen	266
	4.2. Bezuinigingen	267
	4.3. Investerings naar nut	267
	4.4. Financiering	270
	4.5. Stand en verloop van reserves en voorzieningen	270

II.5.	Toelichting op belangrijke ontwikkelingen	280
	Afkortingenwijzer	282

Inleiding

De nu voorliggende Begroting 2007 is in haar opzet op enige punten gewijzigd ten opzichte van de Begroting 2006. De voornaamste wijzigingen zijn doorgevoerd in de beleidsbegroting en in enkele bijlagen van de financiële begroting.

- In de Beleidsbegroting 2006 is voor het eerst getracht de doelstellingen te ordenen. De doelstellingen trachten antwoord te geven op: “Wat willen we bereiken?”. Dit jaar zijn voor het eerst de beleidsvoornemens geordend. De beleidsvoornemens beschrijven de beoogde resultaten van de provinciale inzet. De beoogde resultaten trachten antwoord te geven op de vraag: “Wat gaan we dit jaar doen om de doelstelling te bereiken?”. Hiermee is één van de belangrijke ideeën van de statengroep programmabegroting doorgevoerd.
- Twee belangrijke wijzigingen in de bijlagen van de financiële begroting zijn dat een investeringsoverzicht is opgenomen en dat de bijlage: “stand en verloop van de reserves en voorzieningen” is gewijzigd. Het idee van de statengroep programmabegroting heeft geleid tot de totstandkoming van het investeringsoverzicht. Het in vesteringsoverzicht geeft op hoofdlijnen inzicht in de te verwachten investeringen. Met de wijziging van het verloopoverzicht reserves en voorzieningen worden verschillende aanbevelingen van de onderzoekscommissie reserves en voorzieningen omtrent de begroting overgenomen.
- Ten slotte is er een verandering in de presentatie van de budgetten doorgevoerd. In de Begroting 2007 zijn de budgetten afgerond op duizendtallen. In het overzicht van baten en lasten kunt u wel op de euro nauwkeurig nakijken wat het daadwerkelijke budget is dat uw staten vaststellen. Door de afronding is het mogelijk dat er een tellingsverschil van € 1.000,-- optreedt.

Hierna beschrijven wij kort de vier onderdelen van de Begroting.

Het programmaplan (beleidsbegroting)

In het programmaplan wordt per programma expliciet ingegaan op de maatschappelijke effecten en de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te verwezenlijken. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen: Wat willen we?

Wat gaan we ervoor doen? Wat gaat het kosten? Een programma wordt gedefinieerd als een cluster van samenhangende provinciale doelstellingen.

De paragrafen (beleidsbegroting)

In de paragrafen worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de provincie. De paragrafen bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten en lokale heffingen en vallen daarom onder de beleidsbegroting. De paragrafen betreffen: onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen, grondbeleid, financiering, bedrijfsvoering, weerstandsvermogen en lokale heffingen.

Het overzicht van baten en lasten (financiële begroting)

Via vaststelling van de Begroting autoriseren de staten het college tot het doen van uitgaven. Gezien het belang van een goed inzicht in de baten en lasten worden de baten en lasten per programma weergegeven in een afzonderlijk overzicht. Dit overzicht is integraal, dat wil zeggen dat het alle baten en lasten bevat, zoals opgenomen in het programmaplan. Tevens zijn de budgetten niet afgerond, zodat het exact te besteden bedrag wordt geautoriseerd.

De uiteenzetting van de financiële positie (financiële begroting)

Inzicht in de financiële positie is van belang, mede met het oog op de continuïteit van de provincie. Daarom besteden wij afzonderlijk aandacht aan de financiële positie. Dit gebeurt ook in een meerjarig perspectief. Speciale aandacht geven wij aan de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen.

Van de verschillende onderdelen heeft het programmaplan enige nadere toelichting. Het programmaplan bestaat per programma uit de volgende onderdelen:

- Missie
- Programmaonderdelen
- Prioriteiten
- Financieel totaaloverzicht

Missie

In het programmadeel van de nieuwe Begroting begint de beschrijving van elk programma met een “missie”, waarin in het algemeen de maatschappelijke effecten worden beschreven waaraan het programma een bijdrage beoogt te leveren. Hier staat beschreven aan welke strategische doelen het programma een bijdrage levert. Er wordt een overzicht van strategische doelen gegeven. Strategische doelen zijn de veranderingen die de overheid, i.c. de provincie, in de samenleving wil bereiken. Het geeft de koers op hoofdlijnen aan voor de langere termijn.

Programmaonderdelen

De beschrijvingen van de programma-onderdelen beantwoorden de volgende vragen.

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Hoe stel ik vast of dat gaat lukken?

Ter beantwoording van deze vragen worden de doelstellingen beschreven en van indicatoren voorzien. De indicatoren zijn dit jaar verder ontwikkeld. Nadere doorontwikkeling blijft van belang. Verder wordt in de nieuwe duale begroting als onderdeel van de beschrijving van de programma's per doelstelling een beschrijving gegeven van de concrete beleidsvoornemens van het provinciebestuur. Hierbij wordt getracht de te bereiken resultaten en de provinciale inzet te benoemen. De derde vraag wordt beantwoord door ontwikkelingen en knelpunten te beschrijven.

Per programmaonderdeel wordt de volgende informatie verstrekt:

- *Bronnen van beleid*
Hier wordt een overzicht gegeven van (provinciale) documenten waarin het beleid/de doelstellingen zijn vastgelegd.
- *Beschrijving doelstellingen en indicatoren*
Dit jaar is het tweede jaar dat de indicatoren zijn verbonden aan specifieke deeldoelstellingen. Het normjaar is dit jaar hetzelfde gebleven, maar een extra jaar is ingevoegd om de realisatie ten opzichte van de doelstelling te kunnen vergelijken. Een indicator moet aansluiten bij de norm/streefwaarde in de doelstelling. De doelen sluiten aan bij de doelen die in de missie zijn genoemd. Voor een deel geldt dat de systematiek nog niet op alle gebieden is ingevuld. Dit jaar is de verstrekte informatie verbeterd. Door gerichte actie zal de komende jaren de informatie verder worden verbeterd.

Ontwikkelingen en knelpunten

De categorie Ontwikkelingen en knelpunten is nieuw. Er bleek behoefte te bestaan aan beknopte achtergrondinformatie per programma over de belemmeringen en/of kansen die er bij/voor het bereiken van de provinciale doelstellingen zijn.

- *Beleidsvoornemens: beoogde resultaten*

Dit jaar is het format gewijzigd waardoor overzichtelijk en kort wordt aangegeven wat de resultaten zijn van de provinciale inzet voor het komende jaar. Het gaat om de resultaten van de producten of diensten die de provincie levert. Door het nieuwe format is een koppeling aangebracht tussen de vragen Wat willen we? en Wat gaan we hiervoor doen”.

Uitwerking Collegeprogramma

Per programma wordt in het programmaplan aandacht besteed aan de vijf hoofdlijnen van de uitwerking van het Collegeprogramma. Hierbij wordt aandacht besteed aan die zaken, die nieuw zijn ten opzichte van de al besproken prioriteiten in de Begroting 2006. Het gaat met name om de beschrijving van de uitvoering van de Collegeprogramma's. Deze worden door middel van de opmaak nader geaccentueerd. Op deze wijze is dwars door de Begroting heen te volgen hoe de voortgaande uitvoering van het Collegeprogramma heeft plaatsgevonden. In een afzonderlijk overzicht worden in de financiële begroting de financiële gevolgen van gekozen/voorgestelde acties samenvattend gepresenteerd.

Financieel totaaloverzicht

Per programma wordt een meerjarig overzicht gegeven van de lasten en baten die met de verschillende doelstellingen verbonden zijn. Per doelstelling wordt bij de lasten ook aangegeven in hoeverre het gaat om programmakosten en in hoeverre het gaat om apparaatskosten. Het overzicht is meerjarig en het kijkt ook terug naar de lopende begroting en de rekening van het afgelopen dienstjaar. Het te autoriseren deel van het overzicht bestaat per programma uit de totale lasten, de totale baten en het uiteindelijke saldo voor 2006 en de daaropvolgende drie jaren, met inbegrip van de voorgestelde prioriteiten.

Kerngegevens provincie Drenthe

A. Sociale structuur

Aantal inwoners 484.437

B. Economische structuur

Netto arbeidsparticipatie 61,9%

Beroepsbevolking (x 1.000) 209

Werkzaam (x 1.000) 194

Werkloos (x 1.000) 16 (7,6%)

Bedrijvigheid (in aantallen)

Landbouw 4.757

Industrie 1.495

Bouw 2.376

Handel 6.767

Horeca 1.374

Transport 878

Zakelijke diensten 5.565

Overige diensten 4.811

C. Fysieke structuur

Oppervlakte (in km²) 2.680,38

Oppervlakte landbouwgrond (in ha) 194.703

Woningvoorraad 197.427

Financiële kerngegevens Begroting 2007

Totale lasten voor bestemming resultaat 189.725.000

Totale baten voor bestemming resultaat 184.907.000

Onttrekking aan reserves (saldo) 4.818.000

Opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting 37.989.000

Uitkering Provinciefonds 65.155.000

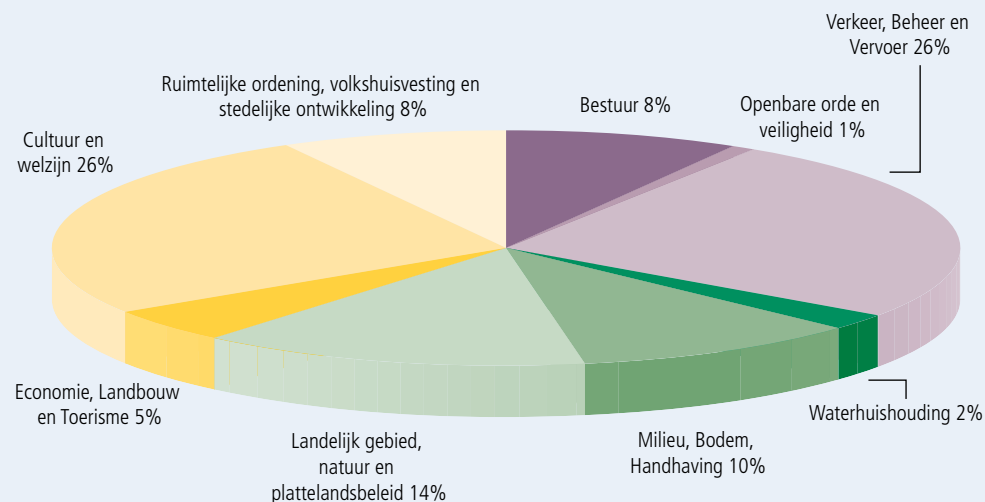
Omvang algemene reserves per 1 januari 2007 24.850.686

Omvang bestemmingsreserves 1 januari per 1 januari 2007 45.717.000

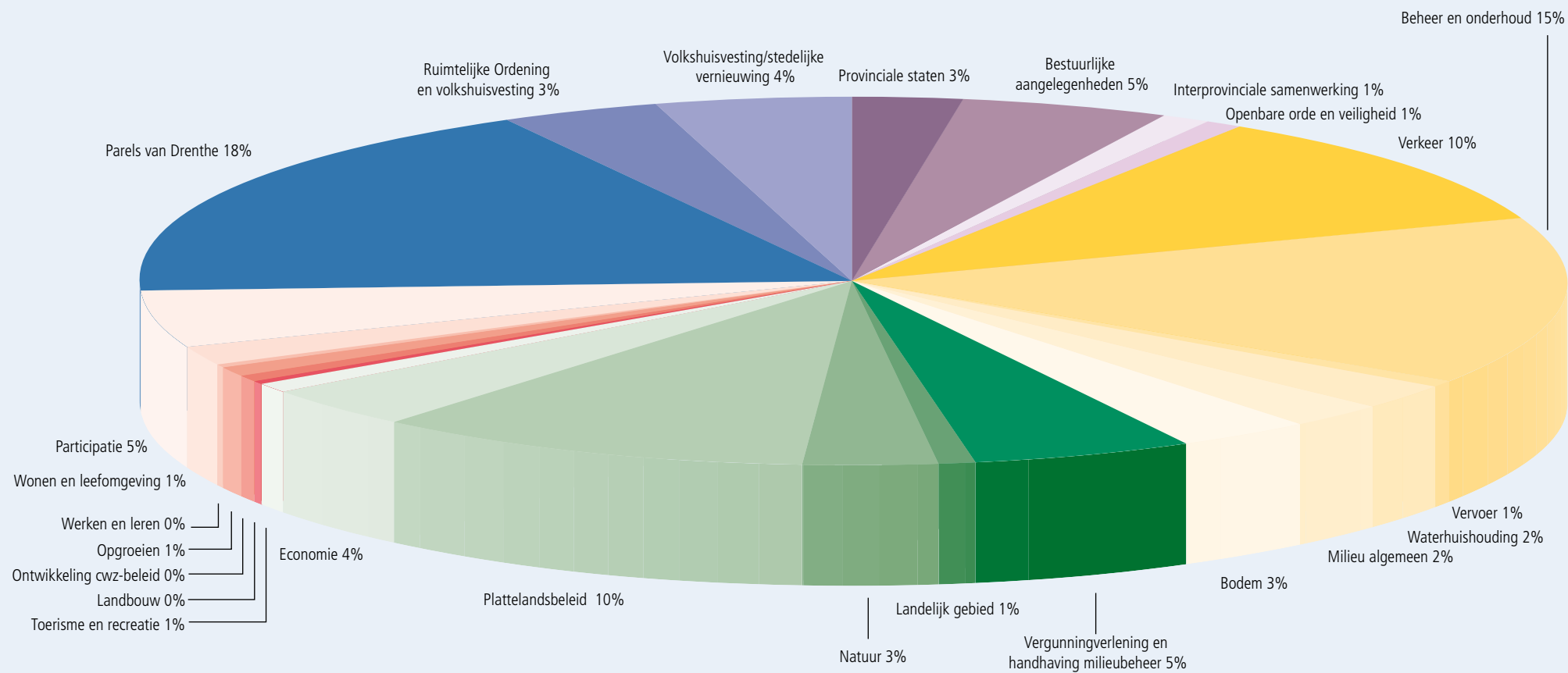
Omvang eigen voorzieningen per 1 januari 2007 6.545.000

Omvang voorzieningen middelen derden per 1 januari 2007 6.659.000

Middelenverdeling per begrotingshoofdstuk

Middelenverdeling per programma

I.1. Programmaplan

Programma 1.0.

Provinciale staten

Portefeuillehouder: de heer H. Weggemans.

Missie

Het Drentse beleid ten aanzien van PS is erop gericht om de gekozen volksvertegenwoordiging zo optimaal en zichtbaar mogelijk te laten functioneren door randvoorwaarden te scheppen in de vorm van budgetten, instrumenten en faciliteiten, alsmede door ondersteuning, advisering en begeleiding op alle relevante terreinen.

Programmaonderdeel 31001 Provinciale staten

Contactpersoon: mevrouw I.M. Rozema, toestelnummer 57 95.

Bronnen van beleid

- Provinciewet.
- Kieswet.
- Wet dualisering provinciebestuur.
- Adviezen van de Statenwerkgroep Drenthe Duaal.
- Vernieuwingsimpuls IPO.
- Verordening vergoeding statenfracties.
- Verordening rechtspositie staten- en commissieleden.
- Verordening ambtelijke bijstand PS.
- Verordening Statengriffie Drenthe.
- Reglementen van orde voor de vergaderingen van PS en van de statencommissies.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Onafhankelijke opstelling PS.	1.1. Heldere scheiding van verantwoordelijkheden tussen PS en GS.	De verantwoordelijkheids- en taakverdeling tussen PS en GS zijn helder.	Deze indicator is niet meetbaar.	-	-	-	-
	1.2. Onafhankelijke bepaling van de eigen agenda.	Aantal agendapunten dat door staten of Presidium zelf is opgevoerd (in % van totaalaanbod aan agendapunten).	0	25	35	40	40
2. Grotere zichtbaarheid PS/meer contacten buiten het provinciehuis.	2.1. Gerichte en effectieve publiciteit door en over PS.	Mate waarin organisaties en burgers weten wie PS zijn en wat zij doen (in % van bevolking van Drenthe).	35	40	60	75	80
	2.2. De staten laten vaak hun gezicht buitenshuis zien.	Aantal werkbezoeken door staten(commissies).	18 (2004)	10	15	20	20
	2.3. Actieve informatievergaring uit de samenleving.	Aantal discussieavonden, hoorzittingen en insprekers. Aantal reacties op het internet (PS-forum).	-	6 discussieavonden. 10 insprekers. 30 reacties via internet of e-mail	6 discussieavonden. 15 insprekers. 40 reacties via internet of e-mail.	8 discussieavonden. 15 insprekers. 40 reacties via internet of e-mail.	8 discussieavonden. 20 insprekers. 50 reacties via internet of e-mail.
3. Goede instrumentatie en facilitering van PS voor optimale uitoefening van hun taken.	3.1. Optimale informatievoorziening aan PS.	De vorm van en hoeveelheid informatie is toegesneden op hetgeen noodzakelijk is voor goed functioneren van PS.		Verbetering zoekfunctie in het stateninformatiesysteem is gereed.	Papieren informatie wordt steeds meer vervangen door digitale informatie.	Idem.	Algehele digitalisering van de informatievoorziening aan de staten.
	3.2. Doeltreffende controle door PS op het beleid en het budget.	De instrumenten van PS voor effectieve controle zijn bruikbaar en voldoende.	Begroting 2005.	Verbeterde sturingsinformatie in de begroting. Verbetering relatie budget en beleid.	Vergroting meetbaarheid doelstellingen en evaluatiegegevens.		Doelstellingen van beleid zijn meetbaar en worden regelmatig geëvalueerd.
	3.3. Tijdige en effectieve kaderstelling door PS.	PS krijgen (tijdig) de ruimte om kaders voor majeure beleidsonderwerpen aan te geven.	2 startdiscussies/-notities.	Aantal startnotities/-discussies wordt groter.	Idem.		Voor alle majeure beleidsnota's worden eerst startnotities besproken.

Ontwikkelingen en knelpunten

In 2007 vinden in maart de verkiezingen van PS plaats. De huidige samenstelling van de staten (qua zetelverdeling en qua personen) zal dan weer een wijziging ondergaan. Tevens zal als gevolg van wetwijziging het totaal aantal staten-

leden worden teruggebracht van 51 naar 41 leden. Los van de nieuwe zetelverdeling is de verwachting, dat weer een behoorlijk aantal nieuwe statenleden zal moeten worden ingewerkt. Daartoe zal een introductieprogramma worden samengesteld.

De in de afgelopen periode ingezette ontwikkeling van de bestuurscultuur, die is ingezet met de invoering van het dualisme, zal in de nieuwe periode onverminderd worden voortgezet. Een dualistisch stelsel is dan echter voor de provincie niet meer iets bijzonders, maar dagelijkse praktijk. Inzet zal met name gericht zijn op verdere verbetering van de kwaliteit van handelen en effectiviteit van de provinciale volksvertegenwoordiging, welke tevens zichtbaar wordt gemaakt voor de Drentse samenleving. Naar aanleiding van de evaluatie van de Woensdag Statendag, die in 2006 is geïntroduceerd, zal worden gezien of die in de nieuwe periode ongewijzigd zal worden voortgezet.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Verdere verbetering kwaliteit van handelen en effectiviteit PS. Adequate facilitering van het politieke proces.	PS bepalen de hoofdlijnen van beleid en controleren de uitvoering daarvan op kwalitatief goede en effectieve wijze.	2007-2011	GS.	Optimale en tijdige informatievoorziening.

Financieel totaaloverzicht programma

31001 Provinciale staten	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	832.095	1.387.255	1.025.630	1.038.526	1.051.535	1.065.560
Apparaatskosten	1.867.686	1.937.394	1.948.849	2.051.085	2.107.544	2.155.887
Totaal lasten	2.699.781	3.324.649	2.974.479	3.089.611	3.159.079	3.221.447
Totaal baten	19.948	-	-	-	-	-
Saldo	2.679.833	3.324.649	2.974.479	3.089.611	3.159.079	3.221.447

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.699.781	3.324.649	2.974.479	3.089.611	3.159.079	3.221.447
Baten	19.948	-	-	-	-	-
Saldo	2.679.833	3.324.649	2.974.479	3.089.611	3.159.079	3.221.447

Programma 1.1.**Bestuurlijke aangelegenheden**

Portefeuillehouder: de heer H. Weggemans.

Missie

Het Drentse beleid over bestuurlijke aangelegenheden heeft als missie een democratisch bestuur dat effectief, efficiënt en transparant functioneert. Daarbij wordt specifiek ingezet op:

- een slagvaardig provinciaal beleid en organisatie over strategische beleidsonderwerpen in overleg met medeoverheden
- financieel gezonde gemeenten
- een goede rechtsbescherming
- hoogwaardig onderzoek naar het te voeren en/of gevoerde bestuur

Programmaondeel 31101**Gedeputeerde staten**

Contactpersoon: de heer E.A. Martens, toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

- Collegeprogramma.
- Begroting.
- Productenraming.
- Beleidsnota's.
- Openbare besluitenlijst van GS-vergaderingen.
- Provinciale klachtenregeling.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. De besluiten van GS zijn effectief, efficiënt en transparant.	1.1. GS verschaffen overeenkomstig de Wet openbaarheid van bestuur alle informatie over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering, zodra dat in het belang van een goede en democratische bestuursvoering noodzakelijk is.	De mate waarin het beleid actief en passief openbaar wordt gemaakt.	Alle informatie die daarvoor in aanmerking komt wordt actief dan wel passief openbaar gemaakt.	Idem.	Idem.	Idem.	Idem.
2. Burgers, bedrijven, maatschappelijke instellingen en overheden zijn tevreden over het door GS gevoerde beleid.	2.1. Beperken bezwaarschriften op grond van de Awb.	Aantal bezwaarschriften/aantal ingetrokken/aantal gegrond/aantal deels gegrond (zie ook programmaonderdeel 31605 Rechtsbescherming).	2005: 65 / 21 / 2 / 3				
	2.2. Beperken klachten op grond van de Provinciale klachtenregeling.	Aantal klachten/aantal gegrond.	2005: 2/0				

Ontwikkelingen en knelpunten

Het bereiken van de doelstellingen is mede afhankelijk van externe factoren.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
GS leveren kwalitatief goede stukken aan PS.	Aantal terugverwezen stukken door de staten.	Doorlopend.	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.

Programmaonderdeel 31201**Kwaliteit openbaar bestuur**

Contactpersoon: de heer B.F. Potjer, toestelnummer 53 95.

Bronnen van beleid

- Provinciewet.
- Ambtsinstructie CvdK.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Verbetering beleidscoördinatie in Drenthe.	1.1. Verbeterde afstemming beleidsinitiatieven gemeenten/provincie/Rijk.	Werkbezoeken.	4	4	5	6	6
	1.2. Transparante en gebruiksvriendelijke verslaglegging relatie met burgers.	Burgerjaarverslag. Reacties. Hits op website.	1	1 digitaal	1	1	1
2. Verzorging goed lokaal bestuur.	2.1. Continuïteit kwalitatief goede burgemeestersinvulling.	Benoemingen burgemeesters. Begeleiding burgemeesters.	3 4				2 4
	2.2.	Werkbezoeken.	4				6
	2.3. Snelle afhandeling ombudsvragen.	Aantal ombudsgevallen behandelingstijd.					< 28 dagen
3. Verbetering bestuursstructuur.	3.1. Structurering overleg overheden.	Aantal.					
	3.2. Borging informatie uitwisseling.	Afspraken.					
4. Goede representatie en vertegenwoordiging Drenthe.	4.1. Continuïteit/transparantie en effectiviteit beoordeling KO en predikaten.	Aantal KO.	93		100	100	100
	4.2. Instandhouding Prins Bernhard Cultuurfonds.	Omvang budget/aantal bijdragen.	€ 235.000,--				€ 235.000,--
	4.3. Informatieverschaffing/imago-verbetering Drenthe.	Aantal bezoeken koninklijk huis. Aantal bezoeken ambassadeurs. Overige bezoeken en optredens.	Niet van toepassing. Niet van toepassing. 20				

Ontwikkelingen en knelpunten**Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet**

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1.1. Verbeterde afstemming beleidsinitiatieven gemeenten/provincie/Rijk. Het aantal werkbezoeken intensiveren van 4 naar 6.	Aantal.	Gehele jaar.	Gemeenten, waterschappen, Rijk.	Intensivering overleg.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
2.1. Transparante en gebruiksvriendelijke verslaglegging relatie met burgers. Het maandelijks actualiseren van het digitale burgerjaarverslag en verspreiden onder de burgers.	Burgerjaarverslag. Reacties. Hits op website.	Maandelijks.	Burgers.	Optimale rapportagevorm.
4.1. Continuïteit/transparantie en effectiviteit beoordeling KO en predikaten. Het informatiesysteem Daisy implementeren als enig digitaal documentsysteem.		Najaar 2007.	Gemeenten, kapittel, Rijk.	Digitale afwerking advisering. Transparante doorloop procedures.
4.2. Instandhouding Prins Bernhard Cultuurfonds. Inhoudelijke en administratieve ondersteuning .	Tijdige en snelle afhandeling subsidieaanvragen.	Gehele jaar.	Gemeenten en particulier initiatief.	In stand houden regionale betrokkenheid Prins Bernhardfonds en uitvoering regionale cultuur-/ natuurprojecten.

Programmaonderdeel 31301 Bestuurlijke organisatie

Contactpersoon: de heer E.A. Martens, toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

In het Collegeprogramma Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe staat dat het college zich inzet voor een versterking van de samenwerking met de Drentse gemeenten. Het college kiest hierbij voor een proactieve opstelling en synergie.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Een samenhangend strategisch beleid op het gebied van bestuurlijke organisatie.		Bestuurlijke overleggen tussen de provincie en medeoverheden.					
2. Goede bestuurlijke verhoudingen met mede-overheden.	Verbeterde samenwerking met Drentse gemeenten.	Bestuurlijke overleggen tussen de provincie en medeoverheden.			Een aantal bestuurlijke overleggen.	Een aantal bestuurlijke overleggen.	Eens per twee jaar een bestuurlijk overleg met de Drentse gemeenten. Waar nodig ook ad hoc bestuurlijk overleg.

Ontwikkelingen en knelpunten

Niet van toepassing.

Beleidsvoornemens

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Programmaonderdeel 31401 Financieel toezicht

Contactpersoon: de heer E.A. Martens, toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

Beleidskader voor het financieel toezicht op de gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen in de provincie Drenthe.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Voorkomen - binnen de mogelijkheden van de provincie - dat gemeenten in een uitzichtloze financiële positie raken en als gevolg daarvan een beroep moeten doen op de collectieve middelen van gemeenten.		Aantal gemeenten dat beroep op collectieve middelen van gemeenten doet.	0 gemeenten (2005).	0 gemeenten.	0	0	0

Ontwikkelingen en knelpunten

Mogelijke knelpunten

- Economische ontwikkelingen: economische ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat gemeenten in financiële problemen raken, bijvoorbeeld doordat meer mensen een beroep op de WWI doen dan van tevoren geraamd.
- Ontwikkelingen waarop gemeenten geen of beperkte invloed kunnen uitoefenen: bijvoorbeeld de doorwerking van de afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB en de maximering van het OZB-tarief.
- Het door het Rijk op grond van medebewind vorderen van regelgeving of bestuur van een gemeente zonder dat het Rijk daar voldoende financiële middelen tegenover stelt, bijvoorbeeld de invoering van de WMO.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Monitoren van de financiële positie van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.	Geen Drentse gemeente doet een beroep op de collectieve middelen van gemeenten.	Doorlopend.	Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.	Er zijn geen Drentse gemeenten die een beroep op de collectieve middelen van gemeenten doen.
Opstellen verslag Financiële Verkenningen 2007.	Financiële Verkenningen 2007.	Juni 2007.	Gemeenten.	Vergelijking van financiële gegevens van gemeenten.

Programmaonderdeel 31603 Voormalig Personeel

Contactpersoon: de heer J.A. Kok, toestelnummer 5617.

Bronnen van beleid

- Sociaal Statuut provincie Drenthe.
- CAO.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	Streefwaarde/realisatie		
				2006	2007	Later
Correcte uitvoering rechtspositionele regelingen en afspraken.	-	Niet van toepassing.				

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

-

Toelichting

Onder meer in het kader van reorganisaties en ombuigingstrajecten worden maatregelen genomen ten aanzien van de uitstroom - op termijn - van personeel. De kosten die daarmee gemoeid zijn worden bij dit programmaonderdeel begroot.

Programmaonderdeel 31604 Bestuurlijk onderzoek**Contactpersoon: de heer E.A. Martens, toestelnummer 54 14.****Bronnen van beleid**

Onderzoek Cultuur, Welzijn en Zorg

- Verordening Bestuurscommissie Onderzoek Cultuur, Welzijn en Zorg.
- Onderzoeksprogramma 2007 van PS.

Onderzoek ex artikel 217a Provinciewet

- Artikel 217a Provinciewet.
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid provincie Drenthe 2004.
- Onderzoeksprogramma 2007 van GS.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Door middel van onderzoek een bijdrage leveren aan de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid op het terrein van cultuur, welzijn en zorg.	1.1. De onderzoeken uit het Onderzoeksprogramma 2007 uitvoeren.	Realisatie Onderzoeksprogramma 2007.	2005: 11	9			
	1.2. Het geven van werkbare aanbevelingen na het verrichten van onderzoek.	Bruikbaarheid onderzoeksrapporten.	Niet gemeten				
2. Door middel van audits een bijdrage leveren aan het zelfonderzoek van GS naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur.	2.1. De audits uit het Onderzoeksprogramma 2007 uitvoeren.	Realisatie Onderzoeksprogramma 2007.	2005: 2	3	3 à 4	3 à 4	3 à 4
	2.2. Het geven van werkbare aanbevelingen na het verrichten van audits.	Bruikbaarheid onderzoeksrapporten.	Niet gemeten.				

Ontwikkelingen en knelpunten*Ontwikkelingen*

Het Onderzoeksbureau Cultuur, Welzijn en Zorg is sinds 2005 gehuisvest in het provinciehuis. In 2006 vindt een evaluatie plaats over de positionering van het onderzoeksbureau.

De audit taak ex artikel 217a Provinciewet is in 2005 gestart. In 2006 is deze taak verder ontwikkeld en ingebed in de provinciale organisatie als onderdeel van de Stafgroep Bestuurs-, Juridische en Concernzaken.

Knelpunten

Dit programmaonderdeel speelt ten aanzien van de kwaliteit van het gevoerde bestuur een indirecte rol. Door het verrichten van onderzoek en audits en het doen van aanbevelingen, wordt een bijdrage geleverd aan de kwaliteit van het gevoerde bestuur. Of, en zo ja in hoeverre, die aanbevelingen worden overgenomen, is van meerdere factoren afhankelijk.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Uitvoeren onderzoeken/audits. Per onderzoek opleveren van een rapport met conclusies en aanbevelingen Opstellen Onderzoeksprogramma's 2007.	2 onderzoeksprogramma's. Een aantal onderzoeken/audits inclusief een bijbehorend onderzoeksrapport.	Onderzoeksrapporten doorlopend. Onderzoeksprogramma CWZ 2007: statenvergadering december 2006. Onderzoeksprogramma 217a 2007: statenvergadering november 2006.	Andere overheden en maatschappelijke instellingen.	Objectieve rapportages.

Programmaonderdeel 31605 Rechtsbescherming

Contactpersoon: de heer E.A. Martens, toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

Collegeprogramma: als uitgangspunt is hier opgenomen dat de kwaliteit van de dienstverlening hoog moet zijn. Hieronder wordt verstaan adequaat en klantvriendelijk.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Een goede en adequate rechtsbescherming bieden aan belanghebbenden die betrokken zijn bij provinciale besluitvorming.		- Kwantitatief: aantallen beroepsprocedures inzake beslissingen op het bezwaarschrift.	Van de 34 zaken in 2005 is in 6 gevallen (18%) beroep ingesteld tegen de beslissing op het bezwaarschrift bij de Rechtbank of de Raad van State.	15%	15%	15%	15%
		- Kwalitatief: oordeel rechter, tevredenheidsonderzoek belanghebbenden (in- en extern).	Van de 17 uitspraken in beroep in 2005 is 1 beroep alsnog ingetrokken. Uitspraken: - 0 gegrond - 1 gedeeltelijk gegrond (6%) - 2 niet-ontvankelijk (12%) - 14 ongegrond (82%)	10% uitspraken gegrond	10%	10%	10%
		- Tijdigheid van de afdoening van bezwaren en klachten.	Van de 34 zaken in 2005 is 13 keer (38%) buiten de termijn beslist.	30%	30%	25%	25%

Ontwikkelingen en knelpunten

Het aantal ingediende beroepschriften hangt voor een deel samen met onvrede bij burgers over rijks- en/of provinciaal beleid. Dit ligt voor een deel vast en gaat uit van het algemeen belang.

Het aantal beslissingen op bezwaar die door de rechter niet in stand wordt gelaten, is vrij klein.

De termijnoverschrijding wordt tevens beïnvloed door de planning van de hoorzitting, afdoening van de zaak door de functionele afdeling, de zomerperiode, de complexiteit van de zaak etc. Juridische complexiteit brengt bijvoorbeeld met zich mee dat de voorbereiding van het advies van de commissie meer tijd vergt. Een klanttevredenheidsonderzoek is in 2005 voor het eerst uitgevoerd en zal tweejaarlijks worden herhaald.

Programmaonderdeel 31606 Kennisoverdracht

Contactpersoon: de heer E.A. Martens, toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

Gemeenschappelijke regeling BANN.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Voldoen aan mogelijk toekomstige pensioen-/wachtgeldverplichtingen voor voormalig personeel van de BANN.							
2. Bijdrage Nationale Ombudsman.	Behandeling van klachten na de interne klachtbehandeling.	Aantal klachten/aantal gegrond.	2005: 1/1				
3. Bijdrage Stichting Instituut voor Onderzoek Overheidsuitgaven.							

Ontwikkelingen en knelpunten

Niet van toepassing.

Financieel totaaloverzicht programma

31101 Gedeputeerde staten	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	156.358	171.810	186.890	179.070	182.260	186.340
Apparaatskosten	2.506.449	2.299.284	2.152.100	2.264.998	2.327.345	2.380.730
Totaal lasten	2.662.807	2.471.094	2.338.990	2.444.068	2.509.605	2.567.070
Totaal baten	13.580	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo	2.649.227	2.459.094	2.326.990	2.432.068	2.497.605	2.555.070

31201 Kwaliteit openbaar bestuur	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	184.646	71.500	79.210	79.840	80.570	82.717
Apparaatskosten	891.347	628.669	693.313	729.684	749.769	766.968
Totaal lasten	1.075.993	700.169	772.523	809.524	830.339	849.685
Totaal baten	6.590	-	-	-	-	-
Saldo	1.069.403	700.169	772.523	809.524	830.339	849.685

31301 Bestuurlijke organisatie	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	136.870	123.500	138.442	145.705	149.715	153.149
Totaal lasten	136.870	123.500	138.442	145.705	149.715	153.149
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	136.870	123.500	138.442	145.705	149.715	153.149

31401 Financieel toezicht gemeenten	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	168.726	190.262	181.354	190.868	196.122	200.620
Totaal lasten	168.726	190.262	181.354	190.868	196.122	200.620
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	168.726	190.262	181.354	190.868	196.122	200.620

31603 Voormalig personeel	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	659.716	501.084	29.870	31.437	32.302	33.043
Totaal lasten	659.716	501.084	29.870	31.437	32.302	33.043
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	659.716	501.084	29.870	31.437	32.302	33.043

31604 Bestuurlijk onderzoek	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	41.690	22.300	22.800	23.200	23.700	24.200
Apparaatskosten	-	150.572	134.939	142.018	145.927	149.274
Totaal lasten	41.690	172.872	157.739	165.218	169.627	173.474
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	41.690	172.872	157.739	165.218	169.627	173.474

31605 Rechtsbescherming	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	14.913	27.000	27.600	28.100	28.700	29.300
Apparaatskosten	357.394	356.243	378.074	397.908	408.861	418.239
Totaal lasten	372.307	383.243	405.674	426.008	437.561	447.539
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	372.307	383.243	405.674	426.008	437.561	447.539

31606 Kennisoverdracht	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	7.912	8.012	8.212	8.312	8.332
Apparaatskosten	-	-	841.301	885.435	909.808	930.677
Totaal lasten	-	7.912	849.313	893.647	918.120	939.009
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	7.912	849.313	893.647	918.120	939.009

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	5.118.109	4.550.136	4.873.905	5.106.475	5.243.391	5.363.589
Baten	20.170	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo	5.097.939	4.538.136	4.861.905	5.094.475	5.231.391	5.351.589

Programma 1.2.**Interprovinciale samenwerking****Portefeuillehouder: de heer H. Weggemans.****Missie**

Het Drentse beleid voor provinciale samenwerking heeft als missie door interprovinciale samenwerking een slagvaardige provinciale organisatie.

Programmaonderdeel 31601 Interprovinciale betrekkingen**Contactpersoon: de heer E.A. Martens, toestelnummer 54 14.****Bronnen van beleid**

In het Collegeprogramma Werk maken van veilig en sociaal Drenthe staat dat het college de deelname aan de bestaande samenwerkingsvormen met medeoverheden voortzet. Dit betreft onder andere de samenwerking tussen het Rijk, de overige provincies in het IPO, de samenwerking in het SNN en de Nieuwe Hanze Interregio.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Bevorderen van een goede positionering van de provincie via interprovinciale samenwerking zoals in IPO- en SNN-verband.	Continuering van de samenwerking met andere provincies. Goede bestuurlijke en ambtelijke verhoudingen met andere provincies.	De mate waarin is bijgedragen aan een goede positionering van de provincie.					

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Deelname aan bestuursvergaderingen, bestuurlijke adviescommissies en ambtelijke overleggen in IPO en SNN-verband.	Goede belangenbehartiging voor Drenthe.	Doorlopend.	IPO en SNN.	Door samenwerking een goede positionering van de deelnemende provincies c.q. regio's met Drenthe in het bijzonder.

Financieel totaaloverzicht programma

31601 Interprovinciaal overleg	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	1.051.381	964.500	985.300	1.006.900	1.038.600	1.059.500
Apparaatskosten	666.844	337.360	349.941	368.299	378.437	387.117
Totaal lasten	1.718.225	1.301.860	1.335.241	1.375.199	1.417.037	1.446.617
Totaal baten	9.750	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
Saldo	1.708.475	1.267.860	1.301.241	1.341.199	1.383.037	1.412.617

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	1.718.225	1.301.860	1.335.241	1.375.199	1.417.037	1.446.617
Baten	9.750	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
Saldo	1.708.475	1.267.860	1.301.241	1.341.199	1.383.037	1.412.617

Programma 2.0.**Openbare orde en veiligheid****Portefeuillehouder: de heer A.L. ter Beek.****Missie****De provincie Drenthe is goed voorbereid om de veiligheid van haar burgers te behouden en te verbeteren.****Programmaonderdeel 32001 Handhaving openbare orde****Contactpersoon: de heer Js. Bos, toestelnummer 54 00.****Bronnen van beleid**

- Ambtsinstructie CvdK.
- Wet rampen en zware ongevallen.
- Beleidsnotitie Openbare orde en veiligheid 2004.
- GS-programma 2003-2007.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Tevredenheid bevolking over politiediensten.	1.1. Goede politiezorg in Drenthe.	Criminaliteitsmeter. Veiligheidsgevoel.	Jaarverslag politie 2003.				
	1.2. Voldoende politie bij grootschalige evenementen.	Honorering eventuele bijstandsaanvraag.					
2. Tevreden politie door efficiënte afhandeling bijstand.		Bereikbaarheid piket. Tijdsverloop informele procedure. Afhandelingstermijn formele procedure.					24 uur < 2uur
3. Verhoging integrale veiligheid.	3.1. Uitvoering integrale veiligheidsprojecten.	Aantal gestarte en afgeronde projecten.					2 per jaar
	3.2. Intensievere samenwerking overheden, politie en bedrijfsleven.	Aantal bijeenkomsten RPC en NVD.					4
	3.3. Tot stand brengen integrale veiligheidsaanpak in Drenthe.	Aantal integrale veiligheidsplannen en dekkingsgraad in Drenthe.			1	3	100%
4. Handhaving vertrouwen in integere overheid.	4.1. Geen integriteitsproblemen.	Klachten. Ombudsverzoeken.					0

Ontwikkelingen en knelpunten

In 2007 zal naar verwachting de politiestructuur aangepast worden. In samenhang daarmee zal ook de veiligheidsregio in 2007 ingevuld worden, waarin ook de openbareordeproblematiek wordt ondergebracht. De nieuwe positie van de provincie en de CvdK is nog niet duidelijk. In het kader van de crisisbeheersing worden er over de informatieuitwisseling en bijstandverlening nieuwe procedures vastgesteld. Het OOV-netwerk zal na installatie de basis vormen voor een eventuele aanpassing van het noodnet.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
3.1. Uitvoering integrale veiligheidsprojecten. Opzet en uitvoering integraal veiligheidsbeleid.	Aantal gestarte en afgeronde projecten.	Opzet voorjaar 2007. Projecten eind 2007.	Gemeenten, operationele diensten.	Drenthe transparanter en veiliger.
3.2. Intensievere samenwerking overheden, politie en bedrijfsleven. De CvdK is voorzitter van het RPC. De provincie voert het secretariaat van het NVD.	Aantal bijeenkomsten RPC en NVD. Jaarlijkse conferentie veiligheid.	RPC: minimaal 3 keer per jaar bijeen. NVD: minimaal 6 keer bijeen en minimaal een activiteit per jaar. Najaar 2007.	Gemeenten, waterschappen, hulpverleningsdiensten, diverse organisaties.	RPC: veilig ondernemen. NVD: aandacht voor integrale veiligheid en veiligheidsaspecten. Kennisverbreding en netwerkvorming.
3.3. Tot stand brengen integrale veiligheidsaanpak in Drenthe. Provincie stimuleert de uitbreiding van de risicokaart	Aantal integrale veiligheidsplannen en dekkingsgraad in Drenthe.	Is in ontwikkeling	Gemeenten, waterschappen, hulpverleningsdiensten, diverse organisaties.	Integrale aanpak veiligheid ketenpartners.
4.1. Geen integriteitsproblemen.	Klachten. Ombudsverzoeken.			

Programmaonderdeel 32101 Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Contactpersoon: mevrouw M. Sanna, toestelnummer 54 02.

Bronnen van beleid

- Ambtsinstructie CvdK.
- Wet rampen en zware ongevallen.
- Wet kwaliteit rampenbestrijding.
- Diverse sectorwetten.
- Beleidsnotitie Openbare orde en veiligheid 2004.
- GS-programma 2003-2007.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Verbetering samenwerking bij hulpverlening.	1.1. Deelname aan oefencyclus regio en nationaal.	Aantal oefeningen.	0	1	2		2
	1.2. Afstemming/congruentie in planvorming Noorden.	Vaststelling coördinatieplan.	Niet.	Wel.			
		Uitgevoerde acties regionaal beheersplan.					
2. Adequate aanpak bij calamiteiten.	2.1. Operationele rampenplannen (dat wil zeggen goedgekeurd en in uitvoering), c.a.	Aantal goedkeuringen.	0				
	2.2. Integraal oefenbeleid.	Vastgesteld plan en uitgevoerde acties.	0/0	1/4	1/6		1/4
	2.3. Transparant rapportagesysteem.	Ontwikkelingsfase integrale veiligheids-scorekaart.	Fase 0.	Planontwerp.	Implementatie.		
3. Goed crisismanagement.	3.1. Transparante eenduidige organisatie in Drenthe.	Organisatiebeschrijving.	Ja.	Herzien.			
	3.2. Participatie in veiligheidsregio.	Deelname, aantal bijeenkomsten.	Nee, 0.	Ja, 100%.	100%		100%
	3.3. Geoefende bemensing.	Aantal oefeningen, evaluaties.	4 vigebl. 1 bestuurlijk.				4 Vigebl, 1 bestuurlijk.
4. Transparant risicoregister.	4.1. Openbare digitale en up-to-date risicokaart.	Actualisatietermijn.	Niet van toepassing.	1 jaar.	8 maanden.		6 maanden.
		Beschikbaarheid.	24 uur/7 dagen.				100%
		Aantal hits.	0				
	4.2. Goed beheer risico-informatiesysteem.	Helpdesk acties.	Niet van toepassing.				
		Storingen.					

Ontwikkelingen en knelpunten

In afwachting van de ontwikkeling van de veiligheidsregio is het (inter)provinciaal oefenbeleid getemporeerd. Op beide niveaus zijn/worden nieuwe oefencycli ontwikkeld die in 2007 gestalte moeten krijgen. De veiligheidsregio zal leiden tot een nieuwe crisismanagementstructuur in 2006/2007. De positie van de provincie als een van de partners in veiligheid wordt gaandeweg verder vormgegeven en is nu nog niet duidelijk.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Deelname aan oefencyclus regio en nationaal. De provincie ontwikkelt in samenwerking met andere provincie zo nodig een nieuwe oefencyclus voor een periode van 4 jaar.	Aantal oefeningen.	1 oefening per jaar.	Politie, Brandweer, gemeenten, waterschappen, Openbaar Ministerie.	Goede geoefendheid personeel, uitwisseling kennis en ervaring.
2.1. Operationele rampenplannen (dat wil zeggen goedgekeurd en in uitvoering), c.a. De provincie toetst de rampenplannen binnen de gestelde termijn.	Aantal toetsingen.	Toetsing binnen gestelde termijnen. In 2009 nieuwe ronde herziening rampenplannen.	Gemeenten, Regionale Brandweer.	Plannen kwalitatief goed niveau.
2.2. Integraal oefenbeleid. Provincie Drenthe neemt deel aan regionaal oefenbeleid. Provincie neemt deel aan	Vastgesteld plan en uitgevoerde acties.	In 2007 bezien of eigen provinciaal plan noodzakelijk is	Andere provincies, gemeenten, hulpverleningsdiensten.	Personeel adequaat opgeleid.
2.3. Transparant rapportagesysteem. De provincies zijn bezig met een onderzoek naar een rapportagesysteem. In 2007 wordt een plan gemaakt. De implementatie vindt plaats in 2007 en volgende jaren.	Ontwikkelingsfase integrale veiligheidsscorekaart.	In 2007 vindt besluitvorming over systeem plaats. De implementatie wordt in volgende jaren voorzien.	Andere provincies, gemeenten, hulpverleningsdiensten.	Eenduidig en transparant rapportagesysteem.
3.1. Transparante eenduidige organisatie in Drenthe. De organisatie wordt aangepast aan de nieuwe crisismanagementstructuur.	Organisatiebeschrijving.	Wordt bij de jaarlijkse actualisatie van het coördinatieplan meegenomen en in 2009 geheel herzien.	Andere provincies, gemeenten, hulpverleningsdiensten.	Transparante eenduidige organisatie in Drenthe.
3.2. Participatie in veiligheidsregio. Provincie participeert actief in coördinatiegroep.	Deelname, aantal bijeenkomsten.	Periodiek overleg/bijeenkomsten.	Gemeenten, hulpverleningsdiensten.	Afstemming veiligheidsbeleid.
3.3. Geoefende bemensing. De provincie draagt zorg voor een goede geoefendheid en bemensing van provinciale rampenstaf. De provincie zorgt voor capaciteit van verbindingen (PCC) uit diverse afdelingen.	Aantal oefeningen, evaluaties.	Jaarlijks vier Vigep-oefeningen en minimaal 1 bestuurlijke oefening.	Andere provincies, gemeenten, waterschappen, hulpverleningsdiensten.	De provincie heeft een goedlopende organisatie en voldoende bemensing.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
4.1. Openbare digitale en up-to-date risicokaart. De risicokaart is openbaar. Er worden afspraken gemaakt over actualiseren van gegevens door de bevoegde gezagen.	Actualisatietermijn. Beschikbaarheid. Aantal hits.	In 2007 ligt een convenant met afspraken over termijnen van actualisatie (maandelijks en jaarlijks). Beschikbaarheid is opgenomen in het beheer.	Andere provincies, gemeenten, waterschappen, hulpverleningsdiensten, bevoegde gezagen.	Een actuele risicokaart (binnen een maand). De kaart kent een beschikbaarheid van 98% per jaar. Het aantal hits is ongeveer 9.000 per maand.
4.2. Goed beheer risico-informatiesysteem.	Helpdesk acties. Storingen.	Doorlopend.	Andere provincies, gemeenten, waterschappen, hulpverleningsdiensten, bevoegde gezagen.	Weinig acties Helpdesk. Weinig storingen.

Programmaonderdeel 32201 Bosbrandbestrijding

Contactpersoon: de heer G. Oosten, toestelnummer 52 78.

Bronnen van beleid

Statuut Stichting Bosbrandbestrijding in de 3 noordelijke provincies.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Schadebeperking bosbrand.		Brandschade in hectares.	0	0	0		0

Ontwikkelingen en knelpunten

De stichting wordt, inclusief werkopdracht, ondergebracht bij de regionale brandweer.

Financieel totaaloverzicht programma

32001 Handhaving openbare orde en veiligheid	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	785	22.459	-	-	-	-
Apparaatskosten	86.946	211.452	89.846	94.559	97.162	99.391
Totaal lasten	87.731	233.911	89.846	94.559	97.162	99.391
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	87.731	233.911	89.846	94.559	97.162	99.391

32101 Rampenbestrijding en crisisbeheersing	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	120.316	140.521	110.566	112.356	112.995	113.755
Apparaatskosten	422.357	453.045	593.192	624.311	641.496	656.210
Totaal lasten	542.673	593.566	703.758	736.667	754.491	769.965
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	542.673	593.566	703.758	736.667	754.491	769.965

32201 Bestrijding bosbranden	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	1.690	1.730	1.770	1.800	1.840
Apparaatskosten	2.790	3.481	7.458	7.849	8.065	8.250
Totaal lasten	2.790	5.171	9.188	9.619	9.865	10.090
Totaal baten	-	-				
Saldo	2.790	5.171	9.188	9.619	9.865	10.090

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	633.194	832.648	802.792	840.845	861.518	879.446
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	633.194	832.648	802.792	840.845	861.518	879.446

Programma 3.0.**Verkeer****Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra.****Missie****"Mobiliteit mogelijk maken"**

Het Drents verkeers- en vervoersbeleid heeft als missie: "Mobiliteit mogelijk maken".

Wij zorgen in samenwerking met Rijk, gemeenten en de andere relevante partners voor een netwerk van (water)wegen, fietspaden en openbaar vervoer in de provincie Drenthe. Wij werken aan een verkeersveilig en doelmatig, comfortabel en aantrekkelijk netwerk, dat wij goed beheren en steeds verbeteren. Wij zoeken daarbij altijd naar een evenwicht tussen mobiliteit, bereikbaarheid en leefbaarheid. Integrale afstemming met de ruimtelijke ontwikkelingen is daarbij een voorwaarde.

**Programmaonderdeel 33002 Opstellen, uitdragen en monitoren van het provinciaal beleid
verkeer en vervoer**
Contactpersoon: mevrouw S.W.T. Gerritsen, toestelnummer 54 84.**Bronnen van beleid**

- Nota ruimte (2005).
- Nota mobiliteit (2005).
- POP II, Hoofdstuk C.5 Verkeers- en vervoersinfrastructuur (2004).
- PUVV (na vaststelling).
- Provinciaal verkeers- en vervoersplan Drenthe (1996) (tot vaststelling PUVV).
- Bereikbaarheidsprofiel Noord-Nederland (2001).
- Strategische Agenda SNN.
- Collegeprogramma 2003-2007.
- Voorjaarsnota 2004, 2005, 2006.
- Netwerkanalyses Nationaal Stedelijke Netwerk Groningen-Assen en Stedelijk Netwerk Zuid-Drenthe.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Om het verkeers- en vervoersbeleid uit te kunnen voeren is het noodzakelijk dat voor onderdelen nog een nadere visie wordt ontwikkeld of bepaalde studies worden gedaan. Landelijke nota's als de Nota ruimte en de Nota mobiliteit zijn richtinggevend voor de regionale ontwikkeling en doorvertaling van beleid naar landsdelig dan wel provinciale en gemeentelijke schaal. Denk hierbij aan de netwerkanalyses die gedaan worden voor de Nota mobiliteit in relatie tot de BDU. Het zijn meer processen onder provinciale regie waarbij we veelal in nota's en rapportages vastleggen wat we willen bereiken en hoe we dat gaan doen. Op bijvoorbeeld het terrein van luchtvaarttaken hebben we nu nog geen taken

maar krijgen die wel in 2007. Hiervoor wordt een programmaplan opgesteld dat moet leiden tot luchtvaartbeleid en een goede implementatie van de taken en bevoegdheden binnen de provinciale organisatie. In het jaarlijks op te stellen PUP wordt, gekoppeld aan het Investeringsprogramma, aangegeven welke activiteiten per jaar worden ondernomen. Getalsmatige indicatoren voor dit proces zijn binnen dit programmaonderdeel van de begroting niet echt “smart” te maken.

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het opstellen van integraal provinciaal (Drentsbreed) verkeers- en vervoersbeleid.		Breed gedragen beleid door zowel overheden als maatschappij.	PVVP 96	UPVV			POP
	1.1. Beleidsontwikkeling op het gebied van: - ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer - infrastructuur - fietsbeleid - gedrag en verkeershandhaving - openbaar vervoer - luchtvaartbeleid			Programmaplan luchtvaart taken.	Implementatietaken.		
	1.2. Betrokkenheid van alle partners bij de uitvoering van het VV-beleid en de financiering ervan.	- Jaarlijks PUP. - Convenanten VV met gemeenten.	PUP's voorgaande jaren.	PUP 2007. 12 convenanten	PUP 2008. Actualisatie 12 convenanten.	PUP 2009. Actualisatie 12 convenanten.	PUP
2. Provinciaal verkeers- en vervoersbeleid breed uitdragen.	Beïnvloeding beleidsvorming en -uitvoering via de samenwerkingsverbanden van IPO, SNN en VVBD en richting burgers.	- Actieve participatie in samenwerkingsverbanden. - Betrekken van burgers in beleidsontwikkeling en planvorming.		Uitvoeren pilot UPVV.	Rapportage pilot UPVV.		
3. Monitoren van het provinciaal beleid Verkeer en Vervoer.							
	3.1. Het meten van effecten van beleid en uitvoering.	Jaarlijkse rapportages betreffende: - ontwikkelingen SNN - voortgang doelstellingen bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid	Jaarlijks Beleids-effectrapportage.	Rapportage via Monitor VV.	Rapportage via Monitor VV.	Rapportage via Monitor VV.	
	3.2. Opstellen van een jaarverslag over de resultaten van het uitvoeringsprogramma van het voorgaande jaar.	Jaarverslag PUP.	Jaarlijks PUP.				

Ontwikkelingen en knelpunten

Eind 2005 is de Nota Mobiliteit vastgesteld. Essentiële onderdelen uit deze nota moeten volgens de Planwet verkeer en vervoer binnen anderhalf jaar na de planologische kernbeslissing in een PVVP worden opgenomen. Dit betekent dat het UPVV uiterlijk medio 2007 aan PS wordt aangeboden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Opstellen van jaarlijks PUP.	Rapport.	Vaststelling PUP 2008 in najaar 2007.	Alle partners in VVBD.	Uitvoering van afspraken door alle partners.
Beleidsontwikkeling op relevante gebieden.	P.m.	Doorlopend.	VVBD-partners.	Gedragen uitvoeringsprogramma.
Actieve participatie en inbreng in (inter)provinciale overleggen.		Doorlopend.	SNN, IPO en andere.	Veilige bereikbaarheid.
Gebiedsvisie Nieuwweense landen.	Rapport.	Voorjaar 2007.	Meppel.	Goede aanhechting nieuwbouwwijk aan stad.
Inzichtelijk maken inhoudelijke en financiële stand van zaken programma VV 2002-2010.	Rapportage.	Ten behoeve van Voorjaarsnota 2007.	Niet van toepassing.	
Aanzet voor vervolgprogramma na 2008.				
Jaarlijks brede monitor verkeer en vervoer.	Rapportage.	Medio 2007.	Alle partners in VVBD.	Eventuele aanpassing van beleid.
Jaaroverzicht PUP.	Rapport.	Voorjaar 2007.	Alle partners in VVBD.	

Programmaonderdeel 33003 Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe

Contactpersoon: mevrouw S.W.T. Gerritsen, toestelnummer 54 84.

Bronnen van beleid

- Nota ruimte (2005).
- Nota mobiliteit (2005).
- POP II, Hoofdstuk C.5 Verkeers- en vervoersinfrastructuur (2004).
- Provinciaal Uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer (na vaststelling).
- Provinciaal verkeers- en vervoersplan Drenthe (1996) (tot vaststelling UPVV).
- Strategische Agenda SNN.
- Bereikbaarheidsprofiel Noord-Nederland (2001).
- Collegeprogramma 2003-2007.
- Voorjaarsnota's 2004, 2005 en 2006.
- Netwerkanalyses Nationaal Stedelijke Netwerk Groningen-Assen en Stedelijk Netwerk Zuid-Drenthe.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelstellingen voor het verkeers- en vervoersbeleid zijn vastgelegd in het POP. Met een uitgebreid en afgestemd pakket van infrastructuur- en gedragsmaatregelen wordt, samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties, gewerkt aan de realisatie van de voor 2015 benoemde doelstellingen. Jaarlijks wordt het in de Begroting vastgelegde investeringsprogramma vertaald in concrete projecten in het PUP. Op grond van ervaringscijfers en onderzoek naar de meest effectieve maatregelen wordt het programma bepaald. En dit programma is voor de provinciale wegen mede afhankelijk van het onderhoudsprogramma van Wegen en Kanalen. Bijvoorbeeld de planning van invoering van de EHK - de nieuwe belijning op onze wegen - is gebaseerd op een ongevalanalyse naar rijongevallen op de meest onveilige wegvakken en het onderhoudsprogramma van Wegen en Kanalen.

In dit programmaonderdeel wordt een diversiteit aan maatregelen geclusterd onder een aantal hoofddoelen.

De Monitor Verkeer en Vervoer en het Jaarverslag PUP geven jaarlijks respectievelijk de stand van zaken weer hoe het met de bereikbaarheid en de ontwikkeling van de verkeersveiligheid is gesteld en welke maatregelen zijn getroffen.

De benoemde streefwaarden zijn in combinatie met die verantwoordingen te lezen.

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het handhaven en/of verbeteren van de bereikbaarheid.	1.1. Het realiseren van een goede basis-kwaliteit voor de afwikkeling van het verkeer.	- Intensiteit stroomwegen. - Reistijd vanuit landelijk gebied naar stroomweg.	Monitor VV 2005.	Uitvoering PUP.	Uitvoering PUP.	Uitvoering PUP.	In 2015: - I/C < 0,8 - reistijd maximaal 15 minuten
	1.2. Het realiseren van een goede basis-kwaliteit voor de bereikbaarheid van de stedelijke centra.	- Uitvoering van de convenantafspraken. - Reistijd per auto en fiets. - Beschikbaarheid OV als alternatief voor de auto.	Monitor VV 2005.	Uitvoering PUP.	Uitvoering PUP.	Uitvoering PUP.	In 2015 bedraagt maximale reistijd tussen de stedelijke centra en omliggende kernen maximaal 30 minuten voor: - auto: straal van 15 km - fiets: straal van 7,5 km Fietsnetwerk heeft maximale omrijfactor van 1:1,2.
	1.3. In samenwerking met andere provincies in overleg met Rijk komen tot maatregelen op het rijkswegennet, die de bereikbaarheid van Noord-Nederland verbeteren.	Structurele maatregelen op de A28 en A28/A32.				Start uitvoering A28.	Alle stroomwegen hoogwaardige ongelijkvloerse auto(snel)wegen.

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
2. Veerksveiligheid verbeteren.		- Aantal verkeersslachtoffers. - Verbetering herkenbaarheid wegen. - Inzet partners in projecten en geld. - Omvang bereikte doelgroepen. - Inspanningen door politie (handhaving).	BER 1998 0	67% EHK		90 % EHK	In 2010 maximaal: - 37 doden - 318 ziekenhuisopnames en gewonden
	2.1. Het realiseren van infrastructuurprojecten om het aantal slachtoffers te verminderen.						Realisatie via jaarlijks PUP.
	2.2. In samenwerking met het Rijk de verkeersveiligheid op het rijkswegennet verbeteren.	Uitvoering van maatregelen op de N33, N34 en N48.		Overdracht N34			Start N33 in 2010.
	2.3. Het realiseren van gedragsbeïnvloedende maatregelen om het aantal slachtoffers te verminderen.						Realisatie via jaarlijks PUP.
	2.4. Het realiseren van een diervriendelijke leefomgeving.	EHS-projecten integraal onderdeel PUP-projecten.	Monitor LG.				Opheffen knelpunten tussen infrastructuur en ecologische (hoofd)structuur volgens planning PUP.

Ontwikkelingen en knelpunten

Belangrijke stappen in de stedelijke bereikbaarheid zijn gezet door de extra beschikbare middelen in deze collegeperiode in de reserve Verkeer en Vervoer.

Knelpunten kunnen ontstaan door vertraging in planprocedures, de financiële dekking (bij derden), tegenvallende aanbesteding en dergelijke.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
De uitvoering van de convenantafspraken met gemeenten.	Monitoren gemaakte afspraken	2006-2008.	Gemeenten.	Samen werken aan bereikbaarheid.
Invoering van de essentiële kenmerken op provinciale wegen.	In 2008 is 90% van de provinciale wegen volgens EHK ingericht	2008		Minder verkeersslachtoffers.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Uitvoering van programma Gedragsbeïnvloeding door de in de 3 regio's samenwerkende gemeenten.	Monitoren voortgang	Doorlopend.	VVBD-partners.	Minder verkeersslachtoffers.
Verkeershandhaving nadrukkelijker inbedden in PUP.	Geïntegreerd beleidsplan politie.	Doorlopend.	Politie.	Minder verkeersslachtoffers.
Nadere uitwerking afspraken met Rijk ten aanzien van regelen financiële middelen.	IPO-accordering. Uitkomsten landsdelig overleg netwerk analyses (in verband met BDU).	Doorlopend.	Rijk.	Genereren van voldoende rijksmiddelen.

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn bereikbaarheid

Impuls regulier verkeers- en vervoersbeleid

Voor een goede ruimtelijke en economische ontwikkeling van Drenthe is in deze collegeperiode met een extra dotatie van € 2,2 miljoen per jaar een impuls gegeven aan de samenwerking met de gemeenten de stedelijke bereikbaarheid te verbeteren. In aansluiting op het eigen reguliere verkeers- en vervoersbeleid zijn er met de 12 gemeenten convenanten afgesloten voor een gezamenlijk programma. Ook de besteding van de BDU is onderdeel van dit integraal maatregelenpakket. Bij de uitvoering zijn er nauwe raakvlakken met onder meer het programma Stedelijke ontwikkeling.

Dotatie verkeer en vervoer

In 2002 is het Fonds verkeer en vervoer ingesteld, later gewijzigd in de reserve Investerings verkeer en vervoer. De reserve is bedoeld om de kapitaallasten te egaliseren.

Een financiële verkenning maakte toen duidelijk dat een sober pakket van maatregelen tot en met 2010 een provinciale bijdrage vroeg van € 67 miljoen. Dit sobere scenario was mede gebaseerd op te verwachten rijks- en Europese bijdragen. De investeringen zijn te financieren met een dotatie in de reserve van € 3,8 miljoen per jaar. Met de extra € 2,2 miljoen voor de stedelijke bereikbaarheid is een totale investering mogelijk van € 99 miljoen. Een bedrag dat er dus niet werkelijk "ligt" of lag, maar mogelijk wordt door de jaarlijkse dotaties. De verwachte investeringen zijn in de verschillende begrotingsjaren opgenomen.

In hoofdstuk 4.3 is een nadere uitsplitsing voor de bereikbaarheid per stad aangegeven. Ook de investeringen aan onze eigen wegen buiten het stedelijk gebied en infrastructurele maatregelen voor het openbaar vervoer zijn daarin opgenomen.

Eind 2006 hebben wij ruim € 50 miljoen ook daadwerkelijk geïnvesteerd in projecten. Met het afsluiten van de convenanten met de gemeenten loopt te teller eind 2008 op tot € 80 miljoen.

Meerjarenprogrammering met gemeenten mogelijk

Met een vaste dotatie per jaar is een meerjarenprogrammering mogelijk. Met gemeenten kunnen dan nadere bestuurlijke afspraken worden gemaakt over de bereikbaarheidsproblematiek. De projecten hebben een nauwe relatie met de Programmalijn stedelijke ontwikkeling.

Assen-Zuid is een voorbeeld van de vernieuwende aanpak door de provincie. Samen met Assen is rond het knooppunt A28/N33 een visie ontwikkeld die ingebracht is bij verdere onderhandeling met het Rijk over de gefaseerde verdubbeling van de N33.

Naar herkenbare wegen

Ter verbetering van de verkeersveiligheid zijn er landelijke afspraken over de herkenbaarheid van wegen. In Drenthe combineren wij deze essentiële herkenbaarheidskenmerken met het terugdringen van het aantal rijongevallen (het in de berm raken). Als één van de eerste stroomwegen in Nederland is de N381 tussen Emmen en de Friese grens in 2006 volledig aan deze nieuwe richtlijnen aangepast. Ook de N34, waarover overeenstemming is over de overdracht naar de provincie, zal de komende jaren worden gereconstrueerd.

Provinciaal uitvoeringsprogramma

Een concreet overzicht van alle verkeers- en vervoersactiviteiten gericht op infrastructuur, gedragsbeïnvloeding en handhaving, wordt jaarlijks vastgelegd in het PUP. Er staan zowel projecten van de provincie als van derden in.

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling**Stedelijke bereikbaarheid**

Een belangrijk onderdeel van stedelijke ontwikkeling is de bereikbaarheid. De steden kunnen alleen hun aantrekkelijkheid voor wonen en bedrijfsvestiging behouden als ze goed bereikbaar en ontsloten zijn. Via de vervoersmodaliteiten willen wij maatregelen treffen voor een vlotte en veilige doorstroming en afwikkeling van het verkeer. Daarbij wordt de zogenaamde corridor aanpak voorgestaan voor de bereikbaarheid van de steden vanuit de regio en een goede circulatie in het stedelijk gebied zelf.

Binnen de Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling is dit belang aangegeven doordat bereikbaarheid één van de 4 centrale thema's is. Daarmee is het richtinggevend voor de selectie van projecten voor de agenda per stad: ontwikkelen knooppunt Assen-Zuid, nieuwe uitleg zoals Nieuwveense Landen en bedrijventerreinen, ontwikkelen van OV-knooppunten en dergelijke. In deze ontwikkelingen en projecten wordt - in overleg met de betrokken gemeenten - actief geparticipeerd. In een aantal gevallen zal het initiatief worden genomen voor het realiseren van gewenste ontwikkelingen.

De inzet voor de Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling valt in de 5 steden in belangrijke mate samen met de inzet voor de Hoofdlijn bereikbaarheid. Middelen hiervoor komen voornamelijk uit de reserve Investerings verkeer en vervoer. Vanuit de speciaal ingestelde reserve Stedelijke ontwikkeling (zie programma 9.1) wordt in een aantal gevallen bijgedragen in proceskosten.

Financieel totaaloverzicht programma

33002 Opstellen en uitdragen provinciaal beleid verkeer en vervoer	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	92.191	422.000	210.000	212.000	213.000	214.000
Apparaatskosten	834.697	515.313	926.465	975.067	1.001.907	1.024.889
Totaal lasten	926.888	937.313	1.136.465	1.187.067	1.214.907	1.238.889
Totaal baten	965	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
Saldo	925.923	903.313	1.102.465	1.153.067	1.180.907	1.204.889

33003 Veilige bereikbaarheid in leefbaar Drenthe	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	8.702.368	9.517.159	12.112.437	14.824.197	17.103.251	17.747.847
Apparaatskosten	2.123.114	2.367.372	1.927.062	2.028.155	2.083.982	2.131.785
Totaal lasten	10.825.482	11.884.531	14.039.499	16.852.352	19.187.233	19.879.632
Totaal baten	4.397.169	4.452.836	4.077.725	4.077.725	4.077.725	4.077.725
Saldo	6.428.313	7.431.695	9.961.774	12.774.627	15.109.508	15.801.907
Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	11.752.370	12.821.844	15.175.964	18.039.419	20.402.140	21.118.521
Baten	4.398.134	4.486.836	4.111.725	4.111.725	4.111.725	4.111.725
Saldo	7.354.236	8.335.008	11.064.239	13.927.694	16.290.415	17.006.796

Programma 3.1.**Beheer en onderhoud****Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra.****Missie**

Het provinciaal (vaar)wegbeheer is erop gericht in samenspraak met partners een optimale balans te bereiken tussen veiligheid, bereikbaarheid (ook van “natte” bestemmingen), milieu (inclusief duurzaamheid), leefbaarheid (inclusief cultuur), klantgerichtheid en kosten, waarbij (verkeers)veiligheid voorop staat.

Hierbij is het beleid de bestaande vaarwegen (thans 154 km) voor de scheepvaart beschikbaar te houden en aantrekkelijker te maken en voor de recreatievaart het streven de ontbrekende schakels Zuidlaardermeer - Oost-Groningen en Erica - Ter Apel als vaarweg te herstellen.

Programmaonderdeel 33103 Beleid duurzaam beheer provinciaal wegennet**Contactpersoon: de heer T. Woestenburg, toestelnummer 57 40.****Bronnen van beleid**

- Wet- en regelgeving.
- Handboek wegenontwerp en andere richtlijnen van de Stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Weg-/waterbouw te Ede (CROW).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Een Beleidsplan wegenbeheer waaraan het beleid (“Het waarom”) van het wegenbeheer ten grondslag ligt.	1.1. Nieuwe hoofdstukken toevoegen en/of bestaande hoofdstukken aanpassen.		Per 1 januari 2005 14 van 21 hoofdstukken gereed.		Alle hoofdstukken gereed per 1 mei 2007.	Actueel houden.	Actueel houden.

Ontwikkelingen en knelpunten

Het weg- en vaarwegbeheer wordt op afstand gestuurd via contractmanagement. De inhoud van dat beheer is opgenomen in het Managementraamcontract 2004-2014 en in het jaarcontract. De argumentatie van die inhoud ligt in de verre historie, maar is niet voor alle onderdelen van het beheer terug te voeren op concrete en expliciete besluiten. Daarin voorziet het Beleidsplan wegen en kanalen. Dat beleidsplan wordt modulair opgesteld, elk “hoofdstuk wordt een apart besluit”, en die verschillende besluiten worden gebundeld.

Door veranderende omstandigheden en wet- en regelgeving zal er nooit een volmaakt beleidsplan ontstaan, met enige regelmaat zullen (vervolgens) “hoofdstukken” geactualiseerd worden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Ontbrekende hoofdstukken opstellen. 2. “Verouderde” hoofdstukken aanpassen/ herschrijven.	Compleet plan.	1 mei 2007 plan gereed, daarna actueel houden.	Gemeenten, adviesbureaus.	Transparantie in de beleidsuitvoering.

Programmaonderdeel 33104 Wegennet (wegenbeheer)

Contactpersoon: de heer J.F. Meek, toestelnummer 53 48.

Bronnen van beleid

- Beleidsplan wegenbeheer (programma 33103).
- POP – Uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer.
- Managementraamcontract wegenbeheer + Jaartranche 2007.
- PUP verkeer en vervoer.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Provinciaal wegennet dat kwalitatief van ruim voldoende niveau is met zo weinig mogelijk verkeersoponhoud (behoudens calamiteiten en groot onderhoud/reconstructies), tegen zo laag mogelijke kosten.	1.1. Realiseren optimale bereikbaarheid.	Bekende files op provinciale wegen.	Geen files (aantal = 0).	0	0	0	0
	1.2. Reductie verkeersslachtoffers.	Aantal verkeersslachtoffers ingedeeld in categorieën.	Zie programma 3.0 Verkeer.				
	1.3. Reductie faunaslachtoffers.	Aantal faunaslachtoffers.	2004: 537 slachtoffers.		526	521	516
	1.4. Reductie ecologische knelpunten.	Aantal geregistreerd knelpunten.	93 knelpunten per 1 januari 2005.		91	90	89

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	1.5. In stand houden/toename beplanting.	Bomenbestand langs de wegen.	Bomenbestand eind 2004 is 30.093.		30.100	30.200	30.300
	1.6. In stand houden wegnnet (verhardingen).	CROW-rapportcijfer.	7,53 (2004).	7	7	7	7
	1.7. Verlenen uitwegontheffingen (inhaalslag).	Aantal verleende ontheffingen.	De ontheffingen worden verleend gelijk met groot onderhoud per wegvak (in 2021 gereed).	10	10	10	10

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Menskracht en middelen conform management(raam)contract inzetten.	Wegennet houden in conditie "ruim voldoende", meetbaar via indicatoren 1.1 tot en met 1.7.	Zie 1.1 tot en met 1.6 (continu proces).	Weggebruikers, aannemingsbedrijven, adviesbureau, CROW.	Optimalisatie gebruik provinciaal wegnnet.

Programmaonderdeel 33304 Vaarweg Meppel-De Punt

Contactpersoon: de heer W. Paas, toestelnummer 53 31.

Bronnen van beleid

- Beleidsplan vaarwegenbeheer (programma 33306).
- POP.
- Managementraamcontract vaarweg Meppel-De Punt + Jaartranche 2007.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Integraal veilige bereikbaarheid over provinciale vaarwegen.	1.1. Optimale bereikbaarheid.	Aantal scheepvaartpassages door de Paradijssluis.	3.880 passages in 2004.		3880	3880	3880
	1.2. Zo min mogelijk hinder voor milieu, natuur en landschap.	Reductie faunaslachtoffers.	In 2004 7 slachtoffers.		7	6	6
	1.3. Integraal veilige vaarweg.	Reductie verkeersslachtoffers.	In 2004 geen slachtoffers.	0	0	0	0
	1.4. Instandhouding vaarweg.	Jaarlijkse peiling op aanwezige diepgang, per kanaalvak.	Kanaalvakdieptes conform GS-besluit scheepsafmetingen.	Maten blijvend op niveau GS-besluit.	idem	idem	idem
2. Uitvoering geven aan het ligplaatsenbeleid.	2.1. Afname illegale ligplaatsinname.	Aantal overtredingen gedurende de winterperiode.	Winter 2004/2005 15 overtreders.	Afname 25%.	Afname 20%.	Afname 10%.	Afname 10%.

Ontwikkelingen en knelpunten

In het ligplaatsenbeleid is expliciet aangegeven waar en wanneer er ligplaatsen mogen worden ingenomen. Daar de uitvoering van het ligplaatsenbeleid zich nog in het beginstadium bevindt, bestaat er de eerste jaren het risico dat er bezwaren gemaakt kunnen worden tegen uitvoering van dit beleid.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Menskracht en middelen conform management(raam)contract inzetten.	Vaarweg Meppel–De Punt in conditie houden, meetbaar via indicatoren 1.1 tot en met 2.1.	Zie 1.1 tot en met 2.1 (continu proces).	Vaarweggebruikers, aannemingsbedrijven, adviesbureaus.	Optimaal gebruik vaarweg Meppel–De Punt.

Programmaonderdeel 33305 Zuidoost-Drentse vaarwegen

Contactpersoon: de heer W. Paas, toestelnummer 53 31.

Bronnen van beleid

- Beleidsplan vaarwegenbeheer (programma 33306).
- POP.
- Managementraamcontract Zuidoost-Drentse vaarwegen + Jaartranche 2007.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Integraal veilige bereikbaarheid over provinciale vaarwegen.	1.1. Optimale bereikbaarheid.	Aantal scheepvaartpassages op de Hoogetveensche Vaart (door sluis Rogat).	2.620 passages in 2004.		2620	2620	2620
	1.2. Zo min mogelijk hinder voor milieu, natuur en landschap.	Aantal faunaslachtoffers.	In 2004 728 slachtoffers.		700	675	650
	1.3. Integraal veilige vaarwegen.	Aantal verkeersslachtoffers.	In 2004 geen slachtoffers.	0	0	0	0
	1.4. Instandhouding vaarwegen.	Jaarlijkse peiling op aanwezige diepgang, per kanaalvak.	Kanaalvakdiepte conform GS-besluit scheepsafmetingen.	Maten blijvend op niveau GS-besluit.	Idem.	Idem.	Idem.
2. Uitvoering geven aan het ligplaatsenbeleid.	2.1. Afname illegale ligplaatsinname	Aantal overtredingen gedurende de winterperiode.	Winter 2004/2005 45 overtreders.	Afname 25%.	Afname 20%.	Afname 10%.	Geen overtredingen.
3. Bevaarbaar maken ten behoeve van de recreatievaart van de (vaar)verbinding Zuidlaardermeer - Oost-Groningen.	3.1. Realisatie van een aantal projecten.	Aantal projecten ten behoeve van Zuidlaardermeer - Oost-Groningen.	Nu nog geen vaarweg.		De vaarweg gereed.		
4. Herbevaarbaar maken van de verbinding Erica-Ter Apel.	4.1. In samenwerking met Productgroep Economie onderzoeken naar mogelijk heropening.	Afronding onderzoeksfase.					

Ontwikkelingen en knelpunten

In het ligplaatsenbeleid is expliciet aangegeven waar en wanneer er ligplaatsen mogen worden ingenomen. Daar de uitvoering van het ligplaatsenbeleid zich nog in het beginstadium bevindt bestaat er de eerste jaren het risico dat er bezwaren gemaakt kunnen worden tegen uitvoering van dit beleid.

Het bevaarbaar maken van de vaarverbinding Zuidlaardermeer - Oost-Groningen gebeurt in opdracht en voor rekening van de provincie Groningen binnen de kaders van het SNN.

Het herbevaarbaar maken van de verbinding Erica-Ter Apel gebeurt in samenwerking met de Productgroep Economie in opdracht van de provincie Drenthe. De voortgang van dit project is afhankelijk van de financiering. Voorlopig ligt de nadruk meer op onderzoeken in het financieringsvlak dan op technische mogelijkheden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Menskracht en middelen, conform management(raam)contract inzetten.	Zuidoost-Drentse vaarwegen in voldoende conditie houden, meetbaar via indicatoren 1.1 tot en met 2.1.	Zie 1.1 tot en met 2.1. (continu proces).	Vaarweggebruikers, aannemersbedrijven, adviesbureaus.	Optimaal gebruik van de Zuidoost-Drentse vaarwegen.

Programmaonderdeel 33306 Beleid duurzaam beheer provinciaal vaarwegennet

Contactpersoon: de heer T. Woestenburg, toestelnummer 57 40.

Bronnen van beleid

- Wet- en regelgeving.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Een Beleidsplan vaarwegenbeheer waaraan het beleid ("Het waarom") van het vaarwegenbeheer ten grondslag ligt.	1.1. Nieuwe hoofdstukken toevoegen en/of bestaande hoofdstukken aanpassen.		Per 1 januari 2005 13 van de 17 hoofdstukken gereed.		Alle hoofdstukken gereed.		

Ontwikkelingen en knelpunten

Het weg- en vaarwegbeheer wordt op afstand gestuurd via contractmanagement. De inhoud van dat beheer is opgenomen in het Managementraamcontract 2004-2013 en in het jaarcontract. De argumentatie van die inhoud ligt in de verre historie, maar is niet voor alle onderdelen van het beheer terug te voeren op concrete en expliciete besluiten. Daarin voorziet het Beleidsplan wegen en kanalen. Dat beleidsplan wordt modulair opgesteld, elk hoofdstuk wordt een apart besluit en die verschillende besluiten worden gebundeld. Door veranderende omstandigheden en wet- en regelgeving zal er nooit een volmaakt beleidsplan ontstaan.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Ontbrekende hoofdstukken opstellen. 2. "Verouderde" hoofdstukken aanpassen/herschrijven.	Compleet beleidsplan.	1 mei 2007 plan compleet.	Adviesbureaus, scheepvaart-koepelorganisaties.	Transparantie in de beleidsuitvoering.

Uitvoering Voorjaarsnota 2006

In de Voorjaarsnota 2006 is reeds aan de orde geweest dat jakobskruiskruid een gezondheidsrisico vormt voor paarden en vee. Als pilot worden in 2006 en 2007 de provinciale (vaar)wegbermen intensiever beheerd via een aangepast maairegiem. De extra kosten hiervan bedragen € 75.000,-- per jaar.

Programmaonderdeel 34301 Optimale waterpeilen op de provinciale kanalen**Contactpersoon: de heer W. Paas, toestelnummer 53 31.****Bronnen van beleid**

- POP.
- Waterakkoorden met de waterschappen en het Rijk.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Optimale waterpeilen op de Drentse kanalen.	1.1. Handhaving waterstanden volgens peilbesluiten, controle en meting door middel van geautomatiseerd peilbeheersysteem (inacceptabele afwijkingen worden doorgegeven aan de peilcoördinator – 24 uurs-dienst).	Maximaal aantal schriftelijke klachten over het peil op de provinciale kanalen.	In 2004 geen klachten.	Geen klachten.	Geen klachten.	Geen klachten.	Geen klachten.

Ontwikkelingen en knelpunten

Extreme weersomstandigheden kunnen er voor zorgen dat handhaving van de gewenste waterpeilen meer inzet vragen dan normaliter.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Beschikbare middelen inzetten voor optimaal peilbeheer.	Peilbeheer binnen de marges voor de scheepsafmetingen (zie vaarwegen).	Continu proces.	Adviesbureaus.	Optimale peilen.

Financieel totaaloverzicht programma

33103 Beleid duurzaam beheerd provinciaal wegennet	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	
Apparaatskosten	75.501	41.211	42.081	44.289	45.508	46.552
Totaal lasten	75.501	41.211	42.081	44.289	45.508	46.552
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	75.501	41.211	42.081	44.289	45.508	46.552
33104 Wegennet (wegenbeheer)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	11.409.024	10.185.193	8.061.676	8.292.089	8.614.241	9.060.934
Apparaatskosten	3.296.858	3.024.053	3.463.988	3.645.707	3.746.060	3.831.987
Totaal lasten	14.705.882	13.209.246	11.525.664	11.937.796	12.360.301	12.892.921
Totaal baten	4.463.903	453.795	48.720	48.720	48.720	48.720
Saldo	10.241.979	12.755.451	11.476.944	11.889.076	12.311.581	12.844.201
33304 Vaarweg Meppel - de Punt (VAMP)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	1.762.759	4.679.514	2.923.974	2.726.020	2.753.370	2.394.382
Apparaatskosten	1.094.925	1.163.875	1.015.442	1.068.712	1.098.129	1.123.318
Totaal lasten	2.857.684	5.843.389	3.939.416	3.794.732	3.851.499	3.517.700
Totaal baten	3.516.587	3.541.607	3.579.403	3.617.655	3.656.368	3.694.426
Saldo	658.903-	2.301.782	360.013	177.077	195.131	176.726-
33305 Zuid-Oost Drentse vaarwegen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	2.845.559	5.161.675	3.307.633	3.106.028	2.356.752	2.390.729
Apparaatskosten	1.294.411	1.452.213	934.719	983.754	1.010.833	1.034.019
Totaal lasten	4.139.970	6.613.888	4.242.352	4.089.782	3.367.585	3.424.748
Totaal baten	1.667.551	1.072.466	1.084.558	1.096.812	1.109.231	1.130.862
Saldo	2.472.419	5.541.422	3.157.794	2.992.970	2.258.354	2.293.886

33306 Beleid duurzaam beheerd provinciaal vaarwegennet	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	1.109.400	1.204.859	1.109.400	1.109.400	1.109.400	1.109.400
Apparaatskosten	23.027	37.261	29.134	30.662	31.506	32.229
Totaal lasten	1.132.427	1.242.120	1.138.534	1.140.062	1.140.906	1.141.629
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	1.132.427	1.242.120	1.138.534	1.140.062	1.140.906	1.141.629

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	22.911.464	26.949.854	20.888.047	21.006.661	20.765.799	21.023.550
Baten	9.648.041	5.067.868	4.712.681	4.763.187	4.814.319	4.874.008
Saldo	13.263.423	21.881.986	16.175.366	16.243.474	15.951.480	16.149.542

Programma 3.2.**Vervoer**

Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra.

Missie

"Mobiliteit mogelijk maken"

Het Drents verkeers- en vervoersbeleid heeft als missie: "Mobiliteit mogelijk maken".

Wij zorgen in samenwerking met rijk, gemeenten en de andere relevante partners voor een netwerk van (water)wegen, fietspaden en openbaar vervoer in de provincie Drenthe. Wij werken aan een verkeersveilig en doelmatig, comfortabel en aantrekkelijk netwerk, dat wij goed beheren en steeds verbeteren. Wij zoeken daarbij altijd naar een evenwicht tussen mobiliteit, bereikbaarheid en leefbaarheid. Integrale afstemming met de ruimtelijke ontwikkelingen is daarbij een voorwaarde.

Programmaonderdeel 33402 Verbeteren infrastructuur voor het goederenvervoer

Contactpersoon: mevrouw S.W.T. Gerritsen, toestelnummer 54 84.

Bronnen van beleid

- Nota ruimte (2005).
- Nota mobiliteit (2005).
- POP II, Hoofdstuk C.5 Verkeers- en Vervoersinfrastructuur (2004).
- PUVV (na vaststelling)
- Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan Drenthe (1996) (tot vaststelling PUVV).
- Strategische Agenda SNN.
- Bereikbaarheidsprofiel Noord-Nederland (2001).
- Collegeprogramma 2003-2007.
- Netwerkanalyses Nationaal Stedelijke Netwerk Groningen-Assen en Stedelijk Netwerk Zuid-Drenthe.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

De infrastructurele maatregelen voor goederenvervoer zijn integraal onderdeel van het PUP. Dit programmaonderdeel richt zich met name op de uitvoering van het SNN-actieplan Beter goed(eren) vervoeren. Inzet van het noordelijke bedrijfsleven en betrokken belangenorganisaties is daarbij een voorwaarde. De provincie richt zich op het faciliteren en stimuleren van activiteiten.

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Bereikbaarheid handhaven/verbeteren.	1.1. Goede basiskwaliteit infrastructuur voor het vrachtverkeer.	Zie 3.0 Verkeer, programmaonderdeel Veilige bereikbaarheid.					
	1.2. Ontwikkelen stedelijke distributiecentra.	Onderdeel convenanten bereikbaarheid.					
	1.3. Stimuleren goederenvervoer via spoor, water en de lucht.	Aantal tonnages.					
2. Veerkracht verbeteren.	2.1. Veilig(er) weggedrag chauffeurs vracht- en bestelverkeer.	Aantal verkeersslachtoffers	BER 1998				Onderdeel algemene doelstelling.
	2.2. Aandacht voor goederenvervoer op enkelbaanswegen (onder andere N34, N381).	Projecten PUP.					

Ontwikkelingen en knelpunten

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Bereikbaarheid goederenvervoer 'lift' mee in projecten andere programmaonderdelen.		Doorlopend.		Betere bereikbaarheid.
Faciliteren en stimuleren van maatregelen ter verbetering veiligheid.	Aantal bedrijven dat mee doet aan provinciaal project 'Veiligheidscultuur bedrijven'.	Doorlopend.	Bedrijfsleven.	Minder verkeersslachtoffers.
Stimuleren goederenvervoer via spoor, water en lucht.	Verhouding tonnage weg/spoor/water Baanverlenging Eelde.	doorlopend.	GAE. Overheden en branche.	Economische ontwikkeling.

Programmaonderdeel 33403 Beschikbaar collectief personenvervoer in Drenthe

Contactpersoon: mevrouw S.W.T. Gerritsen, toestelnummer 54 84.

Bronnen van beleid

- Nota ruimte (2005).
- Nota mobiliteit (2005).
- POP II, Hoofdstuk C.5 Verkeers- en Vervoersinfrastructuur (2004).
- PUVV (na vaststelling).
- Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan Drenthe (1996) (tot vaststelling PUVV).

- Bereikbaarheidsprofiel Noord-Nederland (2001).
- Strategische Agenda SNN.
- Collegeprogramma 2003-2007.
- Businessplan OV-bureau Groningen-Drenthe.
- Netwerkanalyses Nationaal Stedelijke Netwerk Groningen-Assen en Stedelijk Netwerk Zuid-Drenthe.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Het OV-bureau Groningen-Drenthe is met ingang van 2005 verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van het beleid op het gebied van het openbaar vervoer. Het Businessplan en de begroting van het OV-bureau geven een beschrijving van de meerjarendoelstellingen en de te bereiken doelen voor het komende jaar.

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Actieve ondersteuning van OV-beleid zoals verwoord in de beleidsbronnen.	1.1. In overleg met OV-bureau realiseren van ov-voorzieningen (knooppunten, haltes, businfrastructuur).	- Aantal (aangepaste) haltevoorzieningen. - Aantal reizigers en lijnennet via Businessplan en begroting OV-bureau.	Halteplan 2005.				
	1.2. Bijdrage verlenen aan exploitatie en projecten OV.	- Businessplan en begroting OV-bureau.					
2. Implementeren Mobiliteitsmanagement	2.1. Uitvoeren van de in noordelijk en Drents verband gemaakte afspraken.						

Ontwikkelingen en knelpunten

Met ingang van 2005 wordt het collectief personenvervoer in Drenthe en Groningen aangestuurd door het OV-bureau. Dit is een samenwerkingsverband op basis van een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Drenthe en Groningen en de stad Groningen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Provincie geeft actieve ondersteuning aan (de uitvoering van) het OV-beleid.	- Aantal reizigers. - Aantal (aangepaste) haltes. - Lijnennet.	Doorlopend.	VVBD en OV-bureau.	Zie Businessplan en begroting OV bureau
Beheer en exploitatie spoorlijn Emmen-Zwolle.	- Aantal reizigers. - Tonnage goederenvervoer.	2007.	Provincie Overijssel. Ministerie Verkeer en Waterstaat.	Betere bereikbaarheid Zuid-Drenthe voor zowel personen als goederenvervoer.

Financieel totaaloverzicht programma

33402 Verbeteren infrastructuur voor het goederenvervoer	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	145.342	149.127	104.674	102.222	99.769	97.317
Apparaatskosten	50.902	35.045	36.659	38.582	39.644	40.553
Totaal lasten	196.244	184.172	141.333	140.804	139.413	137.870
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	196.244	184.172	141.333	140.804	139.413	137.870

33403 Beschikbaarheid collectief personenvervoer inwoners en bezoekers van Drenthe	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	21.263.747	19.276.672	18.405.303	18.411.232	18.417.290	18.423.477
Apparaatskosten	241.406	92.649	16.480	17.345	17.822	18.231
Totaal lasten	21.505.153	19.369.321	18.421.783	18.428.577	18.435.112	18.441.708
Totaal baten	20.922.343	18.881.252	18.000.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000
Saldo	582.810	488.069	421.783	428.577	435.112	441.708

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	21.701.397	19.553.493	18.563.116	18.569.381	18.574.525	18.579.578
Baten	20.922.343	18.881.252	18.000.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000
Saldo	779.054	672.241	563.116	569.381	574.525	579.578

Programma 4.0.**Waterhuishouding**

Portefeuillehouder: mevrouw T. Klip.

Missie

Het Drentse beleid met betrekking tot de waterhuishouding heeft tot doel het bereiken en behouden van gezonde en veerkrachtige watersystemen die ordenend zijn voor de inrichting van de fysieke leefomgeving en het hebben en houden van een zo groot mogelijke voorraad zoet grondwater. Speerpunten daarbij zijn:

- bescherming tegen wateroverlast
- tegengaan van verdroging; zuinig gebruik van grondwater
- het voorkomen van schade aan waterkeringen en landbouwgewassen
- zorgen voor de juiste hoeveelheid en kwaliteit water op het juiste moment op de juiste plaats

Om de gewenste waterhuishoudkundige situatie overeenkomstig het POP II en tegen acceptabele kosten te bereiken, wordt ingezet op een doorzichtige bestuurlijke organisatie voor de waterhuishouding met een goed financieel en bestuurlijk draagvlak.

Programmaonderdeel 34001 Waterhuishouding algemeen

Contactpersoon: de heer L. de Vree, toestelnummer 59 17.

Bronnen van beleid

- POP II.
- NBW.
- Regionaal Bestuursakkoord Water (Noord-Drenthe).
- Vierde Nota waterhuishouding.
- Europese KRW.
- Vogel- en Habitatrichtlijn/Natura 2000 (VHR).
- Grondwaterrichtlijn (concept).
- Zwemwaterrichtlijn.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Implementatie Europese Richtlijnen	Opstellen stroomgebiedbeheersplan.	Vaststellen doelen voor oppervlaktewater, grondwater en zwemwater. Vaststellen normen behorend bij de hiervoor genoemde doelen.	Concept-methode doelbepaling bekend, uitwerking doelbepaling nog niet.	Bandbreedte doelen (minimaal en maximaal) in concept bekend.	Verfijning en concretisering doelen (concept).	Ontwerpdoelen vaststellen. Ontwerp-stroomgebiedbeheersplan.	2009 Definitief stroomgebiedbeheersplan (3 deelstroomgebieden). Definitief vaststellen doelen en bijbehorende normen voor oppervlaktewater, grondwater en zwemwater.
2. Uitvoering afspraken NBW/RBW	Deelnemen aan Interprovinciaal overleg en overleg KRW.	Vergaderingen IPO BOAG Water + RBO en RAO.	Veelvuldig overleg.	Veelvuldig overleg			
3. Implementatie KRW	Deelnemen aan overleg KRW. Regionale input landelijke december-nota's Monitoringprogramma grondwater.	Vergaderingen KRW Rijn-Oost. Vergaderingen Water 2000+. Vergaderingen KRW Rijn-Noord.		Regionale input nota 2006. Besluitvorming monitoringprogramma grondwater.	Regionale input nota 2007.	Ontwerp KRW-doelen en kaders voor in POP.	Besluitvorming KRW-doelen en kaders.
4. Afstemming KRW – VHR	Stroomgebiedbeheersplan afstemmen op Beheersplannen Natura 2000.	Bepalen waterhuishoudkundige opgave VHR-gebieden.		Duidelijkheid over ontwikkeldoel dan wel behouddoel.	Verfijning en concretisering wateropgaven.	Wateropgaven opnemen in ontwerp-Stroomgebiedbeheersplan.	Wateropgaven opnemen in beheersplannen Natura 2000.
5. Actuele regelgeving	Actuele regels onderdeel waterhuishouding en grondwateronttrekking.	Bijhouden en actualiseren.					
6. Getoetste rioleringsplannen	Toetsen ingekomen rioleringsplannen.	Aantal ingekomen rioleringsplannen.	Gemiddeld elk jaar 3.	3	3	3	3
7. Programma stad	Inventarisatie, selectie en uitwerking van projecten inzake Stedelijk water.	Overleg met waterschappen en gemeenten en andere product-groepen.	-	Selectie van projecten 2006 en fasering hiervan.	Selectie van projecten 2007 en fasering hiervan.	-	-
8. Communiceren waterbeleid	Uitvoeren Communicatieplan water.						

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Ad 1 Internationale afstemming		Continu.	Niedersaksen	Afgestemd grensoverschrijdend waterbeheer.
Ad 2 Bestuurlijke afstemming en regievoering	Deelnemen aan interprovinciaal overleg en overleg KRW.	2006-2009.	Rijk, waterschappen, buurprovincies en gemeenten.	Doorwerking waterbeleid op uitvoeringsniveau.
Ad 3 Toepassing wettelijke instrumenten			Doelgroepen.	Gereguleerde grondwateronttrekking.
Ad Regievoering			Gemeenten.	Beperken riooloverstorten dat niet aan de basisin-spanning voldoet.
Ad Informeren burgers en doelgroepen				Burgers en doelgroepen het waterbeleid inzichtelijk maken.

Programmaonderdeel 34002 Beleidsmonitoring

Contactpersoon: de heer E. Blom, toestelnummer 58 99.

Bronnen van beleid

- POP II.
- Contracten met NITG-TNO voor Regis/Data en informatie Nederlandse ondergrond.
- IPO-besluit gezamenlijk iWSR.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Verbeterde dataopslag iWSR.	Geschikte data voor KRW.	-	Continu optimalisatie	Continu	Continu	Continu	Continu
2. Goed functionerend Regis.	Inzicht in opbouw ondergrond.	Bijhouden/optimaliseren.	Continu	Continu	Continu	Continu	Continu
3. Goed functionerend grondwatermeet.	Onderhoud en beheer meetnet.	Onderhoud aan 80 meetpunten per jaar.	80	80	80	80	80
4. Inzicht grondwaterstanden.	Metten grondwaterstanden.	24 x per jaar meten (ca. 750 meetpunten).	24 * 750	24 * 750	24 * 750	24 * 750	24 * 750

Ontwikkelingen en knelpunten

- Aangepast iWSR.
- Goed onderhouden en goed waargenomen meetnet voor grondwaterstanden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Ad 1 tot en met 4 Bijhouden gegevens grondwaterbeheer.			IPO	Gegevensgebruik voor eigen beleid en informatie aan derden.

Programmaonderdeel 34003 Realisatie GGOR en verdrogingsbestrijding

Contactpersoon: de heer R. van Veen, toestelnummer 58 93.

Bronnen van beleid

- POP II, hoofdstukken C.3.4 en C.9.4.
- Stroomgebiedvisies Vecht-Zwarte Water en Groningen - Noord-Drenthe.
- Regionaal Bestuursakkoord Water.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Een op de functies afgestemde waterhuishouding (GGOR).	1.1. Opstellen knelpuntenkaart door de waterschappen.	Aantal knelpuntenkaarten.	0	4	-	4	-
	1.2. Opstellen plan van aanpak per waterschap.	1.2. Aantal plannen van aanpak.	0	4	-	-	4
	1.3. projectmatig uitwerken GGOR door waterschappen.	1.3. Aantal GGOR-projecten.	0	0	4	4	4
2. Verminderen van de verdroging	Vermindering areaal verdroogd gebied (in 2010 40% van het gebied op de "kaart van verdroogde gebieden").	Aantal hectares verdroogd gebied.	32.000	23.000	22.000	21.000	19.000 ha in het jaar 2010.
	Prioritering aanpak verdroging.	Lijst met TOP-prioriteiten.	0	1 concept	1 definitief	-	-

Ontwikkelingen en knelpunten

Landelijke discussie ten aanzien van het benoemen van prioritering van verdroogde gebieden.

Discussie over concretiseren doelstelling. In bovenstaande tabel wordt uitgegaan van het begrip "Gesommeerd herstel" bij weergave areaal verdroogd gebied.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
a. Regievoering	(Inter)provinciale afstemming GGOR-traject.	Continu.	Waterschappen en waterleidingmaatschappijen.	Uitwerking POP II.
b. Grondwaterbeheer	Onderzoek strategische winningen.	2007	Waterleidingmaatschappij Drenthe.	Uitwerking POP II.
	Monitoringsmeetnet verdroging.	2007	Waterschappen en terreinbeheerders.	Uitwerking POP II.
	Stimuleren waterbesparingsprojecten.	Continu.	Waterschappen, terreinbeheerders, waterleidingmaatschappijen, gemeenten en industrie	Uitwerking POP II.
	Actualisatie kaart verdroogde gebieden.	2007	Waterschappen en terreinbeheerders.	Uitwerking POP II.

Programmaonderdeel 34004 Waterhuishoudkundige inrichting**Contactpersoon: de heer L. de Vree, toestelnummer 59 17.****Bronnen van beleid**

- POP II.
- Stroomgebiedvisies Noord-Drenthe - Groningen en Vecht-Zwarte Water.
- NBW.
- Europese KRW.
- Decemhernota 2005 (Rijk).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Opzetten stroomgebiedvisies	Regionaal Bestuursakkoord Water.	2 (Noord-Drenthe en Zuid-Drenthe).	Noord-Drenthe gereed.	-	Zuid-Drenthe.	-	-
2. Inrichting bergingsgebieden							
Uitwerking normering regionale wateroverlast	Kaart met normering kans op wateroverlast.	Deelnemen aan vergaderingen Water 2000+. Deelnemen aan vergaderingen Rijn-Oost.		Ontwerp-Kadernotitie.	Ontwerp-Kadernotitie.	Besluitvorming Kadernotitie.	-
Aanwijzen regionale waterkeringen	Kaart met regionale waterkeringen.	Overleg met waterschappen en gemeenten.		Kaart met regionale waterkeringen.	Besluitvorming aanwijzing regionale waterkeringen.	-	-
POP-uitwerking bergingsgebieden Zuid-Drenthe	POP-kaart met bergingsgebieden in Zuid-Drenthe.	Overleg met waterschappen en gemeenten. Ontwerp-planuitwerking.		-	Ontwerp-planuitwerking.	Besluitvorming bergingsgebieden Zuid-Drenthe.	-

Ontwikkelingen en knelpunten**Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet**

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Ad 1 tot en met 3 Implementatie KRW en NBW			Provincies Overijssel en Groningen, waterschappen en gemeenten.	Invulling afspraken via de RBO Rijn Oost en Stuurgroep Water 2000+.

Programmaonderdeel 34101 Waterschappen

Contactpersoon: de heer E. Koerts, toestelnummer 58 95.

Bronnen van beleid

- Waterschapswet, Waterstaatswet 1900 en WVO.
- Europese KRW.
- POP II.
- POV/deel water.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Optimale waterschapsorganisatie.	1.1.	De waterschappen zijn bestuurlijk en organisatorisch goed geëquipeerd zodat zij doelmatig hun taken kunnen vervullen. Evaluatie waterschapsorganisaties Daar waar nodig aanpassing reglementen.	Vanaf 2000 zijn er vier waterschappen in Drenthe die hun taken op een integrale wijze uitvoeren.	-	-	Evaluatie. Eventueel aanpassing reglementen.	
2. Realiseren waterhuishoudkundig beleid	2.1.	Goedkeuring beheersplannen. Toetsing met POP II en Rijksbeleid.	De beheersplannen zijn in de periode 2002-2003 goedgekeurd.	-	-	-	In 2009 vier beheersplannen.
	2.2.	Toetsing uitvoering beleid en opgaven beheersplannen waterschappen.	Jaarlijks.	1	Totaaloverzicht stand van zaken beheersplannen.	1	Toetsing.
	2.3.	Bestuurlijk en ambtelijk overleg met de waterschappen.		2 x per jaar	2 x per jaar	2 x per jaar	2 x per jaar

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	2.4.	Goedkeuring kosten toedelingsverordeningen. 1 x per 5 jaar.	2005	-	-	-	2009
	2.5.	Overzicht ontwikkeling van tarieven bij de waterschappen in relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen.	Jaarlijks.	1	1	1	1

Ontwikkelingen en knelpunten

Wijziging Waterschapswet en invoering Integrale waterwet:

- voorbereiding invoering landelijke verkiezing op grond van een lijstenstelsel in 2008
- wijziging kostentoedelingsverordeningen waarschijnlijk in 2009

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Ad 1 en 2 Regievoering via bestuurlijk overleg.			Waterschappen.	Waterschappen geven invulling aan POP II en zorgen voor doorwerking in (beheers)plannen.

Programmaonderdeel 34201 Muskusrattenbestrijding

Contactpersoon: de heer E. Koerts, toestelnummer 58 95.

Bronnen van beleid

- Wet voor de muskusrattenbestrijding.
- Delegatiebesluit van GS van Drenthe en Overijssel (11 juni 2002).
- Meerpartijen overeenkomst muskusrattenbestrijding (12 juni 2002).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het bestrijden van muskusratten ten behoeve van het beperken van schade aan waterstaatswerken en landbouwgewassen. Waarborgen veiligheid.	1.1. Het terugbrengen van de populatie muskusratten tot minder dan 0,25 gevangen muskusrat per velduur.	Aantal gevangen muskusratten per velduur.	0,45	0,40	0,35	0,25	0,25
2. Het beperken, opheffen van schade aan waterstaatswerken en landbouwgewassen door beverrat en het daartoe uitroeien van de beverrat.	2.1. Voorkomen en uitroeien van de beverrat.	Aantal gevangen beverratten.	4	0	0	0	0

Ontwikkelingen en knelpunten

Er wordt een voorstel ontwikkeld voor budgetfinanciering richting de waterschappen, inclusief een efficiëncytaakstelling. Een en ander moet z'n beslag krijgen voor de begroting van 2008. Landelijk wordt onderzoek gedaan naar de nut en noodzaak van de bestrijding van muskusratten.

De haalbaarheid en de financiering van de landelijke beverrat-doelstelling, volledige uitroeiing, staat inmiddels ter discussie; het is nagenoeg zeker dat dit in elk geval in 2007 niet zal lukken.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Regievoering bestrijding muskusratten	IPO-afstemmingsoverleg Overleg met waterschappen	Continu.	Waterschappen.	Waterschappen voeren de muskusrattenbestrijding efficiënt en doelmatig uit.
2. Regievoering bestrijding beverrat	IPO-afstemmingsoverleg Overleg met waterschappen	Continu.	Waterschappen.	Waterschappen voeren de bestrijding van de beverrat efficiënt en doelmatig uit.

Programmaonderdeel 34401 Grondwaterwet

Contactpersoon: de heer E. Veldman, toestelnummer 55 36.

Bronnen van beleid

- GWW.
- POP II (hoofdstuk C.9.4, bladzijde 171).
- POV/deel water.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Beschikbaarheid van het openbaar register	1.1.	Periodieke vaststelling van het openbaar register door GS.	Continu bijhouden Openbaar Register Grondwater en jaarlijkse vaststelling In GS.	Idem, ook na overdracht grondwaterbeheer naar de waterschappen.	1 x per jaar	1 x per jaar	1 x per jaar
2. Uitvoeren schaderegeling Grondwaterwet	2.1.	Aantal binnengekomen schaderegelingen.	3	4	3	3	3
3. Het stimuleren van hergebruik van onttrokken water en waterbesparing	3.1.	Aantal afgegeven vergunningen waarin hergebruik en besparing is opgenomen.	geen	1	1	1	1
4. Beschikbaar stellen van grondwater	Beschikbaar stellen van grondwater voor: - bronbemalingen - grondwater-saneringen - beregening en bevoeiing - koude- en warmteopslag - overig	Aantal afgegeven vergunningen voor de betreffende doelgebruiken.	- Bronbemalingen 5 - Saneringen 5 - Beregingen 2 - Energieopslag 2 - Overig 0 ----- + Totaal 14	15	5	5	5
5. Overdracht grondwaterbeheer tot < 500.000 m ³ aan de waterschappen	5.1.	Bestuurlijke en ambtelijke afstemming en goedkeuring bij provincies en waterschappen.	Grondwaterbeheer nog bij de provincie.	Voorbereiding overdracht.	Overdracht vindt plaats per 1 januari 2007; overname door waterschappen.	Beheer vanaf 500.000 m ³ bij provincie.	Idem.

Ontwikkelingen en knelpunten

Er is een ontwikkeling gaande waarbij het grondwatersysteem wordt benut voor open energieopslag. Deze ontwikkeling is tevens een knelpunt omdat het aantal te realiseren systemen voor 2010 volgens de afspraken in het Kyoto-verdrag bij lange na niet haalbaar worden geacht.

Er is een ontwikkeling waarbij wordt voorzien dat de vergunningverlening voor grondwateronttrekking tot 500.000 m³ overgaat naar de waterschappen, behoudens energie-opslag.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Ad 1 tot en met 4 Uitvoering beheersinstrumenten Grondwaterwet		Continu.	Doelgroepen.	Realisering beleid POP II.
Ad 5 Besluit tot overdracht vergunningverlening < 500.000 m ³	Ambtelijk en bestuurlijk overleg met waterschappen leiden tot gewenst resultaat.	1 januari 2007.	Waterschappen.	Delegatie taken grondwaterbeheer.

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn Stedelijke ontwikkeling**Stedelijke kwaliteit**

Bij de verdere ontwikkeling van het stedelijk gebied krijgt water nadrukkelijk een plaats. Een toekomstgerichte inrichting van de waterhuishouding in combinatie met het visuele aspect van water in de stad is een belangrijke voorwaarde voor de stedelijke kwaliteit; 1 van de 4 centrale thema's van de Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling.

Dit thema is mede bepalend voor de selectie van onderwerpen en projecten voor onze inzet in stedelijk gebied. In 2007 zal het - wat betreft stedelijk waterbeheer - gaan om het stimuleren van de uitvoering van duurzame maatregelen die door de gemeenten in hun gemeentelijke waterplannen zijn genoemd. Tevens zullen we in 2007 een vervolg geven aan de uitvoering van innovatieve projecten om de afvalwaterstromen te scheiden ("het nieuwe plassen"), met als uiteindelijk doel de oppervlaktewaterkwaliteit in en om de stad te verbeteren en het realiseren van een duurzaam en veerkrachtig watersysteem.

Financieel totaaloverzicht programma

34001 Waterhuishouding algemeen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	25.447	152.220	31.300	31.690	32.270	32.800
Apparaatskosten	225.089	238.398	204.036	214.740	220.651	225.712
Totaal lasten	250.536	390.618	235.336	246.430	252.921	258.512
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	250.536	390.618	235.336	246.430	252.921	258.512
34002 Beleidsmonitoring	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	15.552	64.750	15.700	15.950	16.300	16.600
Apparaatskosten	162.234	31.860	181.147	190.650	195.898	200.391
Totaal lasten	177.786	96.610	196.847	206.600	212.198	216.991
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	177.786	96.610	196.847	206.600	212.198	216.991
34003 Realisatie gewenst grond- en opp. waterregiem en verdrogingsbestrijding	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	139.352	67.366	189.621	199.568	205.062	209.766
Totaal lasten	139.352	67.366	189.621	199.568	205.062	209.766
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	139.352	67.366	189.621	199.568	205.062	209.766
34004 Waterhuishoudkundige inrichting	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	89.449	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	500.341	415.779	482.130	507.422	521.390	533.349
Totaal lasten	589.790	415.779	482.130	507.422	521.390	533.349
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	589.790	415.779	482.130	507.422	521.390	533.349

34101 Waterschappen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	204.499	352.299	202.980	213.628	219.509	224.544
Totaal lasten	204.499	352.299	202.980	213.628	219.509	224.544
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	204.499	352.299	202.980	213.628	219.509	224.544

34201 Muskusrattenbestrijding	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	901.833	919.420	914.310	938.910	965.210	984.110
Apparaatskosten	29.677	18.654	18.475	19.444	19.979	20.438
Totaal lasten	931.510	938.074	932.785	958.354	985.189	1.004.548
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	931.510	938.074	932.785	958.354	985.189	1.004.548

34301 Optimaal beheer waterpeilen op de provinciale kanalen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	72.151	131.677	129.956	128.235	126.514	124.793
Apparaatskosten	80.571	94.422	60.513	63.688	65.441	66.942
Totaal lasten	152.722	226.099	190.469	191.923	191.955	191.735
Totaal baten	-	64.800	64.800	64.800	64.800	64.800
Saldo	152.722	161.299	125.669	127.123	127.155	126.935

34401 Grondwaterwet						
Programmakosten	150.434	397.321	647.000	647.050	647.100	647.160
Apparaatskosten	149.523	344.775	157.361	165.616	170.175	174.078
Totaal lasten	299.957	742.096	804.361	812.666	817.275	821.238
Totaal baten	742.550	731.805	731.805	731.805	729.235	729.235
Saldo	442.593	10.291	72.556	80.861	88.040	92.003

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.746.152	3.228.941	3.234.529	3.336.591	3.405.499	3.460.683
Baten	742.550	796.605	796.605	796.605	794.035	794.035
Saldo	2.003.602	2.432.336	2.437.924	2.539.986	2.611.464	2.666.648

Programma 5.0.**Milieu algemeen****Portefeuillehouder: mevrouw T. Klip-Martin.****Missie**

De Productgroep Milieubeheer staat voor een schoon milieu in Drenthe, door actief met u samen te werken aan een inspirerend beleid, een zorgvuldige uitvoering en innovatieve oplossingen. De volgende inhoudelijke thema's hebben prioriteit.

1. Wettelijke taken, onder meer vergunningverlening (zie programma 5.2).
2. Klimaatverandering en energie.
3. Gezondheid en milieu.
4. Milieu en leefomgeving.
5. Geen opslag radioactief en gevaarlijk afval in de diepe ondergrond.

Programmaonderdeel 35003 Milieubeleidsplanning**Contactpersoon: de heer J. Akse, toestelnummer 58 33.****Bronnen van beleid**

- Wm en overige milieuwetgeving.
- POP II.
- Bestuursprogramma.
- NMP.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Operationalisering duurzame ontwikkeling	1.1. Duurzaamheid in de NMP-lijnen Klimaat en energie, Milieu en leefomgeving, Handhaving en externe veiligheid en in het IPO door het opstellen van uitvoeringsprogramma's.	Aantal opgestelde uitvoeringsprogramma's.	2	3	4	-	-

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	1.2. Inbreng duurzaamheid in Kompas door participatie in projecten en beleid.	Aantal projecten die zijn beoordeeld op duurzaamheid.	-	Alle nieuwe Kompas-projecten.	Alle nieuwe Kompas-projecten.	Alle nieuwe Kompas-projecten.	Alle nieuwe Kompas-projecten.
		Inhoudelijke bijdrage aan het opstellen van Kompas 2.	-	Duurzaamheid is herkenbaar aanwezig in Kompas 2	-	-	-
	1.3. Inbreng duurzaamheid in Regiovisie door participatie in projecten en beleid.	Aantal projecten.	1	3	-	-	-
		Inhoudelijke bijdrage aan de VROM-duurzaamheidsagenda.	-	Duurzaamheid is herkenbaar aanwezig in de Agenda.	-	-	-
	1.4. Opstellen en uitvoeren van de Programmalijn veiligheid, duurzaamheid en milieu.	Programmalijn.	-	1	1	-	-
		Aantal Uitvoeringsprogramma's.	1	-	1	-	-

Ontwikkelingen en knelpunten

- Programmalijn veiligheid en duurzaamheid (invulling geven aan programmalijn 5).
- Duurzaamheidsuitwerking Kompas 2 (concreet maken van (duurzame) ambities).
- Grounds for Change (transitie naar duurzame energie wordt binnen een internationaal project ruimtelijk vorm gegeven).
- Energiek Drenthe: Uitvoeringsprogramma 2008 en verder vraagt minimaal € 450.000,-- extra inzet per jaar.
- Beperking is de kleine formatie voor projecten energie.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Uitvoeren van de Programmalijn en de NMP-lijnen	1 Programmalijn.	Eind 2007.	Rijk, gemeenten en brandweer.	Gemeenten en brandweer intensiveren samenwerking op het vlak van externe veiligheid.
	1 NMP-thema Veiligheid en handhaving.	Eind 2007.	Gemeenten en VROM-Inspectie.	Gemeenten intensiveren samenwerking op het vlak van handhaving.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Participatie in het proces van het opstellen en uitvoeren van de Regiovisie en Kompas 2	Alle nieuwe Kompas-projecten.	2006 en volgende jaren.	-	Duurzaamheid is een vast onderdeel van Kompas-projectontwikkeling en Regiovisie.
	3 Regiovisieprojecten (Leek-Roden, Tynaarlo, Assen).	2006 en volgende jaren.	Gemeenten, Provincie Groningen, belangenverenigingen en bedrijfsleven.	
	1 Duurzaamheidsagenda binnen de Regiovisie.	2007	Rijk, provincie Groningen en gemeenten.	

Programmaonderdeel 35004 Milieucommunicatie

Contactpersoon: mevrouw G. Pinxterhuis, toestelnummer 58 19.

Bronnen van beleid

- POP II.
- Bestuursprogramma.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het verkrijgen van draagvlak bij de bevolking, ondernemingen en organisaties voor het provinciale milieubeleid met betrekking tot duurzame ontwikkeling.	1.1. Het opstellen van een communicatieplan.	Communicatieplan.	-	1	1	1	1
	1.2. Ontwikkelen en toepassen van communicatiemiddelen.	Aantal publicaties Digitale Milieuwijzer.	-	2	5	5	5
		Operationele website klimaat en energie.	-	1	1	-	-
	1.3. Het ondersteunen van milieuorganisaties, mede ten behoeve van uitvoering van provinciale projecten.	Werkprogramma MFD.	1	1	1	1	1

Ontwikkelingen en knelpunten**Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet****Programmaonderdeel 35005 Duurzame projectontwikkeling****Contactpersoon: de heer J. Koops, toestelnummer 58 39.****Bronnen van beleid**

- POP II.
- Wm.
- Energiek Drenthe.
- Convenant duurzaam bouwen.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het bevorderen van duurzame ontwikkeling (en daardoor verminderen van de milieubelasting) door het stimuleren en (doen) uitvoeren van projecten op dit gebied.	1.1. Uitvoeren projecten conform het Uitvoeringsprogramma Energiek Drenthe.	Afgeronde projecten	-	46 %	30 %	13 %	11 %
		Uitvoeringsprogramma.		-	-	-	
		Reductie CO2-emissie.	4,5 Mton (2000)				0,5 Mton reductie in 2010.
	1.2. Uitvoeren Sustain (EU-project)	Afgeronde (deel)projecten.	-	-	5	-	-
	1.3. Preventie en hergebruik implementeren in de vergunning.	Implementatiegraad (relevante nieuwe vergunningen).	-	-	100 %	100 %	100 %

Ontwikkelingen en knelpunten**Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet**

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Uitvoering geven aan de Energiek Drenthe.		2007	Overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties.	Minder gebruik van fossiele bronnen en daardoor ook minder CO2-uitstoot (Kyoto-streefwaarde).
Projectleiding en uitvoering van Parkmanagement in het kader van Sustain.	5 deelprojecten.	2007	Interreg	Leren van elkaar waar het gaat om het vinden van duurzame oplossingen en dit vastleggen in een zogenaamd "Greenbook".

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn veiligheid en sociaal evenwicht

Externe Veiligheid

De implementatie van maatregelen ter verhoging van de externe veiligheid ten aanzien van industriële inrichtingen, van het vervoer van gevaarlijke stoffen en bij grootschalige evenementen wordt onder regie van de provincie tot stand gebracht met behulp van het Provinciaal uitvoeringsprogramma externe veiligheid 2006–2010 Drenthe. Dit document is tot stand gekomen in samenwerking met de Drentse gemeenten en de Regionale Brandweer Drenthe.

Dit uitvoeringsprogramma dient ervoor om:

- het externe veiligheidsbeleid alsmede een structuurvisie voor Drenthe te ontwikkelen en te integreren in het totale Drentse veiligheidsbeleid;
- een risico-inventarisatie van potentieel gevaarlijke bronnen vast te leggen en actueel te houden;
- het transport van gevaarlijke stoffen in beeld te brengen en desgewenst de routing te regelen;
- de externe veiligheid in ruimtelijke plannen te borgen;
- het groepsrisico en het persoonlijk risico te analyseren en in het beleid te integreren;
- de saneringen van onaanvaardbaar risicovolle situaties te realiseren;
- een goede risicocommunicatie tot stand te brengen;
- in organisatorisch en professioneel opzicht de overheidsorganisaties te versterken.

Naast de van rijkswege te ontvangen doeluitkering wordt hiervoor voor de jaren 2006 en 2007 jaarlijks € 100.000,-- beschikbaar gesteld om de genoemde activiteiten en projecten voldoende te implementeren.

Duurzame ontwikkeling

Een van de speerpunten om invulling te geven aan duurzame ontwikkeling is het energie- en klimaatbeleid van de provincie. Een duurzame energiehuishouding is dan ook vastgesteld in het POP II als 1 van de 6 grondslagen in het Drentse omgevingsbeleid. Voor wat betreft het energie- en klimaatbeleid staat de in 2006 vastgestelde Nota Energiek Drenthe centraal. Hiermee willen wij ons richten op een reductie van de CO₂-emissie binnen de provincie Drenthe van 6% en een toename in het gebruik van duurzame energie van 10% in 2020. Belangrijkste speerpunten zijn besparing, bodem, biomassa en bedrijven.

Ten behoeve van de realisatie van deze speerpunten wordt nauw samengewerkt met andere overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Dit sluit aan bij het desbetreffende uitgangspunt uit het Collegeprogramma. De meest in het oog springende samenwerking is die in het kader van Energy Valley, waarbij in feite op integrale wijze invulling wordt gegeven aan zowel het sociaal-economische als het energiebeleid. Voor de uitvoering van de werkzaamheden is in 2006 ca. € 750.000,-- beschikbaar. Dit is inclusief de het bedrag van het Ministerie van VROM vanuit het klimaatconvenant BANS.

Hoofddijn stedelijke ontwikkeling: Kwaliteit van de gebouwde omgeving

Binnen de Hoofddijn stedelijke ontwikkeling is de aandacht voor milieuaspecten samengevat in 1 van de 4 centrale thema's: Stedelijke kwaliteit. Met dit thema zijn zaken verbonden als: duurzame stedenbouw, parkmanagement, externe veiligheid, duurzame energie-huishouding en het verbeteren van de milieu- en luchtkwaliteit.

Bij stedelijke ontwikkeling is de kwaliteit van de gebouwde omgeving van groot belang. Uitvoering van projecten biedt een uitgelezen kans om rekening te houden met allerlei milieuaspecten.

Het thema Stedelijke kwaliteit is mede richtinggevend voor de provinciale inzet in stedelijk gebied. De komende jaren zal een aantal projecten aan de orde zijn die de nadelige milieu-invloed van oude bedrijventerreinen nabij woongebieden beperken of doen verdwijnen. Het benutten en versterken van bestaand stedelijk gebied voor wonen en daarmee de centrumfunctie van steden krijgt zo een betere kans. Ook zal worden geparticipeerd in projecten waarbij specifieke duurzaamheidsaspecten kunnen worden gerealiseerd. Een ontwikkelingsgerichte werkwijze en een provinciale regierol zullen hierbij de inzet zijn.

Naast middelen behorend bij dit begrotingshoofdstuk worden ook middelen ingezet uit de speciaal ingestelde reserve Stedelijke ontwikkeling (zie programma 9.1.).

Parkmanagement

Een speciaal aandachtspunt is parkmanagement waarmee we in 2004 al een start hebben gemaakt.

De komende periode worden de parkmanagementorganisaties verder geprofessionaliseerd, met als uiteindelijk doel verzelfstandiging in 2007. Ook wordt een verbredings- en verdiepingsslag ingezet. Gezamenlijk is een vijftal projecten uitgevoerd, te weten: SWOT-analyses, Communicatie, Bedrijfsplannen, Strategie omgaan met Free-riders en Contactbeheer. Daarnaast vinden er tal van afzonderlijke projecten plaats waarvan de kennis wordt gedeeld (afvalmanagement, inkoop groene energie, kinderopvang, ICT, KAM zorg, gebouw- en groenbeheer etc). Partner binnen het project is de Hogeschool Drenthe waarmee wordt samengewerkt aan het opzetten van een fysiek en virtueel Kenniscentrum Parkmanagement. Daarnaast wordt samen met de Kamer van Koophandel een project opgezet dat invulling geeft aan de rol van "energieregisseur" op bedrijventerreinen. Voor het komend jaar is voor parkmanagement een budget van € 100.000,-- begroot.

Financieel totaaloverzicht programma

35003 Milieubeleidsplanning	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	372.471	326.750	328.000	377.000	385.000	393.000
Apparaatskosten	201.060	174.892	271.833	286.093	293.968	300.711
Totaal lasten	573.531	501.642	599.833	663.093	678.968	693.711
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	573.531	501.642	599.833	663.093	678.968	693.711

35004 Milieucommunicatie						
Programmakosten	430.483	409.378	401.115	412.707	423.990	435.672
Apparaatskosten	82.889	59.259	178.570	187.938	193.111	197.541
Totaal lasten	513.372	468.637	579.685	600.645	617.101	633.213
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	513.372	468.637	579.685	600.645	617.101	633.213

35005 Duurzame projectontwikkeling						
Programmakosten	364.147	1.406.866	400.000	500.000	500.000	500.000
Apparaatskosten	606.805	883.444	809.819	852.302	875.762	895.851
Totaal lasten	970.952	2.290.310	1.209.819	1.352.302	1.375.762	1.395.851
Totaal baten	46.727	305.706	-	-	-	-
Saldo	924.225	1.984.604	1.209.819	1.352.302	1.375.762	1.395.851

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.057.855	3.260.589	2.389.337	2.616.040	2.671.831	2.722.775
Baten	46.727	305.706	-	-	-	-
Saldo	2.011.128	2.954.883	2.389.337	2.616.040	2.671.831	2.722.775

Programma 5.1.**Bodem****Portefeuillehouder: mevrouw T. Klip-Martin.****Missie**

Het Drents bodembeleid heeft als missie:

- wat betreft het bodembeleid in het algemeen: het ontwikkelen, monitoren en evalueren van beleid voor het behouden en verbeteren van de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, plant en dier;
- wat betreft het bodembeschermingsbeleid: het behouden en verbeteren van de kwaliteit van de bodem en het grondwater, zodat algemene en specifieke bodemwaarden in stand blijven en de bodem blijvend gebruikt kan worden voor toegekende functies;
- wat betreft het bodemsaneringsbeleid: het saneren van verontreinigingen, zodat de kwaliteit van bodem en grondwater voldoet aan de functionele eisen voor het gewenste gebruik van de bodem;
- wat betreft het beleid ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen: binnen het kader van duurzame ontwikkeling realiseren van de gewenste milieukwaliteit in Drenthe, rekening houdend met de huidige milieukwaliteit.

Programmaonderdeel 35202 Bodemsanering**Contactpersoon: de heer J. Bakker, toestelnummer 58 20.****Bronnen van beleid**

In het Meerjarenprogramma Wet bodembescherming 2005-2009 staat het Drentse beleid en de te bereiken doelstellingen verwoord. Dit meerjarenprogramma stoelt op de WBB en de bijbehorende Algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen. Het meerjarenprogramma is de basis voor de financiering van de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van de bodemsanering en het verkrijgen van de bijdrage uit het rijksbudget voor de bodemsanering.

Omschrijving doelstelling

Voor 2030 dienen gevallen van ernstige bodemverontreiniging van voor 1987 te zijn gesaneerd/beheerst, zodanig dat zij voldoen aan de eisen gesteld voor de specifieke functie van deze locaties. Tevens dienen, totdat deze doelstelling is gehaald, de knelpunten in de maatschappelijke ontwikkeling ten gevolge van bodemverontreiniging te worden opgelost en risico's voor de volksgezondheid en het milieu te worden weggenomen. Voortgang hierin is afhankelijk van de beschikbaarheid van financiële bijdragen van het Rijk en derden.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Voorbereiden en uitvoeren overheidssaneringen door de provincie.	1.1. In 2007 wordt 1 sanering afgerond.	Aantal afgeronde saneringen.	25	4	1	2	200
2. Toetsen bodemsaneringsprojecten door derden en uitvoering.	2.1. In 2007 worden circa 30 saneringen door derden afgerond.	Aantal afgeronde saneringen door derden.	437	20	30	50	2500
3. Sanering gasfabrieksterreinen.	3.1. In 2007 wordt de grondsanering van de gasfabriek Meppel in gang gezet.	Aantal in gang gezette saneringen gasfabrieksterreinen.	1	1	0	1	0
4. Bodemsanering ISV door projectgemeenten.	4.1. Gemeenten voeren geplande ISV-bodemsaneringen uit.	Aantal uitgevoerde ISV-bodemsaneringen door projectgemeenten.	0	0	1	1	1
5. Bodemsanering ISV door programmagemeenten.	5.1. In 2007 realiseren de individuele gemeenten circa 20 projecten uit de ISV-2-programma's (2005-2009).	Percentage projecten.	0	20%	20%	20%	40%
6. Beheer Geografisch landelijk overheidsbodeminformatiesysteem (Globis)/landsdekkend beeld (werkvoorraad bodemsanering).	6.1. Jaarrapportage voortgang bodemsaneringsoperatie.	Aantal jaarrapportages.	1	1	1	1	1
	Basis voor de informatieverstrekking aan derden al dan niet via website.	Aantal informatieverzoeken.	3.000	1.000	1.000	1.000	1.000
7. Bijzonder inventariserend onderzoek.	7.1. In 2007 worden 50 oriënterende onderzoeken uitgevoerd (bepalen werkvoorraad).	Aantal uitgevoerde oriënterende onderzoeken.	1.000	50	50	100	5.000
	7.2. Opstellen plan van aanpak doorwerking beleidsprojecten.	Aantal plannen van aanpak.	20	1	1	1	5

Ontwikkelingen en knelpunten

De activiteiten en de benodigde financiële bijdragen van derden worden sterk bepaald door de economische ontwikkelingen. Er wordt vaak alleen gesaneerd bij verbouw of nieuwbouw.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Voorbereiden en uitvoeren overheidssaneringen door de provincie / 3520206	a) Programmeren en uitvoeren van onderzoek en sanering (inclusief monitoring/hazorg). b) Vergunning verlenen. c) Financiële afhandeling en verantwoording. d) Afstemmen met gemeenten. e) Afstemmen met grondeigenaar en andere belanghebbenden. f) Coördineren van feitelijke uitvoering van de sanering. g) Beoordelen van vergunning op handhaafbaarheid en uitvoeren handhaving. h) Vergunningverlening in kader van Grondwaterwet.	Uitvoering projecten en activiteiten volgens meerjarenplanning.	Besteding beschikbare WBB-middelen (€ 2,4 miljoen/jaar voor de periode 2005-2009).	Gemeenten, derden (eigenaren en veroorzakers).	Bestuurlijk: Gemeente: a) financiële reservering plegen b) planningsafstemming van saneringsoperatie met bestemmingsplan en vergunningverlening. Maatschappelijk: Bijdrage leveren aan het wegwerken van de werkvoorraad/het saneren van historische gevallen van ernstige bodemverontreiniging (ontstaan voor 1987).
2. Toetsen bodemsaneringsprojecten door derden en uitvoering bedrijvenregeling / 3520207	a) Informatieverschaffing op aanvraag (over bodemkwaliteit en zo nodig over aanpak van onderzoek en sanering). b) Vergunningverlening. c) Beoordelen van vergunning op handhaafbaarheid en uitvoeren handhaving. d) Informeren van bedrijven en subsidieverlening bedrijvenregeling.	Het verlenen van 60 beschikkingen saneringsplannen. Subsidieverlening in kader van bedrijvenregeling. aan 5 bedrijven.		Bedrijven. Particulieren. Gemeenten. Adviesbureaus en aannemers.	Bedrijven realiseren saneringsoperaties op basis van regeling SEB c.q. gemaakte afspraken met provincie c.q. onder bestuurlijke dwang. Voor particulieren: passief doel: bijdrage leveren aan het oplossen van de stagnatie in de particulier maatschappelijke ontwikkelingen (bouw en eigendomstransacties) Maatschappelijke doorwerking bedrijvenregeling: Tot en met 2007 gaan 5 bedrijven saneren met gebruikmaking van de bedrijvenregeling.
3. Sanering gasfabrieksterreinen / 3520216	a) Regievoering (actieve ondersteuning van gemeenten binnen de 3 projectteams), vergunningverlening en handhaving, subsidiëring op programmatistische basis. b) Beoordelen van vergunning op handhaafbaarheid en uitvoeren handhaving. c) Afstemming met desbetreffende ISV-programma's/programma stad.	- Uitvoering sanering gasfabriek Meppel. - Saneringsbeschikking gasfabriek Assen. - Convenant of bestuursovereenkomst gasfabriek Assen.		Gemeenten Assen, Coevorden en Meppel. Energiebedrijven (Rendo en Essent).	Bestuurlijk: Gemeenten dragen zorg voor voorbereiding/uitvoering bodemsanering. Maatschappelijk: De bodemsanering op de drie gasfabrieksterreinen wordt uitgevoerd op basis van de drie individuele projectplanningen (3e start 2007).

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
4. Bodemsanering ISV door projectgemeenten / 3520217	a) Regievoering (actieve ondersteuning gemeenten; vergunningverlening en handhaven; subsidiëring op projectniveau). b) Beoordelen van vergunning op handhaafbaarheid en uitvoeren handhaving.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		7 projectgemeenten ISV.	Bestuurlijk: Alle desbetreffende gemeenten zijn in staat om bodemsaneringacties uit te voeren en hierover zijn werkafspraken gemaakt (saneringsplanning). Maatschappelijk: Gemeenten realiseren bodemsaneringsoperaties conform projectplanning.
5. Bodemsanering ISV door programmagemeenten / 3520218	a) Faciliteren: vanaf 2005 jaarlijks toetsen van voortgang Meerjarenontwikkelingsplan (MOP) aan beoogde doelen. b) Jaarlijks rapporteren over voortgang aan VROM. c) Beoordelen van vergunning op handhaafbaarheid en uitvoeren handhaving.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		4 programma-gemeenten ISV.	Bestuurlijk: Vanaf 2005: 2 maal per jaar voortgang bespreken met de 4 programmagemeenten. Maatschappelijk: Vanaf 2005: de 4 programmagemeenten realiseren bodemsaneringsoperaties conform de programmaplanning.
6. Beheer Geografisch landelijk overheidsbodeminformatiesysteem (Globis)/landsdekkend beeld (werkvoorraad bodemsanering) / 3520219	Procesregie en beheren informatievoorziening landsdekkend beeld bodemsanering.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Gemeenten en grootsaneerders.	Goed informeren en actualiseren GLOBIS (Arhus-verdrag).
7. Bijzonder Inventariserend onderzoek / 3520220	Taakgerichte uitvoering van niet-locatiegebonden onderzoek.	Voorbereidende en bedrijfsspecifieke onderzoeken.		Gemeenten. Adviesbureaus.	Niet van toepassing.

Programmaonderdeel 35205 Beheer afvalstoffen

Contactpersoon: de heer K. van den Berg, toestelnummer 58 42.

Bronnen van beleid

- Landelijk afvalbeheerplan.
- POP II.
- EU-Richtlijnen.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het volgen en beïnvloeding van de rijks- en Europese standpunten c.q. regelgeving aangaande berging afval diepe ondergrond.		Berging afval in zoutkoepels.	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
		Inspraak.	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
2. Jaarlijks vaststellen nazorgheffing.		Aantal vastgestelde heffingen.	2	2	2	2	2

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
- Actieve participatie in de discussies rondom het gebruik van de diepe ondergrond. - Actieve participatie in de RADO-werkgroep (IPO).	Geen opslag in zoutkoepels.	2006 en volgende jaren.	IPO, Ministeries EZ en VROM en bedrijven.	Partners onderschrijven het Drentse standpunt.

Programmaonderdeel 35206 Bodemkwaliteitsbeheer

Contactpersoon: de heer A.H. Smits, toestelnummer 54 55.

Bronnen van beleid

- Besturen in balans.
- NMP3.
- Beleidsbrief bodem (Ministerie van VROM).
- Project BIELLS (Bodeminformatie essentieel voor landelijke en lokale sturing).
- Project Bodemambities.
- Vrijstellingsregeling grondverzet (Bouwstoffenbesluit).
- In ontwikkeling zijnde EU-bodemstrategie.
- Europese Gemeenschap (EG) Kaderrichtlijn bodem.

Omschrijving doelstelling

Bij maatschappelijk activiteiten en processen wordt optimaal rekening gehouden met de onderscheiden bodemkwaliteiten

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Interbestuurlijke samenwerking.	1.1. Realiseren en in stand houden van de samenwerking tussen alle relevante overheden.	Open relaties met respect voor ieders verantwoordelijkheid op bestuurlijk en ambtelijk niveau.	Niet van toepassing.				
	1.2. Opstellen bodembeleidsplannen door gemeenten en terreinbeheerders.	Aantal bodembeleidsplannen.	0	2	2	4	15
2. Bodembiodiversiteit in natuurgebieden en landbouwgronden.	2.1. Kennisontwikkeling ten behoeve van inbrengen in landelijke en Europese beleidskaders.	Kennisoverdracht door middel van deelname in landelijke en Europese projectgroepen. Realiseren van een pilot voor bodembologische referenties.	1	Doorwerking	Doorwerking	Doorwerking	Doorwerking.
	2.2. Gemeenten en terreinbeheerders besteden aandacht aan dit aspect.	Aantal plannen die deze aspecten bevatten.	0	0	1		
3. Gevolgen storten vrijkomende schone grond uit natuurontwikkelingsprojecten in ontgrondingsgaten.	3.1. Bepalen beleidsstandpunt in 2006 na overleg met waterschappen en gemeenten.	GS-besluit, al dan niet gevolgd door opname aanvullende bepalingen in POV.	0	1	Doorwerking	Doorwerking	Doorwerking.
4. Beheer bodemkwaliteiten door externe beleidsintegratie.	4.1. Optimaal rekening houden met de bodemaspecten (chemisch, fysiek en biologisch) bij de vorming en realisatie van provinciaal beleid en beleid van andere overheden.	Aantal situaties waarbij het subdoel niet is gerealiseerd. Ontwikkelen Integraal beleidskader.	0	0	0	0	In het provinciaal omgevingsbeleid en het beleid van andere overheden heeft alles zijn beslag gekregen.
5. BIELLS	5.1. Een adequate doorwerking in het bodembeleid, waarbij zoveel mogelijk wordt gestreefd naar doorwerking op andere beleidsvelden. Een en ander is van belang voor de ontwikkeling van het provinciaal omgevingsbeleid.	Voorlopig Integraal beleidskader ontwikkeld en uitgevoerd. Ontwikkelen indicatoren bodemgebruik in de landbouw.	Niet van toepassing.	Doorwerking	Doorwerking	Doorwerking	In het provinciaal omgevingsbeleid en het beleid van andere overheden heeft alles zijn beslag gekregen.

Ontwikkelingen en knelpunten

Landelijke en internationale kaders zijn nog niet geheel uitgekristalliseerd.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Interbestuurlijke samenwerking / 3520601	Ontwikkelen regionale en lokale bodemambities onder voorwaarde dat referenties (chemisch en fysisch) gereed komen (landelijk).	Gezamenlijk met de gemeenten in 2006 ontwikkelen van een PvA voor het formuleren van provinciale en gemeentelijke bodemambities.	PvA gereed in 2007	Bodemeraad Drenthe (gemeenten).	Bodemambities zijn geformuleerd in het overheidsbeleid en worden daadwerkelijk gerealiseerd.
2. Bodembiodiversiteit in natuurgebieden en landbouwgronden / 3520602	In afwachting van EU-beleid; voortsnog inzet beperken tot de bodembio-ologische referenties.	Planning opstellen na het formuleren van internationale beleidsformulering.	2007	Terreinbeheerders, gebruikers van landbouwgronden en andere overheden.	Realiseren van functie-afhankelijke bodemkwaliteit.
3. Gevolgen storten vrijkomende schone grond, verrijkt met nutriënten en bestrijdingsmiddelen uit natuurontwikkelingsprojecten in ontgrondingsgaten / 3520603	Zie boven.	Voortgang project: volgens planning.		Terreinbeheerders.	Bevoegde gezagen zijn in staat het overeengekomen beleid uit te voeren en doen dat ook.
4. Beheer bodemkwaliteiten door externe beleids-integratie / 3520604	Zie boven.	Voortgang project: volgens planning.		Provincie. Gemeenten. Waterschappen. Terreinbeheerders.	Doorwerking van functie-afhankelijke bodemkwaliteit.
5. BIELLS / 3520605	Interpreteren van de resultaten van pilotprojecten BIELLS (startprojecten) naar de Drentse situatie.	Voortgang project: volgens planning.		Gemeenten en intermediaire organisaties.	Doorwerking van functie-afhankelijke bodemkwaliteit.

Programmaonderdeel 35207 Waterbodemsanering**Contactpersoon: de heer W. van Oosterom, toestelnummer 53 34.****Bronnen van beleid**

- Bestuurlijk advies Tienjarensscenario waterbodems (februari 2002) en kabinetsstandpunt Tienjarensscenario waterbodems (23 april 2002; TK, vergaderjaar 2001 2002, 26 401, nummer 28).
- POP (7 juli 2004), C.6.3 onder Verontreinigde waterbodems en Tienjarensscenario (bladzijde 126).
- Meerjarenprogramma WBB 2005-2009 (provincie Drenthe, november 2004): Hoofdstuk 3.10 (bladzijde 32).

Omschrijving doelstelling

Het saneren van verontreinigde waterbodems (door onderhoudsbaggerwerk al of niet in combinatie met saneringsbaggerwerk), conform het landelijk opgestelde TJS waterbodems wat betekent dat in 2025 de provincie in samenwer-

king met waterschappen en gemeenten de gestelde saneringsopgave (raming 2001: 4,5 miljoen m³; actualisatie 2005: 2,0 miljoen m³) gerealiseerd heeft volgens een gezamenlijke jaarlijkse programmering, waarbij in de periode tot 2009 de huidige achterstand met 20% verminderd zal worden. Hierbij hoort tevens het zorg dragen voor voldoende depotcapaciteit voor be-/verwerking van baggerslib zonder directe bestemming (voor de gehele periode tot 2025 moet rekening gehouden worden met depotcapaciteit voldoende voor verwerking van in totaal 0,8 miljoen m³).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Saneren waterbodems	1.1. Verwijderen van ongeveer 80.000 m ³ verontreinigde waterbodem, conform uitvoeringsprogramma van het landelijke TJS.	m ³ verwijderde verontreinigde waterbodem.	2.000.000 m ³	120.000 m ³	80.000 m ³	100.000 m ³	ca 100.000 m ³ / jaar
2. Vergroten verwerken slibcapaciteit door aanleg baggerdepots	2.1. Vanaf 2006 zorg dragen voor een beschikbare depotcapaciteit om ten minste 50.000 m ³ baggerspecie op jaarbasis te kunnen verwerken.	m ³ verwerkingscapaciteit.	30.000 m ³	50.000 m ³	75.000 m ³	75.000 m ³	

Ontwikkelingen en knelpunten

Ad 1. Als alle werken worden uitgevoerd die op dit moment geprogrammeerd zijn, wordt de geplande hoeveelheid te verwijderen verontreinigde baggerspecie ruimschoots gerealiseerd. Door diverse oorzaken kan de uitvoering van werken vertraging oplopen (inspraakprocedures, beperkingen voortvloeiend uit andere wet- en regelgeving zoals de Flora- en Faunawet (FFW), tegenvallende aanbestedingen waardoor minder budget beschikbaar blijft etc.). Daarnaast is het kunnen realiseren van programmadoel 1 afhankelijk van de mate waarin programmadoel 2 (realiseren depotcapaciteit) wordt bewerkstelligd. Extra aandachtspunt vormt de afstemming met de KRW. De doelstellingen vanuit de KRW kunnen leiden tot wijziging in de prioritering van baggerwerken en mogelijk ook tot intensivering van baggerwerken. Het inzicht hierin zal uiterlijk in 2007 verkregen moeten zijn.

Ad 2. In 2005 is ruim 40.000 m³ aanvullende depotcapaciteit gerealiseerd in Nieuw-Amsterdam en Hoogeveen. Samen met reeds beschikbare capaciteit is de komende jaren circa 75.000 m³ verwerkingscapaciteit op jaarbasis beschikbaar. Mogelijk knelpunt is dat de beschikbare capaciteit zich concentreert in Zuid-Drenthe.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Saneren waterbodems / 3520701	A: Procesregie organiseren en uitvoeren: a) loketfunctie binnen provincie b) realisatie van monitoringsysteem (afgestemd op landelijke afspraken PMT) c) aansturen vergunningverlening en handhaving sanering d) organiseren en faciliteren rijkssubsidie B: Plannen van onderhoudsbaggerwerkzaamheden in afstemming met planning saneringsbaggerwerk (2006: alle geplande baggerwerken opgenomen in een provinciaal (meerjaren) baggerprogramma).	A: Voortgang project: in uitvoering volgens planning. B: Voortgang afstemming baggerwerkzaamheden in relatie tot waterbeheersplannen: in uitvoering volgens planning.		Provincie (WK). Waterschappen. Gemeenten.	Bestuurlijk: Met waterschappen en gemeenten is overeenstemming over uitvoeringsprogramma en -protocol waterbodemsanering, inclusief gezamenlijke monitoring. Maatschappelijk: Vanaf 2000: verantwoordelijke overheden voeren baggerwerkzaamheden uit, conform programma en continu: onderhoudsplichtigen (provincie, waterschappen en gemeenten) voeren onderhoudsbaggerwerkzaamheden uit, conform programma.
2. Vergroten verwerken slibcapaciteit door aanleg baggerdepots / 3520702	a) Realiseren van regionale baggerdepots. b) Ten aanzien van ruimtelijke ordening voor bestemming depots: vroegtijdige communicatie over voornemens tot locatiekeuze en verankering in provinciaal omgevingsbeleid en bestemmingsplannen van depotlocaties. c) Ingeval nieuwe depots moet vergunningverlening depots geregeld worden.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Waterschappen. Gemeenten. Particuliere bedrijven.	Bestuurlijk: Met waterschappen en gemeenten is overeenstemming over uitvoeringsprogramma en -protocol waterbodemsanering, inclusief gezamenlijke monitoring. Maatschappelijk: Overheden (en bedrijven) realiseren voldoende depotcapaciteit om baggerspecie die niet direct op de kant kan worden gebracht te kunnen verwerken.

Programmaonderdeel 35208 Bescherming grondwater voor drinkwatervoorziening**Contactpersoon: mevrouw M.W. Kelder, toestelnummer 55 89.****Bronnen van beleid**

- Wm, artikel 1.2.
- POP II.
- EG KRW.

Omschrijving doelstelling

De productie van drinkwater, onafhankelijk van de bronnen, geschiedt zonder ingrijpende en kostbare zuivering. Daarnaast voldoet het grondwater in de gehele provincie aan de kwaliteitsnormen in de EG drinkwaterrichtlijn. Verder voldoet het bovenste grondwater in grondwaterbeschermingsgebieden op termijn aan de EU-streefwaarde van 25 mg/l nitraat.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Voorkomen van de verontreiniging en aantasting van de waterwingebieden (puttenveld).	1.1. Veilig stellen van de bronnen voor de drinkwatervoorziening, mede ter voldoening aan de EG KRW.	Aantal operationele beheerplannen van de waterleidingbedrijven toetsen voor waterwingebieden.	0	Beheerplannen voor alle 15 waterwingebieden.	15	Gereed	
		Toetsing publiek – privaatrechtelijk grondwaterbeschermingsbeleid.	0		15	Gereed	
2. Voorkomen van verontreiniging en aantasting van de grondwaterbeschermingsgebieden.	2.1. Veilig stellen van de bronnen voor de drinkwatervoorziening, mede ter voldoening aan de EG KRW.	Een publiekrechtelijk risicogeoriënteerd grondwaterbeschermingsbeleid.	0		1		
		Toetsing gemeentelijke plannen aan beleid.	0		60		
		Toetsing gemeentelijke milieuvergunningen en advisering.			10		
3. Voorkomen van verontreiniging van het oppervlaktewater met het oog op het veiligstellen van de drinkwatervoorziening uit de Drentsche Aa.	3.1. Het water in de Drentsche Aa is blijvend geschikt als bron voor de drinkwatervoorziening.	Aantal stagnaties van waterinname als gevolg van onvoldoende kwaliteit.	0		0		
4. Onderzoek.	4.1. Duurzaam veilig stellen van de bronnen van de drinkwatervoorziening.	Instellen van een grondwater-beschermingsfonds.	0		1	Idem.	Idem.
		Projecten ten behoeve van veilig stellen grondwaterkwaliteit.	0		2	2	

Ontwikkelingen en knelpunten

Het grondwaterbeleid in het POP wordt getoetst aan de KRW. Hieruit kan een operationalisering van het grondwaterbeleid naar voren komen. Bescherming van het Drents plateau wordt uit oogpunt van drinkwatervoorziening steeds belangrijker en strategischer.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Voorkomen van de verontreiniging en aantasting van de waterwingebieden (puttenveld) / 3520801	Procesregie met drinkwaterbedrijven op wingebieden en de uitvoering van natuurontwikkeling in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden.	Beheersplannen worden getoetst aan de laatste beleidsontwikkeling. Geactualiseerd grondwaterbeschermingsbeleid gebaseerd op privaat- en publiek-rechtelijke scheiding.	2007	Waterleidingbedrijven en mogelijke gebruikers van de waterwingebieden.	Bestuurlijk: 2007: operationeel grondwater-beschermingsbeleid en -fonds: Actuele POV op basis van risicobenadering. Maatschappelijk: 2010: Landbouwsector heeft gebruik mest en bestrijdingsmiddelen verminderd en maakt geen gebruik van reststoffen als meststof.
2. Voorkomen van verontreiniging en aantasting van de grondwaterbeschermingsgebieden/ 3520802	Actualisering POV op basis van maatregelen ten behoeve van grondwaterbeschermingsgebieden. Instrumenten doorontwikkelen ter bescherming van het grondwater (stimulering, voorlichting, regelgeving, etc.).	Geactualiseerd grondwaterbeschermingsbeleid, rekening houdend met de risico's. Alle bouw- en milieuaanvragen binnen grondwaterbeschermingsgebieden getoetst aan bestaand beleid. Gecontinueerd convenant waterleidingbedrijven-landbouwbedrijfsleven.	2007	Landbouwbedrijfsleven, andere bedrijven, gemeenten, waterschappen en burgers en waterleidingbedrijven.	Idem.
3. Voorkomen van verontreiniging van het oppervlaktewater met het oog op het veilig stellen van de drinkwatervoorziening uit de Drentsche Aa / 3520803	Handhavingsinstructies op basis van nieuw inzichten in beleid. 2007: handhavingsregime Drentsche Aa op basis van nieuwe inzichten.	Aangepaste convenanten op basis van nieuw beleid.	Actualisatie 2 convenanten in 2007.	Landbouwbedrijven, waterschap, boermarken, gemeenten en waterbedrijven.	Herijking convenanten gebruik bestrijdingsmiddelen en innemen van oppervlaktewater voor het vullen en spoelen van spuitmachines.
4. Onderzoek / 3520804	Onderzoek naar consequenties EG KRW en de Richtlijn grondwater door het volgen beleidsontwikkelingen en instrumentontwikkeling grondwaterbescherming.	EG-bestendig grondwaterbeschermingsbeleid.	Beleid in 2007 operationeel.	Waterleidingbedrijven en bedrijven die water winnen dat bestemd is voor menselijke consumptie.	Grondwaterbeschermingsbeleid is EU-drinkwaternorm-proof.

Programmaonderdeel 35209 Bescherming aardkundige waarden/bodemarchief**Contactpersoon: de heer E.P.H. Bregman, toestelnummer 58 63.****Bronnen van beleid**

- Europa: EU-bodemstrategie.
- Verdrag van Malta (Relatie bodem en archeologisch erfgoed).
- Rijk: vierde Nota RO.
- Beleidsbrief bodem.
- Beleidsbrief ruimtelijke ordening en ondergrond.
- Uitvoering POP II.

Omschrijving doelstelling

Het duurzaam beschermen van aardkundige waarden en het Drentse bodemarchief door het voorkomen van vermijdbare verontreiniging, alsmede de fysische en biologische aantasting van de bodem; het faciliteren van maatschappelijk nuttige en gewenste ontwikkelingen en het veilig stellen van niet of nauwelijks te vervangen bodemgerelateerde waarden; waar aantasting heeft plaatsgevonden is herstel geboden.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Behoud en bescherming via RO		Beschrijving aardkundig waardevolle gebieden.	Evaluatie 2004. 100 gebieden beschreven.	Alle 300 gebieden beschreven. Kennisonsluiting ten behoeve van ketenpartners. Opstarten pilotprojecten ten behoeve van uitwerking en implementatie.	Inbreng voor toekomstig provinciaal beleid op orde na overleg met externe belanghebbenden. Bijgesteld PvA (nieuwe beleidscyclus). Afspraken met eigenaren/beheerders/gemeenten over beheersmaatregelen.		

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	1.1. Provincie en gemeenten bewaken de te beschermen gebieden met aardkundige waarden en Archeologische Monumentenkaart (AMK-)gebieden opdat nieuwe maatschappelijke activiteiten met een hoog risicoprofiel vermeden worden.		1 overzicht van grondwaterafhankelijke aardkundige waarden - gebieden/ bodems.				
2. Behoud en bescherming via Waterspoor	2.1. Beheer van hydrologische omstandigheden in AMK-gebieden en gebieden met aardkundige waarden.	Gewenste grondwaterstand passend bij functies en specifieke waarden.	Zie 1.1.	Idem.	Idem.		

Ontwikkelingen en knelpunten

Geen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Behoud en bescherming via RO / 3520901	2007: het ontwikkelen van een beleidsplan aardkundige waarden en bodemarchief; afstemming met maatschappelijke organisaties over beleidsopzet (spoort ook met landelijke plannen). Implementatie in provinciaal omgevingsbeleid: integraal beleid voor gebieden met overlappende gebiedstypen.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Gemeenten; natuurbeschermingsorganisaties/terreinbeherende instanties (in verband met ruimtelijke inrichting en ruimtelijke samenhang).	Vanaf 2006: beleidsafstemming met gemeenten, waterschappen en terreinbeherende instanties en uitwerking in overleg met ketenpartners.
2. Behoud en bescherming via Waterspoor / 3520902	Voeren van waterbeleid gericht op hydrologisch beheer: a) het ontwikkelen van een beleidsplan aardkundige waarden en bodemarchief, waaronder het vaststellen van een – bijgestelde - Archeologische Monumentenkaart (AMK), een kaart met morfologisch waardevolle gebieden; b) afstemmen waterbeleid (hydrologische omstandigheden; KRW); c) behoud van hydrologische omstandigheden (via waterbeleid);	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Waterschappen.	Bestuurlijk: Vanaf 2006: alle waterschappen en terreinbeherende instanties hebben in hun waterbeheersplannen een peilbeheer en bewakingsregime voor de hydrologische omstandigheden opgenomen. Maatschappelijk: Vanaf 2006: waterschappen en terreinbeherende instanties bewaken hydrologische omstandigheden, conform beleid.

Programmaonderdeel 35210 Duurzaam bodembeheer in natuurgebieden**Contactpersoon: de heer K. Folkertsma, toestelnummer 58 64 (bij afwezigheid de heer A. Scheper, toestelnummer 55 29)****Bronnen van beleid**

- Europa: EU-bodemstrategie
- EG KRW.
- Rijk: 4e Nota RO.
- Beleidsbrief Bodem.
- Wav.
- Provincie: POP II.

Omschrijving doelstelling

Zorg dragen dat natuurontwikkeling en –beheer zodanig plaatsvinden dat de bodemomstandigheden worden geoptimaliseerd voor de gewenste natuurkwaliteit en dat vermijdbare verontreinigingen van de bodem en grondwater worden voorkomen in natuurgebieden als gevolg van maatschappelijke activiteiten.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Bodemverarming voormalige landbouwgronden	1.1. In 2007 worden afspraken met terreinbeheerders gemaakt met betrekking tot het treffen van effectgerichte maatregelen.	Ha's verarmde grond.		Areaal vaststellen.			
2. Effectgerichte verzuringsbestrijding	2.1. In 2007 worden enkele van de 56 geplande bedrijfsverplaatsingen uitgevoerd en worden afspraken met terreinbeheerders gemaakt met betrekking tot het treffen van effectgerichte maatregelen.	Aantal bedrijfsverplaatsingen.	0	2	2		Overige

Ontwikkelingen en knelpunten

Hangen sterk af van landelijke ontwikkelingen (beschikbaarheid financiële middelen voor uitvoering in het landelijk gebied en de aankoop van gronden).

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Bodemverarming voormalige landbouwgronden / 3521001	Afhankelijk van de hoeveelheid aangekochte hectares en de prioritering in het pMJP.			Terreinbeheerders. DLG.	Aantal hectares zijn geschikt voor de BOK (bijzondere omgevingskwaliteit) en de AOK (algemene omgevingskwaliteit).
2. Effectgerichte verzuringsbestrijding / 3521002	Idem.			Bedrijfseigenaren. DLG. Terreinbeheerders.	Idem.

Programmaonderdeel 35211 Duurzaam bodemgebruik in de landbouw

Contactpersoon: de heer K. Folkertsma, toestelnummer 58 64 (bij afwezigheid de heer A. Venekamp, toestelnummer 5228)

Bronnen van beleid

- Europa: EU-bodemstrategie, EU-drinkwaterrichtlijn.
- EG KRW.
- Rijk: WBB, Wm.
- Beleidsbrief bodem.
- Wav.
- POP II.I

Omschrijving doelstelling

Optimaliseren van de bodem- en grondwaterkwaliteit voor de landbouw alsmede het voorkomen van vermijdbare verontreiniging en fysische en biologische aantasting van de bodem als gevolg van landbouwkundige toepassing.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Stikstof- en ammoniakemissies.	1.1. Het verlagen van emissies om ten laatste in 2010 een emissieplafond voor ammoniak te bereiken van 6 kton/jaar en daarmee een emissiereductie met 70% ten opzichte van 1980 te realiseren.	Emissie kton per jaar voor Drenthe. % reductie.		Vooralsnog ca. 35% reductie ten opzichte van 1980.	Afhankelijk van nieuwe Wav.		In 2010 70% reductie ten opzichte van 1980.
	1.2. Ten laatste in 2010 het bereiken van een nitraatconcentratie in het bovenste grondwater van maximaal 50 mg/l (AOK).	Percentage normoverschrijdingen van de meetlocaties.	30-60% (afhankelijk van gebiedstype).	Vooralsnog 20%-40%.	Idem.		In 2010 geen overschrijding.
2. Gebruik en emissies bestrijdingsmiddelen.	2.1. In 2010 voldoet het grondwater in Drenthe aan de eisen voor de bereiding van drinkwater (EU-drinkwaterrichtlijn) ten aanzien van bestrijdingsmiddelen.	PvA vastgesteld; monitoring gegevens provincie/waterschappen beschikbaar; gebruikscijfers vertaald naar Drenthe. Overeenkomst met gemeenten, terreinbeheerders en landbouw.	0	PvA opgesteld.	1		
		Percentage reductie bestrijdingsmiddelen.	Peildatum 1990.	20%	30-40%	30-40%	In 2010 90% reductie bestrijdingsmiddelengebruik.
3. Leliebollenteelt.	3.1. Inzicht verkrijgen in aard en mate van effecten bollenteelt op milieu/landschap.	Aantal thema's die uitgewerkt zijn: - bestrijdingsmiddelen - spoelgrond - spoelplaatsen - grondwaterontsmetting	0	4	Gereed		
	3.2. Consensus verkrijgen voor beleid ten aanzien van verminderen ongewenste effecten.	Samenwerkingsverband tussen partijen gerealiseerd (Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur (KAVB), MFD, waterschappen, waterleidingmaatschappijen, provincie).	0	1	Doorwerking	Doorwerking	Doorwerking
	3.3. Het bevorderen van "duurzame" bollenteelt.	Aantal stimuleringsprojecten Duurzame bollenteelt.	1 pilotproject opgestart.	Doorwerking	Doorwerking	Doorwerking	Verwerking uitkomsten in beleid.
4. Toepassing biomassa in de landbouw.	4.1. Geen verontreiniging van de bodem als gevolg van toepassing biomassa.	Beoordelen aanvragen	2	1	1	1	

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
5. Gebruik reststof als meststof.	5.1. Geen verontreiniging van de bodem als gevolg van toepassing reststof als meststof.	Aantal aanvragen	2	1	1	1	
6. Organische stof en erosie.	6.1. Behouden en verbeteren van gehalte organische stof in Drentse landbouwbodems. Realisatie van duurzaam bodemgebruik.	Aantal uitgewerkte inventarisaties.	2	1	Doorwerking		
7. Landbouwkundige verbeteringsmogelijkheden van de bodem.	7.1. Realisatie van een duurzamer bodemgebruik met een gezonder bodemleven en verbeterde biodiversiteit, minder uitspoeling van nutriënten en bestrijdingsmiddelen.	Aantal ontwikkelde visies.	0	0	1		
		Uitvoeren pilotproject.		0	1		

Ontwikkelingen en knelpunten

Ad 1. Inzet hangt af van vaststelling doorwerking landelijke wetgeving.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen /prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Stikstof- en ammoniakemissies / 3521101	a) Initiëren en regisseren project Functionele biodiversiteit op melkveehouderijen (opvolger project Bedreven Bedrijven). b) Ondersteuning AID/politie in de handhaving. c) Voeren van projectmanagement bedreven bedrijven. d) Realisatie handavingsregime.	Voortgang participatie project: in uitvoering volgens planning.		Landbouwsector. AID en politie. IPO. Rijk.	Bestuurlijk: a) Realisatie bedreven bedrijven. b) inzet AID/Politie Drenthe conform uitvoeringsplan SEPH. Maatschappelijk: a) Realisatie bedreven bedrijven. b) Handhaving regelgeving dierlijke meststoffen.
2. Gebruik en emissies bestrijdingsmiddelen / 3521102	Stimuleren van vermindering gebruik bestrijdingsmiddelen en monitoring concentratie bestrijdingsmiddelen in het grondwater (KRW).	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Landbouwsector. Groenbeheerders. Gemeenten.	Maatschappelijk: Vanaf 2004: gebruik van bestrijdingsmiddelen neemt af.

Doelen /prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
3. Leliebollenteelt / 3521103	a) Onderzoek, stimuleringsproject en convenant. b) Overleg gemeenten RO. c) Realisatie handhavingsregime d) Onderzoek invloed grondwateronttrekking en eventueel beleidswijzigingen.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Leliebollentelers/koepelorganisatie. Milieufederatie. Waterschappen. Gemeenten. Waterleidingbedrijven.	Bestuurlijk: Cofinanciering met gemeenten, waterleidingmaatschappijen en waterschappen. Realisatie met andere projecten waar financiële bijdrage van partners wordt verlangd. Deelname aan convenant. Maatschappelijk: Cofinanciering en projectuitvoering met telers; opschaling van resultaten op proefvelden naar de praktijk. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen neemt af.
4. Toepassing biomassa in de landbouw / 3521104	a) Advisering bij ontheffingsaanvragen. b) Uitvoeren ontheffingsaanvragen.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Landbouw. Terreinbeheerders.	Maatschappelijk: In acht nemen van wet- en regelgeving.
5. Gebruik reststof als meststof / 3521105	a) Toepassen van het vastgestelde beleid in de praktijk. b) Realisatie handhavingsregime.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Landbouw. Politie.	Maatschappelijk: Geen verslechtingen van bodemkwaliteit als gevolg van gebruik reststof als meststof.
6. Organische stof en erosie / 3521106	Onderzoek/interactie over beïnvloeding landbouwkundig gebruik in relatie tot duurzame landbouw. Tevens nulmetingen behoeve van de Europese bodemstrategie.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Landbouw. Terreinbeheerders.	Bestuurlijk: Nieuwe kansen voor duurzame landbouw. Maatschappelijk: Nader specificeren van duurzaam bodemgebruik.
7. Landbouwkundige verbeteringsmogelijkheden van de bodem / 3521107	a) Vormgeving beleid. b) Regievoering uitvoering pilotproject.	Voortgang project: in uitvoering volgens planning.		Landbouw. Waterschappen. Waterleidingmaatschappijen. Kennisinstituten. Rijk. IPO.	Bestuurlijk: Nieuwe kansen voor duurzame landbouw. Maatschappelijk: Nader specificeren van duurzaam bodemgebruik.

Programmaonderdeel 35212 Duurzaam gebruik (diepe) ondergrond**Contactpersoon: de heer E.P.H. Bregman, toestelnummer 58 63.****Bronnen van beleid**

- Rijk: Beleidsbrief bodem; Beleidsbrief ruimtelijke ordening en ondergrond.
- Mijnbouwwet (winningsplannen; schaderegeling).
- Provincie (doelen 1 en 3) POP II.
- Doel 2: nieuw beleid in Energienota II (herziening).
- Doelen komen ook aan de orde in Beleidsplan voor de ondergrond (nieuw beleid in kader uitvoering Energienota II).

Omschrijving doelstelling

Bij maatschappelijk gebruik van de (diepe) ondergrond moeten aantastingen van de bodem worden voorkomen. Het gaat om het tegelijkertijd faciliteren van maatschappelijk nuttige en gewenste ontwikkelingen en het veilig stellen van de bodemkwaliteit en de bodemgerelateerde waarden. Waar aantasting heeft plaatsgevonden is herstel door de veroorzaker geboden.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Winning en opslag van olie en gas	1.1. Voorkomen dat olie- en gaswinning leiden tot onbedoelde aantastingen en nadelige gevolgen.	Aantal malen advisering.	0	4	Doorwerking afhankelijk van besluitvorming.		
2. Opslag van CO ²	2.1. Vermijden dat maatschappelijke toepassingen van de (diepe) ondergrond leiden tot aantastingen; benutten kansen.	Aantal uitgevoerde onderzoeken.	0	1 onderzoek uitgevoerd naar mogelijkheden.			Provinciale beleidsdoelen met betrekking tot CO ₂ -doelen via specifiek bodembeleid gerealiseerd.
		Vastgesteld beleidsbeheer.	0		1		In 2010 30 Kton per jaar).
		Start uitvoeren projecten.			1		
3. Het gebruik van bodemenergie	3.1. De winning van bodemenergie geschiedt binnen de kaders van een duurzame ontwikkeling van de Drentse samenleving.	Aantal beleidsplannen.	0	0	1		Provinciale beleidsdoelen met betrekking tot CO ₂ -doelen via specifiek bodembeleid gerealiseerd.
		Aantal beleidsregels.			Uitwerking.		
		Uitvoeren pilots aardwarmte.	0		1		In 2010 (30 Kton per jaar)

Ontwikkelingen en knelpunten

In toenemende mate leidt het gebruik van de ondergrond tot de noodzaak van een integrale visie op de gewenste ontwikkeling. Enerzijds om ongewenste conflicterende ontwikkelingen tegen te gaan, anderzijds om gebruiksmogelijkheden beter inzichtelijk te maken en te benutten.

De Beleidsbrief ruimtelijke ordening legt een grote verantwoordelijkheid bij de provincies en maakt duidelijk dat bij een gewenste ontwikkeling ook rekening dient te worden gehouden met specifieke waarden (onder andere aardkundige, archeologische en cultuurhistorische waarden).

Ad 2: Gebruik diepe ondergrond wordt afgestemd met Energienota, de Mijnbouwwet en de KRW.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Winning en opslag van olie en gas / 3521201	Taakgerichte uitvoering: advies aan EZ bij nieuwe concessieverlening en loketfunctie van en naar burgers (beleidsvorming: beleidsplan (diepe) ondergrond).	Voortgang project :uitvoering volgens planning.		Ministerie van EZ. Burgers. Bedrijfsleven (NM). Waterschappen/terreineigenaren. SNN.	Goed geïnformeerde burgers rond lokale aardbevingen ten gevolge van gaswinning.
2. Opslag van CO ² / 3521202	Faciliteren en beheersen van de toepassing van de ondergrond conform het in 2006 ontwikkelde beleidsplan via vergunningverlening en handhaving (beleidsvorming: beleidsplan (diepe) ondergrond) en stimulering (1 pilot). Verankering in Energienota II.	Voortgang project (afgerond, in uitvoering volgens planning, vertraagd, gestaakt).	2006: overlegfase; voorbereidingsfase 1 pilot; fasering/ actieplan tot 2015. 2007: start locatiespecifieke MER (burostudie). 2008: uitwerking.	Gebruikers diepe ondergrond. Rijksoverheden. Gemeenten, Bedrijfsleven met (potentiele) CO ₂ -emissiebronnen.	Bestuurlijk: Draagvlak voor en overeenkomst mogelijke toepassing in politiek en met andere overheden en bedrijfsleven. Maatschappelijk: a) Faciliteren van maatschappelijk nuttige toepassingen van de bodem b) Voorkomen van bodemaantastingen als gevolg van maatschappelijk gebruik en toezien op herstel door veroorzaker.

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
3. Het gebruik van bodemenergie / 3521203	Faciliteren en beheersen van de toepassing van de ondergrond conform het in 2006 ontwikkelde beleidsplan via vergunningverlening en handhaving (beleidsvorming: beleidsplan (diepe ondergrond) en stimulering (1 of meerdere pilots met betrekking tot diepe aardwarmte. Stimulering WKO-projecten in utiliteitsbouw. Implementatie bodemenergiebeleid in interne organisatie.	Voortgang project WKO : in 2006 afgerond. Voortgang project diepe aardwarmte: in uitvoering volgens planning.	Diepe aardwarmte: 2006: overleg potentiële partners in bedrijfsleven (onder andere glastuinbouw) en met gemeenten (Zuidoost-Drenthe/Noord-Drenthe).	Gemeenten, intermediairs en gebruikers/producenten van CO2 en bodemenergie; woningbouwcorporaties.	Bestuurlijk: Draagvlak voor en overeenkomst mogelijke toepassing in politiek en met andere overheden en bedrijfsleven. Maatschappelijk: a) Faciliteren van maatschappelijk nuttige toepassingen van de bodem. b) Voorkomen van bodemaantastingen als gevolg van maatschappelijk gebruik en toezien op herstel door veroorzaker.

Programmaonderdeel 35213 Duurzaam bodemgebruik door bedrijven en bouw

Contactpersoon: de heer A. Scheper, toestelnummer 55 29.

Bronnen van beleid

- Europa: EU-bodemstrategie.
- Rijk: WBB; Beleidsbrief bodem.
- Provincie: POP II.

Omschrijving doelstelling

Voorkomen van vermijdbare bodemverontreiniging alsmede de fysische en biologische aantasting van de bodem als gevolg van bedrijfsmatige activiteiten door bedrijven en in bouwprocessen. Waar aantasting heeft plaatsgevonden is herstel geboden.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten	1.1. Bedrijven nemen binnen de vergunning bodembeschermende voorzieningen ter voorkoming van bodemverontreiniging als gevolg van bedrijfsmatige activiteiten.	Aantal provinciale milieuvergunningen mede beoordeeld op bodemaspecten.	p.m	n.n.b	n.n.b.		Zie Ontwikkelingen en knelpunten.
		Aantal milieuvergunningen getoetst aan Bodemtoets.	0	0.	10		
2. Bodembescherming bij bouwactiviteiten	2.1. Bodemverontreiniging en -verstoring worden tot een minimum beperkt zonder nadelige gevolgen voor de omgeving.	Aantal voorlichtingsbijeenkomsten.	0	1	2		Communicatie met alle doelgroepen.

n.n.b.: niet nader bekend

Ontwikkelingen en knelpunten

Ad 1: Activiteiten hangen sterk af van risicoanalyse/bedrijfsinventarisatie (in relatie tot Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB)) en uitkomsten van overleg met risicovolle bedrijfstakken op relatief kwetsbare locaties.

Ad 2: Kansen en mogelijkheden worden met de sector, gemeenten en het Platform Duurzaam Bouwen geïnventariseerd. Nadruk uitvoering ligt vooral op (herhaling van) voorlichtings- en stimuleringscampagnes.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten / 3521301	Stimuleren en reguleren via vergunningverlening van bedrijven. Uitvoeren van een risicoanalyse/bedrijfsinventarisatie en vervolgens ontwikkelen van een uitvoeringsstrategie. Ontwikkelen bodemtoets.	Voortgang project: vertraagd.	Niet nader bekend.	VROM. EZ. Bedrijven. Gemeenten. Kamer van Koophandel. Branche-organisaties.	Overeenstemming met Milieubeheer over risicovolle bedrijven. Bedrijven weten welke maatregelen zij kunnen nemen ter voorkoming van bodemverontreiniging.

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
2. Bodembescherming bij bouwactiviteiten / 3521302	Idem.	Voortgang project: vertraagd.	Idem.	VROM. EZ. (Bouw)bedrijven. Gemeenten. Waterschappen. Branche-organisaties. Platform Duurzaam Bouwen.	Bedrijven en gemeenten weten welke maatregelen zij kunnen nemen ter voorkoming van bodemverontreinigingen bij bouwactiviteiten.

Programmaonderdeel 35215 Procesbewaking bodembeleid

Contactpersoon: de heer S.J. Geerlings, toestelnummer 54 87.

Bronnen van beleid

- Collegeprogramma 2003-2007.
- POP II.
- In ontwikkeling zijnde EU-bodemstrategie.
- Beleidsbrief bodem.
- Agenda Vitaal platteland.
- Nota ruimte.
- Kwalibo.

Omschrijving doelstelling

Het via beleidsbeheer zorg dragen voor een actueel en consistent bodembeleid. De beleidsontwikkeling is afgestemd met politiek en bestuur (algemene beleidsvorming) en via externe communicatie afgestemd met de provinciale ketenpartners (gemeenten, waterschappen en maatschappelijke doelgroepen).

Het beleid is afgestemd met de beleidsontwikkelingen vanuit IPO, Rijk en EU en het provinciale omgevingsbeleid.

Het is gebaseerd op een structureel inzicht in de bodemkwaliteit, de voortgang van de beleidsuitvoering en de feitelijke doorwerking van ons bodembeleid bij bestuurlijke en maatschappelijke actoren (monitoring en evaluatie) en wordt op een gestructureerde en professionele wijze uitgevoerd (kwaliteitszorg).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Beleidsbeheer.	1.1. Aangepast en vastgesteld beleid vastgelegd in uKnow.	Aantal malen per jaar actualisering door thematrekkers.	0	4	2	2	2
2. Algemene beleidsvorming.	2.1. Duurzaam bodemgebruik.	Aantal malen per jaar afstemming op landelijke ontwikkelingen.		4	2		
		Actualiseren POV.		1	1	1	
3. Algemene beleidsafstemming.	3.1. Doorwerking duurzaam bodembeleid in andere beleidsvelden.	Bodembeleidsplan in 2009 voor alle gemeenten binnen Drenthe, inclusief Bodemkwaliteitskaart.		2	3	8	12
4. Monitoring en evaluatie.	4.1. Monitoren van effecten en prestaties voor duurzaam bodemgebruik door de meest effectieve maatregelen.	Aantal rapportages.		1	1	1	1
		Aantal meetrondes.	1	1	1	1	1/jaar
		0-meting in 2005 en 2006.	0		1		
		Inzicht in milieutekort.	0		1		
5. Externe communicatie.	5.1. Burgers en ketenpartners zijn goed geïnformeerd.	Aantal actualisaties bodeminformatie op website.			12		
		Bodemloket operationeel.			1		
		Aantal voorlichtingbijeenkomsten.			10		
		Klanttevredenheidsonderzoek.			1		
		Aantal publicaties.			5		
		Aantal discussieforums.			2		
6. Kwaliteitszorg.	6.1. Uniforme en kwalitatief goede bedrijfsvoering.	Aantal groepsonderdelen dat is gecertificeerd.	1	2	2	2	2
7. Interne beleidsafstemming.	7.1. Maximale afstemming van beleidsvelden.	Aantal afstemmingen.		12	12	12	12

Ontwikkelingen en knelpunten

De ontwikkelingen binnen het bodembeleidsveld zijn deels afhankelijk van de inzet van Europa. Drenthe wil het beleid samen met anderen vormgeven en uitvoeren. Risico is aanwezig dat andere partijen minder prioriteit geven aan deze ontwikkelingen. In dat geval wordt een grotere inspanning van de provincie verwacht.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
1. Beleidsbeheer / 3521501	Zorg dragen voor een actueel gehouden beschrijving van het bodembeleid.	2 bijeenkomsten per jaar met themarekkers zodat bodembeleid actueel is. Beschikbaar stellen van het bodembeleid. Zowel in fysieke zin (HTML-versie uKnow) als het afstemmen van beleid bij uitvoering van projecten.	Mei en september.	IPO, VNG, EU, Rijk, Waterschappen, GS, PS en doelgroepen.	Interne en externe actualisatie bodembeleid. Grotere integraliteit, beter bekendheid taken provincie.
2. Algemene beleidsvorming / 3521502	Zorg dragen voor een eenduidige en consistente opzet van het bodembeleid.	College indien nodig beleidsontwikkelingen laten vaststellen. Een en ander afgestemd in PCO.	2007	Externen	Afgestemd beleid met dat van beleidspartners.
3. Algemene beleidsafstemming / 3521503	Zorg dragen dat het Drents bodembeleid wordt afgestemd met het Drents omgevingsbeleid en de beleidsontwikkelingen vanuit Rijk, IPO en EG. Doorwerking duurzaam bodembeleid in andere beleidsvelden.	In 2010 moet voor geheel Drenthe een bodemkwaliteitskaart beschikbaar zijn. Deze kaart is EU-proof en gebaseerd op de laatste ontwikkelingen.	2010; 12 kaarten	Rijk. EG. IPO.	Voor heel Drenthe een bodembeleid dat afgestemd is op landelijke en EU-regelgeving. Burgers hebben inzicht in uniforme benadering gebaseerd op risico's.
4. Monitoring en evaluatie / 3521504	Zorg dragen dat inzicht bestaat in de voortgang van de provinciale beleidsuitvoering, de doorwerking van dit beleid bij ketenpartners en de effecten hierop op de bodemkwaliteit (inclusief grondwater).	Op basis van resultaten doorwerking meten naar maatschappelijk resultaat (doelen). Jaarlijks deze doorwerking rapporteren.	Februari na betreffend jaar.	Kennisinstituten. Gemeenten. Waterschappen.	Realiseren van de maatschappelijke doelen.
5. Externe communicatie / 3521505	Zorg dragen dat inzicht bestaat in de wensen, mogelijkheden en ontwikkelingen voor een duurzaam bodemgebruik bij de maatschappelijke doelgroepen.	Inzicht in gebruiksvraag van ondernemingen zodat ontwikkelingen afgestemd kunnen worden op operationeel bodembeleid. Hiervoor interactie met doelgroepen.	2007 beleid getoetst op duurzaamheid en afgestemd met alle doelgroepen op ontwikkelingen in de praktijk.	Landbouw. Drinkwaterbedrijven. Bedrijven en bouw. Natuurontwikkeling. Opslag in (diepe) ondergrond.	Gemeenschappelijk inzicht in de beleidsbehoeften vanuit maatschappelijk bodemgebruik. Maatschappelijke acceptatie.

Doelen / prestatienummer	Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
6. Kwaliteitszorg / 3521506	Zorg dragen voor een professionalisering in de beleidsuitvoering van bodembeheer, bodemsanering en grondwaterbescherming.	De beschikkingen voldoen aan gestelde eisen en zijn afgegeven binnen gestelde termijn.	2007	Certificerende instantie.	Bedrijven burgers tevreden over de kwaliteit van de beschikkingen en uniformiteit in uitvoering van beleid.
7. Interne beleidsafstemming / 3521507	Zorg dragen voor informatieoverdracht en afstemming van werkzaamheden (intern gericht).	Intern bekend bodembeleid.			

Financieel totaaloverzicht programma

35202 Bodemsanering	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	3.651.640	3.570.124	7.590.187	2.920.387	3.755.376	3.757.776
Apparaatskosten	1.249.475	1.170.172	1.209.038	1.272.464	1.307.490	1.337.481
Totaal lasten	4.901.115	4.740.296	8.799.225	4.192.851	5.062.866	5.095.257
Totaal baten	3.009.124	3.576.300	7.750.580	3.352.240	3.614.176	3.458.760
Saldo	1.891.991	1.163.996	1.048.645	840.611	1.448.690	1.636.497

35205 Beheer afvalstoffen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	1.198.147	1.222.300	1.227.700	1.233.200	1.239.000	1.243.000
Apparaatskosten	109.184	95.753	90.217	94.950	97.563	99.801
Totaal lasten	1.307.331	1.318.053	1.317.917	1.328.150	1.336.563	1.342.801
Totaal baten	1.042.333	1.042.000	1.042.000	1.042.000	1.042.000	1.042.000
Saldo	264.998	276.053	275.917	286.150	294.563	300.801

35206 Bodemkwaliteitsbeheer	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	229.736	200.000	165.000	200.000	200.000	200.000
Apparaatskosten	1.311.993	111.672	148.008	155.772	160.060	163.732
Totaal lasten	1.541.729	311.672	313.008	355.772	360.060	363.732
Totaal baten	879	-	-	-	-	-
Saldo	1.540.850	311.672	313.008	355.772	360.060	363.732

35207 Waterbodemsanering						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	38.037	28.023	29.493	30.305	31.000
Totaal lasten	-	38.037	28.023	29.493	30.305	31.000
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	38.037	28.023	29.493	30.305	31.000

35208 Bescherming grondwater voor drink-voorziening	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	84.360	86.390	87.820	89.550	91.380
Apparaatskosten	-	234.397	242.811	255.549	262.583	268.606
Totaal lasten	-	318.757	329.201	343.369	352.133	359.986
Totaal baten	-	250.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Saldo	-	68.757	170.799-	156.631-	147.867-	140.014-

35209 Bescherming aardk.waarden/bodem-archief	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	21.395	29.592	31.144	32.002	32.736
Totaal lasten	-	21.395	29.592	31.144	32.002	32.736
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	21.395	29.592	31.144	32.002	32.736

35210 Duurzaam bodembeheer in natuurgebieden	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	9.752	24.439	25.721	26.429	27.035
Totaal lasten	-	9.752	24.439	25.721	26.429	27.035
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	9.752	24.439	25.721	26.429	27.035

35211 Duurzaam bodemgebruik landbouw	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	207.000	191.000	-	-	-
Apparaatskosten	-	193.696	177.625	186.943	192.089	196.495
Totaal lasten	-	400.696	368.625	186.943	192.089	196.495
Totaal baten	-	84.000	84.000	-	-	-
Saldo	-	316.696	284.625	186.943	192.089	196.495

35212 Duurzaam gebruik (diepe) ondergrond						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	132.031	139.497	146.815	150.856	154.317
Totaal lasten	-	132.031	139.497	146.815	150.856	154.317
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	132.031	139.497	146.815	150.856	154.317

35213 Duurzaam bodemgebruik bedrijven en bouw	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	13.308	12.786	13.457	13.827	14.144
Totaal lasten	-	13.308	12.786	13.457	13.827	14.144
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	13.308	12.786	13.457	13.827	14.144

35215 Procesbewaking bodembeleid						
Programmakosten	-	122.000	124.500	127.000	129.500	132.100
Apparaatskosten	-	907.267	1.051.941	1.107.125	1.137.600	1.163.695
Totaal lasten	-	1.029.267	1.176.441	1.234.125	1.267.100	1.295.795
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	1.029.267	1.176.441	1.234.125	1.267.100	1.295.795

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	7.750.175	8.333.264	12.538.754	7.887.840	8.824.230	8.913.298
Baten	4.052.336	4.952.300	9.376.580	4.894.240	5.156.176	5.000.760
Saldo	3.697.839	3.380.964	3.162.174	2.993.600	3.668.054	3.912.538

Programma 5.2.**Vergunningverlening en handhaving milieubeheer**

Portefeuillehouders: mevrouw T. Klip-Martin en de heer H. Weggemans.

Missie

Het Drents vergunningverlenings- en handhavingsbeleid heeft als missie:

- behoud en verbetering van het milieu; de inrichtingen en activiteiten belasten zo weinig mogelijk het milieu en zijn veilig
- behoud en verbetering van het milieu door een goede naleving van wet- en regelgeving
- dat burgers, inrichtingen, belangenorganisaties, provinciale organisatie en andere overheden inzicht hebben in het provinciaal beleid ten aanzien van bedrijfsgerichte milieutaken (vergunningverlening, convenanten, handhaving etc.)

Programmaonderdeel 35301 Luchtverontreiniging algemeen

Contactpersoon: de heer F. Eilander, toestelnummer 58 45.

Bronnen van beleid

- Wm.
- Wet inzake de luchtverontreiniging.
- Besluit luchtkwaliteit.
- POP II.
- EU-regelgeving.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Bewaking en zo mogelijk verbeteren van de luchtkwaliteit in Drenthe.	1.1. Opstellen Luchtkwaliteitsplan Drenthe.	Luchtkwaliteitsplan.	-	1	1	-	-
	1.2. Uitvoering geven aan Besluit luchtkwaliteit.	Rapportage van gemeenten aan de provincie.	-	4	5	5	5
		Rapportage provincie aan het Rijk.	-	1	1	1	1
	1.3. Onderzoeken milieugevolgen van inrichtingen.	Aantal onderzoeken.	1	1-5	1-5	1-5	1-5

Ontwikkelingen en knelpunten

Aanpak luchtkwaliteit op Drentse schaal is mede van nationale en Europese wetgeving c.q. aanpak.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
In beeld brengen van de luchtkwaliteit in Drenthe en mogelijkheden ter verbetering daarvan.	1 Luchtkwaliteitsplan. 5 gemeentelijke rapportages. 1 provinciale rapportage. 1 tot 5 onderzoeken.	Begin 2007. 2006 en volgende jaren. 2006 en volgende jaren. 2006 en volgende jaren.	Rijk, IPO, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties.	Samenwerking bij de monitoring en verbetering van de luchtkwaliteit in Drenthe.
Ontwikkelen instrumenten ten behoeve van het Besluit luchtkwaliteit in relatie tot ruimtelijke ordening en vergunningverlening.	Handreiking Luchtkwaliteitsplan Drenthe.	2007.	Gemeenten.	Eenduidige toepassing instrumentarium ten behoeve van uitvoering Besluit luchtkwaliteit.
Programma uitvoering luchtkwaliteitsplan.	Realisatie verbetermogelijkheden.	2007 en volgende jaren.	Gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties.	Samenwerking bij de implementatie van verbetermogelijkheden.

Programmaonderdeel 35302 (Externe) Veiligheid

Contactpersoon: de heer M. Power, toestelnummer 58 31.

Bronnen van beleid

- Wm.
- POP II.
- Diverse wettelijke regelingen.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Gerichte aanpak van (externe) veiligheidsproblematiek.	1.1. Implementeren Uitvoeringsprogramma externe veiligheid.	Aantal projecten.	5	9	7	8	5
		Aantal aangestelde experts.	-	1 à 2	3	3	3
	1.2. Uitvoering van wet- en regelgeving ten aanzien van externe veiligheid. (Besluit risico's zware ongevallen, Besluit kwaliteitseisen externe veiligheid inrichtingen, Registratiebesluit externe veiligheid, Vuurwerkbesluit.)	Samenwerkingsconvenant Externe Veiligheid.	-	1	-	-	-
		Aantal vergunningen.	-	Alle relevante vergunningen.	Alle relevante vergunningen.	Alle relevante vergunningen.	Alle relevante vergunningen.
		Aantal handhavingsacties:	-	2			
		- QRA's		50	2	2	4
		- PGS 15 controles	-		50	50	50
		Aantal saneringen.		Start met urgente saneringen.	Alle urgente saneringen.	Voltooien saneringen.	-

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Implementatie PUP externe veiligheid 2006-2010.	Projecten.	2006 en volgende jaren.	VROM-inspectie, brandweer, gemeenten, bedrijven.	Optimaliseren externe veiligheid door samenwerking.
	3 aangestelde experts.	2007.		
	1 Samenwerkingsconvenant externe veiligheid.	2006.		
	Alle relevante vergunningen geactualiseerd.			
	Alle urgente saneringen in gang gezet.	2006 en volgende jaren.		
		2006 en volgende jaren.		

Programmaonderdeel 35401 Geluidhinder algemeen**Contactpersoon: de heer E. Sijtsma, toestelnummer 55 02.****Bronnen van beleid**

- Luchtvaartwet.
- POP II.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Beperking milieubelasting ten gevolge van luchthavens.	1.1. Implementatie en uitvoering nieuwe luchtvaartwetgeving.	Implementatieplan.	-	1	1	-	-
	1.2. Toezien op de afhandeling van klachten.	Aantal ingediende klachten. Klachtenresponsstelsysteem (effectieve klachtenafhandeling).	259	-	-	-	-

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Vorbereiden en uitvoeren van de nieuwe wettelijke taak voor de provincie.	1 Implementatieplan gericht op vergunningverlening.	2006-2007.	Rijk, IPO, provincie Groningen, gemeenten, luchthavens, commissies.	Samenwerking bij de implementatie van de nieuwe wet- en regelgeving.
Effectieve klachtenafhandeling.	1 onderzoek.	2006-2007.	Luchthavens, commissies.	De verantwoordelijkheid voor de afhandeling van klachten ligt bij de goede instantie.

Programmaonderdeel 35402 Uitvoering Saneringsprogramma industrielaai**Contactpersoon: de heer K.S. van der Wal, toestelnummer 55 85.****Bronnen van beleid**

- Wet geluidhinder.
- Wm.

- POP II.
- Saneringsprogramma's industrielawaai.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Beperking geluidhinder ten gevolge van bedrijven en verkeer.	1.1. Opstellen provinciaal milieuverkeersmodel.	Milieuverkeersmodel.	-	-	1	1	-
	1.2. Afronding Saneringsprogramma industrielawaai.	Aantal afgemelde industrieterreinen.	11	13	-	-	-
	1.3. Coördinatie zonebewaking industrieterreinen.	Aantal getoetste aanvragen.	30	30	30		
	1.4. Implementatie en uitvoering nieuwe geluidhinderwetgeving.	Implementatieplan.	-	-	1	-	-

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Inzichtelijk maken van geluidsknelpunten langs gemeentelijke en provinciale wegen.	1 milieuverkeersmodel.	2007-2008.	Gemeenten.	Samenwerking bij het oplossen van geluidshinderknelpunten.
Financiële verantwoording afleggen over de afgeronde projecten.	1 accountantsverklaring.	2006-2007.	Rijk, IPO.	Acceptatie en goedkeuring van de accountantsverklaring.
Inzichtelijk maken wat de nieuwe wet- en regelgeving voor consequenties heeft voor de uitvoering.	1 implementatieplan.	2007.	Rijk, IPO, gemeenten.	Samenwerking bij de implementatie van de nieuwe wet- en regelgeving.

Programmaonderdeel 35501 Beleidsontwikkeling vergunningverlening

Contactpersoon: de heer G. Gjaltema, toestelnummer 58 27.

Bronnen van beleid

- Wm.
- POP II.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Een eenduidig uitvoerbaar beleid ten aanzien van bedrijfsgerichte milieutaken.	1.1. Implementatie en uitvoering nieuw omgevingsinstrumentarium.	Projectplan.	-	1	1	-	-
		Onderzoek	-	1	1	-	-
		implementatieplan.	-	-	1	1	-
	1.2. Uitvoering bedrijfsgerichte milieutaken conform ISO 9001:2000.	Aantal in- en externe kwaliteitsaudits:					
		- intern	15	15	15	15	15
		- extern	-	1	1	1	1
		Aantal verbetervoorstellen.	25	25	25/90%	25/95%	25/95%
	1.3. Modernisering instrumentarium.	Aantal gemoderniseerde pakketten.	3	3	4	4	4

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Vorbereiden en uitvoeren van de nieuwe wettelijke taak voor de provincie.	1 projectplan. 1 onderzoek. 1 implementatieplan gericht op omgevingsvergunning.	2006-2007. 2006-2007. 2007-2008.	Rijk, IPO, gemeenten, waterschappen.	Samenwerking bij de implementatie van de nieuwe wet- en regelgeving.
Voortdurende verbetering van het vergunningverleningsproces.	Rapportage over de Audits. Verbetervoorstellen.	2006 en volgende jaren. 2006 en volgende jaren.	Provincie Groningen, IPO.	Het, mede door het uitvoeren van externe audits, continu verbeteren van de werkwijze hetgeen moet bijdragen aan het halen van de wettelijke termijnen.

Programmaonderdeel 35503 Vergunningverlening inrichtingen Wm**Contactpersoon: de heer G. Gjaltema, toestelnummer 58 27.****Bronnen van beleid**

- Wet- en regelgeving (met name Wm).
- POP II.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Sturen van bedrijven in de richting van duurzame prestaties.	1.1. Beïnvloeding van milieuprestaties van bedrijven door vergunningverlening.	Aantal verleende vergunningen.	31	Circa 30.	Circa 30.	Circa 30.	Circa 30.
		Leeftijdsopbouw van vergunningenbestand (actualiteit vergunningen).	% vergunning "ouder" dan 10 jaar.	-	Geen vergunning "ouder" dan 10 jaar.	Geen vergunning "ouder" dan 10 jaar.	Geen vergunning "ouder" dan 10 jaar.
	1.2. Actualisatie van vergunningen.	Implementatiegraad van nationale en Europese richtlijnen/besluiten etc. in vergunningen.	Actualisatie vergunningen: eens per 10 jaar.	Actualisatie vergunningen: eens per 10 jaar.	Actualisatie vergunningen: eens per 5 jaar.	Actualisatie vergunningen: eens per 5 jaar.	Actualisatie vergunningen: eens per 5 jaar.
	1.3. Beïnvloeding van milieuprestaties van bedrijven door convenanten.	Aantal bedrijfsenergie- en/of milieuplannen industrie.	Relevante bedrijfstakken: 1 x per 4 jaar.	Relevante bedrijfstakken: 1 x per 4 jaar.	Relevante bedrijfstakken: 1 x per 4 jaar.	Relevante bedrijfstakken: 1 x per 4 jaar.	Relevante bedrijfstakken: 1 x per 4 jaar.
	1.4. Uitvoeren m.e.r. en smb.	Aantal uitgevoerde m.e.r.'s.	-	-	-	-	-
		Aantal uitgevoerde smb's.					

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Door het uitvoeren van de wettelijke taak sturen op milieuprestaties van bedrijven.	Verleende vergunningen. Actualisatie vergunningen: eens per 5 jaar. Uitgevoerde m.e.r.'s. Uitgevoerde s.m.b.'s.	2007. 2006 en volgende jaren. 2006 en volgende jaren. 2006 en volgende jaren.	VROM, gemeenten, waterschappen, bedrijven.	Advisering en coördinatie met betrekking tot besluitvorming.
Door het beoordelen van de bedrijfsenergie- en/of milieuplannen industrie sturen op milieuprestaties van bedrijven.	Bedrijfsenergie- en of milieuplannen Industrie.	2006 en volgende jaren.	VROM, gemeenten, waterschappen, bedrijven.	Advisering en coördinatie met betrekking tot te beoordelen plannen.

Programmaonderdeel 35507 Programmering en sturing Handhaving**Contactpersoon: de heer R.G.J. Derksen, toestelnummer 56 78.****Bronnen van beleid**

- Collegeprogramma 2003-2007 (pagina's 4 en 8).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Bepalen strategie en prioriteiten en vervolgens bezoekfrequenties toezicht vaststellen.

Aan de hand van de strategie, de prioriteiten en de bezoekfrequenties de activiteiten voor het Handhavingsuitvoeringsplan bepalen.

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Handhavingsbeleid en werkprogramma.	Afstemmen van interne werkprocessen en verdere professionalisering.	Ontwikkelen bedrijfsgerichte handhavingstaken conform ISO 9001:2000.	5	5	5	5	5
	Uitvoering, monitoring, evaluatie, bijstelling van strategische beleidskaders.	Door middel van een jaarlijkse audit een bijdrage leveren aan aanpassingen van het beleid.	1	1	1	1	1

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Opstellen jaarverslag op grond van artikel 21.1, eerste lid, van de Wm met betrekking tot de uitvoering van handhavingsactiviteiten.	Jaarverslag Handhaving 2006.	Maart.		Eenieder informeren over de activiteiten en ontwikkelingen van het afgelopen jaar.
Opstellen Handhavingsuitvoeringsplan.	Handhavingsuitvoeringsplan 2007.	November.		In het kader van de jaarlijkse planning een werkplan opstellen voor de Productgroep Handhaving.
	Houden van drie evaluaties gedurende het jaar.	Januari, mei, september.		Tussentijdse meting om eventuele afwijkingen te kunnen constateren en zo nodig te kunnen bijsturen.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Vorbereiden modernisering VROM-regelgeving.	Ambtelijke voorstellen aan GS om de vanuit het Ministerie van VROM voorgestelde wijzigingen op te vangen; alsmede implementatie van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bedrijfsvoeringsproces.	Het gehele jaar.	VROM. Gemeenten. Waterschappen. IPO. VNG.	In het kader van de modernisering van de VROM-regelgeving is door het Ministerie van VROM besloten om te komen tot één wettelijke regeling (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht).

Programmaonderdeel 35508 Handhaving

Contactpersoon: de heer R.G.J. Derksen, toestelnummer 56 78.

Bronnen van beleid

- Collegeprogramma 2003-2007 (pagina's 4 en 8).
- POP.
- POV.
- Wm.
- Wet geluidhinder.
- Wet vervoer gevaarlijke stoffen.
- Ontgrondingenwet.
- WBB.
- Grondwaterwet.
- Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden.
- Flora- en Faunawet.
- Boswet.
- Natuurbeschermingswet.
- Beleidsregel ligplaatsen.
- Wet handhavingsstructuur.
- Luchtvaartwet.
- Wet milieugevaarlijke stoffen.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Het hebben en uitvoeren van een provinciaal handhavingsbeleid, waarbij de uitvoering wordt vastgelegd in een werkprogramma voor 1 jaar.

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
De bescherming van het milieubelang in de meest ruime zin van het woord, onder andere inzake geluid- en stankoverlast, lucht- en bodemverontreiniging en het beheren van afval.	Handhaving naleving Wm.	Aantal integrale controles.	484 stuks	500 stuks	500 stuks	500 stuks	
		Uitvoeren hercontroles.	53 stuks	50 stuks	50 stuks	50 stuks	
	Handhaving naleving Wet geluidhinder.	Opmaken akoestische geluidsrapporten.	7 stuks	7 stuks	7 stuks	7 stuks	
		Nachtmetingen bij volcontinuubedrijven.	47 stuks	50 stuks	50 stuks	50 stuks	
	Handhaving naleving Wet milieugevaarlijke stoffen.	Bezoeken evenementen.	73%	75%	75%	75%	
Zorgen voor een veilig vaarwegpofiel	Handhaving naleving Beleidsregel ligplaatsen.	Verwijderen boten zonder ontheffing.	0	5	4	3	2
Vervuilde locaties schoonmaken en schone grond schoon houden.	Handhaving naleving WBB.	Bezoeken bodemsanerings- locaties.	290 stuks	300 stuks	350 stuks	350 stuks	
		Controleren evaluatierapporten.	25 stuks	30 stuks	30 stuks	30 stuks	
Voorkomen van schade aan de structuur van de bodem.	Handhaving naleving Ontgrondingenwet.	Controleren ontgrondingsvergunningen.	55 stuks	55 stuks	55 stuks	55 stuks	
In stand houden bosareaal.	Handhaving naleving Boswet.	Beoordelen van kapmeldingen en ter plaatse controleren van de aanvraag.	86 stuks	90 stuks	90 stuks	90 stuks	
		Controleren van uitgevoerde vellingen.	47 stuks	50 stuks	50 stuks	50 stuks	
		Controles op uitvoering herplantingsplicht.	36 stuks	40 stuks	40 stuks	40 stuks	
		Controles aangeslagen beplanting.	75 stuks	75 stuks	75 stuks	75 stuks	
		Opsporen illegale vellingen.	10 stuks	10 stuks	10 stuks	10 stuks	
		Opleggen herplantingsplicht bij illegale vellingen.	10 stuks	10 stuks	10 stuks	10 stuks	
		Afhandelen binnengekomen klachten.	30 stuks	30 stuks	25 stuks	25 stuks	
Bescherming van de natuurterreinen.	Handhaving naleving Natuurbeschermingswet.	Natuurbeschermingswetterreinen bezoeken.	16 stuks	16 stuks	16 stuks	16 stuks	
Bescherming van in het wild levende soorten en planten.	Handhaving naleving Flora- en Faunawet.	Toezicht op verleende ontheffingen.	61 stuks	60 stuks	60 stuks	60 stuks	
		Afhandelen klachten.	35 stuks	35 stuks	30 stuks	30 stuks	
Tegengaan illegale onttrekkingen van grondwater.	Handhaving naleving Grondwaterwet.	Controleren onttrekkingen.	86 stuks	90 stuks	90 stuks	90 stuks	
Zwemgelegenheden voldoen aan de voorschriften van veiligheid en hygiëne.	Handhaving naleving Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden.	Controleren zwemgelegenheden in Drenthe.	202 stuks	200 stuks	200 stuks	200 stuks	

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Bestuurlijke handhaving van "grijze" (milieuhygiëne) en "blauwe" (waterkwaliteit) wetgeving verder te professionaliseren.	Handhaving naleving Wet handhavingsstructuur. Regie professionalisering milieuhandhaving provincie Drenthe.	Houden van audits bij 4 à 5 handhavende instanties.	1 keer	1 keer	1 keer	1 keer	
		Controleren beleidscyclus/jaarprogramma bij handhavingspartners.	Continu	1 keer	keer	1 keer	
Initiëren, stimuleren en coördineren van de samenwerking tussen handhavingspartners in Drenthe.	Handhaving samenwerking Drenthe.	Organiseren en meedoen landelijke milieu-estafette in Drenthe.	1 keer	1 keer	1 keer	1 keer	
		Organiseren en meedoen milieuestafette in Drenthe.	2 keer	1 keer	1 keer	1 keer	

Ontwikkelingen en knelpunten

- Naast het uitvoeren van de reguliere handhavingstaken zal in 2007 de implementatie van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht de nodige inspanningen vergen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Toezicht op de naleving van de Wm.	Alle vergunninghoudende inrichtingen minimaal 1 keer per jaar controleren. Controle afvaltransporten, minimaal 1 keer per jaar. Toezicht op vrijevelddelicten.		Gemeenten, politie, VROM-inspectie en Openbaar Ministerie.	Het tegengaan van milieuschade.
Handhaving naleving Wet geluidhinder.	Opmaken van minimaal 7 akoestische geluidsrapporten. Minimaal 1 keer per jaar de geluidsemissie meten van volcontinubedrijven.			
Handhaving naleving Wet milieugevaarlijke stoffen.	Controleren vergunningplichtige en meldingplichtige vuurwerkevenementen.			
Toezicht op de naleving van de WBB.	Alle lopende bodemsaneringen minimaal 1 keer per jaar controleren.		Gemeenten, VROM-inspectie en Openbaar Ministerie.	Ervoor zorg dragen dat in de komende 25 jaar de risico's van de bodemverontreinigingen worden weggenomen.
Toezicht op de naleving van de Ontgrondingenwet.	Alle lopende ontgrondingen minimaal 1 keer per jaar controleren en illegale ontgrondingen opsporen.		Gemeenten en waterschappen.	Behoud van landschappelijke waarden.
Toezicht op de naleving van de Boswet: kapmeldingen, vellingen van bomen en herplantingsplicht.	Van het beoordelen van kapmeldingen tot het opleggen van herplantingsplicht bij illegale vellingen.		Gemeenten, politie en het Openbaar Ministerie.	In stand houden bosareaal.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Toezicht op de naleving van de Natuurbeschermingswet: Naleving van de voorwaarden zoals gesteld in beheersplannen, vergunningen en ontheffingen.	Alle natuurbeschermingswetterreinen minimaal 1 keer per jaar bezoeken.			Bescherming van de natuurterreinen.
Toezicht op de naleving van de Flora- en Faunawet.	Aan de hand van meldingen verrichten van toezicht op het verbod van jagen.		Politie, Algemene Inspectie Dienst.	Dat de mens respectvol omgaat met de flora en fauna.
Toezicht op de naleving van de Grondwaterwet.	Alle vergunningen minimaal 1 keer per jaar controleren. Houden van vrije veldcontroles.		Waterleidingmaatschappijen, natuurorganisaties en georganiseerde landbouw.	Schade zoals verdroging en zetting van de grond voorkomen.
Toezicht op de naleving van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden.	Alle zwemgelegenheden en zwemplassen minimaal 1 keer per jaar controleren. Uitbrengen jaarlijkse folder over zwemplassen.		Waterschappen.	Dat bezoekers van zwemplassen en zwembaden hygiënisch en veilig kunnen zwemmen.
Centraal Meldpunt Milieuklachten.	Registreren van milieuklachten en ongewone voorvallen en deze en doorgeven aan het bevoegde gezag.		Gemeenten, waterschappen, politie, Algemene Inspectie Dienst, Openbaar Ministerie en burgers.	Snel kunnen reageren, zodat milieuschade kan worden voorkomen.
Handhaving ligplaatsen woonboten.	Verwijderen illegale boten.			Zorgen voor een veilig vaarwegprofiel.
Regie professionalisering milieuhandhaving Drenthe.	Houden van audits bij handhavende instanties.		Gemeenten en waterschappen.	Bij bestuurlijke handhavingsorganisaties de kwaliteit blijvend te borgen.
Servicepunt Handhaving Drenthe (SepH).	Opstellen handhavingsprogramma. Houden gezamenlijke handhavingsacties.		12 gemeenten, 4 waterschappen, politie, brandweer, Openbaar Ministerie en het Ministerie van VROM.	Verbeteren samenwerking op het gebied van de milieuhandhaving.
	Organiseren provinciale milieuestafette en meedoen aan de landelijke milieuestafette.	Provinciale milieuestafette in het voorjaar. Landelijke milieuestafette in het najaar.	Gemeenten, politie, waterschappen, Douane, Koninklijke Marechaussee, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en Algemene Inspectie Dienst.	Naast het zichtbaar maken van de handhaving wordt de samenwerking tussen diverse instanties vergroot. Ook wordt meer inzicht verkregen in elkaars belangen en werkwijze.
Piketregeling Handhaving.	Een 24 uursbereikbaarheidsdienst om in geval van een calamiteit waarbij milieuschade kan optreden snel en adequaat te kunnen optreden.			Schade aan bodem, (grond)water, ruimtelijke kwaliteit, volksgezondheid en milieu voorkomen.
Uit de preventieve handhavingsbezoeken volgt circa 11% van de gevallen een representatief bezoek. Tevens vinden handhavingsbezoeken plaats na melding van klachten.				

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn veiligheid en sociaal evenwicht

Handhaving

In het kader van de Wet handhavingsstructuur vervult de provincie een regierol inzake de milieuhandhaving.

Begin 2006 is de Beleidsregel kwaliteit milieuhandhaving Drenthe door GS vastgesteld. Hierin is aangegeven hoe GS hun bevoegdheden inzake handhaving inzetten. Jaarlijks stellen GS een programma vast waarin zij aangegeven welke onderwerpen het komende jaar aandacht zullen krijgen bij de handhavingsaudits bij gemeenten en waterschappen. Voorts zal intensief bestuurlijk en ambtelijk overleg plaatsvinden met de handhavingpartners in Drenthe.

Handhaving is de afgelopen periode zichtbaar geworden voor burgers en bedrijven. Burgers zijn steeds meer doordrongen van de noodzaak van het waarborgen van veiligheid en van naleving van wet- en regelgeving. Er wordt goed aangesloten op adequate initiatieven die door burgers en bedrijven worden genomen. Hoe goed de provincie het werk ook tracht te doen, dit kan zij niet alleen. Alle burgers in Drenthe zijn in principe de ogen en oren in het veld.

Het Centraal Meldpunt Milieuklachten van de provincie Drenthe vormt het centraal punt dat burgers en bedrijven de mogelijkheid biedt meldingen over milieukwaliteit te doen. Ook is het mogelijk een melding per e-mail op www.drenthe.nl, de link E-loket, aan het meldpunt door te geven.

De kwaliteitsontwikkeling van handhaving sluit aan bij het project van de overheid inzake "digitale overheid". Toezichthouders werken voornamelijk op locatie. Door de inzet van middelen van informatie- en communicatiemiddelen hebben de toezichthouders de beschikking over alle relevante documentatie en informatie. Via internettechnologie kan de handhaver toegang krijgen tot GroupWise, internet en KWIS (hierop is kaartmateriaal beschikbaar).

Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in Nederland staat onder druk. Ook in Drenthe zijn er mogelijk plekken waar een hoge concentratie van vooral fijn stof en stikstofoxiden kan leiden tot een overschrijding van de Europese luchtkwaliteitsnormen, onder andere resulterend in negatieve gezondheidseffecten. Het zullen vooral gebieden zijn in de omgeving van verkeersconcentraties en (individuele) bedrijven waar dit tot de mogelijkheden behoort.

Het is wenselijk om een goed integraal beeld te krijgen van de luchtkwaliteit in Drenthe door een inventarisatie te maken van de in Drenthe bepalende bronnen die de luchtkwaliteit substantieel beïnvloeden. Hiermee wordt zicht gekregen in de gebieden waar de luchtkwaliteit de Europese normen dreigt te overschrijden en kan worden bepaald wat de mogelijkheden van de provincie zijn om maatregelen te treffen. Een dergelijk onderzoek zal plaatsvinden in 2006. Op basis van het onderzoek zullen een beleidsnota en een uitvoeringsprogramma worden opgesteld met als doel binnen de mogelijkheden van de provinciale bevoegdheden een blijvend gezonde luchtkwaliteit in Drenthe te bewerkstelligen. Te nemen maatregelen, waar wij als provincie zelf invloed op kunnen uitoefenen, zullen daarna worden geïmplementeerd. Mogelijke stimuleringsprojecten kunnen tevens worden mede gefinancierd uit NMP-gelden als ze een innovatief karakter hebben.

Uitvoering Voorjaarsnota 2006

Voor de implementatie en programmatische uitvoering van het Luchtkwaliteitsplan Drenthe is een bedrag van € 100.000,-- voor 2007 noodzakelijk. Door het opschuiven van de oorspronkelijke planning zal het bedrag van € 100.000,-- dat in 2006 hiervoor was gereserveerd, worden overgeheveld naar 2007 (conform de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2006).

De VROM-Inspectie heeft onder meer aangegeven dat de provincie de toezichtplannen niet of niet voldoende toepast. Het is noodzakelijk om op korte termijn een inhaalslag te plegen zodat voor alle bedrijven waar de provincie "bevoegd gezag" is toezichtplannen komen. De totale kosten daarvan bedragen eenmalig € 50.000,-- (conform besluitvorming Voorjaarsnota 2006).

Financieel totaaloverzicht programma

35301 Luchtverontreiniging algemeen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	93.903	100.000	-	-	-
Apparaatskosten	36.046	24.991	42.622	44.858	46.093	47.150
Totaal lasten	36.046	118.894	142.622	44.858	46.093	47.150
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	36.046	118.894	142.622	44.858	46.093	47.150

35303 Externe veiligheid						
Programmakosten	-	497.415	413.000	313.000	313.000	313.000
Apparaatskosten	130.951	134.867	78.254	82.359	84.626	86.567
Totaal lasten	130.951	632.282	491.254	395.359	397.626	399.567
Totaal baten	-	328.318	313.000	313.000	313.000	313.000
Saldo	130.951	303.964	178.254	82.359	84.626	86.567

35401 Geluidhinder algemeen						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	7.397	33.385	18.057	19.004	19.527	19.975
Totaal lasten	7.397	33.385	18.057	19.004	19.527	19.975
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	7.397	33.385	18.057	19.004	19.527	19.975

35402 Uitvoering Saneringsprogramma industrialawaai						
Programmakosten	42.091	1.546.268	5.410	5.520	5.630	5.740
Apparaatskosten	41.970	39.507	45.204	47.575	48.885	50.006
Totaal lasten	84.061	1.585.775	50.614	53.095	54.515	55.746
Totaal baten	34.993	1.540.968	-	-	-	-
Saldo	49.068	44.807	50.614	53.095	54.515	55.746

35501 Beleidsontwikkeling vergunningverlening Milieubeheer						
Programmakosten	439.347	124.885	128.500	131.100	133.600	136.300
Apparaatskosten	105.590	131.452	259.886	273.520	281.048	287.495
Totaal lasten	544.937	256.337	388.386	404.620	414.648	423.795
Totaal baten	4.559	45.378	45.378	45.378	45.378	45.378
Saldo	540.378	210.959	343.008	359.242	369.270	378.417

35503 Vergunningverlening inrichtingen WM						
Programmakosten	30.000	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	1.383.061	1.446.635	1.374.954	1.447.084	1.486.916	1.521.023
Totaal lasten	1.413.061	1.446.635	1.374.954	1.447.084	1.486.916	1.521.023
Totaal baten	3.760	-	-	-	-	-
Saldo	1.409.301	1.446.635	1.374.954	1.447.084	1.486.916	1.521.023

35507 Programmering en sturing handhaving						
Programmakosten	28.284	87.500	37.750	38.000	38.270	38.540
Apparaatskosten	234.806	74.242	281.124	295.872	304.016	310.989
Totaal lasten	263.090	161.742	318.874	333.872	342.286	349.529
Totaal baten	1.600	-	-	-	-	-
Saldo	261.490	161.742	318.874	333.872	342.286	349.529

35508 Handhaving						
Programmakosten	160.323	197.250	148.950	150.750	152.400	154.190
Apparaatskosten	1.958.936	2.745.864	2.929.188	3.082.852	3.167.712	3.240.372
Totaal lasten	2.119.259	2.943.114	3.078.138	3.233.602	3.320.112	3.394.562
Totaal baten	3.573	-	-	-	-	-
Saldo	2.115.686	2.943.114	3.078.138	3.233.602	3.320.112	3.394.562

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	4.598.802	7.178.164	5.862.899	5.931.494	6.081.723	6.211.347
Baten	48.485	1.914.664	358.378	358.378	358.378	358.378
Saldo	4.550.317	5.263.500	5.504.521	5.573.116	5.723.345	5.852.969

Programma 6.0.**Landelijk Gebied****Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch.****Missie**

De Drentse groene ruimte als kernkapitaal behouden en verbeteren, zodat

- de provincie een kwalitatief hoogwaardige en leefbare omgeving biedt voor wonen, werken en recreëren
- de provincie bijdraagt aan de wereldwijde doelstelling voor behoud van biodiversiteit

met voor de hieronder volgende programmaonderdelen meer specifiek:

- voldoen aan de behoefte aan oppervlaktedelfstoffen en aan verbetering van landbouwgronden en natuurgebieden, zonder daarbij de waarden van natuur en landschap te schaden
- beschikbaar hebben van actuele, beleidsmatig relevante, informatie over de ruimtelijke spreiding en ontwikkeling van natuurwaarden door kartering en monitoring van flora en fauna

Programmaonderdeel 35601 Ontgrondingen**Contactpersoon: de heer C. Schaafsma, toestelnummer 54 26.****Bronnen van beleid**

- Ontgrondingennota Drenthe.
- POP II, 2004.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Het beëindigen van zandwinning in de EHS.	Het realiseren van 1 nieuwe zandwinning voor beton- en metselzand buiten EHS waarvoor afwijkingsprocedure POP II is toegepast.	40 ha groot ontgroningsterrein voor eerst ophoogzand, daarna beton- en metselzand.		Behandeling beroepsprocedure inzake ontgrondingsvergunning.	Start winning ophoogzand 3,6 miljoen m ³ .	2e jaar winning ophoogzand.	2011 tot 2013 start winning beton- en metselzand 2,4 miljoen m ³ .
Het op een verantwoorde wijze voldoen aan de behoefte aan oppervlaktedelfstoffen en aan verbetering van landbouwgronden.	Het meewerken aan ontgrondingsaanvragen conform beleid in POP II.	Het verlenen van 5 tot 10. vergunningen.		Behandelen van ingediende aanvragen.	Idem.	Idem.	1 januari 2013.

Ontwikkelingen en knelpunten

Het doorlopen van procedures van al ingediende en nog in te dienen ontgrondingsaanvragen en de daartegen ingebrachte of nog in te brengen bedenkingen en eventuele beroepen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Het meewerken aan één nieuwe zandwinning voor beton- en metselzand in Zuidwest-Drenthe.	Vergunning verleend op 7 februari 2006.	2011 tot 2013 start winning beton- en metselzand.	Gemeente De Wolden.	Bestemmingsplan Zandwinning Traandijk.
Het niet meewerken aan een tweede zandwinning voor beton- en metselzand in Zuidwest-Drenthe.	Ingesteld beroep bij Raad van State tegen buiten behandeling laten aanvraag ongegrond verklaard.	2007.	Gemeente De Wolden.	Bestemmingsplan Zandwinning Traandijk dat voorziet in één beton- en metselzandwinning in Zuidwest-Drenthe.
Het meewerken aan uitbreiding bestaande beton- en metselzandwinning binnen EHS te Gasselterveld tot 2013 ter overbrugging naar Zuidwest-Drenthe.	Het nemen van een beslissing op ingediende aanvraag.	2006 en 2007.	Gemeente Aa en Hunze.	Ontwerp-Bestemmingsplan zandwinning Gasselterveld.

Programmaonderdeel 36002 Informatiesysteem landelijk gebied

Contactpersoon: de heer J. Smittenberg, toestelnummer 54 49.

Bronnen van beleid

- Europese VHR.
- FFW (2003).
- Provinciale Nota flora en fauna (november 2002).
- POP II, 2004: pagina's 47, 56, 59, 62, 67, 129, 174 tot en met 180, 194, 219 tot en met 227, 239, 259, 261, 268, 304 en 305.
- Collegeprogramma (2003), Programma land (2005).
- Gebiedsvisies natuur, bos en landschap (december 1995-juni 2001).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Monitoring.	1.1. Landelijk weidevogelmeetnet.	Aantal jaarlijks opgenomen proefvlakken in Drenthe.	23	23	23	23	23
	1.2. Landelijk meetnet flora milieu- en natuurkwaliteit in natuurgebieden.	Aantal jaarlijks opgenomen proefvlakken in Drenthe.	345	315	315	315	Gemiddeld 315 per jaar.
	1.3. Meetnet flora milieu- en natuurkwaliteit lijnvormige elementen.	Aantal jaarlijks opgenomen proefvlakken in Drenthe.	140	140	140	140	140
2. Actualisering en modernisering natuurinfo.	2.1. Inventarisatie flora en vegetatie.	Oppervlakte gerealiseerd in hectares.	46.000	666.000	88.000	110.000	230.000 (oppervlakte in circa 10 jaar te actualiseren).
	2.2. Inventarisatie broedvogels.	Oppervlakte steekproefgebieden.	1.570 ha LOFAR-gebied.	Nader in te vullen.	Idem.	Idem.	Extrapoleerbare steekproefgebieden.
	2.3. Overige flora- en fauna: verwerken en stimuleren inventarisaties van derden en vrijwilligers.	Mate van dekking van de provincie.	Nader in te vullen per groep.	Nader in te vullen. per groep.	Idem.	Idem.	Provinciedekkend overzicht van FFW en Rodelijstsoorten.
	2.4. Verbeteren basisbestand en toegankelijkheid.	Mate van beschikbaarheid en toegankelijkheid van de gegevens.	Alleen op aanvraag.	Deel van verspreidingskaarten op website provincie.	Meer kaarten en actuele info op de website.	Idem.	Verspreidingskaarten en overige informatie op internet.

Ontwikkelingen en knelpunten

Door het Ministerie van LNV wordt gewerkt aan de oprichting van een zogenaamde gegevensautoriteit. Dit kan ook gevolgen hebben voor de werkwijze bij de provincies.

De behoefte aan gegevens over flora en fauna is sterk toegenomen onder invloed van de FFW. Om het grote aantal aanvragen goed te kunnen verwerken wordt systematisch doorgewerkt aan verbetering van de toegankelijkheid van het informatiesysteem.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Uitvoeren monitoringsprogramma. Actualiseren eigen ruimtelijke gegevens. Uitwisseling gegevens met andere overheden, instellingen en werkgroepen.	Rapportage in kader POP-monitoring en Drenthe in cijfers. Overzicht van alle beschikbare natuurgegevens in Drenthe.	Voortdurend (steeds zorgen voor zo actueel mogelijke informatie).	Rijk (LNV, MNP). Gemeenten en waterschappen. Natuurbeschermingsorganisaties. Werkgroepen.	Tijdige beschikbaarheid van info over soorten en natuurwaarden bij planvorming (RO, gebiedsprojecten, wegen, ontgrondingen, natuurontwikkeling, waterberging e.a.).

Financieel totaaloverzicht programma

35601 Vergunningverlening ontgrondingen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	14.046	23.085	8.300	8.430	8.600	8.780
Apparaatskosten	350.542	344.859	334.369	351.910	361.597	369.891
Totaal lasten	364.588	367.944	342.669	360.340	370.197	378.671
Totaal baten	136.708	63.535	42.190	42.190	42.190	42.190
Saldo	227.880	304.409	300.479	318.150	328.007	336.481

36002 Informatiesysteem landelijk gebied	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	161.988	162.054	138.450	138.600	138.750	138.900
Apparaatskosten	493.545	343.929	324.890	341.934	351.346	359.405
Totaal lasten	655.533	505.983	463.340	480.534	490.096	498.305
Totaal baten	32.142	29.754	6.000	6.000	6.000	6.000
Saldo	623.391	476.229	457.340	474.534	484.096	492.305

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	1.020.121	873.927	806.009	840.874	860.293	876.976
Baten	168.850	93.289	48.190	48.190	48.190	48.190
Saldo	851.271	780.638	757.819	792.684	812.103	828.786

Programma 6.1.**Natuur****Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch.****Missie**

De Drentse groene ruimte als kernkapitaal behouden en verbeteren, zodat

- de provincie een kwalitatief hoogwaardige en leefbare omgeving biedt voor wonen, werken en recreëren
- de provincie bijdraagt aan de wereldwijde doelstelling voor behoud van biodiversiteit

met in dit programma de nadruk op:

- bescherming en versterking van de samenhang en kwaliteit van natuurgebieden, bossen en historische cultuurlandschappen door verwerving en beheer, door het realiseren van ecologische verbindingen en door gerichte verbetering van leefgebieden van bedreigde soorten planten en dieren
- behoud en versterking van de landschappelijke kwaliteit en ontwikkeling van nieuwe bossen en landgoederen op daarvoor geëigende locaties
- bescherming van bossen, natuurgebieden, planten en dieren door het adequaat uitvoeren van wettelijke en door het Rijk aan de provincie gemandateerde taken (groene wetten)

Programmaonderdeel 36207 Groene wetgeving**Contactpersoon: de heer R. Kavsek, toestelnummer 56 45.****Bronnen van beleid**

- FFW.
- Nota flora en fauna.
- NBW 1998.
- Boswet en NSW.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Uitvoering FFW.		Wettelijke taak.					
2. Uitvoering NBW 1998.		Wettelijke taak.					
3. Uitvoering Boswet- en NSW.	3.1. Boswet.	Instandhouding areaal.	34.000 ha.				
	3.2. NSW.	Instandhouding waarden.	120 landgoederen.				

Ontwikkelingen en knelpunten*Flora- en Faunawet*

2006 is het eerste kalenderjaar dat de FBE een grotere rol speelt bij de uitvoering van ontheffingen in het kader van de FFW. De provincie heeft in 2005 een aantal algemene ontheffingen aan de FBE verleend. De FBE is verantwoordelijk voor de toepassing van deze ontheffingen in concrete situaties. Zij doet dit via het verlenen van machtigingen. De FBE rapporteert achteraf aan de provincie over haar activiteiten. Voor een aantal diersoorten blijft de individuele ontheffing-verlening door de provincie bestaan. Vragen over de FFW zullen in 2006 niet alleen door de provincie maar nu ook door de FBE behandeld worden.

Natuurbeschermingswet 1998

De verwachting is dat na vaststelling van beheersplannen (na 2007) het aantal vooroverleggen en/of vergunningen licht zal afnemen. Dit komt doordat maatregelen die in het beheerplan staan niet meer apart vergunningplichtig zijn. Voor de Natura 2000 gebieden in Drenthe worden in 2007 naar verwachting 5 beheersplannen opgesteld. Een en ander hangt wel af van de voortgang in de aanwijzing van de gebieden door LNV.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
FFW: Aantal door de provincie afgehandelde ontheffing aanvragen.	50	Doorlopend	LNV, FBE	
FFW: Aantal door de FBE verleende machtigingen.	500	Doorlopend	FBE	
FFW: Aantal door de provincie en de FBE afgehandelde vragen/verzoeken tot informatie over de uitvoering van de FFW.	500	Doorlopend	FBE	
NBW: Aantal op vergunningplicht beoordeelde projecten (vooroverleggen).	100	Doorlopend	Gemeenten, LNV, terreinbeheerders.	
NBW: Aantal afgehandelde vergunningaanvragen.	40	Doorlopend	Gemeenten, LNV, terreinbeheerders.	
NBW: Aantal vastgestelde beheersplannen in Drenthe.	5	Doorlopend	Gemeenten, LNV, terreinbeheerders.	Afstemming met andere beleidsterreinen met name water en RO.

Programmaonderdeel 36208 - Groene instellingen**Contactpersoon: de heer R. Kavsek.****Bronnen van beleid**

- ASV.
- POP II.
- Notitie Provinciale aandachtspunten natuur en milieu 2005-2008.
- FFW.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting 2004	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Het IVN Consulentschap in staat stellen om schoolgaande jongeren te bereiken met NME-activiteiten	Efficiënte en doelmatige subsidieverlening aan het IVN Consulentschap.	Aantal projecten en aantal bereikte jongeren.	18 projecten.	25	30	32	33
Landschapsbeheer Drenthe in staat stellen om door middel van projecten een bijdrage te leveren aan de realisering van provinciale doelen op het gebied van landschap.	Efficiënte en doelmatige subsidieverlening aan Landschapsbeheer Drenthe.	Resultaten van de uitgevoerde projecten, via de subsidieverantwoording.					
Stichting "Het Drentse Landschap" in staat stellen om door middel van aankoop, inrichting en beheer van gronden een bijdrage te leveren aan de realisering van provinciale doelen op het gebied van natuur en landschap.	Efficiënte en doelmatige subsidieverlening aan Stichting "Het Drentse Landschap".	Aantal hectares dat aangekocht, ingericht en beheerd wordt.					
FBE Drenthe in staat stellen om het faunabeheer in Drenthe duurzaam en planmatig vorm te geven.	Efficiënte en doelmatige subsidieverlening aan FBE Drenthe.	Via de subsidieverantwoording.					
BoerEnNatuur in staat stellen om het gezamenlijk boerenbeheer van het landelijk gebied constructief vorm te geven.	Efficiënte en doelmatige subsidieverlening aan BoerEnNatuur.						

Ontwikkelingen en knelpunten

Stichting "Het Drentse Landschap" en FBE Drenthe hebben in 2006 voor het eerst een prestatiesubsidie per boekjaar gekregen. Daarvoor werden zij op andere wijze gesubsidieerd. De vereniging BoerEnNatuur krijgt in 2007 voor het eerst een prestatiesubsidie per boekjaar.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
IVN: - kadercursussen vrijwilligers/gidsen - netwerken scholen basisonderwijs - scholen voortgezet onderwijs	Jaarlijks 5% van de Drentse inwoners en 30% van de schoolgaande jongeren bereiken met NME-activiteiten.	Doorlopend	LNv, provincies Groningen en Friesland, gemeenten.	
Landschapsbeheer Drenthe: Subsidiëren van projecten die passen binnen de notitie Provinciale aandachtspunten natuur en milieu 2005-2008		Doorlopend	LNv, gemeenten.	
Stichting "Het Drentse Landschap": - Begeleiden/behandelen subsidieaanvragen grondverwerving - Verstrekken beheersvergoedingen - Overige projecten		Doorlopend	LNv	
FBE Drenthe: - Het verlenen van machtigingen door de FBE - vragen/verzoeken voor informatie over de Flora- en Faunawet afhandelen	- 500 machtigingen - 500 vragen/verzoeken afhandelen	Doorlopend	LNv	
BoerEnNatuur: - Realiseren netwerk agrarische natuurverenigingen - Bevorderen ANB - Bevorderen reservaat en particulier beheer door agrariërs	- Begeleiding 7 verenigingen, opstart 2 verenigingen - 3 intekendagen voor SAN/SN: 700 ha mozaïekbeheer - 250 ha reservaatbeheer; 1 voorbeeldproject particulier beheer	Doorlopend	LNv, LTO	
Overige: Vrijwilligersorganisaties met een waarderingssubsidie ondersteunen.	10 subsidies	Doorlopend		

Programmaonderdeel 36209 Natuur, Bos en Landschap**Contactpersoon: de heer J. Smittenberg, toestelnummer 54 49.****Bronnen van beleid (natuur)**

- Europese VHR, NBW 1998-2005.
- FFW, 2003.
- Boswet.
- NSW.
- Nota ruimte (Ministeries van VROM, LNV en VW, 2005).
- Provinciaal Natuurbeleidsplan (1992).
- Provinciaal bosbeleidsplan (1996).
- Provinciale Nota landschap (1998).
- Provinciale Nota flora en fauna (november 2002).
- POP II, 2004: hoofdstukken C.10 en C.11.
- Collegeprogramma (2003), Programma land (2005).
- Gebiedsvisies natuur, bos en landschap (december 1995-juni 2001).
- Integraal gebiedsplan natuur- en landschapsdoelen (IGGD, herziening 2006).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Beleidsontwikkeling en overleg.	1.1. Natuur.	Heldere doelen met betrekking tot omvang, samenhang en kwaliteit van natuur.	Teksten en kaarten POP II (2004).	Onder meer inbreng in Natura 2000-doelen.	Inbreng in evaluatie POP II.	Herzien en samenvoegen streefbeelden.	- Realiseren doelen EHS in 2018. - Beschrijven langetermijndoelen voor na 2018.
	1.2. Bos.	Realiseren eigen provinciale doelen met betrekking tot bos en landgoederen.	Teksten en kaarten POP II (2004).	Begeleiden afbouw rijksbijdragen.			Toekomst onduidelijk.
	1.3. Landschap.	Heldere doelen met betrekking tot behoud en ontwikkeling van landschapskwaliteit.	Teksten en kaarten POP II (2004).	Begrenzing Nationaal Landschap	Evaluatie POP II.		Alle Drentse gemeenten hebben een eigen uitvoeringsprogramma.
	1.4. Interactieve plantoetsing.	Kwaliteit gemeentelijke e.a. gebiedsgerichte plannen met betrekking tot natuur en landschap.	Huidige werkwijze in CARP, SGB, landinrichting e.a.	Voorbereiding op nieuwe wet RO en aanpak in pMJP.	Realisering in pMJP.	Realisering in nieuwe wet RO.	Natuur en landschap standaard goed geïntegreerd in diverse plannen.
2. Projecten	Zie pMJP.						

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
3. Internationale projecten	3.1. TEN.						
	3.2. SPARC.						
	3.3. Water4all, Waterline Economy.						
4. Natuurdoeltypen	4.1. Actualiseren natuurdoelen.	Heldere, in beleid en beheer te realiseren, doelen.	Kaarten in gebiedsvisies NBL.	Aanpassing in overleg met terreinbeheerders.	Verwerken in herziening IGGD.	p.m.	Langetermijnstreef-beelden actualiseren.
5. IGGD	5.1. Jaarlijks actualiseren IGGD.	Goede basis voor toepassing SN en SAN.	Plan 2003 met aanvullingen.	Herziening vaststellen.	Zo nodig aanvullen.	Idem.	Wellicht opname Programma Beheer in ILG.

Ontwikkelingen en knelpunten

Belemmeringen: beleidswijzigingen door het Rijk, zoals vastgelegd in de Nota ruimte: minder aandacht en geen rijksmiddelen voor natuur en landschap (bosuitbreiding, inrichting en beheer van landschapselementen) buiten de door het Rijk erkende onderdelen van EHS en nationale landschappen.

Kansen: meer armslag voor beleidskeuzes en het benutten van kansen door decentralisatie van taken en afspraken in kader Investeringsbudget landelijk gebied (ILG).

Knelpunten:

- landbouwontwikkeling (beïnvloeding via waterhuishouding en ammoniakuitstoot)
- technische infrastructuur (onder meer toename verkeersdrukte); stads- en dorpsuitbreiding in kwetsbare gebieden

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
- Afstemming met en uitvoering van rijksbeleid voor natuur, bos en landschap. - Realiseren van: > EHS > robuuste verbindingen > ecologische verbindingen > landgoederen > bosuitbreiding > landschapsinrichting - opheffen barrières voor fauna bij infrastructuur	Integrale beleidsuitvoering en financiering (via ILG en pMJP).	2007-2013	Rijk (LNV, VROM, VW), gemeenten en waterschappen, terreinbeheerders, particulieren.	Gebiedsgerichte uitvoering. Afstemming met andere beleidsterreinen.

Financieel totaaloverzicht programma

36207 Groene wetgeving	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	1.341.751	558.185	217.000	217.000	217.000	217.000
Apparaatskosten	431.780	270.154	528.211	555.921	571.223	584.326
Totaal lasten	1.773.531	828.339	745.211	772.921	788.223	801.326
Totaal baten	85.570	-	-	-	-	-
Saldo	1.687.961	828.339	745.211	772.921	788.223	801.326

36208 Groene instellingen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	1.389.062	2.197.889	1.958.776	1.950.568	1.973.582	1.997.673
Apparaatskosten	1.256.341	935.327	94.481	99.437	102.175	104.518
Totaal lasten	2.645.403	3.133.216	2.053.257	2.050.005	2.075.757	2.102.191
Totaal baten	576.555	557.644	470.666	451.756	432.845	413.934
Saldo	2.068.848	2.575.572	1.582.591	1.598.249	1.642.912	1.688.257

36209 Natuur, Bos en Landschap	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	394.331	237.058	41.777	17.490	17.570	17.640
Apparaatskosten	275.623	263.482	894.899	941.845	967.771	989.969
Totaal lasten	669.954	500.540	936.676	959.335	985.341	1.007.609
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	669.954	500.540	936.676	959.335	985.341	1.007.609

Totaal programma	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Lasten	5.088.888	4.462.095	3.735.144	3.782.261	3.849.321	3.911.126
Baten	662.125	557.644	470.666	451.756	432.845	413.934
Saldo	4.426.763	3.904.451	3.264.478	3.330.505	3.416.476	3.497.192

Programma 6.2.**Plattelandsontwikkeling****Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch.****Missie**

Plattelandsontwikkeling heeft als missie het versterken van de vitaliteit en het verbeteren van de leefbaarheid op het platteland onder de randvoorwaarde van een zo optimaal mogelijke balans tussen ecologie en economie.

De Drentse groene ruimte als kernkapitaal behouden en verbeteren, zodat

- de provincie een kwalitatief hoogwaardige en leefbare omgeving biedt voor wonen, werken en recreëren
- de provincie bijdraagt aan de wereldwijde doelstelling voor behoud van biodiversiteit

Programmaonderdeel 35006 Gebiedsgerichte uitvoering en**Programmaonderdeel 35007 Gebiedsgericht beleid**

Formeel eindigt in 2006 de SGB-regeling met daaraan gekoppelde uitvoeringstrajecten.

In 2007 volgen beleidsevaluatie en eindrapportage.

Het vervolg loopt vanaf 2007 via ILG-spoor: programmalijn Land/pMJP.

Programmaonderdeel 36005 Plattelandsontwikkeling**Contactpersoon: de heer G.B. Buijs, toestelnummer 54 23.****Bronnen van beleid**

- POP II.
- Voorjaarsnota 2006.
- Agenda voor de Veenkoloniën, Strategische Agenda Noord-Nederland.
- PvA task force landinrichting.
- Op Drentse Maat en Hunze Maat, voorfinanciering grondverwerving.
- Rijksnota's: Nota ruimte en Agenda voor vitaal platteland.
- EU-programma's gericht op het gemeenschappelijk landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling.
- Subsidieregeling natuurgebiedaankopen.
- WILG.
- Contourennota ILG.
- Rijksmeerjarenprogramma 2007-2013.
- pMJP 2007-2013.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. ILG en pMJP.							
2. Instrument landinrichting ten behoeve van plattelandsontwikkeling.	2.1. Integrale landinrichtingsprojecten in voorbereiding.	Oppervlakte in te richten gebied.		Niet van toepassing.	Start uitvoering 2.500 ha.		Start uitvoering 5.000 ha.
	2.2. Integrale landinrichtingsprojecten in uitvoering.	Oppervlakte te realiseren inrichting.		Realisatie 7.000 ha.	Realisatie 20.000 ha.		Realisatie 60.000 ha.
	2.3. Kavelruilprojecten.	Oppervlakte te ruilen hectares.		Provinciale start kavelruil commissie 1.000 ha.	1.000 ha.		1.000 ha/jaar.
3. Grondverwerving (zie ook Natuur 6.1.).	3.1. Grondverwerving ten behoeve van realisering/EHS.		9.000 ha.	500 ha.	500 ha.		4.500 ha.
	3.2. Voorfinanciering grondverwerving EHS.		2,3 miljoen.	2,4 miljoen.			
	3.3. Grondverwerving Op Drentse Maat.		150 ha.	150 ha.	150 ha.		150 ha/jaar.
	3.4. Grondverwerving taakstelling landinrichting, gebiedsgericht beleid, water.		300 ha.	300 ha.	300 ha.		300 ha/jaar.

Ontwikkelingen en knelpunten

Door schaalvergroting verdwijnen in de primaire sector steeds meer agrarische bedrijven. Streven is om de werkgelegenheid in de totale kolom te stabiliseren op 6% (12.000 arbeidsplaatsen). Daarnaast is het stimuleren van niet-agrarische werkgelegenheid op het platteland van belang (midden- en kleinbedrijf (MKB), recreatie en toerisme). Hiervoor zal ook geïnvesteerd moeten worden in de woon- en leefomgeving. Klassieke landinrichtingsprojecten worden versneld afgerond. Het instrument kavelruil wordt over een bredere linie ingezet voor agrarische structuurversterking en realisering EHS. Grondverwerving is noodzakelijk om de EHS in 2018 voltooid te hebben, maar ook onmisbaar om gebiedsgerichte processen te kunnen faciliteren.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Uitvoering geven aan het pMJP, initiëren van aansprekende projecten, impuls geven aan prioritaire projecten. Landinrichting (klassieke projecten) versneld afronden.	Realisering doelen pMJP. Nieuwe projecten gebiedsontwikkeling opzetten (Zuidwest-Drenthe, Noordwest-Drenthe, regiopark en dergelijke).	2013	LNV, gemeenten, gebiedscommissies, waterschappen, LTO Noord en terreinbeheerders.	Investerings- en samenwerking leiden tot uitvoering van projecten, met als resultaat de behaalde doelen uit het pMJP.

Programmaonderdeel 36211 pMJP Natuur**Bronnen van beleid**

- POP II.
- Voorjaarsnota 2006.
- Agenda voor de Veenkoloniën, Strategische Agenda Noord-Nederland.
- PvA task force landinrichting,
- Op Drentse Maat en Hunze Maat, voorfinanciering grondverwerving.
- Rijksnota's: Nota ruimte en Agenda voor vitaal platteland.
- EU-programma's gericht op het gemeenschappelijk landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling.
- Subsidieregeling natuurgebiedaankopen.
- WILG.
- Contourennota ILG.
- Rijksmeerjarenprogramma 2007-2013.
- Provinciaal Meerjarenprogramma 2007 - 2013
- VHR (EU), NBW 1998.
- Nota ruimte, Agenda Vitaal platteland (LNV).
- Beheers- en Inrichtingsplan Dwingelderveld.
- Beheers- en Inrichtingsplan Drents-Friese Wold.
- Beheers, Inrichtings- en Ontwikkelingsplan Drentsche Aa.
- Decentralisatieakkoord IPO/LNV.
- WILG.

Beschrijving van doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Realisatie natuur binnen EHS.	1.1. Functieverandering	Ha/aantallen	Gerealiseerde oppervlakte/aantallen tot en met 2005.				
	1.1.1. Verwerving	Ha		10.446	10.786	11.250	14.535 in 2018
	1.1.2. Inrichting	Ha/aantallen/km's					8.000 in 2018
	- Natuurgebieden (inclusief verbindingen). - Opheffen knelpunten.	Ha Stuks	Opgeloste knelpunten.	1.000	1.100 1	1.250 2	5
2. Milieukwaliteit EHS/VHR/NBW.	- Gewenste milieucondities.	Ha			350	700	2.940
	- Beekherstel.	Km			10	20	60
	- Herstel verdroogd gebied.	Ha			900	1.800	6.000
3. Nationale parken.	Behoud en beheer.	Aantal	3	3	3	3	3
		Realiseren jaarlijkse bestedingenplannen.					
4. Soortenbeleid.	Maatregelen die bijdragen aan levensvatbare populaties.	Aantal			13	26	86
5. Natuurbeheer buiten EHS.	Beheersovereenkomsten SAN.	Ha			800	1.600	4.800

Ontwikkelingen en knelpunten

Omslag van verwerving naar beheer biedt kansen voor particulier natuurbeheer, maar kan tegelijkertijd ook voor stagnatie in functieverandering en de realisatie van de inrichting van EHS zorgen. Oorzaak hiervoor kan ook een gebrek aan rijksmiddelen zijn om de doelen tijdig te bereiken.

Een integrale aanpak onder regie van de provincie kan ervoor zorgen dat door koppeling met andere thema's doelen eerder bereikt worden.

Met het Rijk zijn afspraken gemaakt over de uitfinanciering van ecologische verbingszone's, zodat hier kansen op een versnelling van de uitvoering aanwezig zijn.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Realiseren EHS door aankoop, functiewijziging en particulier beheer.	Aantal ha's gerealiseerd.	2018	LNV, terreinbeheerders.	Verbetering natuurkwaliteit.
Verbeteren milieukwaliteit.	Verbeteren algemene omgevingskwaliteit.	2010	VROM, gemeenten, waterschappen.	Verbetering milieukwaliteit.
Behoud en beheer nationale parken.	Nationale parken behouden en beheerd.	2013	Gemeenten, terreinbeheerders.	Behoud en beheer nationale parken.
Natuurbeheer ook buiten EHS.	Agrarisch natuurbeheer.	2018	Agrariërs.	Verbetering natuurkwaliteit buiten EHS.
Uitvoering soortenbeleid door middel van soortenbescherming.	Behoud kwetsbare soorten.	2013	Terreinbeheerders.	Toename aantallen van kwetsbare soorten.

Programmaonderdeel 37110 pMJP Recreatie en Toerisme**Bronnen van beleid**

- POP II.
- Voorjaarsnota 2006.
- Agenda voor de Veenkoloniën, Strategische Agenda Noord-Nederland.
- PvA task force landinrichting.
- Op Drentse Maat en Hunze Maat, voorfinanciering grondverwerving.
- Rijksnota's: Nota ruimte en Agenda voor vitaal platteland.
- EU-programma's gericht op het gemeenschappelijk landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling.
- Subsidieregeling natuurgebiedaankopen.
- WILG.
- Contourennota ILG.
- Rijksmeerjarenprogramma 2007-2013.
- pMJP 2007-2013.

Beschrijving van doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Routenetwerken.	1.1. Verbeteren en uitbreiden routes	Km	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	50	100	600
	1.1.1. Varen				0	10	43
	1.1.2. Wandelen				25	50	204
	1.1.3. Fietsen				25	50	207
2. Versterken toeristische voorzieningen.	2.1. Verbeteren voorzieningen	Aantal	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	10	20	100
	2.2. Aanleg nieuwe voorzieningen				0	1	4

Ontwikkelingen en knelpunten

Uitvoeringskader Toeristische en Recreatieve ontwikkeling biedt kansen om maatregelen te nemen en voorzieningen te realiseren. De belangstelling voor recreatie en toerisme neemt toe. Dit biedt kansen om de positie van Drenthe te verbeteren op de Nederlandse vakantiemarkt.

Knelpunt is de mogelijkheid om gebruik te maken van de rijksmiddelen om het landelijke routenetwerk Erica–Ter Apel te kunnen uitvoeren.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Realiseren en verbeteren routes en startpunten.	Nieuwe routes, betere routes en goede bewegwijzering.	2013	LNV, STRN, gemeenten en waterschappen.	Toename nieuwe en verbeterde routes.
Versterking toeristische voorzieningen.	Toename aantal en verbetering voorzieningen.	2013	Zie boven.	Toename nieuwe en verbeterde voorzieningen.

Programmaonderdeel 36210 pMJP Landschap**Bronnen van beleid**

- POP II.
- Voorjaarsnota 2006.
- Agenda voor de Veenkoloniën, Strategische Agenda Noord-Nederland.
- PvA task force landinrichting.
- Op Drentse Maat en Hunze Maat, voorfinanciering grondverwerving.
- Rijksnota's: Nota ruimte en Agenda voor vitaal platteland.

- EU-programma's gericht op het gemeenschappelijk landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling.
- Subsidieregeling natuurgebiedaankopen.
- WILG.
- Contourennota ILG.
- Rijksmeerjarenprogramma 2007–2013.
- pMJP 2007–2013.

Beschrijving van doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Generiek.	Behoud en ontwikkeling landschap. Toename landschapselementen, landgoederen en bossen.	Ha	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	5	10	63
Nationaal landschap.	Behoud en herstel. Uitvoeringsprogramma.	Aantal	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	1	1	1
Behoud en ontwikkeling landschap buiten nationaal landschap.	Ontwikkelen nieuwe landschappelijke kwaliteiten.	Aantal/ha Ha	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	5/200 100	10/500 200	60/2000 700
Handhaving en waar het kan, zichtbaar, versterken van de cultuurhistorische en archeologische waarden.	Aanleg nieuwe bossen.	Ha		1.240	1.315	1.390	1.450
	Aanleg nieuwe landgoederen.	Aantal			1	3	20
	Cultuurhistorische en archeologische elementen beschermen.	Aantal	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	50	100	610
	Belvédèreprojecten.	Aantal	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	5	10	30

Ontwikkelingen en knelpunten

Het Drentse landschap verdient in de ogen van de provincie extra aandacht en dat uit zich in de strategie om het landschap te ontwikkelen en te versterken.

Het Rijk beperkt zijn inzet voor het landschap tot de nationale landschappen, waarvan Drenthe er één bezit, het Drentsche Aa-gebied. Hier is een landschapsvisie opgesteld, met daarin een uitvoeringsprogramma.

Voor het overige landschap in Drenthe zal de provincie samen met de gebiedspartners de middelen moeten vrijmaken om de landschappelijke kwaliteiten te behouden en te versterken.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Behoud, beheer en ontwikkeling landschap. Stimuleren bosaanleg door voorlichting en subsidiëring.	Behoud, toename en herstel.	2013	LNV, terreinbeheerders, gemeenten, waterschappen en particulieren.	Behoud, toename en herstel; realisering POP-doelstellingen.

Programmaonderdeel 37304 pMJP Landbouw**Bronnen van beleid**

- POP II.
- Voorjaarsnota 2006.
- Agenda voor de Veenkoloniën, Strategische Agenda Noord-Nederland.
- PvA task force landinrichting.
- Op Drentse Maat en Hunze Maat, voorfinanciering grondverwerving.
- Rijksnota's: Nota ruimte en Agenda voor vitaal platteland.
- EU-programma's gericht op het gemeenschappelijk landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling.
- Subsidieregeling natuurgebiedaankopen.
- WILG.
- Contourennota ILG.
- Rijksmeerjarenprogramma 2007–2013.
- pMJP 2007–2013.

Beschrijving van doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Grondgebonden landbouw.	Inrichting ruimtelijke structuur.	Ha	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	2.500	5.000	16.000
Glastuinbouw.	Inrichten en herstructureren gebied.	Ha	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	50	100	350
Vermindering milieubelasting en behoud landschap.	Extensivering melkveehouderij.	Ha	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	250	750	1.500
Duurzaam ondernemen.	Projecten Agro diversiteit en biologische landbouw.	Aantal	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	5	10	50

Ontwikkelingen en knelpunten

De kansen om de landbouw economisch en duurzaam gezond te houden combineren met een versterking en ontwikkeling van het landelijk gebied.

De transitie van de landbouw steunen door in te spelen op de economisch sterke punten. Nadelige invloeden van verder gaande schaalvergroting kunnen op deze wijze beperkt of voorkomen worden

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Kwaliteit van landelijk gebied versterken en in stand houden. Economische functie platteland in stand houden en versterken.	Primaire landbouw levert wezenlijke bijdrage aan vitaliteit en kwaliteit van landelijk gebied.	2013	LNV, LTO Noord, particulieren.	Behoud en versterking.

Programmaonderdeel 35008 pMJP Bodem**Bronnen van beleid**

- POP II.
- Voorjaarsnota 2006.
- Agenda voor de Veenkoloniën, Strategische Agenda Noord-Nederland.
- PvA task force landinrichting.
- Op Drentse Maat en Hunze Maat, voorfinanciering grondverwerving.
- Rijksnota's: Nota ruimte en Agenda voor vitaal platteland.
- EU-programma's gericht op het gemeenschappelijk landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling.
- Subsidieregeling natuurgebiedaankopen.
- WILG.
- Contourennota ILG.
- Rijksmeerjarenprogramma 2007–2013.
- pMJP 2007–2013.

Beschrijving van doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Bodemsanering.	Gesaneerde (water)bodem (2010 tot en met 2013).	BPE	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	2.300.000
Duurzaam gebruik bodem.	Projecten.	Aantal	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	0	1	7
	Areaal verbetering en/of herstel gehalte organisch stofgehalte.	Ha			0	50	500

Ontwikkelingen en knelpunten

De belasting van het oppervlaktewater, de bodem en het grondwater nemen af, dit moet doorgezet worden om de gewenste kwaliteit overal in Drenthe te kunnen halen. De belasting van het milieu in de bodem spitst zich in Drenthe toe op verzuring en vermesting. Verder is de verdroging een knelpunt waarop extra inzet plaats moet vinden. Mede door de verdroging neemt de kwaliteit van de natuur buiten de EHS nog steeds af.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Bereiken doelstellingen algemene en bijzondere omgevingskwaliteit.	Verbetering algemene en bijzondere omgevingskwaliteit.	2013	LNV, VROM, gemeente, waterschappen, LTO Noord en particulieren.	Verbetering natuur- en milieukwaliteit.
Uitvoering door GS vastgesteld	Verzuring, vermesting en verdroging terugdringen.			
Meerjarenprogramma.	Verbetering natuurkwaliteit binnen EHS-gebieden.			

Programmaonderdeel 34005 pMJP Water**Bronnen van beleid**

- POP II.
- Voorjaarsnota 2006.
- Agenda voor de Veenkoloniën, Strategische Agenda Noord-Nederland.
- PvA task force landinrichting,
- Op Drentse Maat en Hunze Maat, voorfinanciering grondverwerving.
- Rijksnota's: Nota ruimte en Agenda voor vitaal platteland.
- EU-programma's gericht op het gemeenschappelijk landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling.

- Subsidieregeling natuurgebiedaankopen.
- WILG.
- Contourennota ILG.
- Rijksmeerjarenprogramma 2007–2013.
- pMJP 2007–2013.

Beschrijving van doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Regionale waterberging buiten bestaande afspraken.	Realisatie bergingsgebied en inrichting gebied volgens waternood.	Ha	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	2.500	10.000	40.000
Ecologische kwaliteit.	Afkoppeling stedelijk gebied.	Ha	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	50	100	322
	Inrichten natuurvriendelijke oevers.	Km			500	750	2.223

Ontwikkelingen en knelpunten

Knelpunt voor het tot stand komen van de doelstellingen is het gebrek aan Rijksmiddelen voor de waterdoelen.

Uitvoering moet gebeuren met inzet van middelen door de regionale partijen en combinatie van maatregelen op het gebied van EHS bijvoorbeeld.

De kansen om te komen tot gezonde en duurzame watersystemen zijn aanwezig door de inzet van regionale partners en de reeds in gang gezette kwaliteitsverhoging van het oppervlaktewater. Het inpassen van recreatieve - en woonfuncties biedt ook kansen om waterbergingsgebieden te realiseren.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Inzetten voor realiseren wateropgaven en beleid richten op maatschappelijk aanvaardbaar niveau van wateroverlast. Kaders van GGOR gebruiken voor uitwerking thema Verdroging.	Gezonde en duurzame watersystemen. Acceptabel niveau van wateroverlast.	2013	VROM, LNV, waterschappen en gemeenten.	Verbetering waterkwaliteit en natuurkwaliteit. Maximaal vasthouden van water binnen de maatschappelijke kaders.

Programmaonderdeel 37111 pMJP Sociaal-economische vitalisering**Bronnen van beleid**

- POP II.
- Voorjaarsnota 2006.
- Agenda voor de Veenkoloniën, Strategische Agenda Noord-Nederland.
- PvA task force landinrichting,
- Op Drentse Maat en Hunze Maat, voorfinanciering grondverwerving.
- Rijksnota's: Nota ruimte en Agenda voor vitaal platteland.
- EU-programma's gericht op het gemeenschappelijk landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling.
- Subsidieregeling natuurgebiedaankopen.
- WILG.
- Contourennota ILG.
- Rijksmeerjarenprogramma 2007-2013.
- pMJP 2007-2013.

Beschrijving van doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Stimulering en verbreding plattelandseconomie.	MKB-bedrijven nemen deel aan projecten.	Aantal	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	25	75	225
Verbetering leefbaarheid plattelandsgebieden.	Gemeenten hebben uitvoeringsprogramma. Gemeenten hebben programma's voorzieningenniveau. 100% dekking dorpen digitaal netwerk.	Aantal	Niet van toepassing.	Niet van toepassing	3	6	12

Ontwikkelingen en knelpunten

De inzet van aanvullende Europese middelen boven op de regionale middelen biedt kansen om de sociaal-economische vitalisering van het Drentse platteland verder vorm te geven. De sterke punten, een vitaal, aantrekkelijk en leefbaar platteland zijn het vertrekpunt voor de verdere ontwikkeling.

Ook hier is het ontbreken van rijksmiddelen een knelpunt, dat de gewenste ontwikkelingen kan dwarsbomen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Werken aan een vitaal, aantrekkelijk en leefbaar platteland.	Drenthe heeft een economisch en sociaal maatschappelijk gezien duurzame werk- en leefomgeving.	2013	Europa, gemeenten.	Ontwikkeling op de sterke punten van Drenthe.

Programmaonderdeel 37108 Versterking economische vitaliteit platteland

Contactpersoon: mevrouw J. Dijksterhuis en mevrouw C. Posthumus, toestelnummer 54 31 en 56 50.

Bronnen van beleid

- Programmalijn land, ILG en pMJP.
- POP.
- Agenda voor de Veenkoloniën.
- LEADER+-ontwikkelingsstrategieën voor Oost-Drenthe en het Drents-Friese LEADER-gebied.
- Strategisch beleidskader Noord-Nederland.
- Europees Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP 2).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Versterking economische vitaliteit platteland.		Bruto regionaal product landbouw*.	Gemiddelde jaarlijkse groei 1998-2002: -3% (Nederland: 0,9%).	Groeipercentage bruto regionaal product landbouw is tijdens collegeperiode minimaal gelijk aan nationaal groeipercentage.	Groeipercentage bruto regionaal product landbouw is tijdens collegeperiode minimaal gelijk aan nationaal groeipercentage.		
		Werkgelegenheid landbouw*.	Gemiddelde jaarlijkse toe-/afname 1998-2002: -2,4% (Nederland: -1,9%).		Groeipercentage is tijdens collegeperiode minimaal gelijk aan nationaal groeipercentage.		
	1.1. Versterking MKB.	Geen geschikte effectindicatoren beschikbaar.					

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	1.2. Uitbouw plattelandstoerisme.	Geen geschikte effectindicatoren beschikbaar.					
	1.3. Versterking landbouw.	Geen geschikte effectindicatoren beschikbaar.					

* De indicator bruto regionaal product landbouw verdient de voorkeur. Echter, hiervoor zijn geen recente cijfers beschikbaar. Daarom is daarnaast gekozen voor de indicator werkgelegenheid landbouw (second best). Hiervoor zijn wel recente gegevens beschikbaar.

Ontwikkelingen en knelpunten

De LEADER+-programma's voor Oost-Drenthe en het Drents-Friese LEADER-gebied bevinden zich in een afrondend stadium. In Oost-Drenthe is het budget zo goed als uitgeput. In het Drents-Friese LEADER-gebied is nog een gering bedrag beschikbaar.

Op basis van het ILG en het pMJP wordt in 2007 een start gemaakt met de nieuwe opzet van de uitvoering van het plattelandsbeleid. Het nieuwe Europese Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP 2) biedt mogelijkheden voor de regionale stimulering van diversificatie van de plattelandseconomie. Via de gebiedsgerichte aanpak zal invulling gegeven worden aan de volgende thema's:

- stimulering van kennis en innovatiekracht van het kleinschalig bedrijfsleven, landbouw, toeristische infrastructuur en producten
- het instandhouden van cultuurhistorische panden en het zoeken van nieuwe functies hiervoor
- stimulering van een actieve bewonersparticipatie bij de verbetering van de leefbaarheid door middel van een leefbaarheidsbudget
- ondersteuning van natuursamenwerkingsverbanden en milieucoöperaties en andere coalities

De uitwerking van de thema's kan per gebied verschillen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Afronding LEADER+-programma's.	2 uitgevoerde programma's met projecten.	2007.	MKB, gemeenten, bedrijfsleven, doelgroepen.	Provincie en gemeenten zorgen voor afronding programma's/projecten.
Uitvoeringsprogramma en structuur vitalisering platteland.	Programma's met projecten gericht op versterking economie, landschap, leefbaarheid en toerisme.	Meerdere jaren.	MKB, gemeenten, bedrijfsleven, doelgroepen.	Provincie en gemeenten zorgen voor een uitvoeringsstructuur en programma met bijbehorende financiering voor de plattelandsgebieden of het gebied.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Agenda voor de Veenkoloniën.	Uitvoering programma gericht op versterking economie, landschap, leefbaarheid en toerisme: onder andere project Herstel vaarverbinding Erica-Ter Apel, innovatie MKB en project Inplaatsing melkveehouderijen.	Meerdere jaren.	Gemeenten, waterschappen, bedrijfsleven, DLG, LTO, Rijk.	Provincie, gemeenten en waterschap dragen zorg voor uitvoering van de projecten en het programma voor de Veenkoloniën. Samen met andere overheden provinciale rol bij cofinanciering.

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn vitaal platteland

pMJP 2007 -2013

Het college kiest voor een integrale aanpak om de ambities in het landelijk gebied uit te verwezenlijken.

Het waarborgen van de kwaliteit, de vitaliteit en de aantrekkelijkheid van het landelijk gebied vormen daarbij de belangrijkste uitgangspunten. De ambities worden verwezenlijkt door middel van duurzame maatregelen die tevens gericht zijn op het behoud van bestaande en het creëren van nieuwe werkgelegenheid.

Met ingang van 2007 zal op het gebied van taken en verantwoordelijkheden in de uitvoering van het beleid in het landelijk gebied veel veranderen. De provincies worden naast de uitvoering van hun eigen beleid ook verantwoordelijk voor de realisatie van verschillende rijksdoelen in het landelijk gebied. Het gaat hierbij om rijksdoelen op het gebied van natuur (EHS), landschap (alleen voor nationale landschappen; voor de provincie Drenthe is dat het gebied van de Drentsche Aa), bodem (waaronder vanaf 2010 bodemsanering in het landelijk gebied), water (waaronder verdroging), landbouw (structuurversterking), recreatie en toerisme inclusief het landelijke routenetwerk (voor de provincie Drenthe (het herstel van) de vaarverbinding Erica-Ter Apel) en de sociaal-economische vitalisering.

De middelen die het Rijk hiervoor in de periode 2007-2013 beschikbaar stelt zijn onderdeel van de provinciale programmabegroting en zullen op basis van de provinciale beschikkingen in projecten worden ingezet. Al met al betekent dit een voor de provincies uitdagende ontwikkeling met nieuwe kansen die in 2007 op een zorgvuldige wijze zullen moeten worden geïmplementeerd.

Zowel bij invulling van deze nieuwe uitdaging als bij de uitvoering van de afspraken met het Rijk zal er in noordelijk verband worden samengewerkt.

Financieel totaaloverzicht programma

35006 Gebiedsgerichte uitvoering	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	715.695	559.613	-	-	-	-
Apparaatskosten	587.216	590.975	148.139	155.910	160.202	163.877
Totaal lasten	1.302.911	1.150.588	148.139	155.910	160.202	163.877
Totaal baten	56.823	127.980	-	-	-	-
Saldo	1.246.088	1.022.608	148.139	155.910	160.202	163.877

35007 Gebiedsgericht beleid	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	33.800	34.700	35.400	36.100	-	-
Apparaatskosten	189.506	220.255	52.868	55.641	57.173	58.484
Totaal lasten	223.306	254.955	88.268	91.741	57.173	58.484
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	223.306	254.955	88.268	91.741	57.173	58.484

36005 Plattelandsontwikkeling	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	5.599.961	7.182.160	5.616.750	5.048.500	5.048.500	5.048.500
Apparaatskosten	1.152.572	1.146.594	1.245.095	1.310.412	1.346.483	1.377.369
Totaal lasten	6.752.533	8.328.754	6.861.845	6.358.912	6.394.983	6.425.869
Totaal baten	420.162	454.491	112.000	-	-	-
Saldo	6.332.371	7.874.263	6.749.845	6.358.912	6.394.983	6.425.869

35008 PMJP-Bodem	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	484.292	509.699	523.729	535.741
Totaal lasten	-	-	484.292	509.699	523.729	535.741
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	484.292	509.699	523.729	535.741

37304 PMJP-Landbouw	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	17.049	17.943	18.437	18.860
Totaal lasten	-	-	17.049	17.943	18.437	18.860
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	17.049	17.943	18.437	18.860

36210 PMJP-Landschap	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	273.338	273.338	273.338	273.338
Apparaatskosten	-	-	165.030	173.687	178.468	182.562
Totaal lasten	-	-	438.368	447.025	451.806	455.900
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	438.368	447.025	451.806	455.900

36211 PMJP-Natuur	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	572.608	1.003.968	2.420.327	2.186.573	2.293.984	2.397.718
Apparaatskosten	570.574	600.068	831.388	875.002	899.088	919.711
Totaal lasten	1.143.182	1.604.036	3.251.715	3.061.575	3.193.072	3.317.429
Totaal baten	558.553	1.003.968	700.718	700.718	700.718	700.718
Saldo	584.629	600.068	2.550.997	2.360.857	2.492.354	2.616.711

37110 PMJP-Recreatie en Toerisme	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

37111 PMJP-Sociaal-economische vitalisering	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

34005 PMJP-Water	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	15.983	16.821	17.284	17.681
Totaal lasten	-	-	15.983	16.821	17.284	17.681
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	15.983	16.821	17.284	17.681

37108 Versterking economische vitaliteit platteland	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	296.137	1.007.000	889.000	712.853	-	-
Apparaatskosten	346.905	233.768	272.933	287.251	295.158	301.928
Totaal lasten	643.042	1.240.768	1.161.933	1.000.104	295.158	301.928
Totaal baten	126.548	800.000	800.000	712.853		
Saldo	516.494	440.768	361.933	287.251	295.158	301.928

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	9.480.345	12.579.101	12.467.592	11.659.730	11.111.844	11.295.769
Baten	1.188.162	2.386.439	1.612.718	1.413.571	700.718	700.718
Saldo	8.292.183	10.192.662	10.854.874	10.246.159	10.411.126	10.595.051

Programma 7.0.**Economie****Portefeuillehouder: de heer H. Weggemans.****Missie**

Het Drents economisch beleid heeft als missie het bevorderen van een duurzame economische ontwikkeling en het scheppen van werk voor alle inwoners van Drenthe.

Hierbij richten wij ons op activiteiten die gericht zijn op de vraagzijde (het bedrijfsleven) en op de aanbodzijde (de beroepsbevolking).

Concreet betekent dit:

- het behoud van bestaande werkgelegenheid en het scheppen van nieuwe banen
- een hogere participatie op de arbeidsmarkt, met extra aandacht voor hen die in een achterstandssituatie verkeren

Programmaonderdeel 37005 Beleidskaders en programmabeheer**Contactpersoon: de heer J.K. Geveke, toestelnummer 55 40.****Bronnen van beleid**

- Collegeprogramma.
- Programmalijn WOK.
- Pieken in de Delta.
- Koers verlegd.
- Nota vitaal platteland, ILG en pMJP.
- Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid.
- Europees Structuurfondsenbeleid, Operationeel Programma EFRO en ESF.
- INTERREG-programma.
- Europees Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP 2).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Ontwikkeling, monitoring en (eventuele) bijstelling van beleidskaders en programma's.	1.1. SNN-beleid.	Niet van toepassing.					
	1.2. Voorbereiden bestuurlijke overleggen.	Niet van toepassing.					

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	1.3. Drentse kaders voor project-ontwikkeling.	Niet van toepassing.					
	1.4. Programmabeheer Kompas, enig programmeringdocument, LEADER, INTERREG.	Niet van toepassing.					
	1.5. Projectbeoordeling Kompas-projecten.	Niet van toepassing.					
	1.6. Afstemming projecten.	Niet van toepassing.					
	1.7. Monitoring.	Niet van toepassing.					

Ontwikkelingen en knelpunten

Doelrealisatie is mede afhankelijk van de uitkomsten van de onderhandelingen met het kabinet over het vervolg op het Kompas-programma.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Afronding opzetten en opstellen regioprogramma's (Koers verlegd, OP (D2 en Interreg), ZZL-compensatie, ESF.	4-5 regionale uitvoeringsprogramma's.	2007	SNN, gemeenten, Rijk, bedrijfsleven, intermediaire organisaties en kennisinstellingen.	Gemeenten, intermediaire organisaties, kennisinstellingen en bedrijfsleven voeren projecten uit en zorgen tezamen met het Rijk en Europese Commissie voor cofinanciering.
Opstellen uitvoeringskader Drents economisch beleid	Uitvoeringskader Drents economisch beleid.	2007	Gemeenten, bedrijfsleven, intermediaire organisaties en kennisinstellingen.	Gemeenten, bedrijfsleven, intermediaire organisaties en kennisinstellingen voeren projecten uit en zorgen voor cofinanciering.
Ontwikkelen van kaders voor projectontwikkeling voor sleutelgebieden LOFAR, Energy Valley en Wetsus en de speerpunten chemie en agribusiness.	Nieuwe, innovatieve, aan sensortechnologie, energie en water gekoppelde bedrijvigheid. Behoud van de chemie-industrie in Emmen.	Dit loopt door tot 2013.	Bedrijfsleven, intermediaire organisaties, ASTRON.	
Monitoring WOK.	Rapportage.	Eind 2007.	Geen.	Input voor nieuw beleid.
Beleidsontwikkeling; heroverweging inzet ten behoeve van landbouw.	Uitvoeringskader Drents economisch beleid.	Nieuwe college periode.	Bedrijfsleven.	Kader voor verdere beleidsuitvoering.
Economische inbreng in het ruimtelijke beleid	Beleidsstukken met betrekking tot fysieke omgeving.	Doorlopend.	Gemeenten, bedrijfsleven.	Optimaliseren randvoorwaarden voor economisch ontwikkeling.

Programmaonderdeel 37106 Verbetering vestigingsfactoren kernzones**Contactpersoon: de heer O.F.H.C. Heukers, toestelnummer 56 81.****Bronnen van beleid**

- Strategische agenda.
- De Koers verlegd.
- Operationeel Programma EFRO 2007-2013.
- Pieken in de Delta.
- Programmaliijn WOK.
- Kompas voor het Noorden.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Verbetering specifieke vestigingsfactoren in kernzones om komst van bedrijvigheid en groei van gevestigde bedrijven te bevorderen.		- Werkgelegenheid.	Gemiddelde jaarlijkse groei 2000-2003: 0,3% (Nederland: 0,9%).	Groeipercentage werkgelegenheid is tijdens collegeperiode minimaal gelijk aan nationaal groeipercentage.	Groeipercentage werkgelegenheid is tijdens collegeperiode minimaal gelijk aan nationaal groeipercentage.		
		- Bruto regionaal product per hoofd van de bevolking.	In 2003 € 19.400,-- per inwoner, dit is 24% onder landelijk gemiddelde.	Tijdens de collegeperiode een verkleining van de in 2003 waargenomen achterstand ten opzichte van landelijk gemiddelde.	Tijdens de collegeperiode een verkleining van de in 2003 waargenomen achterstand ten opzichte van landelijk gemiddelde.		

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	1.1. Optimaal aanbod en gebruik van nieuwe en bestaande bedrijfslocaties (inclusief revitalisering).	- Aanbod en vraag nieuwe bedrijventerreinen. - Aantal gerevitaliseerde terreinen.	Evenwichtsituatie hangt af van conjunctuur, dus moet van geval tot geval bekeken worden. Geen nulmeting.	Tijdens collegeperiode geen grote tekorten/overschotten in deelregio's. Tijdens collegeperiode zijn/worden minimaal 4 bedrijventerreinen gerevitaliseerd.	Tijdens collegeperiode geen grote tekorten/overschotten in deelregio's. Tijdens collegeperiode zijn/worden minimaal 4 bedrijventerreinen gerevitaliseerd.		
	1.2. Bevorderen van innovatie bij bedrijven.	- Er is geen geschikte effectindicator voorhanden.					
	1.3. Optimale adviesverlening door intermediaire organisaties.	- Er is geen geschikte effectindicator voorhanden.					
	1.4. Realisatie van clustervorming.	- Er is geen geschikte effectindicator voorhanden.					
	1.5. Stimuleren van het gebruik van de ontwikkeling van ICT-toepassingen.	- Er is geen geschikte effectindicator voorhanden.					

Ontwikkelingen en knelpunten

SNN heeft in 2005 de Strategische agenda voor de periode 2007-2013 gepresenteerd. In de Koers verlegd is vervolgens het onderdeel Economische Zaken en Toerisme verder uitgewerkt. Deze beide documenten vormen voor SNN de basis voor de onderhandelingen met met name het Ministerie van EZ voor een vervolgprogramma op Kompas. Het ministerie heeft in 2005 zijn complete instrumentarium geïnventariseerd. Dit heeft geleid tot de nota Pieken in de Delta. Voor EZ vormt deze nota de basis voor het toekomstige regionale beleid. Naast dit nationale spoor loopt nog een Europees spoor. In dit spoor wordt gewerkt aan een nieuw operationeel programma EFRO voor 2007-2013. De sporen Rijk en Europa vormen de twee belangrijkste financieringsbronnen voor het Drentse economische beleid voor de komende zeven jaren. Beide sporen zullen zich in de loop van 2006 uitkristalliseren. Vervolgens zal in een nieuw collegeprogramma de benodigde provinciale cofinanciering moeten worden geregeld. Zonder die cofinanciering zullen minder nationale en Europese middelen naar Drenthe vloeien dan anders mogelijk is.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Afronding uitvoering Kompas-programma.	14.545 additionele arbeidsplaatsen op SNN-niveau aan het eind van het programma.	Projectuitvoering is mogelijk tot medio 2008.	SNN, gemeenten, Rijk, bedrijfsleven.	Gemeenten en bedrijfsleven voeren projecten uit. Samen met het Rijk zorgt men bovendien voor cofinanciering.
Stimuleren van revitaliseringsprojecten.	Een aantal gerevitaliseerde bedrijventerreinen.	In 2008 moeten ten minste 4 van in deze collegeperiode gestarte revitaliseringsprojecten zijn afgerond.	Gemeenten, bedrijfsleven.	Gemeenten voeren de projecten uit samen met het bedrijfsleven. Provinciale rol bij cofinanciering en bodemsanering.
Het opstarten van nieuwe projecten in het kader van het OP EFRO en Pieken in de Delta.	Projecten die bijdragen aan stimuleren economische groei en werkgelegenheid in Drenthe.	2007-2013	Gemeenten, bedrijfsleven, intermediaire organisaties en kennisinstellingen.	Gemeenten en bedrijfsleven voeren projecten uit en zorgen voor cofinanciering.
Bemiddelen bij de komst van bedrijven.	Vestiging nieuwe bedrijven in Drenthe.	Doorlopend.	Gemeenten, NOM, DBL.	Gemeenten kunnen aanbod doen voor specifieke locaties.
Groningen Airport Eelde.		Doorlopend.	NV Groningen Airport Eelde en overige aandeelhouders.	Verbetering van de regionaal -economische structuur, versterking als vestigingsplaatsfactor en toename rentabiliteit van het bedrijf.
Afronden ICT-actieprogramma: stimuleren ICT-dienstontwikkeling en uitbreiding concept Drentheringen op LOFAR-netwerk.	Projecten die bijdragen aan het stimuleren van de ICT-dienstontwikkeling.	2007	Bedrijfsleven, andere overheden en intermediaire organisaties.	

Programmaonderdeel 37107 Verbetering functioneren arbeidsmarkt**Contactpersoon: mevrouw J.A. Otten, toestelnummer 53 49.****Bronnen van beleid**

- Programmalijn WOK.
- Provinciale agenda voor onderwijs en kennisinfrastructuur.
- Startnotitie arbeidsmarktprojecten.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Verbeteren van het functioneren van de arbeidsmarkt.		Totale werkloosheid (NWW).	Gemiddelde jaarlijkse toe- of afname 1998-2002: -6% (Nederland: -7,1%).		Eind 2007 ruim 1.000 werklozen minder dan bij nationaal groeitempo het geval zou zijn.		
	1.1. Verbeteren kwaliteit en inzetbaarheid van de beroepsbevolking.	Aandeel lager onderwijs in de totale beroepsbevolking.	31% (gemiddelde 1998-2002).		Aandeel lager onderwijs in de totale beroepsbevolking is in 2007 lager dan de nulwaarde.		
	1.2. Verbetering aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt en bedrijfsleven/ bevorderen ondernemerschap.	Starterspercentage bedrijfsleven.	Gemiddelde 1998-2002: 6,5% (Nederland: 6,6%).	Starterspercentage tijdens collegeperiode meer richting nationaal gemiddelde.	Het starterspercentage ligt in 2007 op het nationaal niveau.		
	1.3. Voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid.	Aandeel jeugdwerkloosheid ten opzichte van totale werkloosheid (NWW).	Gemiddelde 1998 2002: 10,4% (Nederland: niet beschikbaar).	Tijdens collegeperiode gunstiger ontwikkeling van aandeel jeugdwerklozen in de totale werkloosheid dan landelijk.	Tijdens collegeperiode gunstiger ontwikkeling van aandeel jeugdwerklozen in de totale werkloosheid dan landelijk.		
	1.4. Bevorderen werkgelegenheid voor zwakke groepen op de arbeidsmarkt, zodat het aandeel van de fase 3- en fase 4-werkloosheid ten opzichte van de totale werkloosheid daalt.	Aandeel fase 3- en fase 4-werkloosheid ten opzichte van totale werkloosheid (NWW).	Gemiddelde 1998-2002 52,4% (Nederland: niet beschikbaar).	Tijdens collegeperiode gunstiger ontwikkeling van aandeel fase 3- en fase 4-werklozen in de totale werkloosheid dan landelijk.	Tijdens collegeperiode gunstiger ontwikkeling van aandeel fase 3- en fase 4-werklozen in de totale werkloosheid dan landelijk.		

Ontwikkelingen en knelpunten

Externe ontwikkelingen en kansen zijn bepalend voor het al dan niet behalen van onze doelstellingen. Dit kan zowel beleidsmatig zijn (bijvoorbeeld nieuwe wetgeving op het terrein van de sociale zekerheid) als conjunctureel.

We starten de organisatie en uitvoering van nieuwe projecten op in het kader van het ESF-programma 2007-2013 van het Ministerie van SZW en het Operationeel Programma EFRO. Hoewel het ESF-programma opnieuw een nationaal programma zal zijn, biedt het Ministerie van SZW de mogelijkheid voor een programmatische aanpak. In 2006 wordt daarom in SNN-verband gewerkt aan het opstellen van een noordelijk ESF-programma. Afhankelijk van de goedkeuring van het Ministerie van SZW en onze regionale partners zal dit een van de kaders voor toekomstige projectontwikkeling zijn. In dit kader zult u onder andere de thema's aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, leven lang leren, HRM-beleid terug vinden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Projectontwikkeling in kader WOK.	Nieuwe samenwerkingsprojecten onderwijs en bedrijfsleven. Minimaal 50 nieuwe leerwerktrajecten. 200 extra trajecten voor vraaggerichte scholing van werkenden en werkzoekenden. Acties gericht op versterken keten jeugdzorg-onderwijs-arbeidsmarkt bedrijfsleven.	Hele jaar.	Onderwijsinstellingen, bedrijfsleven, CWI, UWV, gemeenten.	Ketenpartners voeren projecten uit. Provinciale rol bij cofinanciering en beleidskaders.
Projectontwikkeling in kader van noordelijk arbeidsmarktprogramma.	Nieuwe projecten.	Hele jaar.	Onderwijsinstellingen, werkgevers, werknemers, CWI, UWV, gemeenten.	Gemeenten, bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en dergelijke voeren projecten uit. Provincie en Rijk zorgen voor cofinanciering.
Organiseren tweede Drentse Onderwijs en Arbeidsmarktdag.	Promotie	2007	Onderwijsinstellingen, werkgevers, werknemers, CWI, UWV, gemeenten.	Inputbeleid en uitvoering provincie en ketenpartners.

Programmaonderdeel 37202 Openbaar belang nutsfuncties

Contactpersoon: de heer E. Reckman, toestelnummer 56 16.

Bronnen van beleid

- Niet van toepassing.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Klanten een veilige en ongestoorde levering van energie kunnen garanderen tegen aanvaardbare tarieven.		Uitvalsduur.	Uitvalsduur Essent Noord: 34 minuten (gemiddelde 2001/2002).	Tijdens collegeperiode vermindering uitvalsduur ten opzichte van nulwaarde.	Tijdens collegeperiode vermindering uitvalsduur ten opzichte van nulwaarde.		
2. Veilige waterlevering tegen aanvaardbare prijzen.		Aantal storingen/lekkage.	Aantal storingen/lekkage Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD): 3.826 (2002).	Tijdens collegeperiode vermindering aantal storingen/lekkages ten opzichte van nulwaarde.	Tijdens collegeperiode vermindering aantal storingen/lekkages ten opzichte van nulwaarde.		

Ontwikkelingen en knelpunten

Welke belemmeringen en/of kansen zijn er voor het bereiken van onze doelstellingen?

Het mede-eigenaar zijn van nutsbedrijven heeft van oudsher ten doel om het openbare belang van deze functie aan te kunnen sturen en te kunnen waarborgen. In een aantal gevallen is in de afgelopen jaren de sturingsmogelijkheid door diverse oorzaken aanmerkelijk afgenomen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Vorbereiden, bijwonen van aandeelhoudersvergaderingen en zo nodig inbreng leveren. Onderhouden van ambtelijke contacten met bedrijven en andere aandeelhouders.	GS-nota's, overlegmomenten en telefoongesprekken.	Aandeelhoudersvergaderingen zijn in elk geval natuurlijke concentratiepunten.	Andere aandeelhouders en soms ook de bedrijven zelf.	De partners hebben alle hun eigen verantwoordelijkheid in het proces.
Verheldering structuur WMD.	Transparante structuur.	Eventueel 2006, anders 2007.	Gemeentelijke aandeelhouders.	Soepelere besluitvorming.

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdpijn WOK

Initiatieven op korte termijn

De komende jaren zal de invulling van het regionaal-economische beleid in onze provincie Drenthe sterk afhangen van de resultaten die wij als Noorden boeken in ons overleg met Den Haag en Brussel. In 2007 zal de afronding plaatsvinden van de verdere uitwerking van de Strategische agenda in de verschillende uitvoeringsprogramma's, zoals met betrekking tot de Koers verlegd, de Europese structuurfondsen (het Operationele Programma (EFRO) en het ESF).

Inhoudelijk is de uitwerking van het Programma economie nauw verwant met de Hoofdpijn WOK. Met de Hoofdpijn stedelijke ontwikkeling zijn eveneens duidelijke raakvlakken. In 2007 zullen de acties binnen deze hoofdpijnen worden afgerond. Zonder uitpuittend te willen zijn, is er een aantal in het oog springende initiatieven die wij hier belichten.

- Voor OKI/arbeidsmarkt geldt dat 2007 in het teken zal staan van de afronding van de projectontwikkelingsactiviteiten in het kader van de tweede tranche die betrekking heeft op het budget 2006-2007. De projectontwikkelingsactiviteiten zullen onder andere gericht zijn op het ontwikkelen van projecten binnen de thema's verbetering onderwijs-arbeidsmarkt-bedrijfsleven, ondernemerschap en voorkomen schooluitval.
- Innovatie: in 2007 zal de organisatie van de projectontwikkeling gericht op het tot stand brengen van spin-off vanuit Sensor Universe en de andere sleutelgebieden (waaronder Energy Valley) en de relevante speerpuntsectoren nader geconcretiseerd en uitgewerkt worden, hetgeen moet leiden tot projectontwikkeling in het kader van de (regio)programma's en het Innovatieve Actieprogramma rond Sensor Universe.
- ICT: in 2007 zal het ICT-actieprogramma worden afgerond. De projectuitvoering en -ontwikkeling zal daarbij gericht zijn op het stimuleren van de toepassing van ICT. De kaders hiervoor zijn vastgelegd in het programma ICT in Drenthe. Hierbij zal waar mogelijk aansluiting gezocht worden bij nationaal en Brussels beleid. De projectmatige aanpak is erop gericht om dit zoveel mogelijk te doen in samenwerking met het bedrijfsleven, collega-overheden en intermediaire organisaties.
- Voorwaardenscheppend beleid: voor wat voorwaardenscheppend beleid betreft, behoudt parkmanagement ook in 2007 onze aandacht. De in de collegeperiode gestarte revitaliseringsprojecten zullen in 2007 volop in uitvoering zijn.
- Toerisme: de marketing en promotie van de provincie Drenthe zal in 2007, afhankelijk van de discussie in 2006, verbreed worden ingezet. De organisatie rond en uitvoering van marketing en promotie zal de nodige aandacht en inzet vergen. Een andere toeristisch element dat in 2007 verder vorm kan krijgen is de aanleg van het kanaal Erica-Ter Apel.

In 2007 loopt de huidige collegeperiode en daarmee het huidige uitvoeringskader af. 2007 zal dan ook mede in het teken komen te staan van het ontwikkelen van een nieuw uitvoeringsprogramma. Vanuit de Strategische Agenda en de uitwerking daarvan in de Koers verlegd, het Operationele Programma, Europees Sociaal Fonds en dergelijke wordt ingezet op een transitie naar een kennis-economie middels stimulering van kennis, innovatie, de ontwikkeling van het menselijk potentieel en versterking van het vestigingsklimaat in het stedelijk gebied. De mogelijkheden wat betreft de stimulering van de plattelandseconomie lijken vanuit die kaders beperkt. Het Collegeprogramma zal bepalend zijn voor de hoofdpijnen van het uitvoeringsprogramma.

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling

Stedelijk vestigingsklimaat

Binnen de Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling is het bevorderen van economische ontwikkeling een belangrijk aandachtspunt. De steden in Drenthe zijn de motor voor de economie. Deze aandacht is kort geformuleerd in 1 van de 4 centrale thema's: Stedelijk vestigingsklimaat (stimuleren ondernemerschap; een gevarieerd aanbod van voorzieningen, bedrijvigheid en locaties voor bedrijfsvestiging met aandacht voor digitale ontsluiting; ruimtelijke kwaliteit en een hoog voorzieningenniveau als vestigingsfactor).

Dit thema is mede richtinggevend geweest voor de selectie van projecten voor de agenda per stad: ontwikkeling van centrumgebieden, revitalisering van oude bedrijventerreinen, ontwikkeling van toeristisch-recreatieve voorzieningen. In deze ontwikkelingen en projecten zal in overleg met de betrokken gemeenten actief worden geparticipeerd. In een aantal gevallen zal het initiatief worden genomen voor het realiseren van gewenste ontwikkelingen.

De inzet voor de Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling valt in de 5 steden in belangrijke mate samen met de inzet voor de Hoofdlijn werk, onderwijs en infrastructuur. Middelen hiervoor komen uit het budget Versterking economische structuur en de speciaal ingestelde reserve Stedelijke ontwikkeling (zie programma 9.1.).

Financieel totaaloverzicht programma

37005 Beleidskaders	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	479.567	2.370.070	3.782.070	448.622	451.722	454.542
Apparaatskosten	1.389.503	993.296	1.225.890	1.290.200	1.325.714	1.356.123
Totaal lasten	1.869.070	3.363.366	5.007.960	1.738.822	1.777.436	1.810.665
Totaal baten	244.835	96.560	98.490	100.460	102.470	104.520
Saldo	1.624.235	3.266.806	4.909.470	1.638.362	1.674.966	1.706.145

37106 Verbetering vestigingsfactoren kernzones	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	3.321.506	1.829.055	1.642.762	3.408.770	811.562	821.762
Apparaatskosten	1.057.640	1.089.072	1.037.829	1.092.273	1.122.339	1.148.083
Totaal lasten	4.379.146	2.918.127	2.680.591	4.501.043	1.933.901	1.969.845
Totaal baten	39.186	28.000	28.600	29.200	29.700	30.300
Saldo	4.339.960	2.890.127	2.651.991	4.471.843	1.904.201	1.939.545

37107 Verbetering functioneren arbeidsmarkt	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	715.718	628.614	20.000	20.000	20.000	20.000
Apparaatskosten	158.975	176.327	264.733	278.621	286.290	292.857
Totaal lasten	874.693	804.941	284.733	298.621	306.290	312.857
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	874.693	804.941	284.733	298.621	306.290	312.857

37202 Openbaar belang nutsfuncties	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	65.240	29.309	29.309	29.309	29.309	29.309
Apparaatskosten	16.499	23.364	24.439	25.721	26.429	27.035
Totaal lasten	81.739	52.673	53.748	55.030	55.738	56.344
Totaal baten	16.356-	5.996.270	3.902.270	3.902.270	3.902.270	3.902.270
Saldo	98.095	5.943.597-	3.848.522-	3.847.240-	3.846.532-	3.845.926-

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	7.204.648	7.139.107	8.027.032	6.593.516	4.073.365	4.149.711
Baten	267.665	6.120.830	4.029.360	4.031.930	4.034.440	4.037.090
Saldo	6.936.983	1.018.277	3.997.672	2.561.586	38.925	112.621

Programma 7.1.**Toerisme en recreatie****Portefeuillehouder: de heer H. Weggemans****Missie**

De missie van het Programma toerisme en recreatie is:

- de realisatie van meer toeristische werkgelegenheid
- een verdere uitbouw van de positie van de provincie Drenthe als recreatieprovincie

De sector Toerisme en recreatie is met name voor de Drentse plattelandsgemeenten een belangrijke bron van werkgelegenheid.

Mede dankzij de economische dynamiek die gepaard gaat met deze sector draagt ze in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid op het platteland. Onze activiteiten moeten leiden tot een verbetering van het toeristisch aanbod en een bevordering van het gebruik daarvan en daarmee van de werkgelegenheid.

Programmaonderdeel 37109 Verbetering toeristisch aanbod en bevordering gebruik**Contactpersoon: de heer J.K. Geveke, toestelnummer 55 40.****Bronnen van beleid**

- Programmalijn WOK, onderdeel F, Toerisme.
- Uitvoeringskader toeristisch-recreatieve projectontwikkeling 2004-2007.
- Vernieuwde Toeristische Agenda.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Verbreden, verbeteren en bevorderen gebruik toeristisch aanbod met als doel een bovengemiddelde ontwikkeling van de toeristische bestedingen in Drenthe te realiseren.		Toeristische bestedingen.	Gemiddelde 2002-2003: € 562 miljoen.	Gedurende collegeperiode procentuele groei toeristische bestedingen die minimaal gelijk is aan nationale groei.	Gedurende collegeperiode procentuele groei toeristische bestedingen die minimaal gelijk is aan nationale groei.		

Ontwikkelingen en knelpunten**Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet**

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Uitwerking organisatie en uitvoering (verbrede) marketing en promotie.	Uitgewerkte (verbrede) promotiecampagne inclusief de organisatie daaromtrekt.	2007	Gemeenten, bedrijfsleven, intermediaire organisaties.	Gemeenten en bedrijfsleven zorgen voor cofinanciering.
Uitwerking projectorganisatie en uitvoering project Kanaal Erica-Ter Apel.	Aanleg toeristisch-recreatieve vaarroute.	2006-2015	Gemeenten, waterschappen, provincie Groningen, LNV, BRTN.	Gemeenten, waterschappen, provincie Groningen, LNV en BRTN zorgen gezamenlijk voor cofinanciering.
Aanjagende, (mede)ontwikkende, faciliterende en coördinerende rol gericht op het tot stand brengen van toeristische projecten	Projecten die bijdragen aan stimuleren economische groei en werkgelegenheid in Drenthe.	2007-2011	Gemeenten, bedrijfsleven, intermediaire organisaties en kennisinstellingen.	Gemeenten, bedrijfsleven, intermediaire organisaties en kennisinstellingen voeren projecten uit en zorgen voor cofinanciering.

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn WOK**Ontwikkeling toerisme**

Marketing en promotie van de provincie Drenthe zullen in 2007, door een aangenomen motie tijdens de algemene beschouwing 2006, verbreed worden ingezet.

De organisatie rond en uitvoering van marketing en promotie zal de nodige aandacht en inzet vergen. Een andere toeristisch element dat in 2007 verder vorm kan krijgen is de organisatie en aanleg van het kanaal Erica-Ter Apel.

In 2007 loopt de huidige collegeperiode en daarmee het huidige uitvoeringskader af. 2007 zal dan ook mede in het teken komen te staan van het ontwikkelen van een nieuw uitvoeringsprogramma. Vanuit de Strategische Agenda en de uitwerking daarvan in de Koers verlegd, het Operationele Programma, Europees Sociaal Fonds en dergelijke wordt ingezet op een transitie naar een kennis-economie middels stimulering van kennis, innovatie, de ontwikkeling van het menselijk potentieel en versterking van het vestigingsklimaat in het stedelijk gebied. De mogelijkheden wat betreft de stimulering van de plattelandseconomie (waaronder toerisme en recreatie) lijken vanuit deze kaders beperkt. Het Collegeprogramma zal bepalend zijn voor de hoofdlijnen van het uitvoeringsprogramma. Toerisme zal daarbinnen een aandachtspunt zijn.

Financieel totaaloverzicht programma

37109 Verbetering toeristisch aanbod en bevordering gebruik	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	2.838.475	971.395	502.330	515.860	529.890	544.260
Apparaatskosten	497.911	419.127	285.257	300.221	308.485	315.561
Totaal lasten	3.336.386	1.390.522	787.587	816.081	838.375	859.821
Totaal baten	345.887	190.135	-	-	-	-
Saldo	2.990.499	1.200.387	787.587	816.081	838.375	859.821

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	3.336.386	1.390.522	787.587	816.081	838.375	859.821
Baten	345.887	190.135	-	-	-	-
Saldo	2.990.499	1.200.387	787.587	816.081	838.375	859.821

Programma 7.2.**Landbouw****Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch.****Missie**

Het Drentse landbouwbeleid heeft als missie:

- het behoud van agrarische werkgelegenheid
- het behoud van de inkomenspositie van de Drentse agrariërs

De sector Landbouw speelt een belangrijke rol binnen onze provincie. De landbouw draagt relatief veel bij aan de regionale economie en de werkgelegenheid, maar is ook een belangrijke actor voor de leefbaarheid in het landelijk gebied. Wij beogen onze missie te bereiken door in te zetten op vernieuwing, verbreding en versterking van de agrarische sector in Drenthe.

Programmaonderdeel 37303 Verbetering economisch perspectief agrarische sector**Contactpersoon: mevrouw M.T.M. Leijn, toestelnummer 53 63.****Bronnen van beleid**

- De Drentse Landbouwagonderdeel (maart 2003).
- POP, met name hoofdstuk C.4 en C.8.7 Land- en tuinbouw.
- Programmalijn Land, thema Landbouw
- Strategische agenda voor Noord-Nederland 2007-2013 (2.1.2.1 Speerpuntsector agribusiness en 4.1 Versterking concurrentiekracht landbouw).

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Verbetering economisch perspectief agrarische sector.		Bruto regionaal product landbouw.	Gemiddelde jaarlijkse groei 1998-2002: -3% (Nederland: 0,9%).	Groeipercentage bruto regionaal product landbouw is tijdens collegeperiode minimaal gelijk aan nationaal groeipercentage.	Groeipercentage bruto regionaal product landbouw is tijdens collegeperiode minimaal gelijk aan nationaal groeipercentage.		
	1.1. Stimulering van innovatie en verbreding.	Er zijn geen regionale inkomenscijfers beschikbaar waaruit dit afleidbaar is.					

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	1.2. Stimulering van kennis en ondernemerschap.	Er is geen geschikte effectindicator voorhanden.					
	1.3. Uitbreiding van het aantal bedrijven en areaal glastuinbouw en herstructurering van oude glastuinbouwgebieden.	- Aantal/areaal nieuw gevestigde glastuinbouwbedrijven. - Aantal hectares glastuinbouw in herstructurering.	Gemiddelde 1999-2002: bedrijven: 2 areaal: 4,5 ha 0 ha	4 45 5			
	1.4. Stimulering biologische landbouw.	- Percentage boeren/areaal met biologische bedrijfsvoering.	Gemiddelde 1998-2002: bedrijven 1,2% (Nederland: 0,9%) areaal: 1,5% (Nederland: 1,4%).	Aandeel biologische bedrijven en areaal biologische landbouw ligt tijdens collegeperiodes hoger dan landelijk gemiddelde.	Aandeel biologische bedrijven en areaal biologische landbouw ligt hoger dan landelijk gemiddelde.		

Ontwikkelingen en knelpunten

De hervormingen van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid die met ingang van 2006 ingevoerd zijn, dwingen de agrarische sector op korte termijn tot ingrijpende aanpassingen. De hervorming zal de sector meer mogelijkheden geven om marktgericht te produceren. Maar herziening van het beleid voor marktordeningsproducten zal leiden tot prijsverlagingen en kan bij ongewijzigde bedrijfsvoering leiden tot aanzienlijke inkomensachteruitgang. Daarnaast zal de productie moeten voldoen aan tal van maatschappelijke eisen op het gebied van voedselveiligheid en – kwaliteit, dierenwelzijn en milieu. De verwachting is dat ook het EU-beleid ten aanzien van natuur (VHR-gebieden), bodem en de uitwerking van de EU KRW grote gevolgen zullen hebben voor de bedrijfsvoering op primaire bedrijven. Juist de in Drenthe belangrijkste agroclusters (zuivel, aardappels en suiker) zijn afhankelijk van marktordeningsproducten en zullen de grootste gevolgen ondervinden van de herziening van het EU-landbouwbeleid. De totale agrarische kolom staat voor een aanzienlijke transitie.

In 2007 loopt een aantal (EU, nationale) programma's af en zullen andere starten. In het kader van het ILG krijgt de provincie de verantwoordelijkheid voor de realisatie van een aantal rijksdoelen in het landelijk gebied. Hieronder vallen ook enkele doelen ten aanzien van de landbouw.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Stimulering innovatie en verbreding.	Uitvoeringsprogramma's en projecten in het kader van het pMJP en de Strategische Agenda.	Jaarlijks in de periode 2007 -2013.	Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden.	Uitvoering en cofinanciering van projecten die leiden tot product- en procesinnovatie bij het bedrijfsleven.
Stimulering van kennis en ondernemerschap.	Uitvoeringsprogramma's en projecten in het kader van het pMJP en de Strategische Agenda.	Jaarlijks in de periode 2007 -2013.	Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden.	Uitvoering en cofinanciering van projecten die leiden tot kennisontwikkeling en versterking van het ondernemerschap.
Stimulering ontwikkeling glastuinbouw.	Toename areaal in nieuw gebied en projecten onder andere pilotproject herstructurering.	Doorlopend.	Gemeente, bedrijfsleven, Rijk, SNN.	Gemeenten en bedrijfsleven trekken innovatieve bedrijven, werkgelegenheid, kennis en investeringen aan.
Stimulering biologische landbouw.	Projecten die bijdragen aan de stimulering van biologische landbouw.	Doorlopend.	Bedrijfsleven.	Uitvoering en cofinanciering van projecten die leiden tot verbetering van de afzet en versterking van de biologische sector.

Uitvoering Collegeprogramma**Ontwikkeling agrarische sector**

Afhankelijk van de ervaringen in 2006 met de uitvoering van het Landbouwondernemersprogramma zullen we dit programma uitbouwen of aanpassen.

We gaan door met het bevorderen van het innovatief vermogen in de gehele agrosector.

De glastuinbouwsector krijgt een flinke impuls door vestiging van nieuwe glastuinbouwbedrijven in het Rundedal. De acquisitie van bedrijven wordt door ons op projectmatige wijze financieel ondersteund.

Verder zullen wij via projectontwikkeling verder vormgeven aan de invulling van de proeftuin regionale stimulering biologische landbouw in de 3 noordelijke provincies. 2007 is het laatste jaar dat we over de middelen voor de proeftuin kunnen beschikken.

Financieel totaaloverzicht programma

37303 Verbetering economisch perspectief agrarische sector	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	83.433	28.863	31.080	31.100	31.130	31.160
Apparaatskosten	171.699	277.791	260.972	274.663	282.223	288.697
Totaal lasten	255.132	306.654	292.052	305.763	313.353	319.857
Totaal baten	24.946	27.803	-	-	-	-
Saldo	230.186	278.851	292.052	305.763	313.353	319.857
Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	255.132	306.654	292.052	305.763	313.353	319.857
Baten	24.946	27.803	-	-	-	-
Saldo	230.186	278.851	292.052	305.763	313.353	319.857

Programma 8.05.**Ontwikkeling cultuur, welzijn en zorg-beleid**

Portefeuillehouders: de heer H. Weggemans en mevrouw A. Haarsma.

Missie

Het Drentse CWZ-beleid heeft als missie: mensen in het middelpunt. Wij willen samen met andere relevante partners werken aan verbetering van de leefbaarheid en de levendigheid van Drenthe. Het bevorderen van een goede leefkwaliteit en van sociale samenhang, het stimuleren van een actieve en evenredige deelname van Drentse burgers aan het maatschappelijk en culturele leven en het in stand houden en realiseren van een voldoende bereikbaar en toegankelijk aanbod aan voorzieningen op CWZ-gebied zijn daarvan essentiële componenten.

Programmaonderdeel 38002 Ontwikkeling cultuur, welzijn en zorg-beleid

Contactpersoon: de heer B. Deetman, toestelnummer 57 09.

Bronnen van beleid

- Contourennota Mensen in het middelpunt (2005-2008).
- Cultuurnota De kunst van het combineren (2005-2008).
- Uitvoeringsprogramma opgroeien 2007.
- Beleidskader jeugdzorg 2005-2008.
- Zorg in perspectief (2005-2008).
- Sociaal rapport 2003.
- Notitie Multifunctionele dienstencentra 2005-2008.
- Provinciale agenda onderwijs- en kennisinfrastructuur.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Ontwikkelen, uitvoering, monitoring, evaluatie en (eventuele) bijstelling van strategische beleidskaders op CWZ-terrein.	1.1. Goede informatievoorziening aan PS over uitvoering van beleid + eventueel voorstellen doen voor bijstelling daarvan.	- Tijdige en volledige tussenrapportage over uitvoering Mensen in het middelpunt en andere beleidskaders. - Ontwikkeling van nieuwe beleidskaders.			- Vóór 1 maart 2007 tussenrapportage bij PS over Mensen in het middelpunt. - Vóór 1 januari 2008 duidelijkheid over aanpak nieuwe beleidsperiode 2009-2012.	Ten minste 3 nieuwe beleidskaders 2009-2012 (sociaal beleid-breed; cultuur en jeugdzorg).	
	1.2. Periodieke evaluatie en monitoring voortgang en effectiviteit van beleid.	- Meerjarig evaluatieplan uitvoering Mensen in het middelpunt en Cultuurnota. - Om de 4 jaar verschijnen van een Sociaal rapport Drenthe.	Sociaal rapport Drenthe 2003.		- Zie indicatoren uit vastgesteld evaluatieplan. - Nieuw Sociaal rapport Drenthe 2007.	Eindevaluatie nota's Mensen in het Middelpunt en Kunst van het combineren.	
	1.3. Uitvoering van de beleidskaders.	Tijdige en volledige uitvoering van de in de verschillende beleidskaders genoemde voornemens.	In de bronnen genoemde activiteiten en planningen.		Zie de andere programma's in hoofdstuk 8.	Idem.	
	1.4. Goed overleg en communicatie met relevante samenwerkingspartners.	- Periodiek en gestructureerd overleg over CWZ-beleid met ten minste de grote gesubsidieerde instellingen en de gemeenten. - Minimaal 2 werkconferenties/studiedagen per jaar over belangrijke thema's binnen CWZ-beleid.			- Overleg met gemeenten en instellingen. - Minimaal 2 conferenties.	Idem.	

Ontwikkelingen en knelpunten

In algemene zin verloopt de uitvoering van de genoemde beleidsdocumenten volgens planning. Op onderdelen is er sprake van enige vertraging, vaak ook op grond van exogene factoren (bijvoorbeeld vertragend rijksbeleid). Voor een aantal dossiers geldt dat de beschikbare middelen ontoereikend zijn om alle doelstellingen te realiseren. Zie hiervoor de afzonderlijke programma's. Ook in de tussentijdse evaluatie van de nota's zal hierop nader worden ingegaan.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Tussentijdse rapportage over de voortgang van de uitvoering van Mensen in het middelpunt en eventuele bijstelling daarvan voor 1 maart 2007.	1 tussenrapportage voor PS.	Vóór 1 maart 2007	Diverse; vooral instellingen en gemeenten.	Gemeenten als regel als partners in ontwikkeling; instellingen als opdrachtnemer van provinciaal beleid.
Uitvoering van het beleidskader conform de daarin opgenomen planningen (inclusief de daarin genoemde deelnotities, tussentijdse evaluaties en dergelijke); Zie hiervoor de programma's 8.6 tot en met 8.10.	Zie hiervoor de programma's 8.6 tot en met 8.10.	Idem.	Idem.	Idem.
Uitvoering van het Meerjarenevaluatieplan voor Mensen in het middelpunt en de Kunst van het combineren, Jaarschijf 2007 (Onderzoeksbureau CWZ).	- De in het evaluatieplan opgenomen indicatoren worden gemeten; daarover wordt periodiek gerapporteerd. - Aantal onderzoeken op verzoek van GS dat door het onderzoeksbureau OCSW wordt uitgevoerd (circa 5).	Permanent.	Onderzoeksbureau OCSW; gesubsidieerde instellingen als leveranciers van gegevens.	Evaluatie is input voor nieuwe beleidskaders.
Periodiek, gestructureerd overleg met gemeenten en instellingen over het algemene CWZ-beleid.	Goede wederzijdse informatievoorziening en goede afstemming van verschillende beleidsacties.	Gehele jaar door.	Instellingen, gemeenten.	Vertaling naar beleid (inclusief subsidiebeleid) van provincie en gemeenten en doorwerking naar de uitvoering door instellingen.
Minimaal 2 werkconferenties in 2007 over dat beleid organiseren.	Specifieke thema's in de vorm van werkconferenties uitlichten; deze conferenties worden in het perspectief van de beleidscyclus gezet.	Minimaal 2 in 2007.	Verschilt per onderwerp.	Nieuwe beleidsinitiatieven of bijstelling van het bestaande beleid.

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn veiligheid en sociaal evenwicht

Uitvoering beleidskaders

Onze ambities op het gebied van CWZ hebben wij voor deze collegeperiode uitgewerkt in een viertal beleidskaders, die in 2004 en 2005 zijn vastgesteld: de overkoepelende Contourennota Mensen in het middelpunt, de Cultuurnota De kunst van het combineren, het Beleidskader jeugdzorg en de Nota Zorg in perspectief. Elk van deze nota's bestrijkt de periode 2005-2008. Vanaf 2005 is de uitvoering van deze beleidskaders dus ter hand genomen. Met ingang van 2006 is de provinciale aansturing van de gesubsidieerde instellingen volledig afgestemd op de nieuwe beleidskaders. Alle "oude" subsidieregelingen zijn inmiddels ingetrokken en zijn vervangen door bij het nieuwe beleid passende (beleids)regels. Ook wat betreft de werkwijze is de ASV (2004) thans volledig geïmplementeerd. In 2006 zijn de administratieve lasten voor de kleinere instellingen verminderd; de voorgestelde wijzigingen op basis van de evaluatie van de ASV in 2006, zullen in 2007 verwerkt worden. Een subsidievolgsysteem voor de CWZ-sector is inmiddels volledig operationeel; mede met behulp van dit instrumentarium is de tijdigheid van afdoening van subsidieaanvragen sterk verbeterd.

De opzet en indeling van de programma's in de Begroting 2007 is afgeleid van de ordening- (en sturing)principes van de beleidskaders. De voor deze collegeperiode afgesproken beleidsintensiveringen (Actieplan cultuurbereik, cultuureducatie, museumbeleid, multifunctionele dienstencentra, jeugdbeleid en dergelijke) en ombuigingen (€ 500.000,- structureel) zijn hierin verwerkt. Ook de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2006 is hierin verwerkt, waarbij de volgende middelen in 2007 beschikbaar worden gesteld.

- Ambulante begeleiders in het onderwijs € 75.000,-.
- Drenthe beweegt/Bos impuls € 225.000,-.
- Ondersteuning van de positie van jonge mantelzorgers € 80.000,-.
- Indexering subsidie RTV Drenthe € 120.000,-.

Tevens is bij de behandeling van deze Voorjaarsnota een motie aangenomen waardoor in 2007 – op basis van nog te formuleren nadere voorstellen – een concretere invulling zal worden gegeven aan het achterstands- en armoedebeleid van (in eerste instantie het zuidoosten van) de provincie Drenthe.

Aan de eveneens in dit kader aangenomen motie over culturele uitmarkten zal in 2007 uitvoering gegeven worden.

In de tweede helft van 2007 zal gestart worden met de voorbereiding van een nieuwe beleidsperiode (2009-2012). Wij willen dit graag wederom in de vorm van een interactief beleidsproces organiseren, waarbij ook in het voortraject uiteraard een essentiële rol voor PS is weggelegd.

In de periode 2005-2008 wordt structureel een bedrag van € 500.000,- in de CWZ-sector bezuinigd. Feitelijk wordt het dubbele bedrag daarvan omgebogen. Het na aftrek van de bezuinigingstaakstelling resterende budget is toegevoegd aan de reserve Mensen in het Middelpunt. Uit deze reserve kan jaarlijks voor € 1,2 miljoen aan projecten die de doelstellingen van deze nota ondersteunen gefinancierd worden. PS ontvangen tegelijkertijd met de tussenrapportage over de uitvoering van Mensen in het Middelpunt en De kunst van het Combineren een verantwoording over de uitgevoerde projecten vanuit deze reserve.

De voor 2007 en 2008 nog te realiseren ombuigingen ten opzichte van 2006 zien er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000,--	Markt-korting	Gerealiseerd tot en met 2006	2007	2008
SportDrenthe	50	37	13	0
STAMM	100	75	25	0
PBc	50	37	13	0
I2D	25	18	7	0
Enova	25	18	7	0
Drents Plateau	50	37	13	0
Kunst&Cultuur Drenthe	75	57	18	0
RPCP	25	18	7	0
Totaal	400	297	103	0

Bedragen x € 1.000,--	Beëindiging van beleid	Gerealiseerd tot en met 2006	2007	2008
COS Drenthe	42	8	13	21
NBPV (Commissie Vrouwen Wereldwijd)	2	1	0	1
Regionale Groep Wereldwinkels Groningen/Drenthe	1	0	1	0
Gered gereedschap	5	2	1	2
Hervormde Stichting Somaj	101	20	30	51
Humanitas	83	16	24	43
PGSJ	154	30	45	79
Katholiek Steunpunt Drenthe	89	18	27	44
COC Drenthe	3	1	2	0
Ouderenbond KBO	2	1	1	0
Ouderenbond PCOB	4	2	2	0
ANBO Voor 50-plussers Gewest Drenthe	10	5	5	0
Totaal	496	104	151	241

In 2007 en 2008 zijn de volgende middelen vanuit de reserve Mensen in het middelpunt beschikbaar.

	2007	2008
Opgroeien	€ 316.000,--	€ 355.000,--
Werken en Leren	€ 170.000,--	€ 202.000,--
Wonen en Leefomgeving	€ 195.000,--	€ 325.000,--
Participatie	€ 228.000,--	€ 248.000,--
Parels van Drenthe	€ 330.000,--	€ 375.000,--
Totaal	€ 1.239.000,--	€ 1.505.000,--

De reserve Mensen in het middelpunt is in 2006 voor het eerst gevuld met de niet-bestede middelen over 2005 (€ 39.495,--).

De collegeperiode eindigt in 2007; de CWZ-beleidskaders lopen nog door tot en met 2008. In de genoemde tussenrapportage van begin 2007 zullen wij ook rapporteren over de mate waarin wij de ambities uit ons collegeprogramma inmiddels hebben gerealiseerd of in uitvoering hebben genomen op het gebied van sociaal evenwicht in Drenthe.

Depot

Momenteel zijn de collecties van het Drents Museum opgeslagen in vier locaties die niet meer aan de eisen voldoen. Op ons verzoek heeft het Drents Museum begin 2005 laten onderzoeken hoe de depotsituatie verbeterd kan worden. De beste en goedkoopste oplossing bleek de bouw van een nieuw depot. Meerjarig is in dit verband rekening gehouden met een benodigd bedrag van € 262.000,-- per jaar in 2008 en € 362.000,-- in 2009 en 2010.

Financieel totaaloverzicht programma

38002 Ontwikkeling CWZ-beleid	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	290.248	637.045	129.725	128.695	129.005	129.445
Apparaatskosten	639.614	696.840	377.274	397.066	407.995	417.354
Totaal lasten	929.862	1.333.885	506.999	525.761	537.000	546.799
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	929.862	1.333.885	506.999	525.761	537.000	546.799

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	929.862	1.333.885	506.999	525.761	537.000	546.799
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	929.862	1.333.885	506.999	525.761	537.000	546.799

Programma 8.06.**Opgroeien****Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.****Missie**

Investeren in jeugd is investeren in de toekomst. Wij willen voorwaarden scheppen waarin kinderen en jongeren in harmonie, veilig en gezond kunnen opgroeien tot evenwichtige volwassenen.

Programmaonderdeel 38802 Opgroeien**Contactpersoon: de heer W.P.C. Voerman, toestelnummer 56 59.****Bronnen van beleid**

- Contourennota Mensen in het middelpunt (2005-2008).
- Cultuurnota De kunst van het combineren (2005-2008).
- Uitvoeringsprogramma opgroeien 2007.
- Beleidskader jeugdzorg 2005-2008.
- Zorg in perspectief.
- Sociaal rapport 2003.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Versterken van de ketensamenwerking.	1.1. De provincie ondersteunt de realisatie van laagdrempelige toegang tot de jeugdzorg in alle Drentse gemeenten. Het aantal jeugdigen met (beginnende) problemen wat binnen deze lokale netwerken gevonden wordt neemt toe.		Aantal geregistreerde hulpvragen in de lokale netwerken neemt toe. Nu 2.000.	2.500	3.000	3.200	3.400
	1.2. Het aantal jeugdigen dat na een kort vrij toegankelijk aanbod nog geïndiceerde zorg nodig heeft neemt af.	Het percentage jeugdigen met indicatie voor jeugdzorg die verwezen worden via de lokale netwerken.	Thans wordt 80% van het aantal gevonden jeugdigen doorverwezen naar het Bureau Jeugdzorg.	70%	50%	45%	40%

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
2. Programma's in de jeugdzorg.	2.1. Aanbieden van goede, efficiënte zorgprogramma's die binnen de wettelijke termijnen beschikbaar zijn.	Wachttijden bij de zorgprogramma's tussen indicatiebesluit en aanvang zorg.	Bron: Beleidsinformatie Jeugdzorg Drenthe.				
	2.2. Jeugdigen krijgen de intersectorale jeugdzorg waar ze recht op hebben.	Aantal jeugdigen dat de zorg krijgt die in het indicatiebesluit is aangegeven.					
	2.3. Zorgaanbieders moeten de zorg uitvoeren in de woon- en leefregio van de jeugdigen.	Aantal jeugdigen dat het geïndiceerde zorgaanbod aangeboden krijgt in de eigen woonregio in Drenthe (Noordmidden-, Zuidoost- of Zuidwest-Drenthe).	Bron: Bureau Jeugdzorg Drenthe.	75%	75%	75%	75%
3. Sportstimulering.	3.1. Met gerichte activiteiten stimuleren dat jeugdigen meer aan sport gaan doen.	Aandeel jeugdigen van 6 jaar-18 jaar dat actief aan sport doet.	88% Bron: SCP/CBS (1999).				
	3.2. Realiseren van vernieuwend en betaalbaar aanbod op maat.						
4. Cultuuraanbod voor jeugdigen.	4.1. Verhogen van het percentage bezoekers tot 30 jaar dat festivals bezoekt.	Percentage jonge (4 jaar-30 jaar) Drentse bezoekers bij festivals.	18%	30%	35%	40%	40%
	4.2. Verhogen van het aantal jeugdtheatervoorstellingen.	Aantal jeugdtheatervoorstellingen (telkens met 250 jongeren per keer).	2	4	6	7	8

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Versterken van de ketensamenwerking				
Het opstellen van een vervolg op het totaalplan "Werk in Uitvoering" ter ondersteuning van het gemeentelijk jeugdbeleid.	Uitvoering geven aan convenanten met alle Drentse gemeenten. Goede netwerksamenwerking op deelterreinen: - jeugdzorg – onderwijs - jeugdzorg – veiligheid - jeugdzorg – welzijn - jeugdzorg – gezondheidszorg	2007 - 2008	STAMM. Gemeenten. Bureau Jeugdzorg. Jeugdzorg Drenthe.	Alle ketenpartners werken effectief samen binnen de kaders van de nieuwe wet- en regelgeving.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Het beschikbaar komen van kennis en deskundigheid uit gespecialiseerde programma's in lokaal jeugdbeleid. Voortgang en implementatie projecten BSO+, omgangshuis; kenniscentrum.	Kennis is beschikbaar door middel van een kenniscentrum voor het jonge kind.	2007	Jeugdzorg Drenthe.	Minder jeugdigen maken gebruik van zware, intensieve zorgprogramma's
Bureau Jeugdzorg:				
Betrouwbare inzicht krijgen in cliëntstromen in de intersectorale jeugdzorg. Zorgen voor een goede planning en regie.	Genereren betrouwbare beleidsinformatie van Bureau Jeugdzorg. Structureel overleg houden met Bureau Jeugdzorg, zorgaanbieders en mede financiers.	Medio 2007	Bureau Jeugdzorg. Zorgaanbieders. Zorgkantoor.	
Versterken van kerntaken Bureau Jeugdzorg Drenthe en Jeugdzorg Drenthe.	Wachttijsten bij AMK binnen wettelijke termijn Beter beschermd ingevoerd bij jeugdbescherming. Financiering door middel van landelijk vastgestelde normprijzen voor alle kerntaken.	Begin 2007	Bureau Jeugdzorg.	Bureau Jeugdzorg kan haar kerntaken kwalitatief gezien naar behoren uitvoeren.
Programma's in de jeugdzorg				
Zorgen voor voldoende volume in alle zorgprogramma's.	Wachttijden na indicatiebesluit door Bureau Jeugdzorg bij zorgaanbieders.	Begin 2007	Jeugdzorg Drenthe. GGZ Drenthe. Accare. De Dreei. JJI het Poortje.	Geen wachtenden op jeugdzorg langer dan 9 weken.
Aanvullend financieren van nieuwe zorgprogramma's.	Het zorgprogramma voor daghulp jonge kind wordt uitgebreid. Er is een breed aanbod PMTO.	Medio 2007	Jeugdzorg Drenthe.	Nieuwe vestiging MKD in Noordmidden-Drenthe inclusief groep voor zeer jonge kinderen. Invoering PMTO programma's.
Uitvoeren plan Doe(n) wat werkt in Noord Nederland.	Er is een zorgprogramma voor de civielrechtelijk geplaatste jongeren in Noord Nederland.	2007-2008	Het Poortje Tjallinga Hiem. Accare. Jeugdzorg Drenthe. Provincies Fryslân en Groningen.	Circa 300 jeugdigen met een civielrechtelijke plaatsing in het Poortje een beter behandel-aanbod bieden.
Revitaliseren van niet efficiënte zorgprogramma's.	Samenwerkingsverbanden vo-svo beschikken over de deskundigheid van de jeugdzorg.	Met ingang van schooljaar 2007/ 2008	Jeugdzorg Drenthe. Gemeenten. Onderwijsinstellingen en samenwerkingsverbanden.	Aanbod daghulp oudere jeugd sluit goed aan bij onderwijs.
Zorgen voor research based-programma's die bewezen doelmatig en effectief zijn.	Minstens 50% van de jeugdprogramma's van Jeugdzorg Drenthe staan als minimaal veelbelovend op de website effectieve www.jeugdzorginterventies.nl . Bij alle programma's wordt het resultaat gemeten.	Begin 2007 1 januari 2007	Jeugdzorg Drenthe.	Programma's bedienen meer jeugdigen en boeken betere resultaten.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Het introduceren van een systeem van kostprijsfinanciering in overleg met de zorgaanbieder.	Invoeren kostprijsfinanciering als deelnemer landelijke pilot. Invoeren landelijke kostprijzen.	2007 2007	Jeugdzorg Drenthe.	
Kwaliteitsbeleid				
De provincie zorgt ervoor dat cliënten in de jeugdzorg meer tevreden zijn over het zorgaanbod	De C-toets wordt in alle programma's ingevoerd. De cliënttevredenheid gemeten in de C-toets neemt de komende jaren significant toe.	2007 - 2008	Bureau Jeugdzorg Drenthe. Jeugdzorg Drenthe.	
We zorgen ervoor dat de positie van de cliënt in de jeugdzorg wordt versterkt. De provincie betreft de mening van cliënten bij haar beleidsvoornemens.	De cliënt tevredenheid over de jeugdzorg neemt toe. Cliënten leveren een bijdrage aan het uitvoeringsprogramma jeugdzorg 2007 en 2008.	2007 2007	RPCP. Bureau Jeugdzorg. Jeugdzorg Drenthe. Cliëntenorganisaties.	Er werken cliënt vertrouwenspersonen binnen de jeugdzorg. Er functioneren cliëntenraden in de jeugdzorg instellingen. Het klachtrecht voldoet aan de wettelijke voorschriften. Installatie cliëntenplatform jeugdzorg in Drenthe.
Sportstimulering				
(Mede) financieren van projecten om sportdeelname van jongeren te stimuleren.	Afspraken in jaarplan SportDrenthe.	Begin 2007	SportDrenthe.	
Cultuuraanbod voor jeugdigen				
Bevorderen van cultureel aanbod dat aansluit bij de belevingswereld van jeugdigen tussen 12 en 18 jaar.	- Jongerencultuurfestivals ondersteunen uit festivalbudget. - Via cultuureducatie gestructureerd aanbod op voortgezet onderwijs voor jongeren. - Via Actieplan cultuurbereik plannen gericht op jongeren stimuleren, waaronder kunstbende.	2007 - 2008	K&C Drenthe, voortgezet onderwijs, festivalorganisatoren, gemeenten, culturele instellingen en het Drents Plateau.	Laagdrempelige toegang voor jongeren tot cultuur.

Financieel totaaloverzicht programma

38802 Opgroeien	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	24.941.624	28.556.794	27.194.172	26.845.953	25.700.915	25.150.559
Apparaatskosten	435.442	499.468	591.500	622.530	639.666	654.338
Totaal lasten	25.377.066	29.056.262	27.785.672	27.468.483	26.340.581	25.804.897
Totaal baten	24.629.162	27.962.338	26.752.130	26.439.278	25.648.589	25.097.564
Saldo	747.904	1.093.924	1.033.542	1.029.205	691.992	707.333

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	25.377.066	29.056.262	27.785.672	27.468.483	26.340.581	25.804.897
Baten	24.629.162	27.962.338	26.752.130	26.439.278	25.648.589	25.097.564
Saldo	747.904	1.093.924	1.033.542	1.029.205	691.992	707.333

Programma 8.07.**Werken en leren****Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.****Missie****Wij willen een bijdrage leveren aan:**

- verhoging van het opleidingsniveau van de Drentse bevolking,
- een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en
- een betere toeleiding van kwetsbare groepen naar de arbeidsmarkt.

Programmaonderdeel 38102 Werken en leren**Contactpersoon: de heer A.L. de Jong, toestelnummer 55 99.****Bronnen van beleid**

- Contourennota Mensen in het middelpunt (2005-2008).
- Uitvoeringsprogramma opgroeien 2007.
- Beleidskader jeugdzorg 2005-2008.
- Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur.
- Sociaal rapport 2003

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Een goede basis voor iedereen.	1.1. Voor het realiseren van ambities samen met gemeenten, scholen en bedrijven (minder voortijdig schoolverlaten, vermindering van jeugdwerkloosheid, en meer jongeren met een goede startkwalificatie) verwijzen wij naar de Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur.	Zie programmaonderdeel 37107 Verbeteren van het functioneren van de arbeidsmarkt.	Zie programmaonderdeel 37107 Verbeteren van het functioneren van de arbeidsmarkt.	Zie programmaonderdeel 37107 Verbeteren van het functioneren van de arbeidsmarkt.	Idem.	Idem.	Idem.

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	1.2. Drentse onderwijs- en jeugdmonitor: - het onderwijsdeel van de monitor is inmiddels operationeel; - in 2007 ligt er een Programma van eisen voor het jeugd(welzijns)deel van de monitor.	Aantal Drentse gemeenten dat meedoet aan de monitor.	Ijkpuntrapportage is begin 2007 gereed.		Onderwijsdeel monitor draait in 10 gemeenten.		
	1.3. Versterken van ouderparticipatie als voorwaarde voor betere leerprestaties van Molukse leerlingen.	Aantal gemeenten waarin (Molukse) ouderpunten functioneren	0	0	0	1	3
2. Beeldvorming.	2.1. Het opzetten van netwerken van arbeidsorganisaties met doelgroepen (allochtonen, vrouwen, gehandicapten).	Aantal arbeidsorganisaties dat deelneemt in op kwetsbare groepen gerichte netwerken.	Nulmeting en streefwaarden in 2006 bepaald.				
	2.2. Ouderen zetten kennis en kwaliteit in voor begeleiding van mensen met weinig perspectief op de arbeidsmarkt.	Aantal geregistreerde ouderen in de gerealiseerde databank (te combineren met de netwerkaanpak) + gebruik dat hiervan wordt gemaakt.	Nulmeting en streefwaarden in 2006 bepaald.				
	2.3. In beeld brengen van het tekort aan dagbestedings- en leerwerkplaatsen voor mensen met handicap.	Aantal dagbestedings- en leerwerkplaatsen voor mensen met handicap.	Nulmeting en streefwaarden in 2006 bepaald.				
	2.4. Toename van het aantal mensen met een verstandelijke handicap dat passende dagbesteding of begeleid werk vindt.	Percentage mensen met een verstandelijke handicap dat overdag actief is bij de sociale werkvoorziening of in de dagbesteding.	70%	77%	77%	85%	93%
3. Ongekend talent.	Het verbeteren van de kansen van startende vrouwelijke en allochtone ondernemers in Drenthe.	Aandeel vrouwelijke en allochtone ondernemers in Drenthe.	Nulmeting en streefwaarden in 2006 bepaald.		25 vrouwelijke deelnemers 25 allochtone deelnemers		

Ontwikkelingen en knelpunten

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Een goede basis voor iedereen				
Ontwikkelen van een (inter)provinciale onderwijsagenda in noordelijk verband.	Noordelijke onderwijsagenda, met als speerpunten: - aanpakken onderwijsachterstanden - voorkomen voortijdig schoolverlaten - bevordering arbeidsparticipatie	2006, met doorwerking naar latere jaren.	RMC's, ROC's, VO, PO, VVE, gemeenten, bedrijfsleven.	Scholen voor PO, de VVE en gemeenten maken structureel beleid voor het aanpakken van onderwijsachterstanden. De gerichte aandacht voor het voorkomen van voortijdig schoolverlaten maakt dat de landelijke doelstellingen op dit terrein worden gehaald. Verhoging van het scholingsniveau van de beroepsbevolking leidt ertoe dat meer jongeren aan het arbeidsproces kunnen (blijven) deelnemen en dat vacatures in het bedrijfsleven beter kunnen worden vervuld.
Uitvoeren van de Provinciale agenda onderwijs- en kennisinfrastructuur.	Zie WOK-monitor.	2007	Onder andere onderwijs, bedrijfsleven, gemeenten.	Zie programmaonderdeel 37107.
Bevorderen van een sluitende registratie van voortijdige schoolverlaters.	Gedragen afspraak over registratie.	2007	RMC's, gemeenten, onderwijsveld.	Door een sluitende registratie wordt het probleem van het voortijdig schoolverlaten voor de ketenpartners beter beheersbaar.
Ontwikkelen van een goed volgsysteem voor jeugdigen.	Volgsysteem voor jeugdigen dat aansluit bij het landelijk in ontwikkeling zijnde elektronisch kinddossier.	2007	Gemeenten, onderwijs, jeugdzorg, jeugdwelzijnsinstellingen, Icare, GGD.	De ketenpartners kunnen met het volgsysteem jeugdigen beter in hun ontwikkeling volgen en kunnen problemen in die ontwikkeling eerder signaleren en oplossen.
Deelnemen in stuurgroepen EQUAL-projecten	Drentse onderwijsinstellingen nemen deel en/of profiteren van de projectresultaten.	2007 (afronding)	Onderwijs, bedrijfsleven, zorgsector, RMC's, noordelijke provincies, UWV, gemeenten, STAMM, CMO Groningen.	Sluitende aanpak ten aanzien van voortijdig schoolverlaten, startkwalificaties schoolverlaters en startkwalificaties werkenden in drie noordelijke provincies.
Beeldvorming				
(Mede) subsidiëren van projecten die de beeldvorming van kwetsbare groepen verbeteren.	Afspraken met betrekking tot vrouwen en allochtonen in jaarplan I2D en Enova Arbeidsgehandicapten: project Ruim Baan van RPCP	2007	Gemeenten, ROC, CWI, UWV, werkgeversorganisaties.	Deelnemende werkgevers, gemeenten etc ontwikkelen gericht beleid en benutten goede praktijken en opgebouwde netwerkcontacten om instroom en behoud van mensen uit ondervertegenwoordigde groepen te verbeteren.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
(Mede) subsidiëren van projecten voor instroom in het arbeidsproces van mensen uit kwetsbare groepen, waarbij de kennis, ervaring en netwerken van ouderen c.q. werknemers van bedrijven en maatschappelijke organisaties worden benut.	Door de provincie gesubsidieerde (preferente) instellingen participeren in netwerken die gericht zijn op bevordering van duurzame instroom van mensen uit kwetsbare groepen in het arbeidsproces.	2007-2008	Door de provincie gesubsidieerde instellingen (onder andere STAMM, RPCP, Enova en I2D), CWI, UWV, reïntegratiebedrijven, arbeidsorganisaties etc.	Arbeidsorganisaties en uitvoeringsinstellingen realiseren duurzame arbeidsplaatsen voor mensen uit kwetsbare doelgroepen.
Ontwikkelen van duurzame initiatieven om mensen met een verstandelijke beperking een passende dagbesteding of leerwerkplaats aan te bieden.	Door de provincie gesubsidieerde (preferente) instellingen besteden structureel aandacht aan de mogelijkheid van dagbesteding en integratie in het arbeidsproces via leerwerktrajecten.	2007-2008	Onder andere STAMM, RPCP, provinciehuis.	Arbeidsorganisaties en uitvoeringsinstellingen realiseren dagbestedings- en leerwerkplaatsen voor mensen met een verstandelijke beperking.
Ongekend talent				
Tot stand brengen van samenwerkingsafspraken tussen KvK, I2D, Enova en instellingen voor beroepsonderwijs over begeleidingstrajecten voor startende allochtone en vrouwelijke ondernemers en (mede) subsidiëren van de ontwikkeling van een methodieken voor begeleiding.	Afspraken in jaarplan van I2D en Enova.	2007-2008	Gemeenten, KvK, werkgeversorganisaties, instellingen voor beroepsonderwijs.	Netwerken van startende vrouwelijke en allochtone ondernemers. Deelnemende gemeenten, scholen en KvK spelen in hun dienstverlening adequaat in op de specifieke vragen en behoeften van vrouwelijke en allochtone starters.

Financieel totaaloverzicht programma

38102 Werken en leren	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	219.047	448.300	170.000	202.000	-	-
Apparaatskosten	84.002	152.068	218.891	230.374	236.715	242.145
Totaal lasten	303.049	600.368	388.891	432.374	236.715	242.145
Totaal baten	5.105	-	-	-	-	-
Saldo	297.944	600.368	388.891	432.374	236.715	242.145

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	303.049	600.368	388.891	432.374	236.715	242.145
Baten	5.105	-	-	-	-	-
Saldo	297.944	600.368	388.891	432.374	236.715	242.145

Programma 8.08.**Wonen en leefomgeving****Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.****Missie**

Wij investeren in processen die ervoor zorgen dat onze burgers met plezier in Drenthe wonen en leven. Dit doen we onder anderen door te stimuleren dat er voldoende, geschikte en betaalbare woningen beschikbaar zijn. Wij bevorderen de leefbaarheid door te investeren in goed gespreide voorzieningen op het gebied van: wonen, welzijn, cultuur, zorg en vervoer, waarbij we boven alles uitgaan van de eigen kracht en eigen inbreng van de mensen, die in wijken, buurten en dorpen wonen.

Programmaonderdeel 38503 Wonen en leefomgeving**Contactpersoon: de heer H. Derks, toestelnummer 57 91.****Bronnen van beleid**

- Contourennota Mensen in het middelpunt (2005-2008).
- Cultuurnota De kunst van het combineren (2005-2008).
- Uitvoeringsprogramma opgroeien 2006.
- Beleidskader jeugdzorg 2005-2008.
- Zorg in perspectief 2005-2008.
- Sociaal rapport 2003.
- Notitie Multifunctionele dienstencentra 2005-2008.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen programmaonderdeel	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Diversiteit in wonen.	1.1. Iedere Drentse burger die zorg of dienstverlening nodig heeft kan in een huis wonen dat aangepast is aan de specifieke behoeften en wensen.	Aantal toegewezen aanvragen in het kader van de Wet voorzieningen gehandicapten voor aangepast wonen.	Nulmeting nog niet beschikbaar.		Streefwaarden worden nader bepaald.		
	1.2. Stimuleren van de bouw van zelfstandige woonvormen voor diverse doelgroepen.	Het aantal gehonoreerde aanvragen Woonzorgstimuleringsregeling.	10 gehonoreerde aanvragen in 2005.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
2. Zelfstandig wonen.	2.1. Mensen moeten zolang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen.	Het aantal gehonoreerde aanvragen Woonzorgstimuleringsregeling.	10 gehonoreerde aanvragen in 2005.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Doelen programmaonderdeel	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
3. Veiligheid in huis.	3.1. Totstandkoming 1 provinciale meldstructuur.	Het aantal meldingen/aantal constatering huiselijk geweld.	1 meldstructuur. 14% van Drenthe kent nummer huiselijk geweld.	1 meldstructuur, 15% kent nummer.	1 meldstructuur, 16% kent nummer	1 meldstructuur, 17% kent nummer	1 meldstructuur.
4. Voorzieningenniveau.	4.1. Goede spreiding van basisvoorzieningen die de zelfredzaamheid van burgers vergroot, door clustering.	Aantal nieuwe initiatieven (start en realisatie) in het kader van Regeling multifunctionele dienstencentra.	0	20 start, 0 realisatie.	27 start, 10 realisatie.	27 start 20 realisatie	27 realisatie.
	4.2. Ondersteunen van dorpshuizen en stimuleren van aantal functies.	Aantal aangesloten dorpshuizen bij Stichting Dorpshuizen Drenthe en gemeente aantal functies in deze dorpshuizen.	131 dorpshuizen; gemiddeld 3,5 functies in dorpshuizen.	131 4	133 4,5	133 4,5	135 dorpshuizen; 5 functies.
	4.3. Goede spreiding en bereikbaarheid van bibliotheken.	Het aantal vernieuwde en verbrede bibliotheekvestigingen.	0	0	4	6	8
	4.4. Goede spreiding en bereikbaarheid van lokale loketten.	Het aantal lokale loketten in Drenthe.	4	6	8	12	12
5. Pilots van integrale planontwikkeling.	5.1. Opdoen kennis en ervaring met betrekking tot integrale planvorming, dat leidt tot vernieuwde aanpak met betrekking tot voorzieningen, mobiliteit en wonen.	Aantal ontwikkelde pilots. Het aantal deelnemers aan de training in relatie tot de verschillende achtergronden.	4 24 (2 overheidslagen, 3 productgroepen, 2 overheidsinstellingen).	4 afgerond 24 (2, 4, 2)	4 geëvalueerd 24 (3, 6,3)	Uitkomsten worden meegenomen in nieuwe opzet.	
6. Leefgemeenschap.	6.1. De in een dorp of wijk aanwezige eigen kracht benutten of stimuleren om sociale cohesie te versterken.	Aantal initiatieven (start en realisatie) in het kader van gemeentelijke omgevingsprogramma's.	0 initiatieven.	2 initiatieven.	12 initiatieven.	24 initiatieven	36 initiatieven.
	6.2. Ondersteunen van dorpsbelangenverenigingen.	Aantal dorpsbelangenverenigingen aangesloten bij Brede Overleggroep Kleine Dorpen.	134	135	138	139	140
7. Bovenlokale voorzieningen.	7.1. Een kwalitatief goed en bereikbaar voorzieningenniveau op het gebied van wonen, welzijn, cultuur en onderwijs.	Nog te ontwikkelen.	Nulmeting nog niet beschikbaar.		Streefwaarden worden nader bepaald.		
	7.2. Het bieden van laagdrempelige 24 uursbereikbaarheid voor mensen met hulpvragen.	Aantal telefonische hulpvragen.	10.000	11.000	12.000	12.250	12.500

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Wonen Welzijn Zorg				
Regioteams Wonen Welzijn Zorg - ondersteuning uitvoering - stimuleren innovatie	Uitvoeringsprogramma per regio.	Half 2007	Gemeenten, wooncorporaties.	Toename van woningen voor speciale doelgroepen.
Implementatie onderzoek woonbehoefte ouderen in regioteams.	Concrete cijfers inzake woonbehoefte als input voor regioteams en Regiovisie.	Half 2007	Alle partijen in de Regiovisie, regioteam.	Faciliteren regioteams.
Woonzorgstimuleringsregeling nieuwe stijl uitvoeren.	Aantal goedgekeurde woonzorgstimuleringsregelingprojecten.	Oktober 2007	Aanvragers, regioteams.	Faciliteren toepassingen in combinatie woon/zorg, mede als instrument regioteams.
WMO-box WWZ. De WMO-box WWZ is de verzameling provinciale producten op het bewuste gebied, dat aansluit bij de prestatie-velden van de gemeente in het kader van WMO.	Box-beschrijving. Aantal benoemde producten afgestemd op gemeenten.	Begin 2007	Gemeenten, provinciale instellingen.	Gemeenten faciliteren op hun WMO-traject.
WMO box ICT en lokale loketten. De WMO box WWZ is de verzameling provinciale producten op het bewuste gebied, dat aansluit bij de prestatie-velden van de gemeente in het kader van WMO.	Box beschrijving. Aantal benoemde producten afgestemd op gemeenten.	Begin 2007	Gemeenten.	Gemeenten faciliteren op hun WMO-traject.
Frederiksoord Belvédère+ zorg W&L is lid projectgroep en voert deelproject uit.	Aantal gerealiseerde wooneenheden met extra componenten.	2007	Westerveld, Maatschappij van Weldadigheid Grontmij.	Innovatief WWZ-project.
Ontwikkeling woonfuncties in Hunze, W&L is lid projectgroep en voert deelproject uit en sluit aan met Care Capitol.	Aantal gerealiseerde wooneenheden met extra componenten.	2007	Gemeente Aa en Hunze, nieuwe partners.	Innovatief WWZ-project.
Programma Stad – plan Assen – zorg, Aansluiting verschillende zorgaanbieders.	Wordt nog onderzocht.	2007	Gemeente Assen, programma Stad.	

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Innovatie in de zorg				
Care Capitol, Eerste contouren van nieuw Woondorp, waarin verschillende woonmilieus worden samengebracht in een nieuw concept volgens een Drents stramien (ingepast in de Hunze).	Plan beschrijving. Opzetten initiatiefgroep, projectbureau.	2007	RW, Economie, gemeenten, projectontwikkelaars.	Daadwerkelijke realisatie van innovatief Wonen+-concept.
Initiatie afstemming in de zorg				
Concrete afstemming eerste-/tweedelijnszorg vanuit onze ondersteunende rol.	Operationaliseren eerste regionale zorgplannen op thema. Ontwikkelen volgende zorgplannen.	Half 2007	Zorgkantoor, progez, gemeenten, zorg.	Betere afstemming eerste- en tweedelijnszorg.
Voorzieningen				
MFD inclusief Expertteam Ontwikkeling (ver)nieuw(d)e MFD in Drenthe.	Aantal afgeronde initiatieven.	December 2007	Gemeenten.	Verhoogd Voorzieningenniveau.
Bibliotheekvernieuwing. Ontwikkelen van projecten bibliotheekvernieuwing geïntegreerd in MFD.	Aantal MFD met (vernieuwde) bibliotheek als kernfunctie.	December 2007	Gemeenten, PBC, lokale bibliotheken.	Vernieuwing bibliotheekfunctie.
Speelruimtebeleid. Aansluiten traditionele speelruimten op nieuwe concepten (bso).	Aantal projecten speelruimtebeleid.	December 2007	Gemeenten, STAMM.	Implementatie in sociale infrastructuur.
Bredeschoolontwikkeling. Kwaliteitsimpuls geven aan de brede scholen die ontwikkeld worden.	Aantal projecten Brede school, werkend met pbs-model.	December 2007	Gemeenten, STAMM, Kobalt.	Verhoging leefbaarheid, verbetering kwaliteit onderwijs/ontwikkelingslijn.
Ontwikkeling provinciaal dagindelingloket, dat combinatie arbeid zorg makkelijker maakt.	Provinciaal dagindelingfunctionaris	December 2007	Gemeenten, STAMM, Kobalt, Enova.	Vergemakkelijken combinatie arbeid en zorg.
Pilot Stenengeld (ESF), waarin een handleiding fondsenwerving voor voorzieningen in de kleinste dorpen wordt opgesteld.	Handleiding fondsenwerving kleine kernen.	December 2007	Gemeenten, STAMM, BOKD.	Realisatie voorzieningen in kleinste kernen.
Leefbaarheid				
Ontwikkeling Lokale Kracht. Lokale kracht moet uitmonden in het structureren van het genereren van dorpskracht. Zoeken naar de meest effectieve manier van participatie.	Aantal dorpsplannen (3 gradaties) of in eerste instanties structuur voor verdeling.	Januari 2007	Gemeenten, STAMM, BOKD, gebiedscommissies.	Dorp de gelegenheid geven hun eigen plannen te ontwikkelen en uit te voeren.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Digitaal Drenthe (de Buurman). 4 pilots in Drenthe, waarbij ICT instrument is voor leefbaarheidsvergroting. Kern is een dorpsite met modules als zorg, brede school, dorpsplein etc.	Aantal 'digitale dorpen' met verschillende modules.	December 2007	Gemeenten, Arrow, Buurman.	Leefbaarheid bevorderen door digitale communicatie en regiowerk.
Ontwikkeling buitengebied Veenhuizen, waarbij wij verantwoordelijk zijn voor de cultuurhistorische aspecten.	Wordt nog onderzocht.	December 2007	Projectburo veenhuizen, programma Land.	Aanbrengen CW-aspecten in landschappelijke ontwikkeling.
Evaluatie/afronding sociale POP-pilots en geven aanbevelingen mogelijk POP 3, voor combinatie sociaal/fysiek.	Evaluatie van sociale pilot + handreikingen.	Januari 2007	Gemeenten, POP regie team.	Handreikingen voor implementatie sociaal/ fysiek in herstructurering
Programma Stad – plan Hoogeveen – centrum oost.	Wordt nog onderzocht.	2007	Gemeente Hoogeveen.	Oplossen sociale problematiek door fysieke maatregelen.
Programma Stad – plan Meppel.	Wordt nog onderzocht.	2007	Gemeente Meppel.	Oplossen sociale problematiek door fysieke maatregelen.
Veiligheid in huis				
Ontwikkeling huiselijk geweld	Meldpunt Huiselijk Geweld, aantal meldingen en bekendheid telefoonnummer.	December (doorlopend)	ENOVA, GGD, gemeenten.	Slachtoffers huiselijk geweld worden geholpen.
Algemeen				
Participatietraject Keuzes	Aantal gesprekken en aanbevelingen.	December 2007	Drenthe.	Invulling geven aan vervolgbeleid op Mensen in het middelpunt.

Financieel totaaloverzicht programma

38503 Wonen en leefomgeving	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	1.854.991	1.276.843	1.029.243	720.004	406.065	417.438
Apparaatskosten	637.941	528.992	553.628	582.671	598.710	612.443
Totaal lasten	2.492.932	1.805.835	1.582.871	1.302.675	1.004.775	1.029.881
Totaal baten	26.258	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Saldo	2.466.674	1.804.035	1.581.071	1.300.875	1.002.975	1.028.081

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.492.932	1.805.835	1.582.871	1.302.675	1.004.775	1.029.881
Baten	26.258	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Saldo	2.466.674	1.804.035	1.581.071	1.300.875	1.002.975	1.028.081

Programma 8.09.**Participatie****Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.****Missie**

Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner van Drenthe - ongeacht zijn/haar leeftijd, sekse, handicap, (etnisch-)culturele achtergrond, sociale klasse - optimaal kan meedoen aan de samenleving. Of het nu gaat om netwerken, verenigingen, organisaties of werk en buurt. Meedoen heeft een waarde op zich. Het kan ervoor zorgen dat mensen een gezonder, aantrekkelijker en plezieriger leven leiden en niet in een isolement verkeren of daarin terechtkomen. Op deze manier draagt meedoen bij aan een verrijking van het leven. Maar meedoen betekent in onze visie ook dat mensen een stem moeten hebben in de totstandkoming van ons beleid.

Programmaonderdeel 38408 Participatie**Contactpersoon: mevrouw B. van Mierlo, toestelnummer 56 48.****Bronnen van beleid**

- Contourennota Mensen in het middelpunt (2005-2008).
- Cultuurnota De kunst van het combineren (2005-2008).
- Uitvoeringsprogramma opgroeien 2007.
- Beleidskader jeugdzorg 2005-2008.
- Zorg in perspectief.
- Sociaal rapport 2003.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

N.B. Het aantal indicatoren dat in deze bladspiegel wordt beschreven is beperkt. Dit heeft als reden dat de resultaten van de activiteiten in het programma participatie moeilijk in indicatoren te vatten zijn.

De resultaten zijn wel op procesniveau goed beschrijfbaar, zie hiervoor de Productbegroting.

Doelen programmaonderdeel	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Vergroten sportdeelname.	Inwoners van Drenthe moeten meer gaan deelnemen aan sportactiviteiten en in het bijzonder de groepen die onder de norm zitten: jongeren, ouderen, mensen met handicap, allochtonen en werknemers.	Percentage inwoners dat aan sport doet.	54,8% Bron: Sportmonitor (2003).	55%	57%	59 %	60%

Doelen programmaonderdeel	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
		Percentage jongeren dat niet voldoet aan de NNGB.	30% Bron: Sportmonitor (2003).	29%	27%	24%	20%
		Percentage volwassenen dat niet voldoet aan de NNGB.	55,2% Bron: Sportmonitor (2003).	52%	50%	48%	45%
		Aantal gemeenten dat participeert in de BOS-regeling (volgens Drents BOS-model).	11	11	11	11	11
2. Stimuleren integratie.	2.1. Totstandkoming van laagdrempelige meldstructuur voor klachtenbehandeling en adequate registratie en monitoring ten behoeve van gerichte preventie.	Aantal klachten van discriminatie per jaar.	35	50	100	150	150
	2.2. Stimuleren debat, dialoog en ontmoeting.	Aantal georganiseerde debatten; ontmoetingen en dialogen ondersteund door provincie.	4	4	4	10	4
3. Faciliteren belangenbehartiging.	3.1. Mensen in staat stellen hun krachten te bundelen en gesprekspartner laten zijn bij beleidsvoorbereiding en besluitvorming.	Aantal consumenten- en patiënten-groepen ondersteund door het RPCP.	8 koepels.	10	10	10	10
		Aantal leden en projecten Jongerenraad Drenthe.	11 leden, 4 projecten.	14 leden, 5 projecten.	43 leden (21 actief) 6 projecten	20 leden 6 projecten	20 leden 6 projecten
		Aantal lokale WMO-raden ondersteund (onder meer deskundigheidsbevordering) door RPCP.	0	12	12	12	12
4. Versterken vrijwilligerswerk.	4.1. Toename van het aantal vrijwilligers.	Aandeel participanten dat deelneemt aan georganiseerd vrijwilligerwerk.	42% Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (2003).	Streefcijfers bepalen in beleidsnotitie (2006).			
	4.2. Het stimuleren van vrijwilligerswerk onder jongeren.	Aantal jongeren dat maatschappelijke stages heeft gelopen.	100 jongeren.	100	500	Project overgedragen aan lokale steunpunten	

Doelen programmaonderdeel	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	4.3. Het in stand houden van een kennisnetwerk steunpunten vrijwilligerswerk Drenthe.	Aantal ondersteunde lokale steunpunten.	8	8	11	11	11
	4.4. Het stimuleren van Maatschappelijk Betrokken Ondernemen.	Aantal "matches" tussen bedrijfsleven en vrijwilligersorganisaties.	10	50	120	120	120
5. Versterken mantelzorg.	5.1. Het in stand houden van een effectieve ondersteuningstructuur mantelzorgers.	Aantal contactpunten ondersteund door Drents Platform Mantelzorg.	8	11	12	12	12

Ontwikkelingen en knelpunten

In het werkveld van Cultuur en Welzijn ligt de beleidsverantwoordelijkheid in hoofdzaak bij gemeenten.

De toegevoegde waarde van de provincie komt daarom beter tot uiting al naar gelang er eenduidigheid is over probleemdefiniëring, aanpak en ieders rol, en prioriteitstelling bij provincie en gemeenten op relevante beleidsterreinen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Vergroten sportdeelname				
25% cofinanciering en inzet STAMM/SportDrenthe in 11 BOS-projecten.	Meer beweging voor jongeren (uitgewerkt in de 11 projecten) door middel van versterking van de samenhang tussen BOS.	2007-2012.	Gemeenten. STAMM. SportDrenthe. Scholen. Sportorganisaties. Wijk- en buurtorganisaties.	
Project ondersteuning van sportverenigingen (SportDrenthe projectleider).	- Sportaanbieders kunnen voor ondersteuningsvragen terecht bij het digitale sportservicepunt. - Probleemoplossende ondersteuning voor individuele sportverenigingen door SportDrenthe.	2007 en volgende jaren.	SportDrenthe. Sportverenigingen.	Sterkere sportinfrastructuur.
(Mede) financieren van projecten om sportdeelname van jongeren, ouderen, mensen met handicap, allochtonen en werknemers te stimuleren.	Afspraken in jaarplan SportDrenthe.	2007-2008.	SportDrenthe.	

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Ondersteunen Campagne "Drenthe beweegt".	Inzet diverse communicatiemiddelen waaronder: -website -televisiespotjes	2007-2012.	Media. GGD. Voedingsbranches. Sportverenigingen.	Grotere bewustwording van het belang van sport en bewegen.
Stimuleren integratie				
Ondersteunen activiteiten, I2D en Enova op terrein van interculturalisatie van instellingen werkzaam op het terrein van CWZ.	Afspraken in jaarplan Enova en I2D.	2007-2008.	I2D. Enova. Diverse organisaties op terrein van CWZ.	
4 debatten over integratievraagstukken met een concrete vertaling naar de Drentse situatie en verbinding met MIM (I2D-projectleider).	Meer ontmoeting, wisselwerking en debat tussen en binnen verschillende doelgroepen.	2007-2008.	I2D. Maatschappelijke organisaties. Gemeenten.	Gemeenten en provincie krijgen beter zicht op hoe hun beleid doorwerkt voor verschillende bevolkingsgroepen.
Faciliteren belangenbehartiging				
Ondersteunen activiteiten gericht op versterking positie cliënten- en patiëntenorganisaties om hun belangenbehartigingstaken uit te voeren met in 2007 bijzonder aandacht voor: - implementatie kenniscentrum - versterken positie GGZ-cliënten	- Zorgvragers praten mee over relevante beleidsvoornemens. - Aangesloten organisaties krijgen ondersteuning van het RPCP. - 12 lokale WMO-platforms krijgen ondersteuning van het RPCP.	2007-2008.	RPCP en aangesloten organisaties. Lokale WMO-platforms. Zorgkantoor, zorgverzekeraars, zorgaanbieders. Gemeenten.	In meer besluiten en beleidsvoornemens is rekening gehouden met de inbreng van alle Drentse inwoners.
Versterken vrijwilligerswerk				
Ondersteunen van het project KEN vrijwilligerswerk als provinciaal kennisnetwerk voor vrijwilligerswerk (STAMM projectleider).	- 11 lokale steunpunten vrijwilligerswerk krijgen ondersteuning door STAMM. - Eén gezamenlijk digitaal systeem voor de lokale steunpunten vrijwilligerswerk voor vacaturebemiddeling; www.vrijwilligerswerkdrenthe.nl . - Netwerk provinciale vrijwilligersorganisaties uitgebreid van 20 naar 22.	2007-2008.	STAMM. Lokale steunpunten vrijwilligerswerk. Provinciale vrijwilligersorganisaties. Gemeenten.	Kwaliteitsimpuls voor het vrijwilligerswerk.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Ondersteunen van het project maatschappelijke stages gericht op: - vergroten aantal jongeren dat een maatschappelijke stage loopt - start methodiekoverdracht van STAMM aan de lokale steunpunten (STAMM projectleider)	500 leerlingen hebben een maatschappelijke stage gelopen. 6 lokale steunpunten vrijwilligerswerk kunnen zelfstandig matches tussen scholen/leerlingen en vrijwilligersorganisaties organiseren.	2007-2008	STAMM Lokale steunpunten vrijwilligerswerk Scholen Vrijwilligersorganisaties.	Ontwikkeling en uitvoering van een methodiek waarbij meer jongeren via het onderwijs ervaring opdoen met vrijwilligerswerk
Ondersteunen van het project BinD gericht op: - stimuleren samenwerking bedrijfsleven en publieke sector (STAMM projectleider)	120 matches tussen bedrijfsleven en vrijwilligersorganisaties.	2007	STAMM. Lokale steunpunten vrijwilligerswerk. Bedrijven. Vrijwilligersorganisaties.	Ontwikkeling en uitvoering van een methodiek waarbij bedrijven en vrijwilligersorganisaties met elkaar projecten opzetten.
Uitreiken van een vrijwilligersprijs.	Waardering voor vrijwilligerswerk en een impuls voor de winnaar.	December 2007.	STAMM.	
Versterken Mantelzorg				
Ondersteunen van het Drents Platform Mantelzorg	12 contactpunten mantelzorg worden ondersteund.	2007-2008.	STAMM. Contactpunten mantelzorg. Gemeenten.	Effectieve ondersteuning en een sterkere positie voor mantelzorgers.
Financieren van projecten met als doelstelling: - het versterken van de positie van de jonge mantelzorger - het vergroten van vrijwilligersinzet - aandacht voor allochtone mantelzorgers en mantelzorgers in de psychiatrie - bevordering sociaal-economische deelname mantelzorgers aan de samenleving	Afspraken in projectplannen.	2007-2008.	Icare. Gemeenten. Steunpunten mantelzorg. RPCP. GGZ.	

Financieel totaaloverzicht programma

38408 Participatie	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	4.980.759	5.228.215	4.934.303	4.494.944	4.359.151	4.474.492
Apparaatskosten	421.089	363.158	584.093	614.734	631.656	646.145
Totaal lasten	5.401.848	5.591.373	5.518.396	5.109.678	4.990.807	5.120.637

Totaal baten	141.498	113.455	113.455	113.455	113.455	113.455
Saldo	5.260.350	5.477.918	5.404.941	4.996.223	4.877.352	5.007.182
Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	5.401.848	5.591.373	5.518.396	5.109.678	4.990.807	5.120.637
Baten	141.498	113.455	113.455	113.455	113.455	113.455
Saldo	5.260.350	5.477.918	5.404.941	4.996.223	4.877.352	5.007.182

Programma 8.10.**Parels van Drenthe**

Portefeuillehouder: de heer H. Weggemans.

Missie

Drenthe heeft veel kunst en cultuur om trots op te zijn. De provincie wil de eigen kwaliteiten op het gebied van kunst en cultuur stimuleren. Innovatie en talentontwikkeling spelen daarbij een belangrijke rol. Vanuit onze overzichtspositie zijn wij op zoek naar interessante combinatiemogelijkheden van kunst en cultuur met activiteiten op het gebied van economie, stedelijke ontwikkeling, landschap en ruimtelijke ordening, toerisme en welzijn; de kunst van het combineren!

Drenthe heeft een naam op te houden op het gebied van gehandicaptensport. Wij vinden het belangrijk dat sporttalenten zich maximaal kunnen ontwikkelen.

Programmaonderdeel 38306 Beeldkwaliteit

Contactpersoon: mevrouw G. Smidt, toestelnummer 59 19.

Bronnen van beleid

- Contourennota Mensen in het middelpunt (2005-2008).
- Cultuurnota De kunst van het combineren (2005-2008).
- Sociaal rapport 2003

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. BKV in Drenthe verlevendigen.	Verbetering van de positie van het middensegment.	Subsidieregeling BKV. - Aantal professionele tentoonstellingsinstellingen en kunstenaarsinitiatieven. - Aantal opdrachsubsidie voor BKV in de openbare ruimte.	Gebaseerd op besteding geldstroom BKV voorgaande jaren.	3	3	3	3
				6	7	7	7
	Vergroting van afname en marktwerking voor beeldende kunst en vormgeving.	- Aantal project/manifestatiesubsidie.		10	10	10	10
	Meer opdrachten, tentoonstellingen en experimenten voor kunstenaars en vormgevers in Drenthe.	Aantal opdrachten waarbij de opdracht- en projectcoördinator beeldende kunst betrokken is.		10	12	12	12
2. Culturele planologie.	- De CHW wordt gebruikt bij ruimtelijke plannen.	Gebruik CHW bij bestemmingsplannen, dorpsomgevingsplannen, woonplannen en belvédèreprojecten.	Binnen de Commissie Afstemming Ruimtelijke Plannen worden jaarlijks gemiddeld 60 bestemmingsplannen getoetst.	60	60	60	60
	- Cultuur en cultuurhistorie zijn inspiratiebronnen voor ruimtelijke plannen.	Aantal belvédèreprojecten.					
			Aantal belvédèreprojecten in 2005: 3.	3	3	3	3
	Toename voorlichting over en bespreking van beeldkwaliteit alsmede ontwikkelen voorbeeldprojecten zoals pilot Bedrijventerreinen, pilotproject Planvorming en kunst in de openbare ruimte voor gemeenten.	Aantal en deelname voorlichtings- en discussiebijeenkomsten, tentoonstellingen, pilots en digitale discussies. Jaarlijks een pilot BKV in de openbare ruimte laten uitvoeren.	Drents Plateau, CBK en opdrachtcoördinator.	2	2	2	2
			CBK en opdrachtcoördinator.	1	1	1	1

Ontwikkelingen en knelpunten**Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet**

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Programma van eisen opstellen voor CBK.	Inzet voor de opdrachtcoördinator, projectcoördinator en uitvoeringsregeling BKV bepalen.	September 2007.	CBK Drenthe.	Stimuleren van de kwaliteit en professionaliteit van de beeldende kunst en vormgeving en betrokkenen in Drenthe.
Uitvoering beleidsregel en Verordening BKV door CBK.	Opdrachtsubsidie: 7. Schetsontwerpsubsidie: 4. Stimuleringsubsidie bevordering artistieke kwaliteit en professionalisering: 10. Stimuleringsubsidie kunstenaarsinitiatieven en tentoonstellingsinstellingen: 3. Pilotgemeenten kunst in de openbare ruimte: 1.	2007	CBK Drenthe, gemeenten, (groepen van) kunstenaars.	Stimuleren van de kwaliteit en professionaliteit van de beeldende kunst en vormgeving en betrokkenen in Drenthe.
Overleg met alle relevante partijen om de mogelijkheden te verkennen voor verbetering van de uitstraling van de verkeersaders A28 en N37.	Pilotproject initiëren.	2007	Rijkswaterstaat. Recreatieschap. Marketing Drenthe plus. CBK. Drents Plateau.	Beeldkwaliteit bevorderen, relatie tussen cultuurhistorie en planologie bevorderen.
Overleg met relevante partijen om mogelijkheden tot pilotproject revitalisering van een bedrijventerrein te bekijken.	Pilotproject initiëren.	2007	Architectuurcentrum. CBK. Drentse gemeenten. Drentse bedrijven. Drents Plateau.	Beeldkwaliteit bevorderen, relatie tussen cultuurhistorie en planologie bevorderen
Uitvoeren meerjarig integraal projectplan cultuurhistorie.	CHW actualiseren. Visieontwikkeling ten aanzien van gebruik van CHW door makers ruimtelijke plannen.	2007	Drentse gemeenten.	Inbreng cultuurhistorie in ruimtelijkeplanningsprocedures.

Programmaonderdelen 38307/38409 Informatiekanalen (bibliotheken, archieven, musea, noordelijk archeologische depot en regionale omroep)

Contactpersoon: mevrouw G. Smidt, toestelnummer 59 19.

Bronnen van beleid

- Contourennota Mensen in het middelpunt.
- Cultuurnota De kunst van het combineren.
- Marsrouteplan bibliotheekvernieuwing 2005-2008.
- Sociaal rapport 2003.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Versterken toegang tot informatie, educatie en cultuur door: - vraaggerichter werken - vergroten publieksbereik - brancheoverstijgende samenwerking - professionalisering van het aanbod door bibliotheken, RTV Drenthe, musea, archieven en het noordelijk archeologisch depot	1.1. Vergroten gebruik van openbare bibliotheken.	Aantal bibliotheekgebruikers.	Gegevens Provinciale Bibliotheekcentrale en Drents Netwerk Basisbibliotheken. - Gemiddeld aantal bibliotheekleden per gemeente 2004: 28,8. - Aantal beantwoorde vragen Al@din 2004: 1.600. - Aantal gehonoreerde aanvragen interbibliothecair leenverkeer.	30% 4.000 48.000	30% van de bevolking lid 4.500 48.000	P.m. P.m.	P.m. P.m.
	1.2. Vergroten publieksbereik RTV Drenthe.	Aantal kijkers en luisteraars (13 jaar en ouder).	Via kijk- en luisteronderzoek.	Ten minste gemiddelde kijkdichtheid 1,6 (18.00 uur tot en met 24.00 uur). Minimum marktaandeel 4,5 (18.00 uur-24.00 uur) en dagbereik 32,1 (2.00 uur-24.00 uur). Ten minste gemiddelde luisterdichtheid 4,8 (7.00 uur-19.00 uur).	Ten minste gemiddelde kijkdichtheid 1,6 (18.00 uur-24.00 uur). Minimum marktaandeel 4,5 (18.00 uur-24.00 uur) en dagbereik 32,1 (2.00 uur-24.00 uur). Ten minste gemiddelde luisterdichtheid 4,8 (7.00 uur-19.00 uur).	Ten minste gemiddelde kijkdichtheid 1,6 (18.00 uur-24.00 uur). Minimum marktaandeel 4,5 (18.00 uur-24.00 uur) en dagbereik 32,1 (2.00 uur-24.00 uur). Ten minste gemiddelde luisterdichtheid 4,8 (7.00 uur-19.00 uur).	Ten minste gemiddelde kijkdichtheid 1,6 (18.00 uur-24.00 uur). Minimum marktaandeel 4,5 (18.00 uur-24.00 uur) en dagbereik 32,1 (2.00 uur-24.00 uur). Ten minste gemiddelde luisterdichtheid 4,8 (7.00 uur-19.00 uur).

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
	1.3. Vergroten bezoekersaantallen en professionalisering van het museumaanbod.	- Aantal bezoekers aan Drentse musea. - Aantal toekenningen op grond van de Beleidsregel stimulering professionalisering Drentse musea 2006-2008.	Via de museumconsulent. Gebaseerd op voorgaande beleidsregel voor Drentse Musea en ontwikkelingen in het museale veld.	400.000 8	420.000 8	420.000 8	425.000 8
	1.4. Vergroten bezoekersaantallen en professionalisering van het archiefaanbod.	Aantal bezoeken aan archieven.	- Drentse gemeentearchieven, waterschapsarchieven en Drents archief samen (gegevens 2003: 11.406 bezoeken). - Drents Archiefnet (gegevens 2003: 23.800). - Drents Audiovisueel Archief (gegevens 2004 3.000 contactmomenten).	12.000 bezoeken. 25.000 bezoeken. 3.500 contactmomenten.	12.000 bezoeken. 25.000 bezoeken 3.700 contactmomenten.	P.m. P.m. P.m.	P.m. P.m. P.m.
	1.5. Goede bescherming en ontsluiting van het Drentse archeologische erfgoed in en ex situ, overeenkomstig het Verdrag van Malta.	Vervolg van het project Nuis in de benen. Advisering door Malta Archeoloog ten aanzien van ruimtelijke plannen en Monumentenwet.	Vaststelling van een vierjarige beleidsvisie Friesland, Groningen, Drenthe voor het Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis. Aantal adviezen van de Malta Archeoloog.	P.m. 230	P.m. 350	p.m. P.m.	p.m. P.m.

Ontwikkelingen en knelpunten

Geen bijzondere.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Uitvoering Omroepnota Drenthe en 'Convenant rampenzender'. Jaarlijkse bekostiging op basis van het activiteiten-niveau in 2004. Op basis van instrumenten in omroepnota in 2007 toetsen of RTV Drenthe zich houdt aan de bepalingen van de Mediawet. Klanttevredenheidsonderzoek naar programma's.	Een goede regionale nieuws- en actualiteitenzender die: - de regionale identiteit versterkt; - bijdraagt aan het publieke debat, betrokkenheid bij de eigen omgeving en politieke besluitvorming; - toegankelijk is voor alle Drenten en bijdraagt aan pluriformiteit en culturele diversiteit; - samenwerkt met andere organisaties, in het bijzonder de Drentse, lokale omroepen; - een goede ontvangstkwaliteit van haar programma's waarborgt in de hele provincie; - ten minste het activiteitsniveau levert van 2004; - een pluriform en kwalitatief hoogstaand aanbod van programma's op het gebied van informatie, cultuur, educatie en verstrooiing verzorgt, dat de diverse doelgroepen bereikt; - bij calamiteiten burgers adequaat informeert; - een transparante informatierelatie biedt.	In de tweede helft van 2007	RTV Drenthe (en Programmaraad, Commissariaat voor de Media).	Meer inzicht in het functioneren van de omroep. Op basis daarvan kunnen de Staten besluiten aan welke omroep de bekostigingsverklaring voor de volgende periode wordt afgegeven.
Uitvoering provinciale taken op het gebied van bibliotheekvernieuwing en aansturing van de PBc op dit gebied (zie ook Marsrouteplan bibliotheekvernieuwing).	Innovatieve bibliotheekprojecten ondersteund uit vernieuwingsimpuls en ondersteuningsregeling openbare bibliotheken. PBc voert door GS vastgesteld plan van omvorming uit. PBc levert plan voor harmonisatietarieven.	2007	Gemeenten. PBc. Procesbureau bibliotheekvernieuwing.	
Totstandkoming 1 Drents bibliotheeknetwerk met een nieuwe organisatievorm.	Netwerk van 12 bibliotheken heeft zichzelf georganiseerd conform opdracht GS.	2007	Gemeenten. PBc. Procesbureau bibliotheekvernieuwing.	
Uitvoeren Marsrouteplan bibliotheekvernieuwing.	Actualisatie afronden.	2006		
Ondersteunen diverse museale instellingen.	Subsidiëren: Drents Museum. Hunebedden Informatiecentrum. Herinneringscentrum Kamp Westerbork.	Via beleidscyclus ASV.	Drents Museum. Hunebedden Informatiecentrum. Herinneringscentrum Kamp Westerbork.	Behoud en ontsluiting van het Drentse culturele erfgoed. Behoud en ontsluiting van de archeologische collectie en stimulering van de deskundigheid en professionaliteit van het centrum en hun activiteiten. Behoud van het Monument op het Kampterrein.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Uitvoering Beleidsregel stimulering professionalisering en uitvoering Drentse Musea.	Subsidieverlening voor: - activiteiten en maatregelen van de uitvoering van museale activiteiten - activiteiten gericht op professionalisering van de Drentse musea - activiteiten gericht op gezamenlijke promotie van Drentse musea en oudheidskamers	Aanvragen dienen voor 1 maart bij de provincie te zijn ingediend. Verwerking en afhandeling volgens gestelde termijnen.	Provinciaal museumconsulent, Drentse musea en Oudheidkamers.	Subsidie zal bijdragen aan de bevordering van de professionalisering van de Drentse musea zowel inhoudelijk, organisatorisch als in activiteiten/producten.
Financiële ondersteuning Museum de Buitenplaats in Eelde.	Professionalisering en versterking van de marktpositie van Museum De Buitenplaats.	2007	Museum De Buitenplaats. Gemeente Tynaarlo.	Toekomstperspectief voor De Buitenplaats.
Ontwikkelingspartner in project Erfgoedkwartier Assen.	Gebiedsvisie verder ontwikkelen. Planontwikkeling uitbreiding Drents Museum verder uitvoeren.	Tot en met 2011 (Kompas-periode voor realiseren nieuwbouw Drents Museum).	Gemeente Assen. Drents Museum.	Versterking cultureel profiel, versterking vestigingsklimaat Drenthe.
1. GS en PS nemen in 2007, net als de provincies Fryslân en Groningen, een besluit over de verzelfstandiging van het Noordelijk Archeologisch Depot Nuis. 2. Daarmee leggen de drie provincies in onderling overleg de interprovinciale beleidsbasis voor het Noordelijk Archeologisch Depot in de nieuwe bestuurlijke periode, in afwachting van de nog vast te stellen herziening van de Monumentenwet 1988.	1. Een verzelfstandigd en levensvatbaar Noordelijk Archeologisch Depot. 2. Een interprovinciale (noordelijke) beleidsvisie voor het Depot in de nieuwe vierjarige beleidsperiode. Voor Drenthe en Groningen gaat het om de periode 2009-2012, voor Fryslân geldt de periode 2008-2011.	Statenbesluit in de eerste helft van 2007 in elk van de drie noordelijke provincies, over het voornemen tot verzelfstandiging en over een beleidsvisie voor het depot.	Provincie Fryslân, provincie Groningen, Drents Museum en de Rijksuniversiteit Groningen (Instituut voor Archeologie) als medegebruikers van het Depot.	De drie provincies hebben daarmee hun samenwerking in het archeologische depot-beheer geformaliseerd en voor de toekomst vastgelegd, waarop in 1994 werd ingezet op basis van de noordelijke nota ANNO 1994 (Archeologie Noord-Nederland Onderzocht).
Uitvoering werkplan Noordelijke Archiefinspectie.	Alle gemeenten en waterschappen aangesloten krijgen op het Drents Archiefnet. Geplande inspecties uitvoeren. Gemeenten stimuleren tot ontsluiting archieven.	2007	Gemeenten. Waterschappen. Drents Archief.	Uitvoeren Archiefwet. Ontsluiting archieven voor publiek.

Programmaonderdeel 38308 Onvoltooid verleden tijd/taligheden

Contactpersoon: mevrouw G. Smidt, toestelnummer 59 19.

Bronnen van beleid

- Contourennota Mensen in het middelpunt.
- Cultuurnota De kunst van het combineren.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Streektaal.	Blijvende belangstelling voor het Drents als levende taal.	Drentse Taol: aantal bezoekers website Drentse Boek: aantal donateurs. Oeze Volk: aantal abonnees.	15.656 (mei 2003 tot en met april 2004); bron: www.drentsetoal.nl bron: drentse.boek@planet.nl.	50.000 bezoekers/jaar 371 donateurs 3.500 abonnees	55.000 3.500	60.000 3.500	60.000 3.500
2. Behoud en ontwikkeling cultureel erfgoed.	Toename aandacht voor behoud en ontwikkeling van het Drents cultureel erfgoed. Vaststellen nieuwe provinciale monumentenlijst.	Aantal abonnees en het aantal uitgevoerde inspecties van de Monumentenwacht Drenthe groeit jaarlijks met 5%. Aansluitingspercentage rijksmonumenten 25. Kwaliteitsmonitor via landelijke Federatie Monumentenwacht. Aantal monumenten op de lijst met beschermde status. Een eerste actie is gericht op gebouwen, in de jaren daarna aangevuld met archeologische monumenten, historisch-geografische elementen en gebieden.	Aantal abonnees Monumentenwacht. Aantal inspecties Monumentenwacht. Aansluitingspercentage rijksmonumenten. Huidige provinciale monumentenlijst 400 panden.	566	594	623	623
				230	240	250	250
				25	25	25	25
	Verbeteren kwaliteit provinciale inzet voor cultureel erfgoed.	Functioneren platform cultureel erfgoed: minder overlap in activiteiten, minder leemten, minder belangentegenstellingen, duidelijker taakopvattingen.	Jaarverslagen Drents Plateau, Monumentenwacht en Stichting "Het Drentse Landschap" monitoren.				

Ontwikkelingen en knelpunten

Uitstelling van vaststellen nieuwe Monumentenwet door Rijk. Eventuele financiële gevolgen provincie.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Streektaal				
Uitvoering van wetenschappelijk onderzoek, stimuleren voor doelgericht streektaalbeleid met name gericht op onderwijs en cultuureducatie.	- Onderzoeken mogelijkheden voor taalwetenschappelijk onderzoek aan universiteit of hogeschool. - Hogeschool of Rijksuniversiteit Groningen ondersteunen bij respectievelijk totstandkoming van lectoraat of aanstelling wetenschapper.	2007	Hogeschool Drenthe, Rijksuniversiteit Groningen, Drentse Taol.	- Kenniskring opbouwen. - Verhoging van de kwaliteit van het taalgebruik van studenten en onderwijsgeveenden.
Stimuleren en ondersteunen van projecten in het onderwijs die het Drents bevorderen.	- Regulier overleg. - Reguliere afhandeling jaarstukken. - Aanwenden projectsubsidies.	2007	Hogeschool Drenthe of Rijksuniversiteit Groningen, Drentse Taol, Het Drentse Boek, Oeze Volk, Kunst & Cultuur Drenthe, Drents Plateau.	- Grotere belangstelling voor het Drents als levende taal en als cultureel erfgoed. - Laten zien dat het niet verkeerd is om Drents te spreken, dat een dialectachtergrond van leerlingen niet als een onderwijsprobleem wordt ervaren.
Inrichting één Huis van de Drentse Taal.	- Huisvesting in één gebouw. - Geschikte organisatievorm. - Formatieplan. - Sociaal statuut. - et cetera.	2007	- Drentse Taol. - Het Drentse Boek. - Oeze Volk.	- Sterke taalinstelling. - Eén loket voor Drentse Taal. - Ontwikkeling van eigentijdse producten.
Behoud cultuurhistorisch erfgoed				
Uitvoeren meerjarig integraal projectplan cultuurhistorie.	- CHW gebruiken bij het ontwikkelen en toetsen van ruimtelijke plannen. - Aanvulling CHW met onder meer zand- en klinkerwegen en watererfgoed. - Uitvoering projectplan fase II: waardering gegevens CHW. - Realiseren Restauratie-opleidingsproject. - Verschijnen uitgaven in cultuurhistorische publicatiereeks. - Uitvoering overige projecten meerjarig integraal projectplan cultuurhistorie.	2007	Drents Plateau, gemeenten, bureaus. Provincie Overijssel.	- Behoud en ontwikkeling cultuurhistorie in verschillende fasen van ruimtelijke planprocessen. - Ontwikkeling provinciale visie op ruimte en cultuurhistorie.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Vaststellen nieuwe monumentenlijst met beschermde status en verstrekken van leningen uit een revolving fund voor het behoud van deze monumenten.	- Drents Plateau werkt aan nieuwe monumentenlijst. - Provincie stelt revolving fund in. - Provincie stelt monumentenverordening vast.	- Vaststelling nieuwe monumentenlijst begin 2007. - Start met verlenen laagrentende leningen aan monumenteneigenaren.	Drents Plateau. Gemeenten. Monumenteneigenaren. NRF.	Behoud monumenten en hun omgeving door planmatig onderhoud en restauraties.
Uitvoering Malta-wetgeving.	- Werkzaamheden Malta-archeoloog bij Drents Plateau. - Communicatie.	2007	Drents Plateau, gemeenten en grondeigenaren	

Programmaonderdeel 38309 Het grote publiek

Contactpersoon: mevrouw G. Smidt, toestelnummer 59 19.

Bronnen van beleid

- Contourennota Mensen in het middelpunt.
- Cultuurnota De kunst van het combineren.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Vergroten van actieve en passieve deelname aan kunst en cultuur.	De provincie ondersteunt de realisatie van een laagdrempelige toegang tot kunst en cultuur in de 11 niet-rechtstreeks aan het Actieplan cultuurbereik deelnemende gemeenten, gericht op vergroting van de cultuurdeelname in Drenthe.	Actieve cultuurdeelname: - deelname aan amateurkunst (verenigingen) - deelname aan cursussen en workshops - opname van culturele voorziening in MFA's	- Actieve kunstbeoefening Drentse bevolking in 2004/2005: 53% * deelname aan amateurkunst (verenigingen): 17% * deelname aan cursussen en workshops: 5% * opname van culturele voorziening in MFA's: 0%	Over 2006 heeft geen meting plaatsgevonden.	Actieve kunstbeoefening Drentse bevolking in 2006/2007: ≤55% * deelname aan amateurkunst (verenigingen): * deelname aan cursussen en workshops * opname van culturele voorziening in MFA's: 25%	Over 2008 vindt geen meting plaats; betreft langdurig proces. Een jaarlijkse meting heeft in dit geval geen zin.	Actieve kunstbeoefening Drentse bevolking in 2008/2009: ≥60% * deelname aan amateurskunst (verenigingen): * deelname aan cursussen en workshops: * opname van culturele voorziening in MFA's: 50%

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
		Passieve deelname: - bezoek aan cultureel evenement of culturele instelling.	Passieve cultuurdeelname Drentse bevolking in 2002/2003: 77% (aandeel in eigen provincie of gemeente: >57%) (bron: OCWZ, Van Klompendans tot Houseparty. Onderzoek onder 1.400 Drenten naar kunst- en cultuurparticipatie 2004-2005, Assen 2005).		Passieve cultuurdeelname Drentse bevolking in 2006/2007: ≤ 80% (aandeel in eigen provincie of gemeente: > 59%)		Passieve cultuurdeelname Drentse bevolking in 2008/2009: 80-90% (aandeel in eigen provincie of gemeente: > 60%)
	De provincie stimuleert samenwerking tussen lokale en provinciale culturele organisaties en voorzieningen ter versterking van de culturele infrastructuur.	Aantal samenwerkingsverbanden tussen lokale en provinciale culturele organisaties en voorzieningen.	Onderzoek OCWZ naar culturele infrastructuur Drenthe in 2005 gereed.		Onderzoek is niet afgerond; streefwaarden kunnen niet worden bepaald		Versterking culturele infrastructuur.
	De provincie subsidieert en ondersteunt gemeentelijke activiteiten.	Aantal gemeentelijke activiteiten(plannen).	0	5	7	9	Versterking culturele infrastructuur.
2. Het creëren van een vraaggericht aanbod van cultuureducatie op scholen in het primair en voortgezet onderwijs.	Coördinatiepunt cultuureducatie bij Kunst&Cultuur Drenthe inclusief databank met aanbod cultuureducatieve projecten.	Het aantal gebruikers van de door Kunst&Cultuur beheerde databank.	Databank moet nog worden ingericht.	P.m.	P.m.	P.m.	Versterking en verankering van cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs, zodat ieder kind in Drenthe de kans krijgt op school kennis te nemen van cultuureducatie.
	Faciliteren netwerk cultuureducatie, door organiseren van een bijeenkomst.	Aantal en samenstelling deelnemers netwerkbijeenkomsten cultuureducatie.	0	1	2	2	

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
In 2008/2009 weten scholen zelf inhoud en vorm te geven aan cultuureducatie.		Aandeel scholen met een vraag-gericht schoolwerkplan waarin vraag naar cultuureducatieve activiteiten is geformuleerd.	0	P.m.	P.m.	80% van de scholen voor het primair onderwijs in Drenthe in 2008. P.m.	
Stimuleren van het aantal cultuurprofiel-scholen.		Het aantal pilots cultuurprofiel scholen.	0	P.m.	P.m.	15	
3. De culturele infrastructuur voor amateur-kunst wordt versterkt.	Gemeenten meer betrekken bij cultuurbeleid.	Groei in aantal samenwerkings-verbanden.	Nog niet bekend, in verband met onderzoek naar culturele infrastructuur.	P.m.	P.m.	P.m.	
		Aantal gemeentelijke cultuur-plannen, zoals aangegeven in de beleidsregel actieplan cultuur-bereik.	0	4	6	8	
	Stimuleren van ontwikkelings-mogelijkheden voor talentvolle amateurkunstbeoefenaars.	Groei in aantal activiteiten op het gebied van talentontwikkeling door podiumkunstorganisaties.	Afhankelijk van de resultaten uit het onderzoek naar talentont-wikkeling; begin 2007 bekend.	P.m.	P.m.	P.m.	
		Groei in deelname Drentse deelnemers aan concoursen en wedstrijden.		P.m.	P.m.	P.m.	
		Aantal orkestleden dat doorstroomt van Jeugd Symfonieorkest Drenthe naar Drents Symfonie Orkest.	..	P.m.	P.m.	P.m.	
4. Professionele podiumkunsten.	Totstandkoming van Drentse producties.	Aantal Drentse podiumkunst-instellingen.	0	2	3	3	Bestaansrecht aantal Drentse podiumkunst-instellingen.

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
5. Festivals.	Professionalisering bestaande festivals.	Vanaf 2007 subsidieverlening aan een x-tal nieuwe festivals.	9 festivals	9 festivals	P.m.	P.m.	P.m.
	Verwerven van grootschalige nieuwe festivals.	Festivals op het gebied van Hafabra, jongeren, ergoed, literatuur, etc.	0	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
6. Drents sporttalent.	- Maximale ontwikkeling sporttalent door aanbieden faciliteiten.	- Aantal ondersteunde sport-talenten.	Via Olympisch Steunpunt Noord Nederland.	100(*)	102	104	106
	- Bevordering deskundigheid sporttechnisch kader.	- Aantal bijeenkomsten coaches.		2	2	2	2
	- Totstandkoming nieuwe regionale talentcentra.	- Aantal nieuwe talentcentra.		1	1	1	1
				(*) Dat zijn alle Drentse talenten die aan de normen voldoen van NOC*NSF, respectievelijk de regionaal vastgestelde normen.			
7. Sportevenementen.	Jaarlijks een topevenement in gehandicaptensport in Drenthe.	In Drenthe wordt elk jaar 1 evenement op minimaal EK-niveau gehouden in de gehandicaptensport.	Via Euro Champ.	1 WK atletiek gehandicapten.	1	1	P.m.
8. Provinciale prijzen.	Uitreiking van de Talentprijs Provincie Drenthe en bijdrage aan organisatie en financiering TVM Sportgala Drenthe (jaarlijks), uitreiking van de VIP-prijs (tweejaarlijks) en de Culturele Prijs Drenthe (driejaarlijks). Bij positieve evaluatie periodieke uitreiking Toolkit Vrijwilligerswerk.	- Jaarlijkse uitreiking Talentprijs en houden van TVM Sportgala Drenthe. - Uitreiking VIP-prijs in 2007. - Uitreiking Culturele Prijs in 2007. - Periodieke uitreiking Toolkit.		- Geen acties voor VIP-prijs en Culturele Prijs. - Evaluatie Toolkit: onderdelen integreren in KEN-vrijwilligerswerk, concept niet actueel meer.	TVM Sportgala met uitreiking Talentprijs. Uitreiking VIP-prijs. Uitreiking Culturele Prijs.	TVM Sportgala met uitreiking Talentprijs. Geen acties VIP-prijs en Culturele Prijs.	

Ontwikkelingen en knelpunten

Geen bijzondere.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Cultuurbereik				
Vorbereiden keuze 1 Drentse gemeente als cultureel centrum 2007. De culturele gemeente ontwikkelt hiertoe in samenspraak met de provincie plannen, gericht op de aspecten kwaliteit, verbreding, publieksbereik, samenhang, samenwerking en toekomst.	Uitvoering Beleidsregel culturele gemeente.	Verwerken en afhandelen van de in de Beleidsregel culturele gemeente gestelde termijnen.	Gemeente Hoogeveen.	Versterking van de culturele infrastructuur van Drenthe.
Ondersteunen van Drentse gemeenten (uitgezonderd Emmen) bij: - het ontwikkelen van cultuurbeleid; - het ontwikkelen van daaruit voortvloeiende lokale of regionale projecten cultuurbereik, gericht op vergroting van de actieve en passieve cultuurparticipatie in de gemeente of regio.	Uitvoering beleidsregel Actieplan cultuurbereik Drenthe 2006-2008, organiseren van netwerk-bijeenkomsten en van intervisie.	Verwerken en afhandelen van de in de beleids-regel Actieplan cultuurbereik Drenthe 2006-2008 gestelde termijnen.	Drentse gemeenten (uitgezonderd Emmen).	- Cultuur wordt regulier onderdeel van of meer ingebed in het gemeentelijke beleid. - Gemeenten maken cultuureducatie tot regulier onderdeel van hun cultuurbeleid. - Kleine gemeenten voeren een cultuurbeleid en worden daarin gestimuleerd tot samenwerking met andere gemeenten.
Bovenlokale projecten die bewijzen het cultuurbereik in Drenthe te vergroten, worden (meer-jarig) ondersteund.	- Ontsluiting kunsten, cultuurhistorie en erfgoed. - Een laagdrempelig aanbod dat is afgestemd op de jeugd. - Diversiteit in het aanbod.	Verwerken en afhandelen van de in de beleids-regel Actieplan cultuurbereik Drenthe 2006-2008 gestelde termijnen.	Culturele organisaties, gemeenten, provincies.	Het versterken van het cultureel bewustzijn van de inwoners van Drenthe door het vergroten van zowel het publieksbereik als de actieve participatie in kunst en cultuur.
Ondersteunen Oktobermaand Kindermaand.	Uitvoering Oktobermaand Kindermaand.	Volgens beleidscyclus ASV.	Kunst&Cultuur Drenthe en vele andere culturele organisaties.	- Jeugd (4-12 jaar) interesseren voor kunst en cultuur in Drenthe. - Het cultureel aanbod wordt afgestemd op de jeugd.
Scholieren in staat stellen culturele instellingen te bezoeken voor deelname aan cultuureducatieve programma's die hun niet op school kunnen worden geboden.	Evaluatie project Culturele mobiliteit.	Volgens beleidscyclus ASV.	Kunst&Cultuur Drenthe.	Kennismaking jeugd (4-16 jaar) met cultureel aanbod Drenthe.
Cultuureducatie				
Uitvoering geven aan regierol in project versterking cultuureducatie in het primair onderwijs.	- Sturing via PvE. - Monitoring van het netwerk.	PvE 2007 en 2008.	Kunst&Cultuur Drenthe.	Bemiddelende rol Kunst&Cultuur in plaats van aanbieder.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Implementatie herziene bemiddelings- en netwerkstructuur cultuureducatie.	- Bemiddelings- en netwerkstructuur beheerd door Kunst&Cultuur. - Digitale databank beheerd door Kunst&Cultuur.	PvE 2007 en 2008.	Kunst&Cultuur Drenthe, gemeenten, scholen en producenten van cultuureducatieve producten.	Goede voorwaarden voor scholen om cultuureducatie in schoolplan op te nemen en zelf keuzes in cultuureducatieve producten te maken.
(Co)financiering ontwikkeling cultuureducatief lesmateriaal met een provinciaal belang.	Uitvoering beleidsregel Actieplan cultuurbereik Drenthe 2006-2008, actief informeren van scholen over subsidiemogelijkheden voor cultuureducatieve activiteiten.	Verwerken en afhandelen in de in de beleidsregel Actieplan cultuurbereik Drenthe 2006-2008 gestelde termijnen.	Scholen, culturele organisaties, professionele kunstenaars en de Stichting Drents Plateau.	Het aanbod wordt afgestemd op de jeugd, waarbij een accent ligt bij het cultuurbereik van de schoolgaande jeugd: 4-18 jaar (cultuureducatie).
Professionele podiumkunsten				
Afspraken maken met Drentse theaterdirecties over verdeling aanbod podiumkunsten, waardoor diverser aanbod podiumkunsten in Drenthe mogelijk wordt.	Gespreid podiumkunstenaanbod.	In 2007 de rol van de provincie bepalen.	Vier theaters in Drenthe (Hoogeveen, Meppel, Assen en Emmen).	Goed afgestemd aanbod met daardoor verhoogde bezoekersaantallen.
Subsidiering van een aantal professionele podiumkunsten in het Noorden.	Voorstellingen van professionele podiumkunstin- stelling in Drenthe.	Volgens beleidscyclus ASV.	Professionele podiumkunstin- stellingen.	Meer voorstellingen van professionele kwaliteit in Drenthe.
Festivals				
Definitief positioneren festivalbureau.	Bepalen intern of extern.	2007	Kunst&Cultuur Drenthe.	Goede ondersteuning voor festivals in Drenthe
Subsidieren van festivals die van provinciale betekenis zijn.	Goed draaiende festivals.	Volgens beleidscyclus ASV.	Festivalbureau.	Aantrekkelijke festivals in Drenthe die Drenthe op de kaart zetten
Drents sporttalent				
Subsidiering Olympisch Steunpunt Noord-Nederland.		Volgens beleidscyclus ASV.	Olympisch Steunpunt Noord-Nederland.	- Drentse talenten worden effectief ondersteund in hun sportieve ontwikkeling. - Meer Drentse sporttalenten. - Meer Drentse sporttalenten stromen door naar de top.
Subsidiering startende talentcentra.	- Gehonoreerde subsidieaanvragen talentcentra.	Volgens beleidscyclus ASV.	Talentcentra, Olympisch Steunpunt Noord-Nederland.	- Meer Drentse talenten kunnen hun sporttalent ontwikkelen. - Drentse talenten kunnen langer in nabije omgeving aan hun sportontwikkeling werken
Sportevenementen				
Subsidiering minimaal 1 topevenement op minimaal EK-niveau gehandicaptensport	- gehonoreerde subsidieaanvra(a)g(en) voor evenement(en)	Volgens beleidscyclus ASV	Stichting Euro Champ.	Verdere profilering Drenthe als dé provincie met regelmatig topevenementen in de gehandicaptensport.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Bij positieve uitslag haalbaarheidsonderzoek en ondernemingsplan Euro Champ: uitvoering projectplan voor leggen structurele basis organisatie.	Verantwoordelijkheid: Productgroep Economie. - Kompas-aanvraag projectplan is gehonoreerd en in uitvoering.		Stichting Euro Champ.	- Continuïteit van organisatie evenementen in Drenthe wordt zeker gesteld. - Profilering Drenthe als dé provincie met regelmatig toevenementen in de gehandicaptensport wordt zeker gesteld. - Vanaf 2009 kunnen evenementen worden gehouden zonder (substantiële) provinciale subsidie.
Provinciale prijzen				
Uitreiking Talentprijs Provincie Drenthe.		Na ontvangst advies Olympisch Steunpunt Noord-Nederland.	Prijswinnaar, Olympisch Steunpunt Noord-Nederland.	- Met prijzengeld geeft talent extra impuls aan eigen ontwikkeling.
Bijdrage financiering en organisatie TVM Sportgala Drenthe.		2007	SportDrenthe, TVM Verzekeringen.	- Groeiende aandacht bijzondere sportprestaties in Drenthe.
Uitreiking VIP-prijs.		2007	STAMM CMO.	- Bijzondere vrijwilligersinitiatieven krijgen aandacht en waardering.
Uitreiking Culturele Prijs Drenthe.		2007	Kunst&Cultuur Drenthe.	Waardering en stimulering van cultuuruitingen..

Financieel totaaloverzicht programma

38306 Beeldkwaliteit	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	503.838	498.436	629.080	256.626	263.812
Apparaatskosten	-	80.764	147.925	155.685	159.971	163.640
Totaal lasten	-	584.602	646.361	784.765	416.597	427.452
Totaal baten	-	266.240	255.600	379.444	-	-
Saldo	-	318.362	390.761	405.321	416.597	427.452

38307 Informatiekanalen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	9.933.167	14.729.023	15.140.847	14.983.380	15.076.572	15.460.176
Apparaatskosten	123.656	527.582	673.413	708.740	728.249	744.953
Totaal lasten	10.056.823	15.256.605	15.814.260	15.692.120	15.804.821	16.205.129
Totaal baten	4.563.256	1.462.449	1.819.306	1.022.694	893.487	882.360
Saldo	5.493.567	13.794.156	13.994.954	14.669.426	14.911.334	15.322.769

38308 Onvoltooid verleden tijd/Taligheden	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	4.740.776	2.084.162	2.151.539	2.270.336	1.945.142	1.779.422
Apparaatskosten	377.992	135.965	374.100	393.725	404.563	413.843
Totaal lasten	5.118.768	2.220.127	2.525.639	2.664.061	2.349.705	2.193.265
Totaal baten	763.892	42.030	-	-	-	-
Saldo	4.354.876	2.178.097	2.525.639	2.664.061	2.349.705	2.193.265

38309 Het grote publiek	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	3.341.976	3.117.248	2.698.787	2.736.488	2.249.554	2.219.685
Apparaatskosten	365.050	270.090	213.606	224.812	231.000	236.299
Totaal lasten	3.707.026	3.387.338	2.912.393	2.961.300	2.480.554	2.455.984
Totaal baten	331.690	583.605	352.389	295.389	295.389	295.389
Saldo	3.375.336	2.803.733	2.560.004	2.665.911	2.185.165	2.160.595

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	18.882.617	21.448.672	21.898.653	22.102.246	21.051.677	21.281.830
Baten	5.658.838	2.354.324	2.427.295	1.697.527	1.188.876	1.177.749
Saldo	13.223.779	19.094.348	19.471.358	20.404.719	19.862.801	20.104.081

Programma 9.0.**Ruimtelijke Ordening**

Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.

Missie

De hoofddoelstelling van het provinciaal omgevingsbeleid is een evenwicht tot stand te brengen tussen enerzijds ontwikkeling en anderzijds handhaving en vergroting van de kwaliteiten van Drenthe.

Programmaonderdeel 39001 Uitvoering ruimtelijke ordening

Contactpersoon: mevrouw F.E. Jorritsma, toestelnummer 54 93

Bronnen van beleid

- POP II, 2004.
- Nota Ruimte en bijbehorende Uitvoeringsagenda.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting 2005 tenzij anders vermeld	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Het realiseren van de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen zoals omschreven in POP II.	Vertaling van provinciaal beleid in bestemmingsplannen.	Percentage bestemmingsplannen jonger dan 10 jaar.	32%			100%	
		Percentage oppervlakte buitengebied met bestemmingsplan jonger dan 10 jaar.	72%			100%	
		Aantal artikel 19-procedures.	146			0	
Voldoende bedrijventerreinen en woongebieden, geconcentreerd in stedelijke gebieden.		Procentuele toename woningvoorraad naar verschillende soorten kernen.	Nulmeting 2004				
			Streekcentra 50%	56%	56%		
			Substreekcentra 15%	9%	9%		
			Hoofdkernen 29%	27%	27%		
			Kleine kernen 7%	8%	8%		
			Landelijk gebied -1%	0%	0%		
		Aanbod bedrijventerreinen in stedelijk en landelijk gebied in ha.	Stedelijke gemeenten 509.			Geen streefwaarde	
			Landelijke gemeenten 132.				
		Arbeidsplaatsen in streekcentra of stedelijk gebied.	Stedelijke gemeenten 115.661.			Geen streefwaarde	
			Landelijke gemeenten 51.812.				

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting 2005 tenzij anders vermeld	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
		Toename aantal inwoners in verschillende soorten kernen.	Nulmeting 2004 Streekcentra 53% Substreekcentra -32% Hoofdkernen 18% Kleine kernen 20% Landelijk gebied 8%				
	Een aantrekkelijk en doelmatig ingericht landelijk gebied.	Aantal voorzieningen in landelijk gebied.					
	Realisatie van 15 mW windenergie.	Opgesteld vermogen windenergie.	0 Mw		15 Mw		
	Realisatie van oefenterrein de Haar en afstoten kleinere militaire terreinen.	Aantal ha afgestoten militair terrein.	0 ha		100 ha		
	Uitvoeren van gebiedsgerichte projecten.						
Het zichtbaar maken van resultaten van het beleid in POP II.	Uitbrengen van periodieke rapportages.	Drenthe in cijfers.	Jaarlijks				
		Werklocaties.	Jaarlijks				
		Woningbouwmonitor.	Halfjaarlijks				
		Bevolkingsprognoses.	Tweejaarlijks				

Ontwikkelingen en knelpunten

Voor het volgen van de realisatie van het POP II is een monitoringsprogramma opgesteld.

N.B. Andere belangrijke indicatoren staan bij andere programmaonderdelen.

Voor de provinciale ruimtelijke ordening is de voortgang van de invoering van de nieuwe WRO van belang.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Naast de lopende werkzaamheden ligt het accent in 2007 op de volgende onderdelen.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Participatie in gebiedsontwikkeling.	Uitvoeren van gebiedsgerichte projecten.	Geheel 2007	Rijk, gemeenten, marktpartijen, maatschappelijke organisaties.	Uitvoering van ruimtelijke plannen die passen binnen de doelstellingen van het POP.
Invoering WRO.	Notitie gebruik nieuwe provinciale instrumenten.	Eerste helft 2007		Goede doorwerking van provinciaal ruimtelijk beleid op basis van nieuwe WRO.

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
	Beleidsnotitie nieuwe WRO.	Gereed op moment van inwerkingtreding WRO.	Rijk, gemeenten.	Goede doorwerking van provinciaal ruimtelijk beleid op basis van nieuwe WRO.
Digitale uitwisseling ruimtelijke plannen	Ruimtelijk uitwisselbare plannen en het benutten daarvan.		Gemeenten, waterschappen.	Betere doorwerking van ruimtelijk beleid, toegankelijke ruimtelijke informatie, efficiënte toetsing.

Programmaonderdeel 39102 Regiovisie Groningen-Assen

Contactpersoon: de heer H. v.d. Meer, toestelnummer 58 02.

Bronnen van beleid

- Regiovisie Groningen-Assen vastgesteld door de staten op 7 juli 2004, met bijbehorend convenant dat op 29 november 2004 door de betrokken gemeenten en provincies is ondertekend.
- POP II.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen programmaonderdeel	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
Versterking regionale economie.	Economische groei.	Bruto regionaal product.	Gemiddeld 2% groei				
		Bedrijvendynamiek.					
		Aantal arbeidsplaatsen.					
		Werkloosheidsontwikkeling.					
Ontwikkeling woon-werklandschap.	Bevolkingsgroei.	Inwonertal.	Gemiddeld 2.500 jaarlijks tot 2020				
		Aantal woningen toegevoegd aan de woningvoorraad.	Gemiddeld 2.300 jaarlijks tot 2020				
		Plancapaciteit in aantal woningen.	Gemiddeld 3.250 jaarlijks tot 2020				

Ontwikkelingen en knelpunten

Geen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Versterken van de positie van de Regio Groningen-Assen.	Een economische en bevolkingsgroei volgens de doelstellingen. Erkenning in het beleid van het Rijk, Europa en buurlanden en –provincies van het belang van de regio in een ruimer verband van samenwerkende regio's en steden.	Meting is jaarlijks.	Overheden en bedrijfsleven.	Dat de functie van de regio als sociaal-economische trekker op het (inter)nationale en regionale schaalniveau in Noord-Nederland wordt versterkt en de betrokkenheid van partijen daarbij wordt vergroot.
Bevorderen dat het meerjaren-investeringsprogramma voor de regio wordt gerealiseerd.	Financiële bijdrage aan het Regiofonds voor uitvoering van projecten. In de provinciale begroting voldoende middelen reserveren voor de eigen provinciale bijdrage in de investeringen.	Maart/april. Voorjaarsnota en begrotingsvaststelling.	Overheden. Overheden, bedrijfsleven en investeerders.	Dat een voorspoedige uitvoering van de regiovisie mogelijk is door tijdig over voldoende financiële middelen te beschikken. Dat in de provinciale programma's voor stedelijke ontwikkeling, landelijk gebied, bereikbaarheid, cultuur en economie de mogelijkheden om kansen voor de regio te benutten worden benut.
Bevorderen van en deelname aan de uitvoering en realisatie van de regioprojecten en de ontwerp-opgaven.	Voortgang in de uitvoering van de meerjaren-projectenlijsten voor de regioprojecten. Uitwerking van de ontwerp-opgaven door gemeenten in ruimtelijke visies, - plannen en –projecten.	Meting is jaarlijks. Doorlopende planprocessen.	Overheden, waterschappen maatschappelijke, private parten en bevolking.	Gereedkomen (inclusief financiële afwikkeling) van investeringsprojecten. Bestemmingsplannen en projecten met voldoende plancapaciteit voor de taakstellingen voor wonen en werken.
Vergroten van de bekendheid met de Regiovisie en het belang van de samenwerking.	Dat de regio meer gezicht krijgt naar de bevolking door duidelijker haar bijdrage aan de regio voor het voetlicht te brengen.	Doorlopend.	Overheden, bevolking en organisaties.	Meer begrip, betrokkenheid en draagvlak bij en voor de keuzes waarvoor de regio zich geplaatst ziet staan.

Financieel totaaloverzicht programma

39001 Uitvoering ruimtelijke ordening	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	115.991	202.572	33.843	34.223	34.633	35.043
Apparaatskosten	1.818.152	1.762.615	1.982.791	2.086.808	2.144.250	2.193.434
Totaal lasten	1.934.143	1.965.187	2.016.634	2.121.031	2.178.883	2.228.477
Totaal baten	99.568-	-	-	-	-	-
Saldo	2.033.711	1.965.187	2.016.634	2.121.031	2.178.883	2.228.477

39102 Regiovisie Groningen Assen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	442.377	453.780	1.316.760	1.316.760	1.316.760	3.754.000
Apparaatskosten	207.738	208.758	415.083	436.858	448.883	459.180
Totaal lasten	650.115	662.538	1.731.843	1.753.618	1.765.643	4.213.180
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	650.115	662.538	1.731.843	1.753.618	1.765.643	4.213.180

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.584.258	2.627.725	3.748.477	3.874.649	3.944.526	6.441.657
Baten	99.568-	-	-	-	-	-
Saldo	2.683.826	2.627.725	3.748.477	3.874.649	3.944.526	6.441.657

Programma 9.1.**Volkshuisvesting en stedelijke ontwikkeling****Portefeuillehouder:** mevrouw A. Haarsma.**Missie**

Het Drentse beleid voor stedelijke ontwikkeling heeft als missie het realiseren van sterke, leefbare en bereikbare steden voor wonen, werken en vrijetijdsbesteding.

Specifiek wordt via subsidieverlening ingezet op stimulering van herstructurering en vernieuwing van woonwijken met mogelijkheden voor wonen en zorg.

Programmaonderdeel 39201 Stedelijke ontwikkeling

Contactpersoon: de heer J. Kreling (Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling), toestelnummer 58 91 en mevrouw H.Hingstman (ISV) toestelnummer 54 16.

Bronnen van beleid

- Collegeprogramma 2003-2007.
- POP II.
- Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling.
- Wet stedelijke vernieuwing.
- Provinciale uitwerking stimulering stedelijke vernieuwing 2005-2009 Drenthe.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Stedelijke ontwikkeling (Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling).	1.1. Realisatie projecten uit de agenda per stad.	a. Aantal lopende projecten. b. Aantal gerealiseerde projecten.		19 6	13 8	3 9	 3
	1.2. Intensivering samenwerken met de gemeenten.	Aantal structurele samenwerkingsverbanden met gemeenten (stadsgesprekken, gezamenlijk stedenoverleg, kennisuitwisseling).			3		

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
2. Stimuleren van stedelijke vernieuwing in nauwe samenwerking met de gemeenten.	2.1. Verbeteren sociale en fysieke woon- en leefomgeving.	2.1. Aantal projecten waarbij herstructurering van woningen, sanering van vervuilde grond, beperking van geluidshinder en inrichting van veilige openbare ruimte gerealiseerd worden.					
		a. Aantal lopende projecten.	15	15	14	12	12
		b. Aantal gerealiseerde projecten.	0	0	1	2	12
	2.2. Toekenning ISV aan projectgemeenten.	2.2. Uitgevoerde projecten in de 7 projectgemeenten.					
	2.3. Uitvoering van de door de gemeenten in 2005 opgestelde Meerjare ontwikkelingssplan.	2.3.a. Het betreft de gemeenten Coevorden, Hoogeveen, Assen en Meppel.					
		a. Aantal lopende projecten.	15	15	14	12	12
		b. Aantal realiseerde projecten.	0	0	1	2	12
	2.4. Uitvoering van de door de gemeenten in 2005 ingediende woonplannen.	2.4.a. Aantal woningen dat geschikt is voor wonen met zorg.					
		2.4.b. Aantal woningen toegekend uit de knelpuntenpot per doelgroep.					

Ontwikkelingen en knelpunten

- Met het oog op de nieuwe bestuursperiode samen met betrokkenen een nieuw programma stedelijke ontwikkeling schrijven. De in 2006 te ontwikkelen visie op stedelijke ontwikkeling dient hierbij als basis

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking
Rapportage uitvoering hoofdlijn stedelijke ontwikkeling 2005-2007.	Rapportage.	Eind 2007	Gemeenten	
Programma stedelijke ontwikkeling 2007-2011.	Programma.	Najaar 2007	Gemeenten	Ontwikkeling en uitvoering van projecten samen met de gemeenten.

Uitvoering Collegeprogramma: Hoofdlijn stedelijke ontwikkeling

Ontwikkeling stedelijk gebied

Voor uitvoering van de Hoofdlijn ontwikkeling stedelijk gebied is gekozen voor de steden Assen, Emmen, Hoogeveen, Meppel en Coevorden. Uitgangspunt hierbij is om de regionale positie van deze steden te versterken en de bundeling van verstedelijking te stimuleren. De positie van Assen en Emmen in noordelijk verband is hierbij van bijzonder belang.

Voor elke stad is een agenda opgesteld voor de korte en lange termijn. Op basis van deze agenda zijn met de gemeentebesturen van de 5 Drentse steden afspraken gemaakt over een gezamenlijke inzet.

Met het programma Stedelijke ontwikkeling werken we samen met gemeenten aan omvangrijke projecten, die bijdragen aan een meervoudige integrale doelstelling, aan versterking van de regionale positie van de stad en aan de thema's Sociaal en vitaal, Stedelijk vestigingsklimaat, Bereikbaarheid en Stedelijke kwaliteit.

Voor de Hoofdlijn ontwikkeling stedelijk gebied is over de periode 2005 -2007 jaarlijks een bedrag beschikbaar van € 2.294.000,-- .

Financieel totaaloverzicht programma

39201 Stedelijke vernieuwing	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	7.898.158	6.814.796	6.599.311	4.330.204	3.491.485	3.480.419
Apparaatskosten	1.137.277	1.329.904	1.197.444	1.260.261	1.294.952	1.324.655
Totaal lasten	9.035.435	8.144.700	7.796.755	5.590.465	4.786.437	4.805.074
Totaal baten	5.181.491	3.158.517	3.140.111	2.802.338	3.298.929	3.298.929
Saldo	3.853.944	4.986.183	4.656.644	2.788.127	1.487.508	1.506.145

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	9.035.435	8.144.700	7.796.755	5.590.465	4.786.437	4.805.074
Baten	5.181.491	3.158.517	3.140.111	2.802.338	3.298.929	3.298.929
Saldo	3.853.944	4.986.183	4.656.644	2.788.127	1.487.508	1.506.145

Programma 0.0.**Financiering en algemene dekkingsmiddelen****Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra.****Missie**

De missie van de provincie Drenthe met betrekking tot financiering en algemene dekkingsmiddelen is het waarborgen van de financiële handelingsvrijheid van het provinciebestuur.

**Programmaonderdelen 30001 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar en
en 30101 geldleningen en algemene dekkingsmiddelen langer of gelijk aan
1 jaar en bespaarde rente**

Contactpersoon: de heer R. Waarsing, toestelnummer 55 27.**Bronnen van beleid**

- Provinciewet.
- Wet financiering decentrale overheden.
- BBV.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het realiseren van een gezond en stabiel financieel beleid van de provincie en zorgdragen voor een degelijke dekking van de provinciale uitgaven.	1.1. Het realiseren van een rendement op uitzettingen korter dan 1 jaar van minimaal 2,5%.			2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
	1.2. Het realiseren van een rendement op uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar van minimaal 3,5%.			3,5%	3,5%	3,5%	3,5%

Ontwikkelingen en knelpunten

Cruciaal voor het bereiken van deze doelstellingen zijn de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Voor het realiseren van de begrote opbrengst is daarnaast ook het gemiddelde werkelijk uitgezette vermogen van belang. Zie ook: paragraaf Financiering.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking

Programmaonderdeel 30201 Provinciefonds

Contactpersoon: de heer R. Waarsing, toestelnummer 55 27.

Bronnen van beleid

- Provinciewet.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het realiseren van een gezond en stabiel financieel beleid van de provincie en zorg dragen voor een degelijke dekking van de provinciale uitgaven.	1.1. Het realiseren van de begrote opbrengst.	Circulaire BZK.	Niet van toepassing	€ 61,9 miljoen	€ 63,3 miljoen	€ 64,2 miljoen	€ 65 miljoen

Ontwikkelingen en knelpunten

Onvoorspelbaar en daarom onzeker bij deze raming is het uiteindelijke accres na de afrekening met de behoedzaamheidsreserve. Bij taakmutaties is de omvang van de herverdeeffecten niet goed voorspelbaar.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking

Programmaonderdeel 30301 Eigen middelen

Contactpersoon: de heer R. Waarsing, toestelnummer 55 27.

Bronnen van beleid

- Provinciewet.

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het realiseren van een gezond en stabiel financieel beleid van de provincie en zorg dragen voor een degelijke dekking van de provinciale uitgaven.	1.1. Het realiseren van de begrote opbrengst.	Opcententarief MRB.	Niet van toepassing.	77,4	78,5	79,7	80,8

Ontwikkelingen en knelpunten

Onvoorspelbaar en daarom onzeker bij deze raming zijn de ontwikkelingen qua aantallen en gewichten van het wagenpark. Ook het risico van wanbetaling vormt een onzekerheid.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking

Programmaonderdeel 30401 Overige financiële middelen

Contactpersoon: de heer R. Waarsing, toestelnummer 55 27.

Bronnen van beleid

-

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het realiseren van een gezond en stabiel financieel beleid van de provincie en zorg dragen voor een degelijke dekking van de provinciale uitgaven.	1.1. Het realiseren van de begrote opbrengst en het niet overschrijden van de begrote lasten.						

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking

Toelichting

De lasten van dit programmaonderdeel omvatten: voorziening spaarhypotheken en toegerekende rente en apparaatkosten van personeel dat niet in het functieboek voorkomt (boventalligen). De baten betreffen de dividenden van de aandelen BNG en NWB.

Programmaonderdeel 30501 Algemene baten en laten/onvoorzien

Contactpersoon: de heer R. Waarsing, toestelnummer 55 27.

Bronnen van beleid

-

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het realiseren van een gezond en stabiel financieel beleid van de provincie en zorg dragen voor een degelijke dekking van de provinciale uitgaven.	1.1. Het realiseren van de begrote opbrengst en het niet overschrijden van de begrote lasten.						
	1.2. Het functioneel ramen van stelposten in de loop van 2006.						

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking

Toelichting

De lasten van dit programmaonderdeel omvatten: onvoorziene uitgaven, vrije bestedingsruimte, stelpost indexering subsidies, stelpost werkgeversbijdrage premiespaarregeling, stelposten bezuinigingen en de stelpost nog niet kwantificeerbare ontwikkelingen.

Het krediet voor onvoorziene uitgaven bedraagt voor 2007 en volgende jaren € 431.000,--.

Programmaonderdeel 30601 Saldo kostenplaatsen

Contactpersoon: de heer R. Waarsing, toestelnummer 55 27.

Bronnen van beleid

-

Beschrijving doelstellingen en indicatoren

Doelen	Concrete subdoelen	Indicator bij (sub)doel	Nulmeting	2006	Streefwaarde/realisatie		
					2007	2008	Later
1. Het realiseren van een gezond en stabiel financieel beleid van de provincie en zorg dragen voor een degelijke dekking van de provinciale uitgaven.	1.1. Het realiseren van de begrote opbrengst en het niet overschrijden van de begrote lasten.						

Ontwikkelingen en knelpunten

-

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Provinciale inzet	Resultaat (indicator)	Planning	Ketenpartner	Beoogde doorwerking

Toelichting

Dit programmaonderdeel omvat: het saldo op de kostenplaatsen (kosten interne organisatie), het saldo op de kostenplaats kapitaallasten en apparaatskosten in de loop van het jaar ontstaan.

Uitvoering Voorjaarsnota 2006

Op het vlak van de interne organisatie zijn in deze begroting de volgende lasten meegenomen.

	Bedragen in € x 1.000			
Omschrijving	2007	2008	2009	2010
Extra energiekosten	100	100	100	100
Aansprakelijkheidsverzekering	6	6	6	6
Formatie bodemsanering en handhaving	170	170	170	170
Uitbreiding formatie ten behoeve van:				
Onderzoeksprogramma ex artikel 217a van de				
Provinciewet	123			
Verhoging interne controlecapaciteit	111			
Gevolgen onderzoek naar het functiegebouw				
en invoering Fuwaprov	180	180	180	180
Vergunningverlening Wm	200			
Programma Sámen sterker	345	141	141	141
Elektronische dienstverlening, digitalisering	55	55	55	
Omgevingsvergunning	89	89		
ICT-apparatuur CAD-stations	76	76	80	
Mobiele kantoreenheden huisvesting en bouwkosten	58	58	58	
Kosten tijdelijke huisvesting	534	534	534	
Hogere kapitaallasten huisvesting	213	213	213	213
	2260	1622	1537	810

Financieel totaaloverzicht programma

30001 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	4.668	-	67.073	609.672	789.955	790.000
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	4.668	-	67.073	609.672	789.955	790.000
Totaal baten	1.275.689	931.010				
Saldo	1.271.021-	931.010-	67.073	609.672	789.955	790.000

30101 Geldleningen en alg.dekkingsmidd. langer of gelijk aan 1 jaar en bespaarde rente	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	4.121.105	1.968.333	1.910.698	2.164.695	2.260.589	2.235.022
Saldo	4.121.105-	1.968.333-	1.910.698-	2.164.695-	2.260.589-	2.235.022-

30201 Algemene uitkering provinciefonds	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	11.682	-	-	-	-
Totaal lasten	-	11.682	-	-	-	-
Totaal baten	57.532.149	63.594.913	66.173.282	65.625.965	67.395.008	69.242.675
Saldo	57.532.149-	63.583.231-	66.173.282-	65.625.965-	67.395.008-	69.242.675-

30301 Eigen middelen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	11.682	-	-	-	-
Totaal lasten	-	11.682	-	-	-	-
Totaal baten	34.281.123	36.990.000	37.989.000	38.969.000	39.975.000	41.007.000
Saldo	34.281.123-	36.978.318-	37.989.000-	38.969.000-	39.975.000-	41.007.000-

30401 Overige financiële middelen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	559.876	577.148	355.924	365.868	226.811	240.046
Apparaatskosten	454.782	609.616	768.970	809.310	831.587	850.662
Totaal lasten	1.014.658	1.186.764	1.124.894	1.175.178	1.058.398	1.090.708
Totaal baten	21.050	338.480	340.020	341.110	342.750	343.880
Saldo	993.608	848.284	784.874	834.068	715.648	746.828

30501 Algemene baten en lasten/onvoorzien	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	-	6.316.309	4.292.211	6.678.958	7.592.727	7.848.678
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	-	6.316.309	4.292.211	6.678.958	7.592.727	7.848.678
Totaal baten	-	207.934	-	-	-	-
Saldo	-	6.108.375	4.292.211	6.678.958	7.592.727	7.848.678

30601 Saldo kostenplaatsen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Programmakosten	249.711	3.628.110	1.278.333	1.296.991	1.336.991	803.658
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	249.711	3.628.110	1.278.333	1.296.991	1.336.991	803.658
Totaal baten	-	3.342.832	3.515.058	4.859.586	5.632.780	5.683.309
Saldo	249.711	285.278	2.236.725	3.562.595	4.295.789	4.879.651

Totaal programma	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	1.269.037	11.154.547	6.762.511	9.760.799	10.778.071	10.533.044
Baten	97.231.116	107.373.502	109.928.058	111.960.356	115.606.127	118.511.886
Saldo	95.962.079	96.218.955	103.165.547	102.199.557	104.828.056	107.978.842

Geraamd resultaat voor bestemming

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal lasten programma's	176.349.148	199.100.215	187.734.102	186.315.973	183.476.218	186.399.887
Totaal baten programma's	175.340.019	186.041.307	182.916.150	180.281.398	181.706.908	182.826.033
Saldo lasten en baten programma's	1.009.129	13.058.908	4.817.952	6.034.575	1.769.310	3.573.854
Saldo voor bestemming						
Toevoegingen aan reserves						
Bijdragen aan reserves	16.570.051	8.708.891	4.336.987	4.618.932	4.736.124	2.273.685
Totaal lasten mutaties reserves	16.570.051	8.708.891	4.336.987	4.618.932	4.736.124	2.273.685
Onttrekkingen aan reserves						
Bijdragen van reserves	23.965.977	21.767.799	9.154.939	10.653.507	6.505.434	5.847.539
Totaal onttrekkingen reserves	23.965.977	21.767.799	9.154.939	10.653.507	6.505.434	5.847.539
Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves	7.395.926-	13.058.908-	4.817.952-	6.034.575-	1.769.310-	3.573.854-
Saldo lasten en baten vóór bestemming	1.009.129	13.058.908	4.817.952	6.034.575	1.769.310	3.573.854
Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves	7.395.926-	13.058.908-	4.817.952-	6.034.575-	1.769.310-	3.573.854-
Saldo na bestemming	6.386.797-	-	-	-	-	-

I.2. Paragrafen

Paragraaf 2.1.

Lokale heffingen

1. Grondwaterheffing

Op grond van het bepaalde in artikel 48 van de Grondwaterwet hebben PS bij wijze van belasting een heffing ingesteld op het onttrekken van grondwater. De regels die de provincie hanteert bij de grondwaterheffing zijn neergelegd in de Verordening op de heffing en de invordering van de grondwaterbelasting. De regels die de provincie hanteert voor het onttrekken van grondwater zijn vastgelegd in de POV. De POV bevat regels voor onttrekkingen met het oog op bronbemaling, beregening of bevoeiing, noodvoorzieningen en grondwatersaneringen. De bestedingsmogelijkheden voor de provincie van de grondwaterheffing zijn limitatief in de Grondwaterwet opgenomen.

Kosten die onder de heffing kunnen worden gebracht zijn:

- maatregelen direct verband houdende met het voorkomen en tegengaan van de nadelige effecten van onttrekking en infiltraties, voor zover die niet voor rekening kunnen worden gebracht van de vergunninghouder
- voor grondwaterbeheer noodzakelijke kosten
- onderzoek en advies door commissie van deskundigen
- bijhouden openbaar register
- schade-uitkering als gevolg van wijziging vergunning en in situaties waar veroorzaker moeilijk aanwijsbaar is

Inkomsten

De belasting wordt geheven naar de onttrokken hoeveelheid grondwater gemeten in kubieke meters.

Indien op grond van de vergunningvoorschriften water wordt geïnfiltreerd wordt op aanvraag van belastingplichtige het aantal kubieke meters geïnfiltreerd water in mindering gebracht op de voor de belasting te hanteren onttrokken hoeveelheid grondwater. De hoogte van de heffing wordt vastgesteld door PS door middel van de notitie Kostenopzet reserve grondwaterheffing. Jaarlijks wordt het tarief verhoogd

met de gemiddelde prijsindex voor gezinsconsumptie. Voor 2006 geldt een tarief van € 1,025 per 100 m³ onttrokken hoeveelheid grondwater. De te betalen heffing mag naar beneden afgerond worden op hele euro's. De belasting wordt verschuldigd op het moment waarop het grondwater wordt onttrokken en moet op aangifte worden voldaan. De geraamde inkomsten voor 2007 zijn € 717.500,--.

Kwijtscheldingsbeleid

Bij invordering van de grondwaterbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Toekomstige ontwikkelingen

Het Ministerie van Financiën is momenteel bezig met een onderzoek naar de mogelijkheden voor de overheveling van de (Rijks)grondwaterbelasting naar een provinciale bestemmingsheffing.

2. Heffing ontgrondingen

Op grond van artikel 21f van de Ontgrondingenwet hebben PS bij wijze van belasting een heffing ingesteld op het ontgronden van stoffen. De regels die de provincie hanteert bij de ontgrondingenheffing zijn vastgelegd in de Heffingverordening ontgrondingen Drenthe 2000.

De regels die de provincie hanteert bij een ontgroning staan vermeld in de Ontgrondingenwet en in hoofdstuk 8 van de POV.

De bestedingsmogelijkheden voor de provincie van de ontgrondingenheffing zijn limitatief in de Ontgrondingenwet opgenomen.

Kosten die onder de heffing kunnen worden gebracht zijn:

- ten hoogste 50% van de ten laste van de provincie komende kosten van werkzaamheden in verband met onderzoek en planning met betrekking tot ontgrondingen;

- b. kosten van maatregelen, gericht op het bieden van compensatie in verband met de gevolgen van ingrijpende ontgrondingen ten behoeve van de grondstofvoorziening aan gebieden waar zodanige ontgrondingen plaatsvinden of plaatsgevonden hebben;
- c. kosten met betrekking tot schadevergoedingen ingevolge artikel 26 van de Ontgrondingenwet.

Inkomsten

De heffingsplicht rust op alle houders van vergunningen en machtigingen, behalve als het vergunningen en machtigingen betreft die gelden voor minder dan 10.000 m³ vaste stoffen.

De heffing heeft betrekking op de hoeveelheden bodemmateriaal gemeten in profiel van ontgraving (zogenaamde vaste kubieke meters). Het gaat daarbij om de brutohoeveelheden, los van de vraag of het al dan niet verhandelbare specie betreft. Het tarief bedraagt € 6,75 per 100 m³ hoeveelheid stoffen. € 1,80 per 100 m³ wordt gebruikt voor de kosten onder punt a, € 4,50 per 100 m³ wordt gebruikt voor de kosten onder punt b en € 0,45 per 100 m³ wordt gebruikt voor de kosten onder punt c. De belastingschuld ontstaat op het tijdstip dat de vergunning of machtiging is verleend en wordt door middel van aanslag opgelegd. De geraamde inkomsten voor 2007 zijn € 10.000,--.

Teruggaaf

Indien een vergunning of machtiging wordt vernietigd of ingetrokken dan wel wordt gewijzigd vindt teruggaaf van de heffing plaats. Geen teruggaaf vindt plaats over de hoeveelheid stoffen die reeds is gewonnen. Teruggaaf blijft ook achterwege indien het bedrag dat moet worden teruggegeven minder bedraagt dan het in artikel 21f van de Ontgrondingenwet genoemde bedrag van € 227,--.

Kwijtscheldingsbeleid

Bij de invordering van de ontgrondingheffing wordt geen kwijtschelding verleend.

Toekomstige ontwikkelingen

Een voorstel tot wijziging van de Ontgrondingenwet is in behandeling genomen door de Tweede Kamer, waarbij wordt voorgesteld de onder b genoemde heffing met ingang van 1 januari 2007 te laten vervallen en de onder a genoemde heffing met ingang van 1 januari 2009.

3. Leges

Onder de naam leges worden rechten geheven ter zake van het genot van de door of vanwege het provinciaal bestuur verstrekte diensten. De leges worden geheven van de aanvrager van de dienst dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend. De tarieventabel voor 2007 zal in het najaar van 2006 ter beschikking komen.

Beleidsvoornemens

Met ingang van 1 januari 2007 wordt een aantal taken met betrekking tot het operationele grondwaterbeheer gedelegeerd aan de waterschappen. Het betreft hierbij mede vergunningaanvragen voor het onttrekken van grondwater tot 500.000 m³ alsmede de meldingen voor het onttrekken van grondwater. Op jaarbasis betekent dit een aantal van 30-35 aanvragen en 800-900 meldingen. Deze wijziging heeft geen consequenties voor het aantal formatieplaatsen omdat er op overige lopende werkzaamheden wordt ingezet.

Inkomsten

De geraamde inkomsten voor 2007 zijn € 90.000,--.

Prestatie	Budgetomschrijving	Rubrieknummer legesverordening	Begroet 2006	Begroting 2007
3300303	Leges e.a. rechten verkeerstellingen	B.2 / B.3a	€ 5.200,00	€ 6.500,00
3300305	Leges e.a. rechten verkeerstellingen	B.3.a	€ 1.525,00	€ -
3310401	Leges e.a. rechten wegenbeheer	B.7.a	€ 4.060,00	€ 4.100,00
3330401	Leges e.a. rechten	B.7.a	€ 660,00	€ 600,00
3330501	Leges e.a. rechten Zuid-Drentse vaarwegen	B.3.b	€ 1.270,00	€ 1.300,00
3440104	Leges e.a. rechten vergunningverlening	B.8.a	€ 26.135,00	€ 17.500,00
3560105	Leges e.a. rechten vergunning van ontgraving	B.5	€ 27.650,00	€ 60.000,00
			€ 66.500,00	€ 90.000,00

Dat de geraamde leges voor 2007 € 23.500,-- hoger worden geraamd dan die voor 2006, ondanks de begrote lagere leges voor vergunningaanvragen voor het onttrekken van grondwater (prestatie 3440104), komt voort uit de verwachte incidentele hogere leges voor vergunningaanvragen van ontgrondingen (prestatie 3560105).

Kwijtscheldingsbeleid

Bij de invordering van leges wordt geen kwijtschelding verleend.

4. Nazorgheffing stortplaatsen

Op grond van de Wm hebben PS bij wijze van een belasting een heffing ingesteld op het drijven van stortplaatsen, met uitzondering van stortplaatsen waar baggerspecie is gestort en die (mede) worden gedreven door de minister van verkeer en waterstaat.

Kosten die onder de heffing kunnen worden gebracht zijn:

- a. kosten in verband met de zorg voor de in de provincie gelegen stortplaatsen. maatregelen strekkende tot het in stand houden, alsmede het herstellen, verbeteren of vervangen van voorzieningen ter bescherming van de bodem het regelmatig inspecteren van voorzieningen ter bescherming van de bodem het regelmatig onderzoeken van de bodem onder de stortplaatsen
- b. de afdracht van gelden aan het fonds als bedoeld in artikel 15.48 van de Wm (claims van derden)
- c. de door de provincie Drenthe uitgevoerde inventarisatie van plaatsen waarin de provincie Drenthe afvalstoffen zijn gestort en waar dat storten vóór 1 september 1996 is beëindigd en het onderzoek naar en systematische controle van de aanwezigheid, de aard en de omvang van eventuele verontreiniging aldaar
- d. de dekking van de aansprakelijkheid, bedoeld in artikel 6:176 van het Burgerlijk Wetboek (een risicoaansprakelijkheid voor eventuele schade als gevolg van het verspreiden van verontreinigingen naar buiten de stortplaats)

De kosten voortvloeiende uit b zijn vooralsnog niet meegenomen in de berekening van de nazorgheffing. Voor risico's is een opslag van 5% in de berekening van de nazorgheffing verdisconteerd.

In 2004 hebben GS zowel de Checklist nazorgplannen als de Checklist nazorg baggerdepots voor het beoordelen van nazorgplannen vastgesteld. Op basis hiervan zullen de exploitanten naar verwachting hun nazorgplannen in 2006 afronden. Dit kan gevolgen hebben voor het tarief van de nazorgheffing voor 2007.

Beleid

Het provinciale beleid is erop gericht de heffing zodanig te doen zijn dat de doelvermogens, nodig om de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen uit te bekostigen, worden bereikt.

Inkomsten

De nazorgheffing wordt geheven per stortplaats. De hoogte van de jaarlijkse heffing is afgeleid van het doelvermogen per stortplaats. De geraamde inkomsten voor 2007 zijn vooralsnog geraamd op

€ 1.042.333,--. Wij merken hierbij op dat het tarief voor 2007 uiterlijk in december 2006 kan worden vastgesteld. Voor de provinciale exploitatiebegroting is een eventuele tariefswijziging neutraal, omdat de totale nazorgheffing in het Nazorgfonds wordt gestort.

Kwijtscheldingsbeleid

Bij de invordering van de heffing wordt geen kwijtschelding verleend.

5. Opcenten motorrijtuigenbelasting

Op grond van artikel 222 van de Provinciewet worden provinciale opcenten geheven. De opcenten zijn een opslag op een andere belasting, namelijk de MRB. Deze belasting wordt geïnd door de Rijksbelastingdienst. De opbrengst opcenten MRB is qua opbrengst de belangrijkste provinciale heffing.

Beleid

Het tarief voor de opcenten van de MRB wordt jaarlijks geïndexeerd. Voor Drenthe vindt deze indexering plaats op basis van het vierjarig gemiddelde van het prijsindexcijfer voor de gezins-consumptie. In de Voorjaarsnota 2006 is aangegeven dat dit percentage daalt door een lagere (geraamde) inflatie.

De tariefsontwikkeling geeft het volgende beeld.

2007	2008	2009	2010
78,6	79,8	81,1	82,4

De inkomsten

Op basis van de huidige gegevens en aannames is een raming gemaakt van de verwachte ontwikkeling van de opbrengst opcenten MRB.

In navolgende tabel is de raming voor 2007 en volgende jaren weergegeven.

Bedragen x € 1.000,--	2007	2008	2009	2010
	37.989	38.969	39.975	41.007

Kwijtscheldingsbeleid

Voor bezwaar, beroep en eventuele vrijstellingen of ontheffingen is de Rijksbelastingdienst verantwoordelijk.

Paragraaf 2.2.**Weerstandsvermogen****Inleiding**

In deze paragraaf worden de huidige en de gewenste weerstandscapaciteit van de provincie Drenthe bepaald. Er wordt een afweging gemaakt of het beleid moet worden omgebogen om de bestaande weerstandscapaciteit op peil te houden. De omvang van de weerstandscapaciteit is een indicatie voor het vermogen van de provincie om toekomstige niet-begrote financiële tegenvallers op te vangen. Het is als het ware het vet op de botten van de provincie.

Door de financiële risico's te beheersen en het weerstandsvermogen hierop af te stemmen, dient te worden voorkomen dat elke nieuwe financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de provincie voor het begrotingsjaar, maar zeer zeker ook voor de meerjarenraming.

Voor het kunnen beoordelen van het weerstandsvermogen is het noodzakelijk de aanwezige weerstandscapaciteit te analyseren in samenhang met de omvang en de achtergronden van de risico's.

Provinciaal beleid

Bij de inschatting van het financieel belang van de geïnventariseerde risico's is het uitgangspunt gehanteerd dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen en zeer onwaarschijnlijk is dat de financiële consequenties van de risico's in alle gevallen het maximale bedrag zullen betreffen.

Op basis van de conclusie uit het rapport over het weerstandsvermogen van onze huisaccountant uit 2005 wordt een noodzakelijke weerstandscapaciteit aangehouden van € 25 miljoen.

In 2006 heeft accountantskantoor PWC in opdracht van de statencommissie een onderzoek uitgevoerd naar de reserves en voorzieningen van de provincie. Dit onderzoek resulteerde in de nota Besparen op reserves? Momenteel wordt gewerkt aan een reactie op de aanbevelingen die de statencommissie naar aanleiding van het onderzoek heeft opgesteld.

Weerstandscapaciteit

Onder weerstandscapaciteit verstaat het BBV provincies en gemeenten de middelen en mogelijkheden waarover gemeenten en provincies kunnen beschikken om niet begrote kosten te dekken. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen:

1. incidentele weerstandscapaciteit
2. structurele weerstandscapaciteit

1. Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen dat ingezet kan worden om eenmalige tegenvallers op te vangen. In beginsel betreft dit de optelsom van:

- a. algemene reserves, voor zover vrij aanwendbaar
- b. bestemmingsreserves, voor zover vrij aanwendbaar
- c. de (langlopende) voorzieningen
- d. de stille reserves

1a. Algemene reserves

De algemene reserves van de provincie zijn als volgt opgebouwd volgens de jaarrekening 2005 en de Begrotingen 2006 en 2007:

(bedragen x € 1.000,--)	Jaarrekening 31 december 2005	Begroting 1 januari 2006	Begroting 1 januari 2007
Saldireserve	8.762	8.762	5.054
Reserve voor algemene doeleinden	14.179	14.179	14.462
Reserve voor flexibel beleid	4.204	1.165	3.184
Reserve uitvoering Collegeprogramma 2003-2007	4.725	4.725	3.150
Totaal algemene reserves	31.870	28.831	25.850

De saldireserve is ingesteld om de rekeningoverschotten en rekeningtekorten op te vangen. De saldireserve en de egaliseringsreserve uitvoering Collegeprogramma 2003-2007 zullen tot en met 2007 mede gebruikt worden voor de kosten die gemaakt worden ten behoeve van het Collegeprogramma 2003-2007.

De reserve voor algemene doeleinden is in zijn geheel als vrij besteedbare reserve aan te merken.

Conclusie algemene reserves

Van de algemene reserves kan gesteld worden dat het saldo van de reserve voor algemene doeleinden, saldo per 1 januari 2007 € 14,4 miljoen, gerekend kan worden tot de incidentele weerstandscapaciteit van de provincie.

1b. Bestemmingsreserves

Alle bestemmingsreserves zijn door PS bestemd voor een bepaald doel. Alleen voor het afgesproken doel mogen bestedingen plaatsvinden. De provincie voert een terughoudend beleid ten aanzien van het instellen van bestemmingsreserves.

Op basis van de gegevens afkomstig uit de Begroting 2007 kan geconcludeerd worden dat € 1.495.000,-- kan worden toegevoegd aan de incidentele weerstandscapaciteit. Dit bedrag is als volgt opgebouwd (afgerond, x € 1.000,--).

Bestemmingsreserve	Surplus	Toelichting
Reserve bestuursdwang	120	Voor de adequate uitoefening van bestuursdwang wordt een saldo van € 75.000,-- voldoende geacht. Het overige saldo kan tot weerstandscapaciteit gerekend worden.
Reserve ontgrondingenheffing	117	De middelen zijn via een heffing geïnd en om die reden gelabeld. Momenteel is een wetswijziging in de maak die de middelen vrij besteedbaar moeten maken. Wanneer deze wetswijziging gereed is zijn de middelen vrij besteedbaar.
Reserve beheer vaarweg Meppel-De Punt	1.258	Gezien de lange looptijd van de reserve kan een deel van deze reserve tot de incidentele weerstandscapaciteit worden gerekend. Na een onttrekking uit de reserve zal de reserve op enig moment weer moeten worden aangevuld om het beheer adequaat te financieren. Indien 25 % van de hoogte van de reserve 31 december 2005 tot de weerstandscapaciteit wordt gerekend, komt dit op een bedrag van € 1.258.000,--

Conclusie bestemmingsreserves

Van de bestemmingsreserves kan gesteld worden dat een bedrag van € 1.495.000,-- tot de incidentele weerstandscapaciteit van de provincie gerekend kan worden.

1c. (Langlopende) voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd om risico's ten aanzien van mogelijke verplichtingen, toekomstige kosten (bijvoorbeeld groot onderhoud) of in te schatten verliezen (risico's) af te dekken. Verder gaat het om middelen die van derden (vooral het Rijk en Europa) zijn ontvangen en waarbij de aanwending aan stringente regels gebonden is. Hoewel provincies op den duur de voorzieningen zullen inzetten voor het doel waarvoor ze zijn gevormd, kunnen de voorzieningen tot die tijd voor de financiering van provinciale bezittingen worden ingezet. Ze worden hiermee tot de incidentele weerstandscapaciteit gerekend. Uit een inventarisatie is gebleken dat een bedrag ad € 250.000,-- betreffende de Voorziening Jeugdhulpverlening tot de incidentele weerstandscapaciteit kan worden gerekend. Deze voorziening kan eigenlijk gerekend worden tot een exploitatiereserve. Gezien de lange looptijd van de voorziening kan een deel van de voorziening kapitaallasten kunstwerken tot het incidentele weerstandvermogen worden gerekend. Indien 25% van de hoogte van de voorziening van 31 december 2005 tot de weerstandscapaciteit wordt gerekend, komt dit op een bedrag van € 832.000,--.

1d. Stille reserves

De stille reserves zijn de reserves die niet op de balans staan. Stille reserves ontstaan wanneer bezittingen niet worden geactiveerd of wanneer de reële waarde afwijkt van de waarde die in de boeken staat.

Een provincie kan verborgen vermogen niet zo maar te gelde maken. Ook is het voor stille reserves die zijn "opgesloten" in andere activa niet zinvol om deze mee te nemen in de weerstandscapaciteit. De meerwaarde van deze activa kan immers alleen dan verzilverd worden als er geen vervanging voor terug hoeft te komen. De activa die bij de provincie Drenthe op de balans staan worden voornamelijk gebruikt voor de normale bedrijfsvoering.

Op termijn, indien de verkoop vrijgegeven wordt, zullen de aandelen van PME-groep (Essent) een belangrijke component zijn van de weerstandscapaciteit kunnen worden.

2. Structurele weerstandscapaciteit

Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder

dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. In beginsel betreft dit de optelsom van:

- a. de ruimte op de begroting
- b. de onbenutte belastingcapaciteit

2a. Ruimte op de begroting

De post Onvoorziene uitgaven binnen het begrotingsprogramma Financiering en algemene dekkingsmiddelen, ten bedrage van structureel € 431.000,--, kan worden aangemerkt als onderdeel van de structurele weerstandscapaciteit. Daarnaast wordt het begrotingsoverschot ook aangemerkt als structurele weerstandscapaciteit. Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit neemt de provincie Drenthe geen ruimte op de begroting mee in de berekening vanwege het feit dat deze ruimte moeilijk is te bepalen.

2b. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit van de provincie Drenthe bestaat uit het verschil tussen de opbrengst bij het maximaal aantal te heffen opcenten MRB en de opbrengst bij het werkelijke tarief. In de Voorjaarsnota 2006 is uitgegaan van een tarief per 1 april 2007 van 78,6.

Het meest recente maximumtarief dat door het Ministerie van Financiën is vastgesteld bedraagt 102,4. Gebaseerd op deze uitgangspunten is de onbenutte belastingcapaciteit als volgt (x € 1.000,--).

	2007	2008	2009	2010
Voorgesteld tarief	36.858	37.593	38.342	40.836
Maximaal tarief	46.680	51.458	52.728	54.029
Onbenutte belastingcapaciteit	9.822	13.865	14.386	13.193

De weerstandscapaciteit van de provincie Drenthe

Uit het vorenstaande blijkt dat de weerstandscapaciteit van de provincie Drenthe als volgt kan worden weergegeven (afgerond, x € 1.000,--).

Omschrijving	2007		2008		2009		2010	
	Inc.	Struct.	Inc.	Struct.	Inc.	Struct.	Inc.	Struct.
Algemene reserves	14.462		14.462		14.462		14.462	
Bestemmingsreserves	1.495		1.495		1.495		1.495	
(langlopende) voorzieningen	1.082		1.082		1.082		1.082	
Stille reserves	p.m.		p.m.		p.m.		p.m.	
Ruimte binnen begroting		431		431		431		431
Onbenutte belastingcapaciteit		9.822		13.865		14.386		13.193
	17.039	10.253	17.039	14.296	17.039	14.817	17.039	13.624
Totaal		27.292		31.335		31.856		30.663

Vanzelfsprekend geldt dat de componenten van de weerstandscapaciteit verschillen in hun mate van inzetbaarheid. Zo zijn de algemene reserves, met name de reserve voor algemene doeleinden, relatief eenvoudig aanwendbaar. Tot het eventueel verhogen (tot het maximum) van het opcententariaf in het kader van het opvangen van risico's zal daarentegen niet lichtvaardig worden besloten.

Inventarisatie van de aanwezige risico's

Van de risico's die de provincie loopt, is een aantal afgedekt door de gebruikelijke verzekeringen of door het instellen van voorzieningen. In deze paragraaf gaat het om risico's die niet zijn afgedekt of niet kunnen worden afgedekt. Provincies hebben te maken met een diversiteit aan lastig in te schatten risico's die bovendien soms onderling afhankelijk zijn. De provincie onderkent de volgende risico's.

Renteontwikkeling

Het vreemd vermogen bedraagt 42,8% van het totale vermogen. De risico's bij de renteontwikkeling van het vreemd vermogen zijn beperkt, omdat het hier vooral om langlopende geldmiddelen gaat met een vast rentepercentage. Voor de uitgezette gelden wordt echter uitgegaan van een kortetermijnrente van 2,5%. Voor de langetermijnrente wordt uitgegaan van 3,5%. De onzekerheden kunnen zowel voor- als nadelig zijn. De gerealiseerde rente op korte termijn van de uitgezette gelden in 2005 bedroeg 2,13%. Wij hebben geen nieuw lang vreemd vermogen aangetrokken in 2005.

Financiële risico's

We kunnen hierbij twee risico's noemen: het koersrisico en het kredietrisico. Deze risico's zijn vrij beperkt als wij het afzetten tegen de genomen maatregelen. Over de verstrekte leningen loopt de provincie een kredietrisico. Voor het merendeel van de verstrekte geldleningen is echter sprake van hypothecaire zekerheidstelling. Over de verstrekte leningen aan RTV Drenthe van € 5,7 miljoen per 31 december 2005 loopt de provincie een kredietrisico. Afgesproken is dat de verstrekte lening aan Astron Dwingeloo van € 2,1 miljoen per 31 december 2005 in 2006 wordt terugbetaald waardoor deze lening met kredietrisico komt te vervallen.

Begrotingsrisico's

Aan veel ramingen in de Begroting zijn onzekerheden verbonden. Bovendien zijn de te realiseren baten en lasten soms niet goed te beïnvloeden.

Risico's op gegarandeerde geldleningen

Het totaal van de gegarandeerde geldleningen bedraagt per 31 december 2005 € 24,2 miljoen (2004: € 28,3 miljoen). De meeste hiervan zijn verstrekt ten behoeve van instellingen in de gezondheidszorg. Er worden in deze sector geen nieuwe garanties afgegeven. Het risico is in 2005 door aflossingen afgenomen met € 4,1 miljoen. Het aantal gewaarborgde geldleningen is ook afgenomen met 9 (€ 1,4 miljoen als onderdeel van de totale afname).

BTW-compensatiefonds

Er zijn (landelijk) nog enkele onduidelijkheden betreffende de verwerking van de compensatie van de BTW. Hiervoor is een reserve bij de provincie gevormd. De definitieve uitname uit het Provinciefonds is nog niet bekend.

Kosten bestuursdwang

Bij de geïntensiveerde handhavingactiviteiten kan het noodzakelijk zijn dat de provincie bestuursdwang moet toepassen. Het is niet altijd zeker dat verhaal van de kosten hiervan mogelijk is. Er is hiervoor een bestemmingsreserve gevormd, waarmee het risico is afgedekt.

In 2005 is bestuursdwang toegepast. In de Verlengde Hoogeveensche Vaart, dichtbij Holsloot, was een illegale woonboot afgemeerd. Deze woonboot vormde een gevaar (brandstichting) voor de omgeving. De eigenaar was niet bij machte om de boot naar

een legale woonbestemming te vervoeren. In samenspraak met de eigenaar, de gemeente Emmen en de provincie Drenthe zijn wij overeengekomen de woonboot te slopen en af te voeren. De kosten van deze actie zijn door de gemeente Emmen en de provincie Drenthe gezamenlijk betaald.

Claims van derden

Hierbij gaat het om de aansprakelijkheid van de provincie bij (vermeend) onrechtmatig handelen. In de afgelopen jaren is 'de lagere overheid' regelmatig geconfronteerd met gebeurtenissen die haar imago geen goed hebben gedaan. Deze gebeurtenissen hebben geleid tot een kritischer houding van burgers en bedrijven ten opzichte van de lagere overheid. Deze kritische houding leidt ertoe dat de lagere overheid vaker wordt aangesproken op de kwaliteit van de door haar geleverde prestaties. De nasleep van de recente gebeurtenissen bij de lagere overheid, waaronder de gebrekkige handhaving van veiligheidsvoorschriften, bevestigen dit. Hoewel zich in de afgelopen jaren bij de provincie Drenthe geen claims van belang hebben voorgedaan die het noodzakelijk maakten de hiertoe aangehouden buffer in het weerstandsvermogen aan te spreken, achten wij het, gezien de maatschappelijke ontwikkelingen ter zake, toch blijvend nodig hiervoor een risicoreserve binnen het eigen vermogen aan te houden. Wij bevelen daarom aan een risicobandbreedte aan te houden van minimaal € 1,5 miljoen tot maximaal € 2,5 miljoen. Deze inschatting is gemaakt door uit te gaan van vijf tot tien gebeurtenissen, waarbij claimrisico's zouden kunnen ontstaan en een maximaal risico per gebeurtenis van circa € 250.000,--. Volgens de jaarrekening 2005 ligt er momenteel een claim van Archon voor de Meppeler Beton Centrale van circa € 3 miljoen. Bij een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet van 50%, dient een bedrag van € 1,5 miljoen als risico te worden meegenomen in de beoordeling. Naast een minimaal aan te houden bedrag voor andere risico's van € 1,5 miljoen, komen wij op een gekwantificeerd risico betreffende claims van derden van € 3 miljoen.

Decentralisatie van rijkstaken

Naast de overdracht van bevoegdheden en middelen vindt ook overdracht van risico's plaats waarbij geen compensatie in geld plaatsvindt. Ook herverdeelde effecten dragen in geval van overdracht van rijkstaken naar de lagere overheden bij tot een verhoging van de risico's. De verwachting is dat het risico toeneemt door de verdergaande bezuinigingen en ombuigingen van het Rijk.

In dit kader kan de nieuwe Mediawet (vanaf 2006) worden genoemd. De provincie wordt verantwoordelijk gesteld voor het in stand houden van het regionaal omroep-niveau van 2004.

Bodemsanering en -bescherming

Verontreinigde bodemlocaties worden steeds vaker vanuit een maatschappelijk oogpunt gesaneerd, waarbij de provincie een stimulerende en een regierol vervult. Met het afkomen van de Reserve bodemsanering is het risico groot dat, bij onvoldoende rijksmiddelen, de ruimtelijke stedelijke ontwikkeling stagneert door het ontbreken van middelen voor voorfinanciering of cofinanciering. In de programmaperiode 2004-2009 is met de genoemde risico's rekening gehouden.

Onderhoud wegen en kanalen

De provincie loopt het risico dat door derden veroorzaakte schades niet of niet geheel verhaald kunnen worden. Veroorzakers beroepen zich steeds meer op overmacht. Bovendien keren verzekeraars vaak maar een deel van de schade uit. Ook wordt de provincie als (vaar)wegbeheerder steeds vaker aansprakelijk gesteld voor ongevallen die de (vaar)weggebruikers zijn overkomen. De provincie is hiervoor verzekerd. Daarnaast kunnen ook natuurlijke calamiteiten als extreme regen- of sneeuwval of aardbevingen aanzienlijke schades tot gevolg hebben. De risico's blijven structureel aanwezig. In 2005 zijn er geen grote schadegevallen geweest die niet verhaald konden worden. Wel speelt er een landelijke BTW-discussie met de verzekeringsmaatschappijen. Zij willen de BTW van de schades niet vergoeden omdat de provincies en gemeenten deze BTW kunnen compenseren. Het Rijk past echter een korting toe bij de fondsen van de gemeenten en provincies voor hun gecompenseerde BTW. Het Rijk vergoedt dus nooit meer dan de oorspronkelijk vastgestelde fondsuitkeringen. Schades zijn dus extra bestedingen die bovenop de totale bestedingen van de provincies en gemeenten komen. Verder hebben zich geen natuurlijke calamiteiten voorgedaan in 2005.

Europese programma's

Vorig jaar is gemeld dat bij de eindafrekening van de EU-programma's doelstellingen 2 en 5b (samen met de provincie Groningen) en LEADER is gebleken dat Europa financieel-technische correcties heeft doorgevoerd. Dit omdat de afrekening heeft plaatsgevonden op het totaal van het programma en niet op het niveau van individuele projecten. Daardoor werd een vordering van € 99.000,-- op Europa niet toegekend.

Hiervoor is vorig jaar een voorziening getroffen. Het bezwaarschrift dat wij hebben ingediend is toch grotendeels gehonoreerd, waardoor wij in 2005 nog € 86.000,-- hebben ontvangen.

In 2004 en 2005 is het EU-programma doelstelling 2 1997-1999 (samen met de provincie Groningen) door de Europese Commissie gecontroleerd. Deze controle heeft geleid tot een voorlopige terugvordering van € 9,8 miljoen. In 2006 zal de commissie een definitief standpunt innemen. De verwachting is dat de definitieve terugvordering zal worden teruggebracht tot ver onder de 50% van de voorlopige vordering. Dit risico is afgedekt door rentebaten op het programma (ruim € 3,5 miljoen).

Naast de in het SNN uitgevoerde Europese programma's is de provincie Drenthe betrokken bij de projecten Townnet, Water for all, Tenn, Farmers for Nature, Hanze Passage en Innovatieve Acties. Ook bij deze projecten is sprake van risico's ten aanzien van de eindafrekening.

Risico's in het kader van het Kompas

De provincie Drenthe is bij de gemeenschappelijke regeling SNN mede risicodragend voor de risico's bij de uitvoering van het Kompas-programma, zoals onrechtmatigheden bij de uitvoering van projecten, interpretatieverschillen en verandering van regelgeving. Het financiële risico is beperkt en wordt in principe afgedekt door de rentebaten op oude Europese programma's en ISP's. Deze rentebaten bedroegen eind 2005: € 18 miljoen. Deze rentebaten worden beheerd door het SNN. Naast de financiële risico's is er ook een budgettair risico. Dat bestaat uit terugvordering door de Europese Commissie, als te weinig betalingen bij de eindbegunstigden hebben plaats gevonden of als aan het einde van de programmaperiode te weinig is gecommitteerd.

Het eerste risico wordt beperkt door een strakke monitoring van de uitvoering van de verschillende projecten. Het tweede risico wordt beperkt door tijdens de programmaperiode over te committeren. Naarmate het programma vordert, kan het overcommiteeringspercentage steeds beter worden afgestemd.

Nazorg stortplaatsen

Op grond van de wettelijke nazorgregeling in de Wm wordt de provincie, na overdracht van de nu operationele stortplaatsen, verantwoordelijk voor de bestuurlijke, organisatorische en financiële aspecten van de nazorg van deze stortplaatsen. Er worden in dit kader risico's genomen, vooral als het doelvermogen niet wordt bereikt als gevolg van tegenvallende rendementen, een snellere sluiting van de stortplaats dan

voorzien of door wanbetaling, evenals door niet-voorzien omstandigheden nadat overdracht van de stortplaatsen aan de provincie heeft plaatsgevonden. Nadat de stortplaatsen zijn gesloten, kan geen verrekening met de exploitant meer plaatsvinden. Met behulp van een protocol sluitingsverklaring en een risicomodel wordt het risico beperkt.

Uitvoering Meerjarenuitvoeringsprogramma verkeer en vervoer

Het gaat hierbij om diverse risico's, waaronder:

- planschade. Met name bij de grotere nieuwbouwprojecten (zoals de aanleg van rondwegen) kan het risico van planschade ex artikel 49 van de WRO niet geheel worden uitgesloten. Van belang is dat dit risico al tijdens de bestemmingsplanprocedure wordt geïnventariseerd;
- vertraging planprocedures als gevolg van de advies- en beroepsprocedures bij het voldoen aan planologische regelingen en/of diverse vergunningen;
- draagvlak planontwikkeling. Kenmerk voor het huidige provinciale beleid is het streven naar een verkeers- en vervoersvisie per corridor of gebied en een daarop gericht integraal maatregelenpakket. Met name het draagvlak voor de conclusies en aanbevelingen van de verschillende corridorstudies bepaalt de haalbaarheid van meerjarenuitvoeringsconvenanten. In financiële zin kunnen deze risico's positief en negatief zijn;
- onteigening. Veelal worden de gronden langs minnelijke weg verworven. In een aantal situaties is echter een onteigeningsprocedure nodig. Deze procedures zijn tijdrovend, dus vertragend en kostenverhogend;
- bodemsaneringen. In incidentele gevallen zal tijdens de uitvoering van het werk verontreiniging van het grondwater of van de bodem worden aangetroffen. Bodemsaneringen kunnen aanzienlijk kostenverhogend werken en zullen vaak tot grote vertragingen van het project leiden. Bij wegconstructies moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid van het moeten afvoeren en verwerken van teerhoudend asfalt;
- geluidhinder. Sinds een aantal jaren moet bij reconstructies een akoestisch geluidsonderzoek worden uitgevoerd naar de effecten van de maatregelen op de omgeving (bijvoorbeeld de woningen langs een weg). Voor het geval de berekende geluidsbelasting 1,5 dB hoger is dan de waarde in de oude situatie, moet de overheid maatregelen treffen. Daarbij kan gedacht worden aan maatregelen aan de bron (bijvoorbeeld geluidsreducerend asfalt) dan wel aan maatregelen op de plaats waar het

effect optreedt (bijvoorbeeld maatregelen aan de woningen). Indien er maatregelen moeten worden getroffen, zijn deze van invloed op de kosten van het project;

- kabels en leidingen. Het moeten verleggen van kabels en leidingen kan in sommige gevallen aanzienlijk kostenverhogend werken en in de tijd gezien vertragingen opleveren;
- aanbestedingen. De op het moment van aanbesteden heersende marktsituatie kan een risico vormen. Een mee- of tegenvallende aanbesteding kan wel 30% verschil maken;
- water-, archeologie-, flora- en faunatoets. Voordat een bestemmingsplan gewijzigd kan worden moet de water-, archeologie-, flora en faunatoets met een positief resultaat worden doorlopen. Bij negatief resultaat kan het leiden tot een wijziging dan wel vertraging van het project;
- financiële dekkingsplannen. De uitwerking van het provinciale beleid wordt in nauwe samenwerking met derden (onder andere Rijk en gemeenten) in een Meerjarig Regionaal Investeringsprogramma opgenomen. Per project wordt aangegeven welke overheden en instanties als financieel medeverantwoordelijke partner worden gezien. Elke partner legt dit vast in een jaarlijks uitvoeringsprogramma, voor de provincie voorheen het MUP. Het dekkingsplan moet als een risico worden gezien, ingeval over de financieringsopzet nog geen overeenstemming is bereikt. In die gevallen waar een project in eerste aanleg een provinciale verantwoordelijkheid betreft, zal de provincie zelf moeten zorg dragen voor een financieel vangnet voor het eventueel (gedeeltelijk) mislukken van de nagestreefde financieringsopzet. Dat vangnet zal in beginsel worden gevonden binnen de provinciale budgetten.

Belastbaarheid secundaire arbeidsvoorwaarden

Hierbij is sprake van een probleem over dienstauto's die verstrekt zijn voor 2004.

Er kan een claim komen op basis van de regels betreffende het woon-werkverkeer.

Vanaf 2004 is de wetgeving gewijzigd en is het probleem opgelost. Verder kan de provincie aansprakelijk worden gesteld voor ketenaansprakelijkheid. Daarnaast heeft de belastingdienst een onderzoek verricht op de dienstkleding van de provincie voor de jaren 1999 tot en met 2002. Door de provincie zijn in dit verband maatregelen genomen en over de verdere uitwerking ervan is de provincie in gesprek met de belastingdienst.

Motorrijtuigenbelasting

Het CBM int de provinciale opcenten en draagt deze aan de provincies af. De provincies hebben geen controlemogelijkheden op deze afdrachten en zijn daarmee informatieafhankelijk van het CBM. Er blijft onzekerheid bestaan over de juistheid en de volledigheid van de ontvangen opcenten.

Groningen Airport Eelde

De provincie Drenthe loopt een risico met betrekking tot de baanverlenging van Groningen Airport Eelde. De meerkosten door vertragingen in verband met bezwaarprocedures komen ten laste van de regio zelf. Overigens lijken de kansen op meerkosten niet al te groot, doordat zaken op een slimme manier aanbesteed worden en zaken gecombineerd worden uitgevoerd.

Dividend Essent

Het dividend van Essent is geraamd op € 3,9 miljoen structureel. De winst is echter onzeker. Het risico kan zowel positief als negatief zijn.

Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme

Het NNBT is in 2003 failliet gegaan. Er is een vordering van € 609.000,-- vastgelegd en ingediend bij de curator. Het faillissement is nog niet afgewikkeld. Deze vordering zal waarschijnlijk niet leiden tot een uitbetaling. Het niet uitbetalen van de vordering is voorzien. Verwacht mag worden dat de afwikkeling van het faillissement in 2006 afgerond zal worden. Er zijn geen risico's met betrekking tot het NNBT meer te verwachten.

Overige aanwezige risico's

Ten slotte vermelden wij nog de volgende aanwezige risico's.

- Oninbare debiteuren
- Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen
- Subsidieafrekeningen richting het Rijk
- Ontoereikende verzekeringen

Oninbare debiteuren

Bij de uitvoering van risicovolle projecten vraagt de provincie Drenthe bankgaranties aan. Maar er is wel sprake van oninbaarheid op debiteuren. Het debiteurensaldo van de

provincie bedroeg per 31 december 2005 € 5 miljoen. Van dit bedrag had € 1,9 miljoen betrekking op openbare lichamen. Van het debiteurensaldo per 31 december 2005 resteert per 21 februari 2006 een bedrag van € 2,5 miljoen. Op de vorderingen op debiteuren is een voorziening voor mogelijke oninbaarheid in mindering gebracht van € 0,9 miljoen.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

In het BBV is bepaald dat de arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume een onderdeel van de uiteenzetting over de financiële positie in de jaarrekening zijn. Deze posten worden niet opgenomen als voorziening of schuld op de balans. In het navolgende geven wij een raming weer van de contante waarde van de verplichtingen per 31 december 2005, rekening houdend met een disconteringsvoet van 3%.

De provincie heeft per 31 december 2005 de volgende arbeidskostengerelateerde verplichtingen.

- Vakantiegeld. In de maand mei wordt het vakantiegeld over de afgelopen 12 maanden betaald. Aan het eind van het jaar ontstaat er daardoor een verplichting van 7 maanden vakantiegeld. Het bedrag van de verplichting per 31 december 2005 bedraagt € 1,8 miljoen.
- Pensioenen/wachtgeld. Er zijn eind december 2005 nog 17 pensioenontvangende ex-leden van gedeputeerde staten. Daarnaast is er een aantal ex-gedeputeerden en ook voormalige leden van provinciale staten die wachtgeld ontvangen of wachtgeld mogen ontvangen, tenzij ze een (tijdelijk) inkomen hadden. In 2007 zijn de lasten voor pensioenen en wachtgeld op ruim € 528.000,-- begroot (begroot 2006: € 660.000,--). De totale pensioenclaim voor nu pensioengerechtigde ex-gedeputeerden, uitgaande van een gemiddelde leeftijd van 80 jaar bedraagt € 3,2 miljoen. Daarnaast zijn er nog diverse voormalige gedeputeerden die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben behaald. De hiervoor berekende claim maakt geen deel uit van deze claim. De wachtgeld voor ex-gedeputeerden en statenleden bedragen maximaal € 955.000,--.

Subsidieafrekeningen richting het Rijk

De provincie ontvangt uit vele subsidieregelingen gelden van het Rijk. Over de besteding ervan moet in veel gevallen verantwoording worden afgelegd. Hierbij dient

meestal een accountantsverklaring te worden afgegeven. Indien de subsidievoorwaarden niet adequaat worden nageleefd, bestaat het risico dat gelden dienen te worden terug betaald aan het Rijk, terwijl de kosten wel zijn gemaakt of bedragen wel zijn doorgegeven naar andere instellingen. Het genoemde risico leidt daarom niet tot een kwantificering van een aanwezig financieel effect.

Ontoereikende verzekeringen

Een groot deel van de risico's is te verzekeren. De provincie heeft de normaal gebruikelijke risico's behorende bij hun taken dan ook verzekerd. Daarnaast zijn diverse aansprakelijkheidsverzekeringen afgesloten.

Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Vooral het financiële belang impliceert een risico voor de provincie. Immers, de middelen die door de provincie ter beschikking zijn gesteld, kunnen een verlies zijn in geval van faillissement. Verder heeft de provincie een financieel belang indien financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de provincie.

In de jaarstukken is een aparte paragraaf besteed aan verbonden partijen (paragraaf I.2.6).

De jaarlijkse bijdragen van de provincie Drenthe aan de verbonden partijen zijn opgenomen in de begroting van de provincie. De gerealiseerde bijdragen staan in de productenrealisatie vermeld en in de paragraaf Verbonden partijen. De risico's van de samenwerkingsverbanden worden zijn niet gekwantificeerd. De accountant geeft in zijn rapport aan dat hij inschat dat de provincie hierbij specifiek risico loopt bij het SNN en GAE. Het gaat hierbij globaal geschat om een risico van 5 maal de jaarlijkse bijdrage. Dit is omgerekend op basis van de jaarrekeningcijfers van 2005 ongeveer € 3,7 miljoen.

De volgende verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden zijn te onderscheiden.

Deelnemingen

- Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij. Het betreft een symbolische deelname; de provincie Drenthe is voor 0,01% aandeelhouder.

- WMD. De provincie bezit 50% van het aandelenkapitaal.
- GAE. De provincie bezit 30% van de aandelen. De jaarlijkse bijdrage bedraagt voor Drenthe € 335.103,--.
- Europark Coevorden/Emlichheim Entwicklungsgesellschaft mbH. De provincie zal, gelet op de omvorming van het Europark naar een risicodragende onderneming, alleen indirect (via lening NOM) bijdragen aan het stamkapitaal van het Europark.
- NV Essent. In het 'oude' nutsbedrijf Essent heeft de provincie Drenthe 2,28% van de aandelen. Drenthe ontvangt dividend en heeft een stem in de aandeelhoudersvergadering.

Gemeenschappelijke regelingen

- SNN. De bijdrage in de uitvoeringskosten bedroeg over 2005 € 442.392,--. Bij SNN is voor de risico's van de lopende projecten een ruime voorziening gevormd. Door deelname in het bestuur en het bestuderen en bijhouden van alle bestuursstukken door de Stafgroep Bestuurs-, Juridische en Concernzaken houdt de provincie Drenthe greep op de eventueel aanwezige risico's bij het SNN. Daarnaast vindt toezicht plaats door het Ministerie van BZK.
- BANN. Het bestuursonderwijs is geprivatiseerd. De gemeenschappelijke regeling is in stand gebleven om de eventuele verplichtingen ten opzichte van voormalig personeel na te kunnen komen. Vooralsnog is hierbij geen financieel risico te verwachten.
- Noordelijke Rekenkamer. Deze GR, waaraan de drie noordelijke provincies deelnemen, is in werking getreden op 1 januari 2005. Vooralsnog is hierbij geen financieel risico te verwachten.
- OV-bureau. Vooralsnog is hierbij geen financieel risico te verwachten.

Stichtingen en andere privaatrechtelijke rechtspersonen

- Stichting Leerstoel Regionale/Noordelijke Economie. Vooralsnog is hierbij geen financieel risico te verwachten.
- DBL. De provinciale bijdrage bedroeg over 2005 € 55.241,--.
- Stichting LMA. De bijdrage over 2005 bedroeg € 155.814,--.
- Stichting Drents Plateau. Vooralsnog is hierbij geen financieel risico te verwachten.
- Vereniging IPO. De bijdrage over 2005 van de provincie Drenthe bedroeg € 530.331,--.

Bestuursrechtelijke rechtspersonen

- Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Drenthe. Het fonds beheert de gesloten stortplaatsen uit de opbrengsten van de nazorgheffing verkregen middelen. Vooralsnog is hierbij geen financieel risico te verwachten.

De jaarlijkse bijdragen van de provincie Drenthe aan de verbonden partijen zijn opgenomen in de begroting van de provincie. De risico's van de samenwerkingsverbanden worden in de rapportages van de provincies niet gekwantificeerd. Bestudering van de stukken levert het volgende beeld op.

Nr.	Verbonden partij	Kwantificering (x € 1.000,--)
1.	Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij	0
2.	Waterleidingmaatschappij Drenthe	0
3.	Groningen Airport Eelde	1.500
4.	Europark Coevorden/Emlichheim Entwicklungsgesellschaft mbH	0
5.	NV Essent	0
6.	Samenwerkingsverband Noord-Nederland	1.800
7.	Interprovinciaal Overleg	0
8.	Bestuursacademie Noord-Nederland	0
9.	Noordelijke Rekenkamer	0
10.	OV-bureau	0
11.	Stichting Leerstoel Regionale/Noordelijke Economie	0
12.	Stichting Drentse bedrijfslocaties	0
13.	Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen	0
14.	Stichting Drents Plateau	0
15.	Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Drenthe	0
	Totaal:	3.300

Conclusie financieel effect van de risico's

Uit het bovenstaande blijkt dat de risico's als volgt gekwantificeerd kunnen worden weergegeven (afgerond, x € 1.000,--):

	Financieel effect	
	Minimum	Maximum
Risico's vermeld in deze paragraaf	3.400	3.400
Inschatting p.m.-posten risico's vermeld in deze paragraaf en een aan te houden buffer voor algemene bedrijfsvoeringsrisico's (5%-8% van de lasten)	8.700	13.900
Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen, inschatting	5.000	8.000
Verbonden partijen	3.300	3.300
Totaal financieel effect van de risico's	20.400	28.600

De financiële effecten van de aangegeven risico's worden gezien het vorenstaande ingeschat tussen de € 20,4 en € 28,6 miljoen.

Omvang van het weerstandsvermogen

Op basis van diverse kengetallen is getracht een oordeel te geven over het weerstandsvermogen. De volgende kengetallen zijn hiertoe aangegeven (afgerond, x € 1.000,--):

	Totaal
Omvang risico's	20.400-28.600
Weerstandsvermogen	27.292
Totaal lasten Begroting 2007	190.744
10% van de totale lasten	19.074

In het rapport over het weerstandsvermogen van de accountant wordt een omvang van de weerstandscapaciteit aanbevolen van € 25 miljoen. Wij achten deze norm ook voor 2007 juist. Het weerstandsvermogen voor het begrotingsjaar 2007 bedraagt € 27,2 miljoen. Procentueel is 108,8% van de in het rapport over het weerstandsvermogen geadviseerde omvang van de weerstandscapaciteit. Mede gezien de oplopende weerstandscapaciteit, in meerjarig perspectief, zijn aanvullende maatregelen ter vergroting van de weerstandscapaciteit op dit moment niet noodzakelijk.

Afsluitend

De weerstandscapaciteit is een dynamisch gegeven en voortdurend aan verandering onderhevig. Bovendien zijn de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen in hoge mate gegevenheden die een prognosticerend karakter hebben. Voor de weerstandscapaciteit zal men altijd scenario's hanteren die een meerjarig karakter hebben, dat ver uitgaat boven de periode die voor de ramingen van de meerjarenbegroting geldt. Het actueel houden van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen is daarbij een noodzaak. Fluctuaties in de financiële positie, in risico's, in kennis over de onderhoudstoestand van activa, kunnen van de ene op de andere dag nopen tot beleidsveranderingen, ook op het gebied van weerstandscapaciteit. Uit het vorenstaande blijkt dat de het risicoprofiel niet erg is veranderd in 2005 en 2006. Daarom handhaven wij een schatting van tussen de € 20,4 en € 28,6 miljoen.

Paragraaf 2.3.**Onderhoud kapitaalgoederen****Inleiding**

In het BBV is bepaald dat in de begroting de beleidslijnen (moeten) worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, waaronder het onderhoud van kapitaalgoederen. De paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen op diverse programma's voorkomen. Met onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid.

In deze paragraaf gaan wij in op het onderhoud van de volgende kapitaalgoederen:

- wegen
- kanalen
- gebouwen

Beleidskader

PS hebben het beleidskader voor het onderhoud van de provinciale wegen en vaarwegen vastgesteld in statenbesluiten. Dit betreft de besluiten voor de vaarweg Meppel-De Punt, de "overige" (inmiddels genoemd Zuidoost-Drentse) vaarwegen, de wegen en voor de kapitaallasten kunstwerken (bruggen, viaducten, sluizen, etc.). Die vier besluiten vormen het feitelijk beleidskader voor het wegen- en vaarwegenonderhoud en zijn dus de koppeling van doelen aan beschikbaar gestelde middelen. In feite is het ook de opdracht van de staten aan de organisatie om een taak binnen de gestelde kaders uit te voeren.

In 1994/1995 hebben PS van Drenthe besloten:

- tot invoering van contractmanagement voor het beheer, waarbij GS een contract hierover sluiten met de Productgroep Wegen en Kanalen. Dit beheer moet efficiënt en slagvaardig georganiseerd worden. Hiermee hebben de staten uitgesproken dat ze het weg- en vaarwegbeheer voortaan op afstand sturen en het budgetrecht alleen uitoefenen op het niveau van het totale budget per begrotingsprogramma (destijds "paragraaf" geheten);
- tot het beschikbaar stellen van totaalbudgetten, zowel voor de wegen, voor de vaarweg Meppel-De Punt als voor de Zuidoost-Drentse vaarwegen, als financiële kaders, uitgaande van mede-financiering door het Rijk (voor de vaarweg Meppel-

De Punt) als de Zuidoost-Drentse waterschappen. Binnen deze kaders moet het beheer gerealiseerd worden en mogen geen claims richting algemene middelen gelegd worden, behoudens de invloed van nieuwe wet- en regelgeving en behoudens oorlog, molest, natuurrampen/calamiteiten (waaronder hoog water) en schade veroorzaakt door derden;

- tot instelling van Bestemmingsreserves: A voor het beheer van de vaarweg Meppel-De Punt, B voor het wegenbeheer en C voor het beheer van de Zuidoost-Drentse vaarwegen;
- tot het streven deze vaarwegen voor de scheepvaart open te houden en tot het stimuleren van vervoer te water, zowel beroeps als recreatief;
- tot het vertalen van dat streven voor openstelling in een CEMT- en BRTN-klasse-indeling van de vaarwegen, met daarbij horende maatgevende scheepstypen. (De tabel van bijlage C bij het statenbesluit is vertaald in een door GS vastgesteld beleidsplanhoofdstuk, zie bijlage A);
- tot het garanderen van de bereikbaarheid van bestemmingen via de Drentse provinciale wegen en vaarwegen, behoudens oorlog, molest, natuurrampen/calamiteiten (waaronder hoog water), schade veroorzaakt door derden, ijsgang, hevige sneeuwval, bijzondere transporten, evenementen of stremmingen wegens groot onderhoud/werk in uitvoering;
- dat het beheer sober moet zijn en knelpunten sober worden opgelost. Slechts in enkele uitzonderingen is besloten tot "boven het minimum uitgaan";
- dat areaaluitbreiding zal leiden tot evenredige uitbreiding van het budget.

Wegen

Voor het onderhoud van de provinciale wegen is een Managementraamcontract (beheer) wegen en kanalen 2004-2014 opgesteld. Het contract houdt in dat het hoofd van de Productgroep Wegen en Kanalen zich tegenover het college van GS verbindt het beheer en onderhoud van de Drentse provinciale wegen en vaarwegen tegen een afgesproken kwaliteit en kosten op zich te nemen. Het contract geeft de beschikbare budgetten, de te leveren prestaties en de bevoegdheden en regels in de mandatering weer en heeft betrekking op het wegennet van totaal 406 km.

Naast het raamcontract wordt elk jaar de specifieke jaartranche van de desbetreffende beheersonderdelen aan het college van GS voorgelegd. Hierin worden de actuele gegevens voor het uitvoeringsjaar vermeld die onder meer zijn gebaseerd op een

jaarlijkse inspectie van de wegen. Bij deze inspecties wordt de zogenaamde CROW-methode in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de verkeerstechniek) gehanteerd om zo objectief mogelijk de verhardingen van het wegennet in kaart te brengen. De jaartranches passen in het financieel meerjarencader van het raamcontract.

Voor de wegen bestaat in Nederland dus een landelijke systematiek voor het vaststellen van onderhoudsniveaus: de CROW-methode. Wegeninspecteurs van de wegbeheerders zijn in deze systematiek geschoold en worden elk jaar daarin 'geijkt' door de landelijke Wegmeetdienst. Het is mogelijk via de CROW-methode een rapportcijfer voor het onderhoudsniveau te berekenen. Het nagestreefde onderhoudsniveau is "ruim voldoende" dus rapportcijfer 7. Sinds ca. 1997 verkeert ons wegennet ongeveer op dat niveau. Het streven is boven het minimumniveau van de 6 te blijven, omdat het cijfer het gemiddelde van een heel wegennet betreft. Het is de bedoeling dat geen enkel wegvak onvoldoende scoort en dat moet gerealiseerd worden bij een cyclus van groot onderhoud van gemiddeld 15-20 jaar. Ontstaan er echte knelpunten ("onvoldoendes"), dan zal dat leiden tot aansprakelijkheid voor schade van weggebruikers.

De Technische Universiteit Delft heeft een globaal model in de jaren '70 ontwikkeld waarin een relatie kan worden gelegd tussen beschikbare middelen en daaraan gerelateerd onderhoudsniveau. Dat model ziet er als volgt uit. Het onderhoudsniveau van een wegennet, grotendeels bestaande uit asfaltverhardingen wordt bij een goed opgebouwde evenwichtige begroting nagenoeg geheel bepaald door het deelbudget voor groot onderhoud, dat wil zeggen voor het aanbrengen van dek- en slijtlagen. Bij de in Nederland gerealiseerde onderhoudsniveaus geldt globaal dat er een lineaire relatie bestaat tussen gewenste niveauverbetering en budget. Met andere woorden: ons onderhoudsniveau van een 7 opkrikken naar een 8 vergt 14% meer budget voor groot onderhoud, het laten afglijden naar een 6 leidt tot een financiële besparing van 14%. Voor de Drentse situatie is die 14% een bedrag van afgerond € 0,5 miljoen per jaar.

Ter illustratie het volgende. In 2003 is het provinciaal wegenbeheer getoetst door het externe bureau Netherlands Pavement Consultants BV (NPC) uit Utrecht. NPC constateerde dat Drenthe voor het nagestreefde onderhoudsniveau (de 7) een bedrag van € 0,4 miljoen per jaar te kort kwam. In het managementraamcontract 2004-2013 is echter het oorspronkelijke deelbudget (van € 3,7 miljoen per jaar) aangehouden, met name vanwege de huidige voor ons voordelige aanbestedingsmarkt, die maakt dat aannemers scherp (dus laag) inschrijven. De genoemde (te kort gekomen) € 0,4 miljoen

is in Drenthe dus uitgelegd vanuit de aannemingsmarktsituatie. Die situatie wordt gemonitord. Niet uitgesloten is dat die markt zich op termijn saneert, en dat dan de aannemingssommen omhoog zullen gaan. Op dit moment kan niemand voorspellen wanneer de wegen - aanbestedingsmarkt zich gesaneerd zal hebben. Tegelijk met het groot onderhoud worden zo mogelijk per wegvak de essentiële kenmerken aangebracht.

Voor de dekking van de uit het onderhoud voortvloeiende kosten is een reserve wegenbeheer ingesteld. De werkelijke onderhoudsuitgaven worden ten laste van deze reserve gebracht. Door deze systematiek komen in de provinciale begroting geen pieken en dalen voor, maar worden de onvermijdelijke schokken in de onderhoudsuitgaven opgevangen binnen deze reserve.

Het beschikbare budget voor onderhoud in de provinciale begroting wordt berekend op basis van een normbedrag (norm per 1 januari 2006: € 11.362.385,-). Dit bedrag wordt jaarlijks met een (inflatie)-percentage verhoogd.

De verwachting is dat de provincie per 1 januari 2007 de huidige rijksweg N34 (Overijsselse grens bij Ane-Coevorden-Holsloot-De Punt/A28) in beheer en onderhoud overneemt. De N34 zit nog niet in de gepresenteerde gegevens.

Voor de kosten van onderhoud van de wegen zijn in de Begroting 2007 en volgende jaren, inclusief de toegerekende apparaatskosten, de volgende bedragen opgenomen.

Bedragen in €	2007	2008	2009	2010
Programma beheer en onderhoud	11.362.385	11.774.517	12.197.022	12.729.642

Het saldo van de reserve Wegenbeheer is per 1 januari 2007 € 556.226,-.

Kanalen

Wat is vermeld ten aanzien van de wegen is in algemene zin ook van toepassing op de bij de provincie in beheer en onderhoud zijnde kanalen.

Voor het beheer en onderhoud van de provinciale kanalen is een tweetal raamcontracten vastgesteld die voorzien in een behoorlijk beheer en onderhoud van:

- de vaarweg **Meppel-De Punt** met een totale lengte van 64 km en waarin zijn opgenomen het Noord-Willemskanaal, de Drentsche Hoofdvaart en het Meppelderdiep;
- de **Zuidoost-Drentse vaarwegen** met een totale lengte van 90 km en waarin zijn opgenomen alle vaarwegen die in het beheer en onderhoud zijn van de provincie Drenthe en die niet vallen onder de vaarweg Meppel-De Punt.

Vaarweg Meppel-De Punt

De vaarweg Meppel-De Punt is in 1994 overgenomen van het Rijk, in het kader van de toenmalige “Natte Sanering”, een decentralisatie-impuls onder het regime van het Convenant “Brokx Nat”. Bij die overname verplichtte het Rijk zich contractueel tot 2024 de volledige kosten van sober beheer aan de provincie te vergoeden. Met ingang van 2024 vervalt een bedrag van € 1,5 miljoen structureel (op een totale rijksbijdrage van € 3,27 miljoen per jaar, prijspeil 2006). De rijksbijdrage is bij de onderhandelingen in 1993 ontstaan door op het bedrag van het beheer, zoals destijds uitgevoerd door het Rijk zelf, een “efficiencykorting” toe te passen. Tussen 1993 en 1999 is de Productgroep Wegen en Kanalen afgeslankt, teneinde balans te vinden tussen de beschikbare en de benodigde middelen. Sindsdien bevindt het nagestreefde en gerealiseerde onderhoudsniveau zich op voldoende niveau.

Het niveau “voldoende”: In tegenstelling tot de wegen, is er geen landelijke uniforme systematiek om het onderhoudsniveau van vaarwegen exact te kwantificeren. Verschillende vaarwegbeheerders overleggen hierover, en inspecteren hun vaarwegen jaarlijks, inclusief dieptepeiling. Op grond van het geringe niveau van klachten over de onderhoudstoestand is het plausibel het niveau “voldoende” vast te stellen. Wel geldt voor al onze vaarwegen dat de marge tussen vaarwegdiepte en diepgangen van de toegelaten “maatgevende” scheepstypes, in Drenthe heel beperkt is.

Het beschikbare budget voor onderhoud bestaat naast een jaarlijks geïndexeerd normbedrag (norm aandeel provincie Drenthe per 1 januari 2007: € 3.407.559,--) voornamelijk uit bijdragen van derden (Rijk en waterschappen). Zoals al opgemerkt komt een deel van de rijksvergoeding met ingang van 2024 te vervallen.

Bedragen in €	2007	2008	2009	2010
Programma beheer en onderhoud	3.407.559	3.444.611	3.481.993	3.517.700

Het saldo van de reserve beheer vaarweg Meppel-De Punt bedraagt per 1 januari 2007 € 5.037.932,--.

De provincie “spaart” voor een grote onderhoudspiek in de jaren 2010-2015.

Zuidoost-Drentse vaarwegen

De Zuidoost-Drentse vaarwegen zijn al in provinciaal beheer sinds de jaren '60 van de 20e eeuw. In die tijd ging de NV Drents(ch)e Kanaalmaatschappij failliet en liet haar vaarwegen “achter” met een grote onderhoudsachterstand. De provincie heeft die failliete boedel overgenomen. Beleidsstreven was die vaarwegen voor de scheepvaart open te houden. Dat lukte, maar de onderhoudsachterstand bestond in de jaren '90 nog steeds. Ten tijde van de invoering van contractmanagement werd een driesporenbeleid geformuleerd.

Het provinciaal bestuur stelde extra budget voor vaarwegbeheer beschikbaar, de onderhoudsdienst (sinds 1997 de Productgroep Wegen en Kanalen) kreeg de opdracht via afslanking van de formatie efficiencywinst te bereiken en de betrokken waterschappen moesten gaan meebetalen in het vaarwegbeheer. Anno 1999 bleken deze beleidsvelden grotendeels gerealiseerd. Sindsdien is het onderhoudsniveau van de vaarwegen juist voldoende, afgezien van een relatief geringe achterstand die in 2008 zal zijn weggewerkt. In termen van een rapportcijfer is het gewenste onderhoudsniveau een 6, en het aanwezige niveau een 6-. Daarnaast zijn in sommige kanalen ten opzichte van de vaarwegklasse diepgangbeperkingen afgekondigd ten opzichte van de Europese CEMT-normen (Commission Européenne des Ministres de Transport). Er zijn wensen de Hoogeveensche Vaart te verdiepen naar een echt 600 tonskanaal. Ook voor het Coevorden-Vechtkanaal, in 2000/2001 uitgebreid tot 400 tonskanaal, bestaan wensen tot uitbouw, in principe tot 1.000 tonsvaarweg. Tot op heden ontbreken hiervoor de budgetten.

Ook in de jaarcontracten worden de budgetten die beschikbaar zijn voor het dagelijks onderhoud aangegeven. De te verwachten uitgaven zijn gebaseerd op monitoringcijfers en worden uitgedrukt in kosten per km vaarweg infrastructuur in beheer. Voor de grootonderhoudsprojecten wordt de meerjarenplanning jaarlijks geactualiseerd.

Het voor het onderhoud beschikbaar budget bestaat naast een jaarlijks geïndexeerd normbedrag (norm aandeel provincie Drenthe per 1 januari 2007: € 3.232.326,--) uit bijdragen die van derden (met name waterschappen) worden ontvangen.

Voor de kosten van onderhoud van de overige vaarwegen zijn in de Begroting 2006 en volgende jaren, inclusief de toegerekende apparaatskosten, de volgende bedragen opgenomen.

Bedragen in €	2007	2008	2009	2010
Programma beheer en onderhoud	3.232.326	3.299.181	3.367.585	3.424.748

Het saldo van de reserve beheer vaarwegen Zuidoost-Drenthe bedraagt per 1 januari 2007 € 1.800.627,--. Dit saldo is bestemd voor het wegwerken van het nog bestaande achterstallig onderhoud. Dit zal per 1 januari 2008 weggewerkt zijn.

Gebouwen

Naast de in de managementcontracten wegen en kanalen begrepen steunpunten en dienstwoningen kent de provincie Drenthe nog een tweetal gebouwen waarvan zij het onderhoud heeft. Dit betreft:

- het provinciehuis
- het Drents Museum

Provinciehuis

Om op een zo planmatige wijze het onderhoud aan het provinciehuis uit te voeren en de financiële middelen daarvoor beschikbaar te hebben is door een gespecialiseerd bureau in 2000 een onderhoudsplan opgesteld. Daarbij is gebruikgemaakt van standaard geaccepteerde prijs- en kwaliteitsnormen die gelden in de bouw. Het plan geeft inzicht in de staat van onderhoud, de te verwachten toekomstige onderhouds-behoefte voor een termijn van tien jaar en de daarvoor benodigde financiële middelen. Er is daarbij rekening gehouden met onder meer het feit dat het provinciehuis geen onderhoudsvriendelijk gebouw is, omdat er veel hout- en ijzerconstructies zijn toegepast. Verder is in het meerjarenonderhoudsplan rekening gehouden met het onderhoud aan het buitenterrein.

Voor de uitvoering van het onderhoudsplan is in de meerjarenbegroting 2007 en volgende jaren rekening gehouden met een structurele uitgaaf van € 501.579,-- (2007).

Van dit bedrag wordt jaarlijks € 351.930,-- gestort in de voorziening groot onderhoud provinciehuis.

Bedragen in €	2007	2008	2009	2010
Programma beheer en onderhoud	501.579	504.572	507.625	510.696

Het saldo van de voorziening groot onderhoud provinciehuis bedraagt per 1 januari 2007: € 958.076,--.

Drents Museum

In 2001 heeft een daartoe gespecialiseerd bureau een rapport uitgebracht over het onderhoud van het Drents Museum. Op grond van de uitkomsten van het daarbij behorende 10-jarig onderhoudsplan, alsmede een uitgewerkte heldere taakafbakening van verantwoordelijkheden tussen huurder en verhuurder is het budget vastgesteld dat nodig is om de kwaliteit van het onderhoud van de gebouwen op een goed niveau te houden.

Voor de uitvoering van het onderhoudsplan is in de meerjarenbegroting 2007 en volgende jaren rekening gehouden met een structurele uitgaaf van € 191.395,-- (2007). Van dit bedrag wordt jaarlijks € 121.899,-- gestort in de voorziening groot onderhoud Drents Museum.

Bedragen in €	2007	2008	2009	2010
Programma beheer en onderhoud	191.395	192.785	194.202	195.629

Het saldo van de voorziening groot onderhoud Drents Museum bedraagt per 1 januari 2007: € 190.843,--.

Paragraaf 2.4. Financiering

Uitgangspunt voor de financieringsfunctie van de provincie Drenthe is dat deze uitsluitend de publieke taak dient.

In deze paragraaf komen aan de orde:

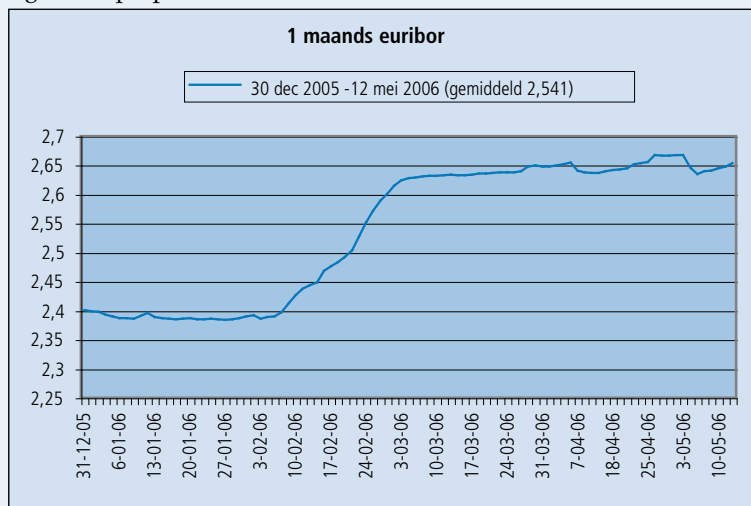
- algemene ontwikkelingen en rentevisie
- ontwikkelingen bij de provincie Drenthe
- uitzettingen: risicoprofiel en rendement
- diverse financiële risico's
- leningenportefeuille
- meerjarige financieringspositie

Algemene ontwikkelingen en rentevisie

De internationale economische vooruitzichten blijven positief. Investerings zullen naar verwachting toenemen, waardoor de werkgelegenheid groeit en de consumptie aantrekt.

Dankzij loonmatiging is de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven verbeterd en neemt voor het eerst in jaren het aantal banen weer toe. De inflatie daalde in 2006 naar 1,4% (2005: 1,6%).

Tegen de achtergrond van deze gunstige vooruitzichten zullen de rentetarieven nog enigszins oplopen.

De verwachting is dat de korte rente zal oplopen naar 3,25% en de lange rente naar een niveau van ongeveer 4,2% zal stijgen.

(Bron: Bank Nederlandse Gemeenten)

Als uitgangspunt voor de begroting hanteren wij een korte rente van 2,5%. In bovenstaande grafiek is de renteontwikkeling van 30 december 2005 tot en met 15 mei 2006 weergegeven.

Voor de lange termijn houden wij in 2006 rekening met een rente van 3,5%.

Deze rentevoet is voor de lange termijn in de Begroting 2007 verwerkt.

Ontwikkelingen bij de provincie Drenthe

Het geactualiseerde financieringsstatuut is op 5 oktober 2005 aangeboden aan PS en aansluitend door PS vastgesteld.

GS hebben een voorgenomen besluit genomen om de provinciale hypotheekregeling op te heffen. Het besluit om de provinciale hypotheekregeling te beëindigen is mede gebaseerd op het voornemen van het Ministerie van BZK om (hypotheaire) leningen aan gemeentelijk en provinciaal personeel (bij wijze van secundaire arbeidsvoorwaarde) te verbieden. Het definitieve besluit zal na overleg met het Georganiseerd Overleg genomen worden.

Uitzettingen: risicoprofiel en rendement

In verband met het risicoprofiel zijn twee analyses vereist, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Hierna zijn deze analyses nader toegelicht en uitgevoerd voor 2007.

Kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt in de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. Vooral bij korte financieringen kan het renterisico aanzienlijk zijn. Fluctuaties in de korte rente hebben een directe invloed op de rentelasten. De kasgeldlimiet stelt daarom grenzen aan het aangaan van korte financieringen en geeft het maximumbedrag aan dat per saldo aan kortlopende (< 1 jaar) leningen mag worden aangetrokken. Naar verwachting zal de kasgeldlimiet ruim worden onderschreden. In de bijlage bij deze paragraaf wordt het resultaat van de analyse per 1 januari 2007 (geraamd) weergegeven.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is, net als bij de kasgeldlimiet, het inkaderen van grote fluctuaties in de rentelasten. Als grondslag wordt aangehouden dat de provincie niet meer dan 20% van haar vaste schuld in aanmerking mag laten komen voor herfinanciering of renteherziening. De provincie Drenthe maakt momenteel geen gebruik van herfinanciering of renteherziening, omdat dit geen voordeel oplevert.

De norm wordt dus niet overschreden.

De renterisicoanalyse voor 2007 is in de bijlage bij deze paragraaf opgenomen.

Rendement

Op onze uitzettingen ramen wij voor 2007, uitgaande van kortdurende uitzettingen, een rendement van 2,5%. Dit vloeit voort uit het financieringsstatuut, op grond waarvan het streven naar voldoende liquiditeiten bij de financieringsfunctie vooropstaat, waardoor relatief kort wordt uitgezet. Het rendement is bij de huidige rente relatief laag. Om deze renteopbrengsten te verbeteren wordt kort geld niet alleen uitgezet op deposito's, maar ook op spaarrekeningen. Indien langere termijnuitzettingen op grond van de liquiditeitenprognoses mogelijk zijn en tevens beter renderen zullen wij uitzettingen voor langere tijd nastreven.

Diverse financiële risico's**Koersrisico**

Koersrisico wordt gelopen bij uitzettingen in de vorm van vastrentende waarden zoals bijvoorbeeld bij obligaties en onderhandse leningen, waarbij voor het einde van de looptijd tot verkoop wordt overgegaan.

Dit risico is aan de orde bij een tweetal rentefondsen waarin wij deelnemen.

Deze worden beheerd door een vermogensbeheerder. Doel van deze rentefondsen is om met een aantal investeerders tot een collectieve belegging van vermogen te komen. Door een grote spreiding van de aangetrokken vastrentende waarden kan het koersrisico bij onttrekking tot een minimum worden beperkt.

Kredietrisico

Het kredietrisico geeft de mate aan waarin de provincie een risico loopt over haar uitgezette gelden, vanwege het niet (kunnen) voldoen aan de betalingsverplichtingen door de tegenpartij.

De diverse tegenpartijen zijn onderverdeeld in risicogroepen naar financiële zekerheid en variëren van extreem kredietwaardig tot twijfelachtig. De provincie Drenthe heeft per 1 januari 2007 haar totale liquiditeitsoverschot uitgezet bij financiële instellingen met minimaal een A-rating (conform de Wet fido) en daarmee haar risico beperkt.

Valutarisico

De provincie kent geen valutarisico, omdat het sluiten van transacties en het verlenen van garanties uitsluitend in euro's plaatsvinden.

Leningenportefeuille**Verstekte langlopende geldleningen**

Het verwachte verloop van de langlopende geldleningen in 2007 is als volgt.

Saldo 1 januari 2007	Saldo aflossingen	Saldo 1 januari 2008
41.596.848	830.163	40.766.685

De verstekte langlopende leningen bestaan voor ongeveer 70% uit hypotheekleningen verstrekt aan het personeel.

De overige 30% zijn geldleningen die om bestuurlijke redenen verstrekt zijn aan instellingen zoals RTV Drenthe en de PME-groep (Essent).

Opgenomen langlopende geldleningen

De verwachte mutaties gedurende 2007 in de leningenportefeuille zijn weergegeven in het navolgende overzicht.

	Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2007	3.312.596,00	4,46	
Nieuwe leningen	0,00	0,00	
Reguliere aflossingen	2.405.035,00	4,04	1,10
Vervroegde aflossingen	0,00	0,00	
Renteaanpassingen (oud percentage)	0,00	0,00	
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	0,00	0,00	
Stand per 31 december 2007	907.560,00	5,56	

Analyse kasgeldlimiet

Omvang totale begroting per 1 januari (grondslag)	
1. Toegestaan kasgeldlimiet	
In procenten van de grondslag (ministerieel vastgelegd)	7
In bedrag	12.108.682
2. Omvang vlottende korte schulden	-
Opgenomen gelden < 1 jaar	-
Schuld in rekening-courant	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-
Overige geldleningen, niet vaste schuld	-
3. Vlottende middelen	49.166.900
Contant geld in kas	1.900
Tegoe in rekening-courant	2.865.000
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	46.300.000
4. Toets kasgeldlimiet	
Totaal vlottende schuld (= 2-/-3)	49.166.900-
Toegestane kasgeldlimiet (=1)	-
Ruimte (+) of overschrijding (-) (=1 -/- 4)	61.275.582

Analyse renterisiconorm

Renterisiconorm		2007
1a. renteherziening op vaste schuld o/g		0
1b. renteherziening op vaste schuld u/g		0
2. netto renteherziening op vaste schuld 1a-1b		0
3a. nieuw aangetrokken vaste schuld		0
3b. nieuw verstrekte lange leningen		0
4. netto nieuw aangetrokken vaste schuld 3a-3b		0
5. betaalde aflossingen 2007		2.405.035
6. herfinanciering (laagste van 4 en 5)		0
7. renterisico op vaste schuld 2 + 6		0
8. stand van de vaste schuld per 1 januari 2007		3.312.596
9. normpercentage volgens ministeriële regeling	0,20	
met een vast minimumbedrag	2.500.000	
10. renterisiconorm		2.500.000

Renterisiconorm		2007
7. renterisico op vaste schuld		0
11. ruimte (+) of overschrijding (-) (10-7)		2.500.000

Meerjarige financieringspositie

Om een beeld te krijgen van de ontwikkelingen van de meerjarige financieringspositie hebben wij een meerjarige investerings- en financieringsstaat opgesteld.

De meerjarige investerings- en financieringsstaat is in het navolgende per aanvang van het jaar weergegeven.

Investeren	2007	2008	2009	2010
A1. Materiële activa (maatschappelijk nut)	57.035.392	82.265.661	102.280.725	105.579.270
A2. Materiële activa (economisch nut)	8.155.369	16.460.128	15.689.765	13.487.821
B Financiële activa				
1. deelnemingen (economisch nut)	854.604	854.604	854.604	854.604
2. Bijdragen aan active in eigendom van derden (maatschappelijk nut)	2.768.538	3.203.018	3.542.680	3.786.735
3. verstrekte langlopende geldleningen	41.596.848	40.766.685	39.939.119	39.623.640
Totaal investeringen	110.410.751	143.550.096	162.306.893	163.332.070
Financieringsmiddelen				
A. Reserves/voorzieningen				
1. algemene reserves	25.850.686	21.910.680	18.877.817	18.143.115
2. bestemmingsreserves	45.716.744	45.533.180	44.805.559	44.328.806
3. voorzieningen	6.544.559	7.653.959	8.763.359	9.872.759
4. voorzieningen (middelen van derden)	6.659.013	8.077.940	10.309.994	10.835.206
B. Opgenomen langlopende geldleningen	3.312.596	907.560	340.335	-
C. Incidentele financieringsmiddelen	30.000.000	30.000.000	30.000.000	30.000.000
Totaal financieringsmiddelen	118.083.598	114.083.319	113.097.064	113.179.886
Saldo financieringsmiddelen	7.672.847	29.466.777-	49.209.8229-	50.152.184-

Vorenstaand overzicht is een momentopname van mei 2006. Dit jaar wordt de afkoopsom N34 van ongeveer € 82 miljoen vastgesteld. Het exacte bedrag is nog niet bekend en om die reden niet meegenomen in dit financieringsoverzicht. Wanneer de afspraken tussen het Rijk en de provincie definitief worden is het niet noodzakelijk externe financieringsmiddelen aan te trekken om de investeringen te kunnen dekken.

Paragraaf 2.5.**Bedrijfsvoering****Algemene inleiding**

Bij het verschijnen van de Begroting 2007 van de provincie Drenthe loopt de collegeperiode 2003-2007 ten einde. Het jaar 2007 is dan ook, net als het voorgaande jaar, te beschouwen als een “oogstjaar”. De nadruk wordt gelegd op het bereiken van de resultaten van het door het college van GS in het collegeprogramma 2003-2007 (getiteld Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe!) uitgestippelde beleid. Het college van GS gebruikt de door PS gestelde kaders (mede via deze begroting) en het Collegeprogramma 2003-2007 als basis voor het uitwerken van het provinciaal beleid. De ambtelijke organisatie vertaalt dit in acties. Om deze acties doelmatig en doeltreffend te kunnen realiseren, is een heldere interne bedrijfsvoering van belang.

Concernprioriteiten voor 2007**Algemeen**

In het Concernbedrijfsplan 2007 zijn concernbrede prioriteiten voor 2007 geformuleerd die zich richten op de concernbrede bedrijfsvoering. Deze prioriteiten zijn afgeleid van de in het collegeprogramma 2003-2007 geformuleerde doelstellingen. De concernprioriteiten 2007 betreffen de volgende onderwerpen.

1. Programmamanagement.
2. Organisatie-ontwikkeling, Sámen Sterker.
3. Strategisch huisvestingsbeleid.
4. Welkom in Digitaal Drenthe.
5. Stroomlijning instrumentarium voor planning en control.
6. Integrale planning bedrijfsvoering en doorontwikkeling begroting en jaarstukken.
7. Drenthe Onderweg Naar Overmorgen (DONO).

Programmamanagement

Het Collegeprogramma wordt uitgevoerd langs vijf programmalijnen:

1. Ontwikkeling stedelijk gebied.
2. Ontwikkeling landelijk gebied.
3. Bereikbaarheid.
4. Onderwijs en kennisinfrastructuur.
5. Veiligheid en sociaal evenwicht.

Om de doelen uit deze programmalijnen te bereiken, is gekozen voor de werkwijze van programmamanagement. Inmiddels zijn we aan het eind van de collegeperiode 2003-2007 gekomen en wordt er in 2007 een nieuwe collegeperiode gestart. Met de uitvoering liggen wij goed op koers. In de Jaarstukken 2005 en in de Voorjaarsnota 2006 hebben we onlangs de tot dusverre gemaakte vorderingen de revue laten passeren en aangegeven hoe wij ons de afronding van het beleid voorstellen, alvorens een nieuw college met een nieuw programma zal komen.

Uitvoering organisatieontwikkelingsprogramma Sámen Sterker

Het jaar 2007 staat onder meer in het teken van verder vormgeven en uitvoeren van het programma Sámen Sterker. Als provincie moeten we inspelen op de veranderingen in de samenleving. Dat stelt eisen aan onze organisatie. Naar aanleiding van het rapport Sámen Sterker hebben wij in 2006 een veranderprogramma gemaakt om uitvoering te geven aan de geschetste vraagstukken. Deze vraagstukken en de daaraan gekoppelde doelstellingen zijn gegroepeerd in vier pijlers geënt op de thema's die in het document Sámen Sterker een centrale plaats innemen:

- Maatschappelijke omgeving en provinciaal domein
- Samenwerking en teamvorming
- Persoonlijke ontwikkeling en leiderschap
- Een passende organisatie

Binnen elk van die pijlers zijn een of meerdere projecten benoemd waarvoor in 2006 projectgroepen zijn ingericht. De uitvoering van het programma Sámen Sterker is voorzien in 2006-2009. Door een programmatische werkwijze bij de uitvoering willen wij zicht houden op en sturing geven aan het totaal aan ontwikkelingen, waarbij specifieke doelen van diverse deelprojecten bijdragen aan de overkoepelende hoofdlijnen uit het collegeprogramma. Naar aanleiding van een eind 2006 te houden tussen-evaluatie van het proces, zal de afweging worden gemaakt of de programmaorganisatie Sámen Sterker doorgaat met haar werk of dat de projecten worden opgenomen in de lijnorganisatie.

Huisvesting

Na een gebruikperiode van ruim 30 jaar loopt de provincie Drenthe tegen de capaciteits- en flexibiliteitsgrenzen van haar huisvesting aan. Sinds 2003 wordt gewerkt aan de totstandkoming van huisvestingsbeleid. Dit beleid zal een structurele oplossingsrichting voor de langere termijn aangeven.

In dit huisvestingsbeleid is aandacht voor zowel de werkomgeving als het bestuurlijk deel. Behoudens goedkeuring in het najaar van 2006 door PS, wordt vanaf 2007 uitvoering gegeven aan dit strategisch huisvestingsbeleidsplan en nieuw kantoorconcept. Met het oog op de dynamiek van de organisatie moet het kantoorconcept bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de huisvesting. Hierbij is van cruciaal belang dat een goede balans wordt gevonden tussen de specifieke functionele behoeften van een groep enerzijds en het streven naar generieke, multifunctionele oplossingen anderzijds. Het resultaat is: ondersteuning van de nieuwe manier van werken, oplossing van de knelpunten en her- en opwaardering van de representatieve en bestuurlijke ruimten. De centrale opgave van professioneel huisvestingsmanagement is het creëren van een duurzaam evenwicht tussen de (veranderende) behoeften van de organisatie enerzijds en de kwaliteit en kwantiteit van de huisvesting anderzijds. In dat kader moet het huisvestingsbeleid worden vertaald naar tactische en operationele activiteiten. Voor de provincie Drenthe komt deze opgave neer op het bieden van adequate huisvesting aan het bestuur en de ambtelijke organisatie.

Welkom in Digitaal Drenthe

Op basis van het normenstelsel voor publieke dienstverlening: de Burgerservice Code (<http://www.burger.overheid.nl/burgerservicecode>) worden in hoog tempo IT-diensten gezamenlijk door de diverse overheden ontwikkeld zoals: productcatalogi, bedrijvenloket, overheidsbasisregistraties en DigiD. Het landelijke Actieprogramma Elektronische Overheid (onderdeel van Andere Overheid) heeft als doelen: een betere dienstverlening, actief informeren van burgers en terugdringen van administratieve lasten. En ook het streven naar een efficiëntere overheidsorganisatie. We vinden de Burgerservice Code een uitstekend uitgangspunt om samen met partners (Rijk, andere provincies, medeoverheden in de regio, instellingen) te werken aan een goede en integrale overheidsdienstverlening. Als provincie willen we verzoeken van derden tijdig afhandelen.

De digitale snelweg, de uitwisseling tussen overheden en met burgers/ondernemers, uit zich bijvoorbeeld in DURP, maar ook in de WABO (digitale uitwisseling van omgevingsvergunningen) en allerlei e-formulieren voor aanvragen van bijvoorbeeld subsidies of vergunningen via het internet. Dit laatste is een ontwikkeling vanuit de “Andere Overheid” en e-provincies waarbij in 2008 meer dan 80% van de dienstverlening via het internet moet worden afgehandeld.

Speerpunten in 2007 zijn met name het digitaal maken van het volledige archief van de provincie. Daarnaast zullen zeven benoemde werkstromen volledig digitaal worden gemaakt. Dit zijn: subsidies, vergunningen, handhaving, omgevingsvergunning, klachten, bezwaar en GS-stukkenstroom. Uitgangspunt hierbij is dat de werkstromen eerst worden versimpeld door de administratieve lasten te verminderen, vervolgens worden gestandaardiseerd en dan worden gedigitaliseerd.

De aanschaf van een Document Management Systeem (Europese aanbesteding) zal vervolgens leiden tot de eerste inrichting en vervolgens implementatie van eerdergenoemde zeven werkstromen. Daarnaast zal in 2007 de afronding van het project DURP plaatsvinden, waardoor zowel verwerking als archivering van de ruimtelijke plannen gerealiseerd wordt.

In de nota Welkom in Digitaal Drenthe 2.0, die we gelijktijdig met de Voorjaarsnota 2006 presenteren, hebben we concrete ambities en acties geformuleerd om dit waar te maken. Op termijn verwachten we dat de stroomlijning van processen en de betere informatievoorziening tijdswinst opleveren in de orde van grootte van 10-15 %.

Ook maakt digitalisering het gewenste flexibel kantoorconcept mogelijk.

Het Actieprogramma elektronische overheid en onze eigen ambities vergen een tussen-sprint bovenop de voor onze organisatie normale IT-inspanningen en IT-middelen. Voor het Uitvoeringsprogramma van de nota Welkom in Digitaal Drenthe 2006-2007 is eenmalig € 700.000,-- en structureel € 55.000,-- begroot.

Stroomlijning instrumentarium voor planning en control, integrale planning bedrijfsvoering en doorontwikkeling begroting en jaarstukken

Sinds de dualisering is er sprake van een afzonderlijke begroting voor de staten en een productenraming voor het college. De begroting- en rekeningcyclus bestaat met ingang van dienstjaar 2005 volledig uit onderdelen zoals deze zijn aangegeven in het BBV provincies en gemeenten, aangevuld met specifieke documenten die hun plaats in de jaarcyclus hebben. Een en ander is ook vastgelegd in de artikelen 3, 6 en 7 van de Financiële verordening Drenthe 2004.

Dit levert de volgende onderdelen op in de twee helften van het dienstjaar.

Voorjaar

- De jaarstukken conform artikel 24 BBV (inclusief het jaarverslag en de jaarrekening).
- Derde viermaandsrapportage van het afgelopen dienstjaar en de productenrealisatie.
- Eerste viermaandsrapportage van het lopende dienstjaar.
- Een Voorjaarsnota voor de kaderstelling voor de begroting en bijsturing van lopend dienstjaar.

Najaar

- Beleidsbegroting voor PS met bijbehorende nota van aanbidding en een productenraming voor GS die is gecombineerd met de bedrijfsplannen van de groepen.
- Tweede viermaandsrapportage van de eerste 6 maanden van het lopende dienstjaar.
- Najaarsnota met begrotingsactualisatie met onder meer verwerking van de effecten van de septembercirculaire en eventueel aanpassingen op basis van tweede bedrijfsrapportage (ook met het oog op de begrotingsrechtmatigheid).

De kaderstelling voor de begroting – met daarbij de invulling van nieuw beleid en ombuigingen – komt aan de orde in de Voorjaarsnota. Via de kaderstelling in de Voorjaarsnota wordt daarbij uitvoering gegeven aan het Collegeprogramma 2003 – 2007 Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe.

De algemene beschouwingen vinden plaats in het voorjaar aan de hand van de Voorjaarsnota. Op deze wijze wordt de invulling van de kaderstellende rol door de staten bevorderd.

Buiten de afwegingsmomenten in het voor- en najaar kan de begroting voor urgente voorstellen nog worden gewijzigd door middel van begrotingswijzigingen.

Op het gebied van de documenten voor de planning en control-cyclus vindt een voortgaande doorontwikkeling plaats. Deze doorontwikkeling bestaat onder meer uit de volgende acties.

- Doorontwikkeling van de begroting in overleg met PS en GS.
- Doorontwikkeling van de jaarstukken conform het duale stelsel (voortgaande doorontwikkeling van de Jaarstukken 2004).
- Nadere uitwerking van een concernbrede systematiek voor de formulering van doelstellingen en de beschrijving van beleid om te komen tot een verdere ontwikkeling en beschrijving van provinciale doelstellingen binnen de kaders van het collegeprogramma. Hierbij wordt ook de inzet vanuit de Werkgroep Programmabegroting van Provinciale Staten meegenomen.

- Voortgaande harmonisatie en – op den duur – integratie in de concerncyclus van bedrijfsvoeringsdocumenten en beheersdocumenten in het kader van programma-management (uitvoeringsprogramma's en dergelijke).
- Een herbezinning op nut en noodzaak van de productenraming heeft opgeleverd dat is besloten tot integratie van de productenraming in de bedrijfsplannen van de groepen. De toezichthouder heeft aangegeven geen belemmeringen te zien in deze ontwikkeling. De productenraming wordt dus met ingang van het dienstjaar 2007 in het najaar vervaardigd als onderdeel van de bedrijfsplannen.
- Als onderdeel van de begroting wordt een investeringsprogramma vervaardigd.

Drenthe Onderweg Naar Overmorgen

Ter afronding van de huidige en ter voorbereiding op de nieuwe collegeperiode vanaf 2007 is een Regiegroep Drenthe Onderweg naar Overmorgen ingesteld. In het traject Drenthe Onderweg Naar Overmorgen zal ten behoeve van de nieuwe collegeperiode na de statenverkiezingen van 2007 onder andere een overdrachtdossier worden voorbereid.

Bijzondere onderwerpen**Doelmatigheid**

Artikel 217a Provinciewet verplicht GS tot periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur. Toetsing op doelmatigheid en doeltreffendheid van het provinciale beleid is van belang voor het vormen van een oordeel over het gevoerde beleid. Met het instellen van de onderzoeken wordt beoogd de transparantie van het provinciale handelen te vergroten en daardoor doelmatiger en doeltreffender te werken en de publieke verantwoording (met name ten opzichte van PS) te versterken. Het college van GS stelt jaarlijks een onderzoeksprogramma ex artikel 217a Provinciewet vast van de in het erop volgende jaar te verrichten interne onderzoeken naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid. PS en de Rekenkamer ontvangen een afschrift van dit onderzoeksplan. GS brengen jaarlijks verslag uit aan PS omtrent de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken. Een afschrift van dit verslag wordt gestuurd aan de Tekenkamer. Het meerjarig onderzoeksprogramma 2006 is in december 2005 door het college vastgesteld. Het college heeft besloten de volgende onderzoeken te (laten) verrichten: evaluatie van de ASV, een onderzoek naar de gebundelde of brede doeluitkering en een onderzoek naar de toepassing van de Wet bevordering integriteit beoordelingen door

het Openbaar Bestuur (Wet Bibob). De onderwerpen van de voor 2007 te plannen onderzoeken zijn op het moment van schrijven nog niet bekend. Het onderzoeksprogramma 2007 zal dit najaar ter vaststelling aan het college worden aangeboden. Bij de Begroting 2007 zullen PS hierover nader worden geïnformeerd.

Rechtmatigheid

In 2005 zijn verschillende acties in gang gezet om de beheersing van risico's op het gebied van rechtmatigheid te verbeteren. Over de jaarrekening voor 2005 is een goedkeurende verklaring voor wat betreft rechtmatigheid verstrekt door de accountant. In mei 2006 is het overdrachtsdocument (voor 2006 en verder) vastgesteld door de directie. Hierin is geregeld welke acties nog opgepakt moeten worden in 2006 en verder en hoe de interne controle over het jaar 2006 zal plaatsvinden. Naar verwachting zal het accent steeds meer verschuiven van het treffen van extra beheersmaatregelen naar de interne controles. Jaarlijks moet een actualisatie plaatsvinden van de risicoanalyse en de controleprogramma's, moeten een controleprotocol en normenkader vastgesteld worden en moeten de interne controles uitgevoerd worden.

In 2007 zal een verdergaande overdracht van de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid aan de staande organisatie plaatsvinden, waarmee rechtmatigheidsmanagement een volwaardig onderdeel van de integrale verantwoordelijkheid van het provinciale management is geworden.

Op basis van een onderzoek naar nut en noodzaak van gestructureerd risicomanagement zal in 2007 nadere uitwerking van de beheersing van risico's plaatsvinden.

Milieuvergunningen

Gevolgen van de invoering van de Omgevingsvergunning; uitvoering

Een belangrijk onderdeel van e-dienstverlening zal de nieuwe Omgevingsvergunning worden. Onder regie van VROM zullen overheden in ketensamenwerking een nieuw werkproces ontwerpen op basis van nieuwe wetgeving. Inzet van IT en het internet zal daarbij vanaf het begin een belangrijke component zijn. Voor de Omgevingsvergunning wordt op basis van een eerste landelijke verkenning een investering geraamd van € 300.000,-- (jaarlast € 89.000,--).

De voordelen van de invoering van de Omgevingsvergunning bestaan voornamelijk uit het verbeteren van dienstverlening en het verminderen van administratieve lastendruk. Nog niet bekend is of het digitaliseringstraject ook efficiencybaten kent. We gaan dat nader onderzoeken in 2007.

Dwangsom

Per 1 juli 2006 is de Verordening dwangsom bij niet tijdig beslissen door de provincie Drenthe in werking getreden. Doel hiervan is dat het college van GS, en daarmee ook de betrokken product- en stafgroepen, financieel geprikkeld worden beschikkingen op aanvraag als bedoeld in de Awb (inclusief beslissing op bezwaar) tijdig, binnen de in wet- en regelgeving genoemde termijnen, af te handelen. Als de termijn wordt overschreden, kan de aanvrager binnen zes weken een schriftelijke ingebrekestelling sturen. Dan heeft de provincie nog twee weken de tijd alsnog een beschikking te geven. Als dit niet gebeurt, zal er sprake zijn van dwangsom (€ 50,-- per dag voor elke dag dat de provincie in gebreke is, met een maximum van € 1.000,--). De te betalen dwangsommen komen ten laste van de kostenplaats van de desbetreffende product- of stafgroep. Tijdsige afhandeling van beschikkingen op aanvraag draagt bij aan een positief imago van de provincie.

Overzicht Personeelssterkte

Organisatie-eenheid/afdeling (zoals opgenomen in de kosten- verdeelstaat)	Sterkte bij de begroting van 2005	Sterkte ultimo 2005 (werkelijk)	Sterkte bij de begroting van het vorige begrotings- jaar 2006	Sterkte bij de huidige begroting berekende kosten 2007
Hulpkostenplaatsen				
Concerndirectie	2,0	2,0	2,0	2,0
Facilitaire Groep	53,6	49,6	52,3	52,4
Stafgroep Kabinet	10,4	9,8	11,3	11,2
Stafgroep Financiën en Control	20,5	21,8	20,6	21,2
Stafgroep Personeel en Organisatie	16,3	18,1	16,1	19,0
Stafgroep Automatisering	20,4	20,0	19,5	20,0
Stafgroep Bestuurs-, Juridische en Concernzaken	24,0	22,4	23,2	23,5
Stafgroep Communicatie	12,6	12,3	12,6	12,4
Statengriffie	5,6	5,7	5,8	5,7
Onderzoeksbureau	4,4	1,0	5,0	5,0
Totaal hulpkostenplaatsen	169,8	162,8	168,3	172,4

Organisatie-eenheid/afdeling (zoals opgenomen in de kosten- verdeelstaat)	Sterkte bij de begroting van 2005	Sterkte ultimo 2005 (werkelijk)	Sterkte bij de begroting van het vorige begrotings- jaar 2006	Sterkte bij de huidige begroting berekende kosten 2007
Hoofdkostenplaatsen				
Productgroep Economie	25,7	27,8	25,1	25,4
Productgroep Verkeer en Vervoer	30,7	22,3	23,7	23,1
Productgroep Cultuur en Welzijn	30,8	37,4	31,3	33,4
Productgroep Wegen en Kanalen - Beheerafdeling (voorheen Wegen en Kanalen)	60,5	57,5	59,5	60,1
Productgroep Wegen en Kanalen - Bouwafdeling (voorheen Civiele Techniek)	35,3	35,1	36,9	34,9
Productgroep Landelijk Gebied	33,9	33,1	33,9	35,4
Productgroep Ruimte en Water	45,2	45,2	44,8	45,9
Productgroep Bodem	32,1	32,2	31,7	33,1
Productgroep Milieubeheer	30,9	30,6	30,3	30,8
Handhaving	24,9	25,1	25,9	27,0
Programma Land	0,0	5,3	1,0	1,0
Programma Stad	0,0	1,0	1,0	1,0
Kompas	2,8	3,9	4,0	3,0
Totaal hoofdkostenplaatsen	352,8	356,4	349,1	353,9
Totaal organisatieschema	522,6	519,2	517,4	526,3

Toelichting bij overzicht personeelssterkte

Het vorenstaande overzicht geeft inzicht in de formatieontwikkeling binnen het provinciale apparaat. Deze informatie is op verzoek van PS aan de paragraaf Bedrijfsvoering toegevoegd. In het overzicht is voor respectievelijk de begrotingsjaren 2005, 2006 en 2007 de verwachte personeelssterkte - gebaseerd op de werkelijke bezetting - opgenomen die aan de basis heeft gelegen voor de berekening en de toerekening van de apparaatskosten. Dit is gedaan om een relatie te behouden met de cijfers in de begrotingsstukken. Voor 2005 wordt ook een overzicht verstrekt van de werkelijke sterkte.

Voor de volledigheid verstrekken wij verder nog een overzicht van de resterende onderdelen die in de personeelskosten worden meegenomen:

Organisatie-eenheid/afdeling (zoals opgenomen in de kostenverdeelstaat)	Sterkte bij de begroting van 2005	Sterkte ultimo 2005 (werkelijk)	Sterkte bij de begro- ting van het vorige begrotingsjaar 2006	Sterkte bij de huidige begroting berekende kosten 2007
Overig				
Provinciale staten	51,0	51,0	51,0	51,0
Gedeputeerde staten	5,0	5,0	5,0	5,0
Oud-leden gedeputeerde staten en provinciale staten	20,5	22,0	30,2	27,5
Commissaris van de koningin	1,0	1,0	1,0	1,0
55+-regeling	9,7	6,4	5,4	1,6
SNN/NHI/SEAN	0,0	0,0	0,4	0,0
Flexibel en elders werkzaam personeel	17,5	19,6	8,6	11,1
Totaal overig	104,7	105,0	101,7	97,2
Totaal-generaal	627,3	624,2	619,0	623,5
Stichting "Het Drentse Landschap"	11,1			

Kostenverdeelstaat, structuren en geldstromen

Kostensoorten	Totaal	Kostenplaatsen	Interne producten	Toerekening aan externe producten
Lasten				
Salarissen en sociale lasten	32.877.459	33.877.459	0	
Duurzaam roerende goederen	75.803	0	75.803	
Overige goederen en diensten	9.031.059	2.391.506	6.639.553	
Belastingen	79.419	0	79.419	
Inkomensoverdrachten	8.345	0	8.345	
Storting voorzieningen	473.829	0	473.829	
Afschrijvingen	1.290.376	0	1.290.376	
Toegerekende rente	330.534	0	330.534	
Baten				
Huren en pachten	-3.630	0	-3.630	
Overige goederen en diensten	-700.370	-305.378	-394.992	
Onttrekkingen reserves	0	0	0	
		-35.963.587		
Toegerekende apparaatskosten			11.396.087	24.567.500
			-19.895.324	
Doorbelasting overhead				19.895.324
Totaal	44.462.824	0	0	44.462.824

Toelichting op de kostenverdeelstaat 2007

De provinciale begroting bevat per programma en daarbinnen per doelstelling de lasten en baten. De meeste lasten en baten zijn direct aan deze doelstellingen toe te rekenen. Voor een aantal (voornamelijk) lasten kan dit niet. Dit betreft de kosten van het provinciale apparaat (de apparaatskosten), waarin de kosten van het provinciaal personeel, de daaraan gerelateerde indirecte kosten en uiteindelijk ook de kosten van indirecte producten verrekend worden. Deze worden eerst verzameld per organisatieonderdeel en op basis van ingeschatte mate van inspanning aan de doelstellingen toegerekend. Deze verzameling van apparaatskosten en toerekening aan doelstellingen wordt vastgelegd in de zogenoemde kostenverdeelstaat.

Het startpunt van de kostenverdeelssystematiek wordt gevormd door de kostenplaatsen, waarop in eerste instantie alle kosten verzameld worden. Kostenplaatsen zijn als zodanig te onderscheiden organisatorische en daarop te herleiden eenheden, waar kosten primair worden beheerst door de verantwoordelijke manager. Er is een beperkt aantal kostenplaatsen. Deze zijn te vinden in de kostenverdeelstaat. De op de kostenplaatsen verzamelde apparaatskosten worden doorberekend naar de interne producten en de externe doelstellingen (programmaonderdelen) van de organisatie. Dit is gebeurd door het totaal van de salarissen en sociale lasten per kostenplaats op basis van geschatte inzet toe te rekenen aan deze producten en doelstellingen. Die toerekening is afgeleid van de urenrekeningen van de medewerkers voor 2007. Zoals gebruikelijk is daarbij uitgegaan van interne rekentarieven per functieschaal, waarmee de geschatte ureninzet wordt vermenigvuldigd.

Een gedeelte van de apparaatskosten is min of meer persoonsgebonden; dit zijn enkele door de manager te beïnvloeden “materiële apparaatskosten”, zoals reis- en verblijfskosten, dienst- en schutkleding etc. Deze materiële apparaatskosten zijn toegerekend door middel van een algemene opslag. De kosten van interne producten bestaan uit toegerekende apparaatskosten en overige kosten, zoals bijvoorbeeld afschrijvings- en onderhoudskosten van gebouwen. Het totaal van de kosten van de interne producten wordt door middel van een opslag toegerekend aan de apparaatskosten die rechtstreeks naar de externe doelstellingen worden toegeschreven.

Daarbij worden enkele uitzonderingen gemaakt. Oud-leden gedeputeerde staten, voormalig personeel, 55+’ers, SNN/NHI en tot op zekere hoogte de “buitendienst” van de Productgroep WK zijn niet verhoogd met de opslag voor interne producten. Daaraan ligt de gedachte ten grondslag dat bij deze uitzonderingen een relatie ontbreekt tussen de salariskosten en de interne producten van de provincie.

In de gehanteerde systematiek bedraagt de opslag voor interne producten - met uitsluiting van de hiervoor genoemde uitzonderingen - voor 2007 91,29% op de direct aan externe doelstellingen toegerekende apparaatskosten. Daarbij moet gezegd worden dat dit percentage weliswaar een kengetal is, maar dat dit daarmee geen bedrijfseconomische norm oplevert. Het gaat om een intern verrekenmechanisme met als doel te komen tot een goede toerekening van interne kosten, zoals het BBV die voorschrijft.

Paragraaf 2.6.**Verbonden partijen****Algemeen**

Deze paragraaf schenkt aandacht aan de verbonden partijen van de provincie Drenthe, conform het BBV. In het BBV wordt onder “verbonden partijen” verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Voor wat betreft het financieel belang wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Een bestuurlijk belang betekent dat de provincie op enigerlei wijze zeggenschap heeft, hetzij omdat de provincie een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat ze mee kan stemmen. Een financieel belang houdt in dat de provincie middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement. Voorts heeft de provincie een financieel belang indien financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de provincie.

De verbonden partijen voeren beleid uit, dat de provincie ook (gedeeltelijk) zelf had kunnen uitvoeren. Daarom blijft de provincie verantwoordelijkheid dragen voor het bereiken van de doelstellingen die door de verbonden partijen worden beoogd en die veelal onderdeel vormen van de elders in deze begroting gepresenteerde programma's. Deze verantwoordelijkheid uit zich zowel op het beleidsmatige als het budgettaire vlak en is de ratio achter het voortaan opnemen van deze paragraaf in begroting en jaarverslag.

Om PS in staat te stellen hun kaderstellende en controlerende taken uit te voeren, wordt hierna aangegeven in welke verbonden partijen de provincie bestuurlijk én financieel participeert en van welke vorm van verbondenheid er sprake is (rechtspersoon, gemeenschappelijke regeling en dergelijke). Per verbonden partij is voorts vermeld onder welk programma de beleidsmatige doelstellingen vallen, die door de deelname in deze partij worden nagestreefd.

Indien ervoor is gekozen om samen te werken in een privaat- in plaats van een publiekrechtelijke vorm, liggen hieraan in de regel redenen van risicomijding ten grondslag. In geval van privaatrechtelijk samenwerkingsverband is het financiële risico dat de provincie loopt namelijk beperkt tot de geldelijke inbreng.

Het begrip ‘verbonden partijen’ houdt in dat participaties in NV's, BV's, v.o.f.'s, commanditaire vennootschappen en gemeenschappelijke regelingen hieronder vallen. Ook stichtingen en verenigingen kunnen onder de verbonden partijen vallen, indien de provincie een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt. Een stichting of vereniging die jaarlijks subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden is geen verbonden partij. Een eventuele morele verplichting tot betaling in geval van problemen kan het wel verstandig maken de stichting of vereniging in de paragraaf Weerstandsvermogen op te nemen. Indien de provincie een aanzienlijk bestuurlijk, maar geen financieel belang heeft, kan dit belang in het desbetreffende programma genoemd worden. Naast de hiervoor genoemde participaties maken ook deelnemingen, waarbij de provincie aandelen heeft in een NV of BV, deel uit van de verbonden partijen.

In het BBV wordt over de verbonden partijen voorgeschreven dat in de begroting in een aparte paragraaf ten minste aandacht moet worden geschonken aan:

- de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen.

Met andere woorden: Wat willen we met deze partijen? Hoe past de uitvoering van de taken binnen onze provinciale programma's? Hoe dragen zij bij aan het uitvoeren van het door de provincie gewenste beleid?

Nota bestuursfuncties

In oktober 2001 is de Nota bestuursfuncties uit 1992 herijkt. In de nota wordt vooral ingegaan op de bestuurlijke functies die door GS of leden van PS (of in hun opdracht door provinciale ambtenaren of op hun verzoek of aanbeveling door derden) kunnen worden vervuld bij de verschillende rechtsvormen, zoals vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen en stichtingen. Voor wat de vervulling van deze bestuursfuncties in navolgende organisaties betreft wordt verwezen naar deze nota.

Verbonden partijen

I. Begroting: Programma 1.2, Interprovinciale samenwerking

Missie

Door interprovinciale samenwerking een slagvaardige provinciale organisatie

Doelstelling: interprovinciaal overleg

Bevordering van een goede positionering van de provincie via interprovinciale samenwerking in IPO en SNN.

A. Privaatrechtelijke rechtspersoon

Vereniging IPO

Het IPO is omgezet van een gemeenschappelijke regeling naar een vereniging. De vereniging behartigt onder andere het belang van het uitwisselen van kennis en ervaring en het bundelen van deskundigheid van de deelnemende provincies.

Het IWV is een bestuurscommissie van het IPO. De taken die het behartigt liggen op het terrein van arbeidsvoorwaarden.

B. Gemeenschappelijke regelingen

1. SNN

De provincies Groningen, Fryslân en Drenthe hebben hun bestuurlijke krachten sinds 1992 gebundeld in het SNN. In SNN-verband ontwikkelt het Noorden gezamenlijk beleid en onderhandelt met het kabinet over zaken die het hele Noorden aangaan. Kerntaak is het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Noord-Nederland. Het gezamenlijk beleid van het Noorden is omschreven in het programma Kompas voor het Noorden.

2. BANN

De gemeenschappelijke regeling had, voordat deze is aangepast, tot doel de behartiging van het bestuursdienstonderwijs in Noord-Nederland. Het bestuursonderwijs is geprivatiseerd. De gemeenschappelijke regeling is in stand gebleven om de eventuele verplichtingen ten opzichte van voormalig personeel na te kunnen komen.

3. De Noordelijke Rekenkamer

De Provinciewet verplicht elke provincie tot het instellen van een rekenkamer of het organiseren van een rekenkamerfunctie. Ook bestaat de mogelijkheid tot een gemeenschappelijke rekenkamer, waar alle provincies, met uitzondering van Zeeland, voor gekozen hebben. Drenthe, Fryslân en Groningen hebben de Noordelijke Rekenkamer ingesteld.

Naast de Provinciewet, waarin een aantal voorwaarden is geformuleerd, is er ook een Gemeenschappelijke Regeling De Noordelijke Rekenkamer, waarin nadere bepalingen zijn opgenomen. Niet alleen zijn deze meer toegespitst op de concrete feitelijke situatie, maar er is ook een aantal voorzieningen getroffen waardoor de Rekenkamer haar taken in een onafhankelijke positie kan uitoefenen.

Het doel van de Rekenkamer is om vanuit een onafhankelijke positie PS te ondersteunen in de kaderstellende en controlerende rol. Dit gebeurt door onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur waarbij de vraag naar doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid centraal staat.

4. OV-bureau Groningen-Drenthe

Het OV-bureau Groningen-Drenthe is een samenwerkingsverband van de provincie Groningen, de provincie Drenthe en de gemeente Groningen. Het is een openbaar lichaam, dat wordt aangestuurd door een dagelijks en een algemeen bestuur, bestaande uit gedeputeerden en wethouders van de betrokken geledingen. Doel van de gemeenschappelijke regeling is het ontwikkelen, organiseren en beheren het openbaar vervoer in geheel Groningen en Drenthe.

II. Begroting: Programma 3.0, Verkeer

Missie

Mobiliteit mogelijk maken.

Privaatrechtelijk rechtspersoon

GAE

Het doel van de vennootschap is de uitoefening van het luchthavenbedrijf, waaronder met name de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling en de exploitatie van het lucht-

haventerrein. Op dit moment zijn er geen private aandeelhouders. De statuten sluiten de mogelijkheid daartoe echter niet uit.

Bij GAE is minder sprake van een openbaar taakkarakter. Het in stand houden van de luchthaven is van grote betekenis voor de infrastructuur. Uit het doel van de vennootschap, zoals in de statuten omschreven, komt dit aspect niet of nauwelijks naar voren. De provincie heeft een aanmerkelijk financieel belang in GAE. De uitoefening van de rechten als aandeelhouder en verstrekker van financiële middelen kan voldoende mogelijkheden bieden voor beïnvloeding en toezicht. Het commissariaat wordt vervuld door een derde.

III. Begroting: Programma 5.1, Bodem

Programmadoelstelling 35205, Beheer van afvalstoffen

Privaatrechtelijke rechtspersoon

LMA

Het doel van de Stichting LMA is om alle meldingen te registreren van binnenlandse transporten van gevaarlijk afval, bedrijfsafval en scheepsafval. De Stichting LMA stelt deze gegevens beschikbaar aan de overheid ten behoeve van de handhaving, beleid en vergunningverlening. Deze taken worden ten behoeve van de provincies en het Rijk (Ministerie van VROM) uitgevoerd. Een deel van deze taken geschiedt op grond van het bepaalde in de Wet milieubeheer. Het doel en de taken van de stichting betreffen een stuk verlengd rijks- en provinciaal bestuur.

Bestuursrechtelijke rechtspersoon

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Drenthe

Het fonds heeft tot doel de werkzaamheden en taken te vervullen die de Wm in artikel 15.47 voorschrijft of mogelijk maakt. Het fonds beheert de uit de opbrengsten van de nazorgheffing verkregen middelen, dat nodig is om de eeuwigdurende nazorg van de onder de wet vallende gesloten stortplaatsen te waarborgen.

IV. Begroting: Programma 7.0, Economie

Missie

Het Drents economisch beleid heeft als missie het bevorderen van een duurzame economische ontwikkeling en het scheppen van werk voor alle inwoners van Drenthe. Hierbij richten wij ons op activiteiten die gericht zijn op de vraagzijde (het bedrijfsleven) en op de aanbodzijde (de beroepsbevolking). Concreet betekent dit:

- het behoud van bestaande werkgelegenheid en het scheppen van nieuwe banen;
- een hogere participatie op de arbeidsmarkt, met extra aandacht voor hen die in een achterstandssituatie verkeren.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

1. NOM

De vennootschap heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de verbetering van de sociaal-economische structuur en de werkgelegenheid in de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe. Dit wordt gestalte gegeven door de financiering van bedrijven door middel van het verwerven van aandelen en het verstrekken van achtergestelde leningen. Dit gebeurt bij zowel nieuwe bedrijven als bestaande bedrijven. De provincie is aandeelhouder van de NOM.

2. Stichting Leerstoel Regionale/Noordelijke Economie

Een van de doelen van de Stichting Leerstoel Regionale Economie is het vergroten van de aandacht voor de economische problematiek van Noord-Nederland. Door het verrichten van voor Noord-Nederland belangrijke onderzoeken, de organisatie van symposia en de samenwerking met provinciale afdelingen economie geeft zij invulling hieraan.

Er is een nauwe aansluiting met de programmalijn uit het Collegeprogramma werk, onderwijs en kennisinfrastructuur. Centraal in deze lijn staat de Drentse ambitie om deze collegeperiode een werkgelegenheids- en werkloosheidsontwikkeling te realiseren die gunstig afsteekt ten opzichte van het nationale beeld. De uitvoering van het huidige regionale beleid en de continuering hiervan na 2006 zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. De activiteiten van de Stichting Regionale Leerstoel sluiten nauw hierop aan.

3. Stichting DBL

De Stichting DBL heeft tot doel het stimuleren van economische activiteiten, werkgelegenheid en bedrijvigheid in de provincie Drenthe. De uitvoering hiervan wordt door de NOM verricht.

V. Begroting: Programmadoelstelling 37202

Openbaar belang nutsfuncties

Doelstelling:

Klanten een veilige en ongestoorde levering van energie kunnen garanderen tegen aanvaardbare tarieven. Veilige waterlevering tegen aanvaardbare prijzen.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

1. NV Essent

In het “oude” nutsbedrijf Essent heeft de provincie Drenthe 2,28 % van de aandelen. Sinds de vorming van Essent uit EDON en PNEM/MEGA heeft Drenthe geen commissaris meer in het bedrijf. Wel ontvangt de provincie dividend en heeft zij een stem in de aandeelhoudersvergadering. De meeste aandeelhouders streven naar verkoop van hun aandelen. Op dit moment is dat nog niet toegestaan maar de financiering van de Zuiderzeelijn zal door Drenthe moeten worden gefinancierd uit een deel van de verkoopopbrengst. De rol van de aandeelhouders is in de afgelopen jaren beperkt als gevolg van sterk regulerend wetgeving.

2. WMD

Het betreft hier een vennootschap die tot doel heeft de zorg voor en de instandhouding van de (drink)watervoorziening in haar verzorgingsgebied. Alleen de provincie Drenthe en de gemeenten in deze provincie kunnen aandeelhouder zijn.

De WMD is een vennootschap die vooral een publiek belang moet dienen. Evenals met andere nutsbedrijven het geval is geweest, ontwikkelt ook de WMD zich steeds meer in de richting van een bedrijf dat, niet alleen zelf maar ook via dochterondernemingen, marktgericht werkt. Deze ontwikkeling zal kritisch worden gevolgd.

VI. Begroting: Programma 8.2, Cultuur

Doelstelling: 38308 Onvoltooid verleden tijd

Behoud en ontwikkeling cultureel erfgoed

Privaatrechtelijke rechtspersoon

Stichting Drents Plateau

De Stichting Drents Plateau is opgericht om de activiteiten te bundelen op het gebied van behoud van culturele waarden, met name op het gebied van landschaps-, dorps- en stadsschoon, monumenten, archeologie, musea, regionale geschiedenis, cultuurtoerisme en (moderne) architectuur. De provincie Drenthe is naast de Vereniging van Drentse Gemeenten en de Stichting Het Drentse Welstandstoezicht medeoprichter van de stichting.

Drents Plateau is een belangrijk instrument voor de uitvoering van provinciaal beleid. Het geeft uitvoering aan een aantal wettelijke taken van de provincie (en gemeente) op het gebied van monumentenzorg en archeologie. In het provinciaal beleid heeft cultuurhistorie een belangrijke plek. Drents Plateau zet zich in voor een goede infrastructuur op het gebied van erfgoed en architectuur in Drenthe. De stichting ondersteunt en stimuleert overheden en instellingen in Drenthe om in hun beleid rekening te houden met cultuurhistorie en architectuur. Instrumenten hiervoor zijn:

- onderzoek en advies
- uitvoering (subsidieregelingen, gemeentelijke monumententaken)
- voorlichting en educatie

Ontwikkelingen

De gemeenschappelijke regeling IZR is in verband met de inwerkingtreding van de Zorgverzekeringswet op 1 januari 2006 opgeheven.

Paragraaf 2.7.**Paragraaf Grondbeleid**

Op grond van artikel 26 van het BBV 2004 dient de begroting een uiteenzetting te bevatten over het grondbeleid. De provincie Drenthe voert geen (actief) grondbeleid. Wel worden naar behoefte, in relatie tot wegwerkzaamheden, soms stukjes grond aangekocht. Voorts merken wij op dat de realisering van de EHS een afspraak is in het convenant IPO-LNV. Een van de instrumenten voor realisatie van de EHS is verwerving van begrensde natuurgebieden en bestaande natuurgebieden; de provincie realiseert deze aankopen door particuliere terreinbeheerderende natuurbeschermingsorganisaties (Natuurmonumenten en “Het Drentse Landschap”) hiervoor een aankoopsubsidie te verstrekken. De provincie heeft een regiefunctie als het gaat om de uitvoering van het EHS-beleid, maar koopt zelf geen grond.

II.1. Overzicht van baten en lasten, tevens Meerjarenraming 2007-2010

1.0 Provinciale Staten	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.699.781	3.324.649	2.974.479	3.089.611	3.159.079	3.221.447
Baten	19.948	-	-	-	-	-
Saldo	2.679.833	3.324.649	2.974.479	3.089.611	3.159.079	3.221.447

1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	5.118.109	4.550.136	4.873.905	5.106.475	5.243.391	5.363.589
Baten	20.170	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo	5.097.939	4.538.136	4.861.905	5.094.475	5.231.391	5.351.589

1.2 Interprovinciale samenwerking	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	1.718.225	1.301.860	1.335.241	1.375.199	1.417.037	1.446.617
Baten	9.750	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
Saldo	1.708.475	1.267.860	1.301.241	1.341.199	1.383.037	1.412.617

2.0 Openbare orde en veiligheid	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	633.194	832.648	802.792	840.845	861.518	879.446
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	633.194	832.648	802.792	840.845	861.518	879.446

3.0 Verkeer	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	11.752.370	12.821.844	15.175.964	18.039.419	20.402.140	21.118.521
Baten	4.398.134	4.486.836	4.111.725	4.111.725	4.111.725	4.111.725
Saldo	7.354.236	8.335.008	11.064.239	13.927.694	16.290.415	17.006.796

3.1 Beheer en onderhoud	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	22.911.464	26.949.854	20.888.047	21.006.661	20.765.799	21.023.550
Baten	9.648.041	5.067.868	4.712.681	4.763.187	4.814.319	4.874.008
Saldo	13.263.423	21.881.986	16.175.366	16.243.474	15.951.480	16.149.542

3.2 Vervoer	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	21.701.397	19.553.493	18.563.116	18.569.381	18.574.525	18.579.578
Baten	20.922.343	18.881.252	18.000.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000
Saldo	779.054	672.241	563.116	569.381	574.525	579.578

4.0 Waterhuishouding	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.746.152	3.228.941	3.234.529	3.336.591	3.405.499	3.460.683
Baten	742.550	796.605	796.605	796.605	794.035	794.035
Saldo	2.003.602	2.432.336	2.437.924	2.539.986	2.611.464	2.666.648

5.0 Milieu algemeen	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.057.855	3.260.589	2.389.337	2.616.040	2.671.831	2.722.775
Baten	46.727	305.706	-	-	-	-
Saldo	2.011.128	2.954.883	2.389.337	2.616.040	2.671.831	2.722.775

5.1 Bodem	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	7.750.175	8.333.264	12.538.754	7.887.840	8.824.230	8.913.298
Baten	4.052.336	4.952.300	9.376.580	4.894.240	5.156.176	5.000.760
Saldo	3.697.839	3.380.964	3.162.174	2.993.600	3.668.054	3.912.538

5.2 Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	4.598.802	7.178.164	5.862.899	5.931.494	6.081.723	6.211.347
Baten	48.485	1.914.664	358.378	358.378	358.378	358.378
Saldo	4.550.317	5.263.500	5.504.521	5.573.116	5.723.345	5.852.969

6.0 Landelijk gebied	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	1.020.121	873.927	806.009	840.874	860.293	876.976
Baten	168.850	93.289	48.190	48.190	48.190	48.190
Saldo	851.271	780.638	757.819	792.684	812.103	828.786

6.1 Natuur	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	5.088.888	4.462.095	3.735.144	3.782.261	3.849.321	3.911.126
Baten	662.125	557.644	470.666	451.756	432.845	413.934
Saldo	4.426.763	3.904.451	3.264.478	3.330.505	3.416.476	3.497.192

6.2 Plattelandsbeleid	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	9.480.345	12.579.101	12.467.592	11.659.730	11.111.844	11.295.769
Baten	1.188.162	2.386.439	1.612.718	1.413.571	700.718	700.718
Saldo	8.292.183	10.192.662	10.854.874	10.246.159	10.411.126	10.595.051

7.0 Economie	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	7.204.648	7.139.107	8.027.032	6.593.516	4.073.365	4.149.711
Baten	267.665	6.120.830	4.029.360	4.031.930	4.034.440	4.037.090
Saldo	6.936.983	1.018.277	3.997.672	2.561.586	38.925	112.621

7.1 Toerisme en recreatie	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	3.336.386	1.390.522	787.587	816.081	838.375	859.821
Baten	345.887	190.135	-	-	-	-
Saldo	2.990.499	1.200.387	787.587	816.081	838.375	859.821

7.2 Landbouw	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	255.132	306.654	292.052	305.763	313.353	319.857
Baten	24.946	27.803	-	-	-	-
Saldo	230.186	278.851	292.052	305.763	313.353	319.857

8.05 Ontwikkeling CWZ-beleid	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	929.862	1.333.885	506.999	525.761	537.000	546.799
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	929.862	1.333.885	506.999	525.761	537.000	546.799

8.06 Opgroeien	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	25.377.066	29.056.262	27.785.672	27.468.483	26.340.581	25.804.897
Baten	24.629.162	27.962.338	26.752.130	26.439.278	25.648.589	25.097.564
Saldo	747.904	1.093.924	1.033.542	1.029.205	691.992	707.333

8.07 Werken en leren	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	303.049	600.368	388.891	432.374	236.715	242.145
Baten	5.105	-	-	-	-	-
Saldo	297.944	600.368	388.891	432.374	236.715	242.145

8.08 Wonen en leefomgeving	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.492.932	1.805.835	1.582.871	1.302.675	1.004.775	1.029.881
Baten	26.258	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Saldo	2.466.674	1.804.035	1.581.071	1.300.875	1.002.975	1.028.081
8.09 Participatie	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	5.401.848	5.591.373	5.518.396	5.109.678	4.990.807	5.120.637
Baten	141.498	113.455	113.455	113.455	113.455	113.455
Saldo	5.260.350	5.477.918	5.404.941	4.996.223	4.877.352	5.007.182
8.10 Parels van Drenthe	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	18.882.617	21.448.672	21.898.653	22.102.246	21.051.677	21.281.830
Baten	5.658.838	2.354.324	2.427.295	1.697.527	1.188.876	1.177.749
Saldo	13.223.779	19.094.348	19.471.358	20.404.719	19.862.801	20.104.081
9.0 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	2.584.258	2.627.725	3.748.477	3.874.649	3.944.526	6.441.657
Baten	99.568-	-	-	-	-	-
Saldo	2.683.826	2.627.725	3.748.477	3.874.649	3.944.526	6.441.657
9.1 Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	9.035.435	8.144.700	7.796.755	5.590.465	4.786.437	4.805.074
Baten	5.181.491	3.158.517	3.140.111	2.802.338	3.298.929	3.298.929
Saldo	3.853.944	4.986.183	4.656.644	2.788.127	1.487.508	1.506.145
0.0 Financiering en algemene dekkingsmid- delen - Voor bestemming resultaat	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Lasten	1.269.037	11.154.547	6.762.511	9.760.799	10.778.071	10.533.044
Baten	97.231.116	107.373.502	109.928.058	111.960.356	115.606.127	118.511.886
Saldo	95.962.079-	96.218.955-	103.165.547-	102.199.557-	104.828.056-	107.978.842-

0.0 Financiering en algemene dekkingsmid- delen - Na bestemming resultaat	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal lasten programma's	176.349.148	199.850.215	190.743.704	187.964.911	186.123.912	190.160.075
Totaal baten programma's	175.340.019	186.791.307	185.925.752	181.930.336	184.354.602	186.586.221
Saldo lasten en baten programma's	1.009.129	13.058.908	4.817.952	6.034.575	1.769.310	3.573.854
Bijdragen aan reserves	16.570.051	8.708.891	4.336.987	4.618.932	4.736.124	2.273.685
Bijdragen van reserves	23.965.977	21.767.799	9.154.939	10.653.507	6.505.434	5.847.539
Saldo onttrekking aan reserves	7.395.926-	13.058.908-	4.817.952-	6.034.575-	1.769.310-	3.573.854-
Saldo na bestemming	6.386.797-	-	-	-	-	-

II.2. Verklaring aanmerkelijke verschillen

De bedragen opgenomen in het overzicht van baten en lasten, tevens meerjarenraming 2007–2010, geven in sommige gevallen aanmerkelijke verschillen te zien. Hiervoor is een aantal oorzaken aan te wijzen, waarvan we hier de voornaamste noemen.

- Bepaalde begrotingsjaren bevatten incidentele uitgaven.
- Voor aanvang van de opstelling van de nieuwe meerjarenraming vindt een actualisatie plaats van de te verwachten ureninzet van het personeel. Dit leidt er in vele gevallen toe dat de posten Apparaatskosten ten opzichte van de vorige meerjarenraming soms aanzienlijke verschillen te zien geven.
- Elk jaar worden de boekwaarden van de financieel nog niet afgesloten investeringen geactualiseerd. Samen met de in de Voorjaarsnota vastgestelde en ten opzichte van de vorige meerjarenraming gewijzigde uitgangspunten, in casu de te hanteren rentepercentages, leidt dit tot geactualiseerde kapitaallasten van deze investeringen.
- In de Meerjarenraming 2007–2010 zijn de besluiten verwerkt die zijn genomen naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2006. De gevolgen hiervan zijn opgenomen in het hierna volgende hoofdstuk II.4, Nieuw beleid en ombuigingen/verhoging inkomsten per programma.

II.3. Incidentele lasten en baten

In de Meerjarenraming 2007-2010 zijn incidentele lasten en baten opgenomen. Onder incidentele lasten en baten worden in dit geval verstaan de in de jaren 2007, 2008 en 2009 geraamde lasten en baten. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn in onderstaande overzichten alle eenmalige lasten en baten opgenomen, dus ook de eenmalige lasten die worden gedekt door bijdragen van derden (veelal Rijk) en door bijdragen van reserves en voorzieningen. Ook deze bijdragen zijn in het overzicht van eenmalige baten verwerkt.

Met inachtneming van het vorenstaande ziet het overzicht van de **eenmalige lasten** er als volgt uit.

Programma	Omschrijving	2007	2008	2009
Bestuurlijke aangelegenheden	Ongevallenverzekering leden Gedeputeerde Staten	12.000		
Interprovinciale samenwerking	Kosten secretariaat SNN	10.000		
Bodem	Bijdrage aan de Voorziening bodemsaneringen	683.120	1.001.703	
Bodem	Bijdragen in sanering gasfabriekterreinen	250.000		
Bodem	Duurzame bollenteelt in Drenthe	191.000		
Vergunningverlening en handhaving Milieubeheer	Kosten inventarisatie bronnen luchtkwaliteit	100.000		
Vergunningverlening en handhaving Milieubeheer	Uitvoeringsprogramma externe veiligheid	100.000		
Natuur	Project vrijwillige weidevogel-bescherming	24.377		
Plattelandsbeleid	Kosten monitoring gebiedenbeleid	35.400	36.100	
Plattelandsbeleid	Leren voor Duurzame ontwikkeling	150.250		
Plattelandsbeleid	Uitvoering 2e fase relatienotagebieden	343.839		
Plattelandsbeleid	Kosten Projectbureau Veenkoloniën	89.000		
Plattelandsbeleid	Pilot inplaatsing melkvee-houderij	800.000	712.853	
Economie	Versterking Economische Structuur	3.323.488		
Economie	Revitalisering bedrijventer-reinen/parkmanagement	100.000	100.000	
Economie	Actieprogramma ICT	750.000	750.000	
Economie	Uitgaven flexibel beleid		1.757.108	

Programma	Omschrijving	2007	2008	2009
Ontwikkeling OWZ-beleid	Ondersteuning achterstandsgroepen	500.000		
Opgroeien	Project ambulante begeleiding jeugdzorg in onderwijs	75.000		
Opgroeien	Sociaal-culturele ontwikkeling	316.000	355.000	
Werken en leren	Sociaal-culturele ontwikkeling	170.000	202.000	
Wonen en leefomgeving	Totstandkoming multifunctionele centra	450.000		
Wonen en leefomgeving	Sociaal-culturele ontwikkeling	195.000	325.000	
Participatie	Stichting Gered Gereedschap	2.229		
Participatie	COS Drenthe	24.809		
Participatie	Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers	80.000		
Participatie	Project Drenthe beweegt	225.000		
Participatie	Hervormde stichting maatschappelijk activeringswerk	57.356		
Participatie	Provinciaal Gereformeerd Centrum Samenlevingsopbouw	89.501		
Participatie	Katholiek Steunpunt Drenthe	50.081		
Participatie	Gewest Drenthe Humanitas	48.415		
Participatie	Sociaal-culturele ontwikkeling	228.000	248.000	
Parels van Drenthe	Bevordering beeldende kunst en vormgeving	255.600	379.444	
Informatiekanalen	Beleidsontwikkeling en kwaliteitsbevordering musea	175.000	175.000	
Informatiekanalen	Nationaal Hunebed Informatiecentrum	75.000	75.000	
Informatiekanalen	Bibliotheekvernieuwing; vernieuwingsimpuls	634.520		
Informatiekanalen	Bibliotheekvernieuwing; 6 miljoen regeling	160.416		
Onvoltooid verleden tijd/Taligheden	Sociaal-culturele ontwikkeling	330.000	414.496	
Het grote publiek	Projecten cultuureducatie	250.000	250.000	
Het grote publiek	Cultuureducatie in primair onderwijs	57.000		
Het grote publiek	Subsidiëring festivals	66.624	90.751	90.751
Het grote publiek	Culturele prijzen		16.300	

Programma	Omschrijving	2007	2008	2009
Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	Proceskosten stedelijk gebied	33.000		
Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	Onderzoek stedelijk gebied	25.000		
Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	Pilot stedelijk gebied	83.000		
Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	Uitgaven Vinex-locaties	123.474		
Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	Bijdrage Besluit Locatie-gebonden subsidies	164.346		
Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	Stedelijke Ontwikkeling	3.000.000	1.223.250	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Frictiekosten ombuigingen	150.000	150.000	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage aan Reserve infrastructuur		224.000	251.148
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage aan Reserve investeringen verkeer en vervoer	190.704		
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage aan Reserve investeringen verkeer en vervoer (regiovisie Groningen-Assen)	2.437.240	2.437.240	2.437.240

Het overzicht van de **eenmalige baten** ziet er uit als volgt.

Programma	Omschrijving	2007	2008	2009
Bodem	Duurzame bollenteelt in Drenthe	84.000		
Plattelandsbeleid	Leren voor Duurzame ontwikkeling	112.000		
Plattelandsbeleid	Pilot inplaatsing melkvee-houderij	800.000	712.853	
Parels van Drenthe	Bevordering beeldende kunst en vormgeving	255.600	379.444	
Informatiekanalen	Bijdrage van Voorziening Noordelijk archeologisch Depot	50.874	52.245	10.862
Informatiekanalen	Bijdrage provincie Groningen WSF-taken	94.440	94.440	
Informatiekanalen	Bibliotheekvernieuwing; vernieuwingsimpuls	634.520		
Informatiekanalen	Bibliotheekvernieuwing; 6 miljoen regeling	160.416		
Het grote publiek	Cultuureducatie in primair onderwijs	57.000		

Programma	Omschrijving	2007	2008	2009
Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	Uitgaven Vinex-locaties	123.474		
Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	Bijdrage Besluit Locatiegebonden subsidies	164.346		
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Saldireserve	2.341.133	1.638.654	921.393
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Egalisatiereserve uitvoering college-programma	1.575.000	1.575.000	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Reserve flexibel beleid	313.119	1.871.348	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Reserve flankerend beleid	200.000	101.112	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Reserve frictie-kosten ombuigingen	231.000	105.488	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van de Reserve infrastructuur	3.553		
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van de Reserve inves-teringen verkeer en vervoer		2.697.513	4.953.611
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Reserve vaarweg Meppel—De Punt	531.857	350.121	369.506
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Reserve Zuidoost-Drentse vaar-wegen	1.010.026	790.601	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Reserve Vitaal platteland	35.000		
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Reserve uitvoering 2e fase relatie-notagebieden	343.839		
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van Reserve sociaal- culturele ontwikkeling		39.496	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Bijdrage van de Reserve stedelijke ontwikkeling	706.000	1.223.250	

II.4. Financiële positie en toelichting

4.1. Intensiveringen

In het onderstaande overzicht zijn de intensiveringen, zoals deze voortvloeien uit de Voorjaarsnota's 2004, 2005 en 2006 per programma weergegeven.

programma	Onderwerp	Bedrag 2007	Bedrag 2008	Bedrag 2009	Bedrag 2010
Verkeer en vervoer	Extra dotatie Reserve investeringen verkeer en vervoer	2.200.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000
Beheer en onderhoud	Bestrijding jacobskruid door wijziging maatregelen	75.000			
Milieu algemeen	Uitvoering nota energiebeleid	250.000	250.000	250.000	250.000
	Voortzetting energiebeleid	150.000	250.000	250.000	250.000
Bodembeleid	Bijdragen in sanering Gasfabriekterreinen	250.000			
Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	Veiligheid en handhaving Vergunningverlening	157.500			
	Luchtkwaliteitsplan	100.000			
Plattelandsbeleid	Instandhouding vitaal platteland	5.466.500	5.048.500	5.048.500	5.048.500
Economie	Renovatie bedrijventerreinen/parkageement	100.000	100.000		
	Actieprogramma ICT	750.000	750.000		
	Extra dotatie Reserve versterking economische structuur	1.720.000			
Cultuur	Cultuureducatie	250.000	250.000		
	Cultuurbereik	300.000	300.000		
	Festivalbeleid	90.751	90.751	90.751	
	Ontwikkeling museumbeleid	350.000	350.000		
	Sociaal evenwicht	75.000			
	Depot Drents Museum		262.000	362.000	362.000
	Uitbreiding noordelijke archiefinspectie	20.000	20.000	20.000	20.000
Zorg	Multifunctionele centra	450.000			
	Dotatie Reserve stedelijke ontwikkeling	2.294.000			
	Proceskosten stedelijk gebied	33.000			
	Onderzoek stedelijk gebied	25.000			
	Pilot stedelijk gebied	83.000			

programma	Onderwerp	Bedrag 2007	Bedrag 2008	Bedrag 2009	Bedrag 2010
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Extra energiekosten	100.000	100.000	100.000	100.000
	Aansprakelijkheidsverzekering	6.000	6.000	6.000	6.000
	Formatie bodemsanering en handhaving	170.000	170.000	170.000	170.000
	Uitbreiding formatie onderzoeksprogramma 217a	123.000			
	Verhoging interne controlecapaciteit	111.000			
	Gevolgen onderzoek functiegebouw fuwaprof	180.000	180.000	180.000	180.000
	Vergunningverlening milieubeheer	200.000			
	Programma Samen sterker organisatieontwikkeling	345.000	141.000	141.000	141.000
	Elektronische dienstverlening	55.000	55.000	55.000	55.000
	Omgevingsvergunning	89.000	89.000	89.000	89.000
	ICT-apparatuur CAD-stations	76.000	76.000	80.000	80.000
	Mobiele kantooreenheden huisvesting en bouwkosten	58.000	58.000	58.000	58.000
Totaal		16.702.751	10.746.251	9.100.251	9.009.500

4.2. Bezuinigingen

In de Begroting 2005 zijn ombuigingsmaatregelen en maatregelen ter vergroting van de inkomsten opgenomen. Deze maatregelen zijn inmiddels geïmplementeerd. Hetzelfde geldt voor bezuinigingen op de interne organisatie en de te realiseren ombuigingen op het terrein van inkoop- en aanbestedingsbeleid. In de Voorjaarsnota 2004 zijn bezuinigingen op wettelijke en autonome taken afgesproken. Ook deze bezuinigingen zijn geïmplementeerd.

4.3. Investerings naar nut

Het BBV bepaalt dat bij de raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en nieuwe beleid afzonderlijk aandacht moet worden besteed aan de investeringen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in vervangings- en uitbreidingsinvesteringen met een economisch nut en met een maatschappelijk nut. Investerings met een economisch nut zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of verhandelbaar zijn.

De investeringen zien er de komende jaren op begrotingsbasis als volgt uit.

	2007	2008	2009	2010
1. Vervangingsinvesteringen met een economisch nut				
Hard- en software automatisering	1.517.800	1.261.000	335.000	221.000
	1.517.800	1.261.000	335.000	221.000
2. Uitbreidingsinvesteringen met een economisch nut				
Huisvestingsbeleidsplan	8.020.250	412.500	-	-
Dienstauto	-	-	20.000	-
	8.020.250	412.500	20.000	0
3. Uitbreidingsinvesteringen met een maatschappelijk nut				
Investerings verkeer en vervoer	25.434.000	22.707.000	11.254.000	5.205.000
Relatienotagebieden	816.804	816.804	816.804	816.804
Behoud cultureel erfgoed	4.900.000	-	-	-
	31.150.804	23.523.804	12.070.804	6.021.804
Totaal	40.688.854	25.197.304	12.425.804	6.242.804

De kapitaallasten van de investeringen verkeer en vervoer komen ten laste van de Reserve infrastructuur en de Reserve investeringen verkeer en vervoer.

Investeringsprogramma begroting 2007-2010

Progr	Programmaonderdeel	Omschrijving investering	Deelinvesteringen	investerings			
				2007	2008	2009	2010
	Bestuurlijke aanlegenheden						
1.1	31201 - Bestuurlijke aangelegenheden	Facilitaire zaken	Logistiek			€ 20.000	
	Veilige bereikbaarheid in een leefbaar drenthe		PUP 2007				
3.0	33002 - Opstellen, uitdragen en monitoren prov. Beleid VV	Provinciaal beleid	Opstellen en uitdragen beleid	€ 1.350.000	€ 150.000		
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Kernzone Groningen-Assen	€ 3.802.500	€ 422.500		
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Assen	€ 2.803.500	€ 311.500		
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Emmen	€ 7.990.200	€ 887.800		
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Hoogeveen	€ 973.800	€ 108.200		
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Meppel	€ 693.000	€ 77.000		
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Landelijk Gebied	€ 6.165.000	€ 685.000		
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Collectief vervoer	Collectief personenvervoer Noord-Drenthe	€ 1.620.000	€ 180.000		
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Collectief vervoer	Collectief personenvervoer Zuid-Drenthe	€ 36.000	€ 4.000		
				€ 25.434.000	€ 2.826.000		
			PUP 2008				
3.0	33002 - Opstellen, uitdragen en monitoren prov. Beleid VV	Provinciaal beleid	Opstellen en uitdragen beleid		€ 1.395.000	€ 155.000	
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Kernzone Groningen-Assen		€ 1.890.000	€ 210.000	
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Assen		€ 6.232.500	€ 692.500	
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Emmen		€ 2.970.000	€ 330.000	
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Coevorden		€ 112.500	€ 12.500	
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Hoogeveen		€ 2.376.000	€ 264.000	
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Meppel		€ 450.000	€ 50.000	
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Landelijk Gebied	Landelijk Gebied		€ 2.718.000	€ 302.000	
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Collectief vervoer	Collectief personenvervoer Noord-Drenthe		€ 1.737.000	€ 193.000	
					€ 19.881.000	€ 2.209.000	
			PUP 2009				
3.0	33002 - Opstellen, uitdragen en monitoren prov. Beleid VV	Provinciaal beleid	Opstellen en uitdragen beleid			€ 270.000	€ 30.000
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Assen			€ 3.600.000	€ 400.000
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering programma bereikbaarheid	Bereikbaarheid Hoogeveen			€ -	€ -
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Landelijk Gebied	Landelijk Gebied			€ 225.000	€ 25.000
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Collectief vervoer	Collectief personenvervoer Zuid-Drenthe			€ 4.950.000	€ 550.000
						€ 9.045.000	€ 1.005.000

Progr	Programmaonderdeel	Omschrijving investering	Deelinvesteringen	investeringen			
				2007	2008	2009	2010
			PUP 2010				
3.0	33003 - Veilige bereikbaarheid in een leefbaar Drenthe	Uitvoering nw programma bereikbaarheid	Schatting ivm nieuw programma				€ 4.200.000
							€ 4.200.000
			Sub-totaal 33002 en 33003	€ 25.434.000	€ 22.707.000	€ 11.254.000	€ 5.205.000
	Plattelandsonwikkeling						
6.2	36002 - Plattelandsonwikkeling	Relatie-notagebieden 2007		€ 816.804	€ 816.804	€ 816.804	€ 816.804
	Cultuur						
8.10	38304 - Behoud cultureel erfgoed	Musea		€ 4.900.000	€ -	€ -	€ -
	Bedrijfsvoering						
0.0	Paragraaf Bedrijfsvoering - Automatisering	Hard- en softwaretoepassingen	Informatieplan 2007	€ 1.517.800			
0.0	Paragraaf Bedrijfsvoering - Automatisering	Hard- en softwaretoepassingen	Informatieplan 2008		€ 1.261.000		
0.0	Paragraaf Bedrijfsvoering - Automatisering	Hard- en softwaretoepassingen	Informatieplan 2009			€ 335.000	
0.0	Paragraaf Bedrijfsvoering - Automatisering	Hard- en softwaretoepassingen	Informatieplan 2010				€ 221.000
0.0	Paragraaf Bedrijfsvoering - Huisvesting	Facilitaire zaken	Huisvestingsplan	€ 8.020.250	€ 412.500	€ -	€ -
		Totaal Investeringsprogramma 2007-2010		€ 40.688.854	€ 25.197.304	€ 12.425.804	€ 6.242.804

4.4. Financiering

In de Meerjarenbegroting 2007-2010 zijn de boekwaarden van de onderstaande activa als volgt geraamd.

Activa	Per 1 jan. 2007	Per 1 jan. 2008	Per 1 jan. 2009	Per 1 jan. 2010
1a. Materiële activa met een maatschappelijk nut	57.035.392	82.265.661	102.280.725	105.579.270
1b. Materiële activa met een economisch nut	8.155.369	16.460.128	15.689.765	13.487.821
2a. Financiële activa (deelnemingen)	854.604	854.604	854.604	854.604
2b. Financiële activa (bijdragen in activa derden)	2.768.538	3.203.018	3.542.680	3.786.735
2c. Financiële activa (versterkte geldleningen)	41.596.848	40.766.685	39.939.119	39.623.640
Totaal	110.410.751	143.550.096	162.306.893	163.332.070

Voor de financiering van deze activa zijn de volgende geraamde middelen beschikbaar.

Financieringsmiddelen	Per 1 jan. 2007	Per 1 jan. 2008	Per 1 jan. 2009	Per 1 jan. 2010
1a. Algemene reserves	25.850.686	21.910.680	18.877.817	18.143.115
1b. Bestemmingsreserves	45.716.744	45.533.180	44.805.559	44.328.806
1c. Voorzieningen	6.544.559	7.653.959	8.763.359	9.872.759
1d. Voorzieningen (middelen van derden)	6.659.013	8.077.940	10.309.994	10.835.206
2. Opgenomen langlopende geldleningen	3.312.596	907.560	340.335	-
3. Incidentele financieringsmiddelen	30.000.000	30.000.000	30.000.000	30.000.000
Totaal	118.083.598	114.083.319	113.097.064	113.179.886

Bovenstaand overzicht is een momentopname van mei 2006. Dit jaar wordt de afkoopsom N34 van ongeveer € 82 miljoen vastgesteld. Het exacte bedrag is nog niet bekend en om die reden niet meegenomen in dit financieringsoverzicht.

Op 27 september 2004 hebben Rijk, VNG, UvW en IPO in een bestuurlijk overleg een akkoord gesloten over de beheersing van het EMU-saldo van de lokale overheden. In dit kader is onder meer afgesproken dat de afzonderlijke lokale overheden vanaf de begroting 2006 het EMU-saldo in hun begroting opnemen. Dit saldo bedraagt voor Drenthe - € 22.473 miljoen. Dit tekort houdt in hoge mate verband met het hoge investeringsniveau in 2006 en 2007.

4.5. Stand en verloop van reserves en voorzieningen

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie Reserves en Voorzieningen is dit overzicht veranderd. In het rapport Besparen op reserves wordt een uitgebreidere toelichting op de reserves aanbevolen. In dit overzicht wordt per reserve een toelichting gegeven op de vermeerderingen en verminderingen en de koppeling(en) met de exploitatie vermeld. In het rapport Besparen op reserves wordt ook de aanbeveling gedaan de brutovermeerderingen en -verminderingen in kaart te brengen in plaats van de tot op heden gebruikelijke nettovermeerderingen en -verminderingen. Wat zijn nu de brutovermeerderingen en -verminderingen? Een brutovermeerdering is een normbedrag. Wanneer in de exploitatie niets wordt uitgegeven van het budget, wordt dit bedrag toegevoegd aan de reserve. De brutovermindering is het bedrag dat uit de reserve aan een exploitatieonderdeel wordt toegevoegd en vanaf de exploitatie een bijdrage levert aan de desbetreffende doelstelling. Dit bedrag bestaat uit het normbedrag met een toevoeging of onttrekking aan de reserve. Het normbedrag van de vermeerdering komt op verschillende manieren tot stand. Meestal wordt er bij de instelling van de reserve door uw staten vastgesteld welk bedrag u jaarlijks beschikbaar stelt voor het behalen van de doelstellingen. In sommige gevallen bestaan de vermeerderingen uit inkomsten ten gevolge van een heffing zoals bij de ontgrondingen-heffing en de grondwaterheffing. Uw staten stellen dan indirect het normbedrag vast door de hoogte van de heffing vast te stellen. De vermindering is dit jaar nog strikter dan eerdere jaren een door de budgethouder aangegeven verwachting van de verminderingen. De saldi aanvang jaar en einde jaar zijn dezelfde saldi als in de jaarrekening 2005. In de jaarrekening 2005 zijn in sommige gevallen zowel vermeerderingen als verminderingen benoemd. In die gevallen worden er wel nettotellingen gemaakt, maar hebben er ten gevolge van een begrotingswijziging zowel toevoegingen als onttrekkingen lopende het jaar plaatsgevonden.

In navolgend overzicht worden de stand en het verloop van de reserves en voorzieningen weergegeven waarbij onderscheid is gemaakt in:

- a. algemene reserves
- b. bestemmingsreserves
- c. voorzieningen
- d. voorzieningen middelen derden

Algemene reserves

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.01 Saldireserve	Aanvang jaar	18.219.419	8.762.102	5.053.930	2.712.797	1.074.143	152.750
	Vermeerdering	693.798	5.776.089	-	-	-	-
	Vermindering	10.151.187	9.484.261	2.341.133	1.638.654	921.393	-
	Einde jaar	8.762.102	5.053.930	2.712.797	1.074.143	152.750	152.750

Bij de totstandkoming van het Collegeprogramma 2003-2007 is afgesproken dat ter realisatie van het collegeprogramma bovengenoemde verminderingen ter beschikking zijn als algemeen dekkingsmiddel.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.02 Reserve voor algemene doeleinden	Aanvang jaar	13.900.701	14.178.715	14.462.289	14.751.535	15.046.566	15.347.497
	Vermeerdering	278.014	283.574	289.246	295.031	300.931	306.950
	Wegens rente						
	Vermindering	-	-	-	-	-	-
	Einde jaar	14.178.715	14.462.289	14.751.535	15.046.566	15.347.497	15.654.447

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.03 Reserve flexibel beleid	Aanvang jaar	9.964.051	4.204.132	2.184.467	1.871.348	-	-
	Vermeerdering	18.500	-	-	-	-	-
	Vermindering	5.778.419	2.019.665	313.119	1.871.348		
	Einde jaar	4.204.132	2.184.467	1.871.348	-	-	-

De Reserve flexibel beleid wordt gebruikt ten behoeve van twee hoofdlijnen uit het Collegeprogramma 2003-2007. In de Voorjaarsnota 2005 is besloten de reserve in 2008 op te heffen. Het is hoogstwaarschijnlijk dat in 2007 veel projecten worden uitgevoerd en er meer middelen dan geraamd worden besteed. Momenteel is nog niet bekend welke projecten wanneer de lopende projecten worden afgerekend. Wanneer met zekerheid kan worden gesteld dat een project in 2007 wordt uitgevoerd worden uw staten door middel van een begrotingswijziging geïnformeerd. Wanneer eind 2008 de middelen niet zijn besteed, komen wij met een voorstel ter besteding van de middelen.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.04 Egalisatie reserve uitvoering Collegeprogramma	Aanvang jaar	6.300.000	4.725.000	3.150.000	1.575.000	-	-
	Vermeerdering	-	-	-	-	-	-
	Vermindering	1.575.000	1.575.000	1.575.000	1.575.000	-	-
	Einde jaar	4.725.000	3.150.000	1.575.000	-	-	-

Bij de totstandkoming van het Collegeprogramma 2003-2007 is afgesproken dat ter realisatie van het collegeprogramma bovengenoemde verminderingen ter beschikking zijn als algemeen dekkingsmiddel.

Bestemmingsreserves

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.01 Reserve infra-structuur	Aanvang jaar	562.269	1.129.203	1.204.134	1.200.581	1.424.581	1.675.729
	Vermeerdering	1.474.783	1.500.976	1.427.431	1.454.151	1.481.138	1.495.949
	Vermindering	907.849	1.426.045	1.430.984	1.230.151	1.229.990	1.229.828
	Einde jaar	1.129.203	1.204.134	1.200.581	1.424.581	1.675.729	1.941.850

De vermeerderingen aan deze reserve zijn hoger dan de verwachte verminderingen. De verwachte verminderingen zijn vastgesteld op basis van een geactualiseerde investeringsstaat en staan in programmaonderdeel 33003.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.02 Reserve investeringen verkeer en vervoer	Aanvang jaar	10.758.027	16.181.492	23.663.281	27.711.022	29.113.410	28.343.574
	Vermeerdering wegens rente (6%)	645.482	970.889	1.419.797	1.662.661	1.746.805	1.700.614
	Vermeerdering	5.983.640	9.283.860	8.420.880	8.420.880	8.420.880	5.983.640
	Vermindering	1.205.657	2.772.960	5.792.936	8.681.153	10.937.521	11.570.255
	Einde jaar	16.181.492	23.663.281	27.711.022	29.113.410	28.343.574	24.457.573

Bij deze reserve zijn er zowel vermeerderingen op basis van de door uw staten vastgestelde normbedragen, als het door uw staten vastgestelde rentepercentage. Daarnaast

zijn bij de vermeerderingen de middelen opgeteld die door de regiovisie vrijvallen. De vermeerdering door de regiovisie bedraagt in 2006 € 3,3 miljoen en in 2007, 2008 en 2009 jaarlijks € 2,437 miljoen. Wat een totale vermeerdering maakt van € 10,611 miljoen. De verwachte verminderingen zijn berekend op basis van een geactualiseerde investeringsstaat en zijn een bijdrage aan programmaonderdeel 33003.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.03 Reserve wegenbeheer	Aanvang jaar	0	1.484.794	556.226	556.226	556.226	556.226
	Vermeerdering	11.846.611	12.042.399	11.362.385	11.774.517	12.197.022	12.729.642
	Vermindering	10.361.817	12.970.967	11.362.385	11.774.517	12.197.022	12.729.642
	Einde jaar	1.484.794	556.226	556.226	556.226	556.226	556.226

De vermeerderingen zijn de jaarlijks geïndexeerde normbedragen. De middelen benodigd voor een adequaat wegenbeheer zijn berekend op basis van het meerjaren(groot)onderhoudsplan tot 2020. Uit dat plan blijkt dat in de periode 2003-2018 negatieve saldi zullen optreden. Het BBV verbiedt dat echter. Momenteel is het door de huidige aanbestedingsmarkt mogelijk om met het huidige budget aan de normen te voldoen, zonder dat in de reserve negatieve saldi ontstaan. Indien de markt weer aantrekt, moeten de inhoud van de reserve en de geplande activiteiten die hieruit gedekt moeten worden, in relatie tot het budget wegenbeheer opnieuw bekeken worden. De verwachte uitgaven op de exploitatie (onderdeel 33104) worden jaarlijks geactualiseerd. Wat extra of minder wordt uitgegeven dan in een raming is aangegeven wordt aan het einde van het jaar uit de reserve aangevuld of in de reserve gestort. De Reserve wegenbeheer heeft ook een functie als buffer om een bovengemiddeld aantal strooibeurtten te kunnen uitvoeren. Het streven is elk jaar halverwege december een buffer van ten minste 10 strooibeurtten in reserve te hebben, dus minimaal € 140.000,--.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.04 Reserve beheer vaarweg Meppel-De Punt	Aanvang jaar	6.432.721	7.074.410	5.037.933	4.506.076	4.155.955	3.786.449
	Vermeerdering	3.545.540	3.621.912	3.407.559	3.444.611	3.481.993	3.517.700
	Vermindering	2.903.851	5.658.389	3.939.416	3.794.732	3.851.499	3.517.700
	Einde jaar	7.074.410	5.037.933	4.506.076	4.155.955	3.786.449	3.786.449

Met behulp van de Brokx-Nat-systematiek wordt jaarlijks het meerjaren(groot)onderhoudsplan bijgesteld, waarin de verwachte uitgaven vastgesteld worden voor het onderhoud aan de vaarweg. Deze verwachte uitgaven vormen de verminderingen die aan programmaonderdeel 33304 worden toegevoegd. In 2009 zal een herziene berekening verschijnen, wat mogelijk effect heeft op de hoogte van de vermeerdering van het budget in 2010 en verdere jaren. Het saldo van de reserve moet tot 2024 toereikend zijn om het totale onderhoud uit te kunnen voeren. Na deze periode stopt de bijdrage voor groot onderhoud van het Rijk en zal de grondslag van de reserve heroverwogen moeten worden. Doordat de afgelopen jaren een aantal grote kunstwerken (sluizen Vries, De Punt en Peelo, Vriezerbrug en de Lokbrug) en bijna duizend meter damwand in Smilde eerder aan groot onderhoud toe waren dan gepland, is het huidige saldo in de reserve krap. Evenals bij het wegenbeheer worden over- of onderschrijdingen op deze vaarweg met de reserve vereffend.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.05 Reserve beheer Zuidoost-Drentse vaarwegen	Aanvang jaar	5.140.454	5.069.608	1.800.627	790.601	-	-
	Vermeerdering	3.458.067	3.344.907	3.232.326	3.299.181	3.367.585	3.424.748
	Vermindering	3.528.913	6.613.888	4.242.352	4.089.782	3.367.585	3.424.748
	Einde jaar	5.069.608	1.800.627	790.601	-	-	-

De vermeerdering is het jaarlijks geïndexeerd normbedrag. Jaarlijks wordt bepaald wat de verwachte vermindering is. Dat bedrag is het jaarbudget dat in de exploitatie (programmaonderdeel 33305) is opgenomen. De verwachte vermindering voor de aankomende jaren is meer dan het normbedrag om de inhaalslag te realiseren zoals aan uw staten is toegezegd. De huidige raming is op basis van het meerjaren(groot)onderhoudsplan 2006-2009. Een van de aanbevelingen is een actualisatie van deze reserve. Jaarlijks vind een actualisatie plaats van het (groot)onderhoudsplan. Evenals bij het wegenbeheer en de vaarweg Meppel-De Punt worden over- of onderschrijdingen op deze vaarwegen met de reserve vereffend.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.06 Reserve exploitatie provinciale zandwinplaatsen	Aanvang jaar	103.521	95.458	95.458	95.458	95.458	95.458
	Vermeerdering	-	-	-	-	-	-
	Vermindering	8.063	-	-	-	-	-
	Einde jaar	95.458	95.458	95.458	95.458	95.458	95.458

De provincie bezit nog twee plassen: Brunstingerplas en plas Krimweg. De intentie is om deze te verkopen, waarna deze reserve kan worden opgeheven. Recentelijk is bij de plas Krimweg bodemverontreiniging geconstateerd. Afhankelijk van de onderzoeksresultaten zullen hiervoor maatregelen moeten worden genomen voordat verkoop gerealiseerd kan worden. Op de Brunstingerplas heeft de gemeente Midden-Drenthe voorkeursrecht (ex WRO) gevestigd. Dit maakt verkoop van de Brunstingerplas momenteel ongewenst. Voorlopig zullen alleen de onderzoekskosten van de verontreiniging van de plas Krimweg ten laste van de reserve gebracht worden (2006 ± € 10.000,-). Wanneer meer informatie beschikbaar is worden uw staten geïnformeerd over de verkoop en financiële gevolgen van deze twee plassen.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.07 Reserve grondwaterheffing	Aanvang jaar	243.160	515.230	515.230	515.230	515.230	515.230
	Vermeerdering	715.526	700.000	700.000	700.000	700.000	700.000
	Vermindering	443.456	700.000	700.000	700.000	700.000	700.000
	Einde jaar	515.230	515.230	515.230	515.230	515.230	515.230

De vermeerdering van de reserve komt tot stand door inning van de grondwaterheffing. De vermindering is op de lange termijn gelijk aan de geïnde heffing. Wat de exacte jaarlijkse verminderingen zijn is moeilijk in te schatten. Jaarlijks worden de verminderingen aan programmaonderdeel 34401 toegevoegd. Op basis van projectaanvragen worden er middelen uitgegeven. Vooraf is niet in te schatten wat de aanvangsdatum van deze projecten is. Verder kan een beroep op deze reserve worden gedaan als schade ontstaan is ten gevolge van het wijzigen van een vergunning of als de veroorzaker van de schade niet bekend is. De grondwaterbrief die uw staten jaarlijks ontvangen geeft naast een indicatie van het tarief voor het aankomende jaar ook een verantwoording van de projecten die het afgelopen jaar zijn uitgevoerd.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.08 Reserve uitoefenen bestuursdwang	Aanvang jaar	320.149	243.774	193.774	193.774	193.774	193.774
	Vermeerdering	0	0	-	-	-	-
	Vermindering	76.375	50.000	-	-	-	-
	Einde jaar	243.774	193.774	193.774	193.774	193.774	193.774

Voor de uitoefening van bestuursdwang is geen structureel budget in de exploitatie opgenomen. De verwachte vermeerderingen zijn die bedragen die worden teruggevoerd na het uitoefenen van bestuursdwang. Deze zijn niet in te schatten. De verwachte verminderingen zijn niet in te schatten en om die reden gelijk gehouden aan de verwachte vermeerderingen.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.09 Reserve Nationaal Milieubeleidsplan	Aanvang jaar	759.299	649.829	399.829	399.829	399.829	399.829
	Vermeerdering	355.000	355.000	365.000	377.000	385.000	392.000
	Vermindering	464.470	605.000	365.000	377.000	385.000	392.000
	Einde jaar	649.829	399.829	399.829	399.829	399.829	399.829

De meerjarige vermindering is gelijkgesteld aan de meerjarige vermeerdering. De meerjarige vermeerdering is een normbudget. Dit budget wordt besteed aan apparaatskosten en aan projecten op programmaonderdeel 35003. Momenteel vindt een actualisatie van de reserve vanaf 2007 plaats. Uw staten worden over de uitkomsten geïnformeerd.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.10 Reserve monitoring voormalige stortplaatsen	Aanvang jaar	871.439	800.564	750.563	750.563	750.563	750.563
	Vermeerdering		0	-	-	-	-
	Vermindering	70.875	50.000	-	-	-	-
	Einde jaar	800.564	750.563	750.563	750.563	750.563	750.563

De middelen in deze reserve zijn via een heffing geïnd. Deze middelen zijn gelabeld, dit is vastgelegd in de zogenoemde Leemtewet. Momenteel worden deze heffingen niet meer geïnd. In periode 1999 tot 2005 is een onderzoek uitgevoerd naar de milieu-hygiënische situatie en eventuele risico's op en nabij deze voormalige stortplaatsen. Dit jaar wordt dit project (NaVoS) afgerond en wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de uit te voeren vervolgmaatregelen. In 2007 worden uw staten nader geïnformeerd over de verwachte kosten voor de herstelmaatregelen en het opheffen van eventuele risico's en het herstel van de afdeklaag. De kosten hiervan zullen vele malen groter zijn dan het bedrag dat nu in deze reserve beschikbaar is.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.11 Reserve ontgrondingenheffing	Aanvang jaar	70.594	117.037	137.037	135.692	134.347	133.002
	Vermeerdering	57.788	31.345	10.000	10.000	10.000	10.000
	Vermindering	11.345	11.345	11.345	11.345	11.345	11.345
	Einde jaar	117.037	137.037	135.692	134.347	133.002	131.657

Op grond van artikel 21f Ontgrondingenwet hebben uw staten een heffing ingesteld op het ontgronden van bouwgrondstoffen. Dit jaar wordt de wet gewijzigd waardoor de inkomsten jaarlijks sterk zullen dalen. De te verwachten inkomsten zijn dan jaarlijks € 10.000,--. De verwachte uitgaven zijn naast de € 11.345,-- aan apparaatskosten op dit moment niet te ramen. Om die reden zijn er naast de apparaatskosten nog geen uitgaven geraamd. De verwachting is dat er vanwege compensatie naar de omgeving in verband met de nieuwe zandwinning in Zuidwest-Drenthe voor € 80.000,-- een beroep op deze reserve zal worden gedaan. In welk jaar dit zal plaatsvinden is nog niet exact aan te geven.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.12 Reserve uitvoering 2e fase Relatienota	Aanvang jaar	934.209	743.839	343.839	-	-	-
en natuurontwikkelingsbeleid	Vermeerdering	0	-	-	-	-	-
	Vermindering	190.370	400.000	343.839	-	-	-
	Einde jaar	743.839	343.839	0	-	-	-

De geplande fasering van drie jaar loopt min of meer volgens planning. De realisatie per 1 juni 2006 is meer dan de realisatie over geheel 2005. De realisatie vindt plaats in de exploitatie op onderdeel 36005. De verwachting is dat eind 2007 de reserve is uitgeput.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.13 Reserve uitvoering SOL	Aanvang jaar	239.324	56.331	-	-	-	-
	Vermeerdering	273.338	273.338	273.338	273.338	273.338	273.338
	Vermindering	456.331	329.669	273.338	273.338	273.338	273.338
	Einde jaar	56.331	0	-	-	-	-

De verwachting is dat dit jaar alle middelen worden onttrokken aan de reserve. De meerjarenraming geeft een besteding van het beschikbare budget in het desbetreffende jaar weer omdat het niet is toegestaan meer uit te geven dan het saldo van de reserve.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.14 Reserve versterking economische structuur	Aanvang jaar	1.313.523	3.586.566	2.483.078	879.590	879.590	879.590
	Vermeerdering	2.538.081	1.896.512	1.896.512	176.512	176.512	176.512
	Vermindering	265.038	3.000.000	3.500.000	176.512	176.512	176.512
	Einde jaar	3.586.566	2.483.078	879.590	879.590	879.590	879.590

De vermeerdering van de reserve voor 2007 bestaat uit de € 1,7 miljoen die in de Voorjaarsnota 2005 beschikbaar is gesteld en de structurele toevoeging van € 176.512,--. De verwachte vermindering is een van de dekkingsmiddelen van de programmalijn WOK en het noordelijk Kompas-programma. In het kader van de WOK, het huidige Kompas-programma en het nieuwe Europese en Rijksprogramma zijn voldoende projecten onderhanden.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.15 Reserve kosten flankerend beleid	Aanvang jaar	932.306	554.000	301.112	101.112	-	-
	Vermeerdering	139.898	142.700	145.550	148.460	-	-
	Vermindering	518.204	395.588	345.550	249.572	-	-
	Einde jaar	554.000	301.112	101.112	-	-	-

Deze reserve dekt de maatregelen die worden getroffen ter voorkoming van onvrijwillige werkloosheid. De trend is dat meer middelen worden besteed dan de jaarlijkse toevoeging aan de reserve. Tot 2008 kan dit worden opgevangen door de reserve.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.16 Risicoreserve	Aanvang jaar	5.798.627	5.209.913	4.979.913	4.979.913	4.979.913	4.979.913
BTW-compensatie-fonds							
	Vermeerdering	0	0	-	-	-	-
	Vermindering	588.714	230.000	-	-	-	-
	Einde jaar	5.209.913	4.979.913	4.979.913	4.979.913	4.979.913	4.979.913

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft toegezegd in de voorjaarscirculaire uitspraken te doen over de uitkomsten van het Cebeon-onderzoek en de verwachte verandering van het provinciefonds. De verspreiding van de voorjaarscirculaire is echter uitgesteld tot de zomer. Momenteel is er geen inschatting te maken van de verwachte verloop van de reserve. Wanneer de uitkomsten van het Cebeon-onderzoek worden gepresenteerd zullen wij uw staten nader informeren.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.17 Reserve							
frictiekosten ombuigingen	Aanvang jaar	450.000	547.488	336.488	105.488	-	-
	Vermeerdering	140.000	150.000	150.000	150.000	-	-
	Vermindering	42.512	361.000	381.000	255.488	-	-
	Einde jaar	547.488	336.488	105.488	-	-	-

De reserve dekt de niet-voorzien kosten bij ombuigingen. Wat de exacte uitgaven zijn is onbekend. In 2008 moeten de ombuigingen gerealiseerd zijn. Wanneer middelen nog niet zijn besteed, volgt er een voorstel aan uw staten ter besteding van de middelen.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.18 Reserve stedelijke ontwikkeling	Aanvang jaar	-	1.694.000	1.929.250	1.223.250		
	Vermeerdering	2.294.000	2.294.000	2.294.000	-		
	Vermindering	600.000	2.058.750	3.000.000	1.223.250		
	Einde jaar	1.694.000	1.929.250	1.223.250	-	-	-

De Reserve stedelijke ontwikkeling is ingesteld is ter ondersteuning van de programmalijn stad. De toevoeging aan de reserve is jaarlijks het budget dat in de voorjaarsnota 2005 ter beschikking is gesteld. De geplande onttrekking voor 2006 is iets minder dan het jaarlijks budget. Naast de verplichtingen die zijn aangegaan voor 2006 is er een reservering à € 2.000.000,--. Dit bedrag is gereserveerd naar aanleiding van een bestuurlijk overleg met de gemeente Coevorden over een provinciale bijdrage in het realiseren van het Centrumplan. Het kunnen beschikken over het geld wacht op het obstakelvrij zijn van het plan. Of deze procedure in 2006 is afgerond is de vraag, vandaar dat deze onttrekking wordt geraamd voor het jaar 2007. De verwachting is dat in 2008 de laatste middelen worden besteed. Wanneer dit niet het geval is, volgt een nieuw voorstel ter besteding van de middelen.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.19 Reserve							
stimulering vitaal platteland	Aanvang jaar	0	949.476	949.476	949.476	949.476	949.476
	Vermeerdering	5.050.000	5.218.000	5.468.000	5.050.000	5.050.000	5.050.000
	Vermindering	4.100.524	5.218.000	5.468.000	5.050.000	5.050.000	5.050.000
	Einde jaar	949.476	949.476	949.476	949.476	949.476	949.476

De Reserve stimulering vitaal platteland is ter ondersteuning van de programmalijn landelijk gebied. Bij deze reserve worden de vermeerderingen niet automatisch in de reserve gestort, maar worden de middelen in principe in het desbetreffende jaar via de exploitatie besteed. Alleen die middelen die niet in het betreffende jaar worden besteed worden toegevoegd aan de reserve. Momenteel is niet aan te geven of het exacte jaarbudget wordt besteed. Om die reden wordt in deze meerjarenraming uitgegaan van besteding van het normbudget. De verwachte onttrekkingen worden inzichtelijk gemaakt op programma 6.2 plattelandsbeleid; prestatie 3600505 bijdragen instandhouding vitaal platteland.

Naam reserve	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
2.20 Reserve sociale en culturele ontwikkeling	Aanvang jaar	0	39.495	39.495	39.495	-	-
	Vermeerdering	95.000	1.160.000	1.239.000	1.505.000	-	-
	Vermindering	55.505	1.160.000	1.239.000	1.544.495	-	-
	Einde jaar	39.495	39.495	39.495	0	-	-

De reserve is gekoppeld aan de budgetten van de Contourennota Mensen in het middelpunt voor de periode 2005- 2008. Uw staten hebben vastgesteld dat de middelen sociaal-culturele ontwikkeling van de Contourennota Mensen in het middelpunt worden besteed aan de vijf programmalijnen opgroeien, werken en leren, wonen en leefomgeving, participatie en parels van Drenthe. De programmaonderdelen zijn benoemd bij Welzijn; programma 8. Hierbij moet worden opgemerkt dat de vermeerderingen niet automatisch in de reserve worden gestort, maar in principe in het desbetreffende jaar worden besteed. Alleen die middelen die niet in de exploitatie worden besteed worden toegevoegd aan de reserve. Door de koppeling met de reserve zijn de middelen zonder jaargrenzing (ontschotting) in te zetten in de periode 2005-2008. In 2008 wordt een nieuwe kadernota door uw staten vastgesteld. Wij verwachten dat de laatste middelen in dat jaar worden besteed aan het huidige beleid. Aan het eind van de periode dient de reserve nihil te zijn. Wanneer dit niet het geval is, zullen wij uw staten opnieuw een voorstel omtrent de besteding van de middelen voorleggen.

Welke middelen sociaal-culturele ontwikkeling per jaar beschikbaar zijn voor de verschillende programmalijnen is op prestatieniveau inzichtelijk gemaakt en kunt u nalezen bij de volgende prestaties. Prestatie 3880280 van programma 8.06 Opgroeien, prestatie 3810280 van programma 8.07 Werken en leren, prestatie 3850380 van programma 8.08 Wonen en leefomgeving, prestatie 3840880 van programma 8.09 Participatie, prestatie 3830880 van programma 8.10 Parels van Drenthe. Stand en verloop van voorzieningen

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening spaarregeling compensatieverlof	Aanvang jaar	1.064.115	958.039	958.039	958.039	958.039	958.039
	Vermeerdering	-	-	-	-	-	-
	Vermindering	106.076	-	-	-	-	-
	Einde jaar	958.039	958.039	958.039	958.039	958.039	958.039

De voorziening heeft als doel de financiële risico's die ontstaan bij het sparen voor de spaarregeling compensatieverlof op te vangen. Zoals u in het rapport Besparen op reserves heeft kunnen lezen is het met de huidige manier van berekenen niet mogelijk een meerjarenraming te verlenen.

	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening groot onderhoudprovincie-huis	Aanvang jaar	802.792	958.077	958.077	958.077	958.077	958.077
	Vermeerdering	351.930	351.930	351.930	351.930	351.930	351.930
	Vermindering	196.645	351.930	351.930	351.930	351.930	351.930
	Einde jaar	958.077	958.077	958.077	958.077	958.077	958.077

De vermeerderingen aan deze reserve zijn vastgesteld op basis van een meerjarig onderhoudsplan voor de periode 2001-2010. Destijds heeft een extern bureau alle verwachte onderhoudskosten in kaart gebracht. Momenteel worden er verschillende onderhoudswerkzaamheden met het oog op het huisvestingsplan uitgesteld. Een voorbeeld van twee investeringen die zijn uitgesteld, maar nog niet afgesteld zijn, zijn de reserve-ringen ad € 570.000,-- voor vloerbedekking en ad € 160.000,-- voor verlichting.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorzieningkapitaal-lasten kunstwerken	Aanvang jaar	2.218.800	3.328.200	4.437.600	5.547.000	6.656.400	7.765.800
	Vermeerdering	1.109.400	1.109.400	1.109.400	1.109.400	1.109.400	1.109.400
	Vermindering	0	0	0	0	0	0
	Einde jaar	3.328.200	4.437.600	5.547.000	6.656.400	7.765.800	8.875.200

In totaal zijn er 150 civieltechnische kunstwerken (viaducten, bruggen en sluizen) in het beheer van de provincie Drenthe, waaronder 46 beweegbare bruggen. Doordat het overgrote deel hiervan tussen 1955 en 1980 is aangelegd, zullen vele hiervan tussen 2040 en 2070 vervangen moeten worden. In 2002 heeft men berekend dat de vervangingskosten naar verwachting € 561 miljoen zullen bedragen. Om deze investering te kunnen dekken, is indertijd een voorziening ingesteld waar jaarlijks € 1.109.400,-- in wordt gestort, dat voldoende is om de annuïteitlasten te waarborgen.

	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening groot onderhoud museum	Aanvang jaar	178.683	190.843	190.843	190.843	190.843	190.843
	Vermeerdering	121.899	121.899	121.899	121.899	121.899	121.899
	Vermindering	109.739	121.899	121.899	121.899	121.899	121.899
	Einde jaar	190.843	190.843	190.843	190.843	190.843	190.843

Evenals het provinciehuis wordt bij het Drents Museum sinds 2002 gewerkt met een meerjarenonderhoudsplanning voor de gebouwen van het Drents museum. De planning beslaat een periode van 10 jaar. Voor de aankomende jaren is het niet ondenkbaar dat de planning zal worden gewijzigd waardoor de voorziening zal stijgen of dalen. Momenteel is een wijziging nog niet te voorzien, waardoor er is gekozen de hoogte van de voorziening op het huidige niveau te handhaven.

Stand en verloop voorzieningen middelen derden

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening spaar-hypotheek	Aanvang jaar	1.402.496	1.553.962	1.740.790	1.937.566	2.144.286	2.361.949
	Vermeerdering wegens rente	63.112	69.928	78.336	87.190	96.493	106.288
	Vermeerdering	117.369	116.900	118.440	119.530	121.170	124.610
	Vermindering	29.015	-	-	-	-	-
	Einde jaar	1.553.962	1.740.790	1.937.566	2.144.286	2.361.949	2.592.847

De voorziening is in het leven geroepen om de gespaarde middelen van medewerkers met een spaarhypotheek te beheren. De afgelopen jaren zijn er veel spaarhypotheek verstrekten. De aflossing vindt pas aan het einde van de looptijd plaats. Verwachting is dat de aankomende jaren de onttrekking aan de reserve miniem is en de hoogte van de voorziening blijft toenemen.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening jeugdhulpverlening	Aanvang jaar	959.697	831.087	293.892	9.497	37.954	66.411
	Vermeerdering	24.695.638	25.677.046	25.648.589	25.648.589	25.648.589	25.648.589
	Vermeerdering wegens rente	28.457	28.457	28.457	28.457	28.457	28.457
	Vermindering	24.824.248	26.214.241	25.961.441	25.648.589	25.648.589	25.648.589
	Einde jaar	831.087	293.892	9.497	37.954	66.411	94.868

De voorziening Jeugdhulpverlening wordt gevoed door middelen van derden. Deze uitkeringen worden ontvangen van de Ministeries van VWS en Justitie en worden verplicht besteed aan het programma 8.06 met name de doelstellingen 1 en 2. In de Voorjaarsnota 2006 is een bedrag van € 500.000,-- beschikbaar gesteld om de toename

van justitiemaatregelen bij het Bureau Jeugdzorg te kunnen uitvoeren. Wat de verwachte hoogte van de voorziening in 2007 en volgende jaren wordt is niet aan te geven. Reden hiervoor is de fluctuerende zorgvraag. Hoewel voortdurend oplopend is de verwachting dat ergens een punt wordt bereikt waarop de zorgvraag afneemt. Tot dat moment loopt met name het Ministerie van Justitie achter met de financiering van de door de rechter uitgesproken maatregelen. De gevraagde zorg wordt vergoed uit de voorziening. In het jaarlijks Uitvoeringsprogramma opgroeien worden uw staten hierover geïnformeerd.

Naam Voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening bodem-saneringen	Aanvang jaar	505.523	574.266	1.155.610	2.067.963	3.293.239	2.620.187
	Vermeerdering	3.004.218	3.171.400	7.354.400	2.941.400	3.040.400	3.040.400
	Vermindering	2.935.475	2.590.056	6.442.047	1.716.124	3.713.452	3.558.036
	Einde jaar	574.266	1.155.610	2.067.963	3.293.239	2.620.187	2.102.551

De vermeerderingen van de voorziening bodemsanering bestaan uit verwachte bijdragen van het Rijk en gemeenten. De verwachte vermeerderingen zijn aan fluctuaties onderhevig. Momenteel blijven bijvoorbeeld de inkomsten van gemeenten, ten gevolge van een wetwijziging, achter ten opzichte van de raming. Of de vermindering van inkomsten een tijdelijke schommeling is of een structurele vermindering is nog niet inzichtelijk en om die reden niet meegenomen in deze meerjarenraming. De verminderingen aan de reserve zijn gelijk aan de programmakosten/totale lasten op exploitatie bodemsanering: 35202.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening grondkosten VINEX-locaties	Aanvang jaar	1.048.332	615.193	165.881	42.407	42.407	42.407
	Vermeerdering	27.263-	-	-	-	-	-
	Vermindering	405.876	449.312	123.474	-	-	-
	Einde jaar	615.193	165.881	42.407	42.407	42.407	42.407

Eind 2004 is de periode 1995-2004, VINEX 1, afgesloten met een accountantscontrole. Het saldo van deze periode is € 450.847,-- positief. Dit positieve saldo is inbegrepen in het saldo eind 2005 van € 615.193,--. Er loopt nog een discussie met het ministerie om dit saldo ook ten gunste te laten komen van Emmen. Medio september komt hier uitsluitsel over. Er is in 2005 zoveel gebouwd in Emmen dat dit saldo geheel benut gaat worden.

Naam Voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening locatie-gebonden subsidies	Aanvang jaar	-	-	-	-	-	
	Vermeerdering	-	164.346	164.346	164.346	164.346	
	Vermindering	-	164.346	164.346	164.346	164.346	
	Einde jaar	-	-	-	-	-	

Voor de periode 2005-2009 heeft VROM per jaar ca € 260.000,-- toegezegd (€ 252.840,--). Hiervoor maakt het ministerie elk jaar € 164.346,-- als voorschot aan de provincie over. Als Emmen volledig aan de taakstelling voldoet, wordt ook het restant ad € 88.494,-- uitgekeerd. Zo niet, dan wordt een navenant lager bedrag aan de provincie overgemaakt. De verwachting is dat het voorschot jaarlijks kan worden uitgekeerd aan de gemeente Emmen. In hoeverre de verdere inkomsten kunnen worden doorgesluisd is moeilijk aan te geven.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening stads- en dorpsvernieuwing	Aanvang jaar	0	-	-	-	-	-
	Vermeerdering	300.094	200.000	-	-	-	-
	Vermindering	300.094	200.000	-	-	-	-
	Einde jaar	-	-	-	-	-	-

In verband met de introductie Wet stedelijke vernieuwing zijn na 2000 geen middelen meer weggezet maar alleen lopende financiële verplichtingen afgehandeld. Het restant van de voorziening is eind 2004 verdeeld door het aangaan van verplichtingen. Het niet realiseren of goedkoper realiseren van projecten kan inhouden dat de gelden terugvloeien. Deze bedragen zijn moeilijk in te schatten.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening stedelijke vernieuwing	Aanvang jaar	1.497.160	322.742	371.550	403.185	427.091	443.217
	Vermeerdering wegens rente	69.073	48.808	31.635	23.906	16.126	16.500
	Vermeerdering	3.426.490	2.509.205	2.852.291	2.802.338	3.298.929	3.299.000
	Vermindering	4.669.980	2.509.205	2.852.291	2.802.338	3.298.929	3.299.000
	Einde jaar	322.742	371.550	403.185	427.091	443.217	459.717

Het totale budget voor ISV II bedraagt € 13.120.327,-- voor de periode 2005 tot en met 2009. Grotendeels is dit budget gereserveerd voor de vier programmameenten: Coevorden (€ 1.443.235,--), Assen (€ 3.870.496,--), Meppel (€ 2.033.650,--), en Hoogeveen (€ 2.755.268,--). Voor de uitvoering van het ISV II-programma hebben de gemeenten een MOP opgesteld. Deze MOP's vormen het programma van de stedelijke ontwikkeling voor de desbetreffende steden. Verder wordt in deze MOP's bepaald hoe het ISV-geld over een periode van 4 jaar wordt besteed. Coevorden besteedt het gehele budget aan het centrumplan voor Coevorden en Meppel besteedt een groot gedeelte van het budget aan de projecten Haveltermade en Het Vledder. Hoogeveen en Assen verdelen het budget over verschillende projecten in de stad. Het overige gedeelte van het budget (€ 3.017.775,--) is bestemd bij de overige gemeenten in Drenthe (zogenaamde projectgemeenten). Voor deze gemeenten is de uitkering van het ISV gebaseerd op individuele projecten in plaats van een programma.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening BDU	Aanvang jaar	497.189	751.407	721.811	845.500	972.282	1.102.233
	Vermeerdering wegens rente	214.928	18.785	18.045	21.138	24.307	27.556
	Bijdrage Rijk	3.742.000	22.105.000	22.105.000	22.105.000	22.105.000	22.105.000
	Vermindering	3.702.710	22.153.381	21.999.356	21.999.356	21.999.356	21.999.356
	Einde jaar	751.407	721.811	845.500	972.282	1.102.233	1.235.433

Door het Rijk wordt een totaalbijdrage gedaan inzake de BDU van jaarlijks circa € 22,1 miljoen. Deze bijdrage wordt besteed aan openbaar vervoer € 18.000.000,--, gedrag € 600.000,--, vervoersmanagement € 34.000,-- en infrastructurele werken € 3.471.000,--. Bijdragen die terug worden ontvangen omdat projecten niet zijn doorgegaan of goedkoper uitvallen, worden gestort in de voorziening, om zo bij een volgende bestedingsronde weer ingezet te worden. Het Rijk geeft jaarlijks aan hoeveel rente er toegerekend moet worden aan deze voorziening.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening interim-regeling duurzaam veilig	Aanvang jaar	28.237	27.793	-			
	Vermeerdering	601	-	-	-	-	-
	Vermindering	1.045	27.793	-	-	-	-
	Einde jaar	27.793	-	-	-	-	-

In 2006 zullen projecten uitgevoerd worden, waarna in 2007 met het Rijk wordt afgerekend. Daarna kan de voorziening worden afgesloten.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening openbaar vervoer	Aanvang jaar	5.831.462	2.622.984	1.807.307	1.852.490	1.898.802	1.946.272
	Vermeerdering wegens rente	0	65.575	45.183	46.312	47.470	48.657
	Vermeerdering	17.713.865	-	-	-	-	-
	Vermindering	20.922.343	881.252	-	-	-	-
	Einde jaar	2.622.984	1.807.307	1.852.490	1.898.802	1.946.272	1.994.929

In 2005 bestaat de vermeerdering van inkomsten uit ontvangsten vanuit de BDU 2005, de gelden die bestemd zijn voor het openbaar vervoer, hetgeen tot uitdrukking komt in de vermindering. Vanaf 2006 lopen deze vermeerderingen en verminderingen via de voorziening BDU. Het saldo van de voorziening openbaar vervoer wordt ingezet voor projecten die gestart zijn voor 2005 en die, zoals gepland, gefinancierd worden vanuit de oude Rijksbijdrageregeling openbaar vervoer.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening saneringsmaatregelen industrielaai	Aanvang jaar	1.636.656	1.540.968	-	-	-	-
	Vermeerdering	0	0	-	-	-	-
	Vermindering	0	1.540.968	-	-	-	-
	Einde jaar	1.540.968	0	-	-	-	-

Verwacht wordt dat het totaal nog beschikbare bedrag in 2006 volledig zal worden besteed.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening beeldende kunst	Aanvang jaar	10.640	134.484	123.844	123.844	-	-
	Vermeerdering	255.600	255.600	255.600	255.600	-	-
	Vermindering	131.756	266.240	255.600	379.444	-	-
	Einde jaar	134.484	123.844	123.844	-	-	-

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap stelt voor de periode 2005-2008 jaarlijks een bedrag van € 255.600,-- beschikbaar voor de beeldende kunst en vormgeving. Een bedrag van € 255.600,-- is beschikbaar voor beeldende kunst en vormgeving. Een bedrag van € 167.700,-- is gereserveerd voor kunstopdrachten, tentoonstellingen, manifestaties en initiatieven. € 40.000,-- is gereserveerd voor pilotprojecten in gemeenten om te experimenteren met planvorming en toepassing van beeldende kunst in openbare ruimte. € 30.000,-- is beschikbaar voor de ondersteuningsfunctie van het CBK. Wanneer de middelen in 2008 niet zijn besteed, moeten ze worden terugbetaald aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Naam voorziening	Verloop	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorziening noordelijk archeologisch depot	Aanvang jaar	240.127	163.514	113.983	63.109	10.863	-
	Vermeerdering		137.650	140.400	143.210	146.070	-
	Vermindering	76.613	187.181	191.274	195.456	156.933	-
	Einde jaar	163.514	113.983	63.109	10.863	-	-

De vermeerdering van deze reserve komt tot stand door een jaarlijkse bijdrage van de drie noordelijke provincies. De verminderingen van deze voorziening zijn voor de afronding van het project Erfgoed bereikbaar en het project Nuis. De structurele kosten die het onderhoud van het noordelijk archeologisch depot met zich meebrengt laat een stijgende lijn zien. Tot en met 2008 kunnen de kosten worden opgevangen door de opgebouwde voorziening.

II.5. Toelichting op belangrijke ontwikkelingen

Uitkering Provinciefonds

In de Begroting 2007 is rekening gehouden met de Algemene Uitkering van het Provinciefonds zoals deze is berekend in de zogenaamde junicirculaire 2006. Wij zetten de beleidslijn voort om uit voorzichtigheidsprincipe 75% in te houden voor de behoedzaamheidsreserve. Wij nemen dus aan dat wij 25% terugontvangen. Dit is voorzichtig, maar naar onze mening verantwoord. Dit betekent dat voor het jaar 2007 en volgende jaren € 0,75 miljoen per jaar minder aan Algemene Uitkering verantwoord wordt dan aangegeven in de junicirculaire. Ook is in de Begroting 2007 rekening gehouden met uitgaven die voortvloeien uit de overheveling van geoormerkte gelden voor archeologische monumentenzorg (Valletta). Voor onze provincie betekent dat structurele middelen van € 159.000,-- waartegenover even hoge uitgaven staan. De specificatie van de algemene uitkering op basis van de junicirculaire 2006 luidt als volgt.

Meerjarenperspectief algemene uitkering provinciefonds junicirculaire 2006

Verdeling Algemene Uitkering	2006	2007	2008	2009	2010
Inwoners	9.916.425	9.877.670.	9.877.670.	9.877.670.	9.877.670.
Inwoners met een minimum van 640.000	6.560.000	7.040.000	7.040.000	7.040.000	7.040.000
Inwoners stedelijke gebieden	536.695	536.695	536.695	536.695	536.695
Inwoners landelijke gebieden	5.980.330	6.134.374	6.134.374	6.134.374	6.134.374
Hectaren land	11.336.736	11.540.169	11.540.169	11.540.169	11.540.169
Hectaren water	122.164	122.164	122.164	122.164	122.164
Hectaren groen	4.072.144	4.072.144	4.072.144	4.072.144	4.072.144
Gewogen kilometers weglengte	7.480.725	7.480.725	7.480.725	7.480.725	7.480.725
Warmte kracht koppeling	611.789	603.861	603.861	603.861	603.861
Vast Bedrag	5.988.061	6.743.822	6.743.822	6.743.822	6.743.822
Bruto AU	52.605.069	54.151.624	54.151.624	54.151.624	54.151.624
af: opbrengst MRB	15.968.512-	15.862.858-	15.862.858-	15.862.858-	15.862.858-
Netto AU	36.636.558	38.288.766	38.288.766	38.288.766	38.288.766
Netto AU x uf	57.327.860	61.935.105	65.375.965	67.145.088	68.992.675

Verdeling Algemene Uitkering	2006	2007	2008	2009	2010
Corr. Bedragen 1997	1.601.230	1.655.268	1.701.747	1.747.795	1.795.890
Totaal AU	58.929.090	63.590.371	65.375.965	67.145.008	68.992.675
Uitkeringsfactor	1,564772	1,617579	1,663	1,708	1,755
Integratieuitkering					
afschaffing opslag omroepbijdrage	4.665.823	2.332.911	-	-	-
Totaal AU/IU	63.594.913	65.923.282	65.375.965	67.145.008	68.992.675
Uitkering behoedzaamheidsres.	-	250.000	250.000	250.000	250.000
Op te nemen in provinciale begroting	63.594.913	66.173.282	65.625.965	6.395.008	69.242.675
in begroting provincie opgenomen	61.936.541	63.350.220	64.212.951	65.032.755	65.823.550
nog bij te ramen AU/IU	1.658.372	2.823.062	1.413.014	2.362.264	3.419.125

Opcenten op de MRB

In de Voorjaarsnota 2006 is ingegaan op de ontwikkelingen in 2006 en volgende jaren met betrekking tot de opcenten op de MRB. Daarbij is uitgegaan van het wagenpark per 31 december 2005, van een groei van het wagenpark van 1% per jaar en met een percentage oninbaar van 1%. Deze uitgangspunten zijn bij de Begroting 2007 ongewijzigd.

Het tarief voor de opcenten op de MRB wordt jaarlijks geïndexeerd. Voor Drenthe vindt deze indexering plaats op basis van het vierjarig gemiddelde van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie. Ten opzichte van de stand in de Voorjaarsnota 2006 is dit cijfer licht gestegen, door een iets hogere (geraamde) inflatie. Volgens het Centraal Economisch Plan 2006, bijlage A4, bedragen deze cijfers:

	2003	2004	2005	2006	Gemiddeld
Stijgingspercentage	2,1	1,2	1 3/4	1,3	1,57

Dit stijgingspercentage wordt toegepast op het meerjarenperspectief en leidt tot de volgende ontwikkeling van het opcententarieven per 1 april:

2006	2007	2008	2009	2010
77,4	78,6	79,8	81,1	82,4

Wij stellen u voor het tarief voor de opcenten op de MRB voor het tijdvak 1 april 2007 tot en met 31 maart 2008 vast te stellen op: 78,6.

Op grond van de huidige gegevens, het voorstelde tarief en de genoemde aannames is een raming gemaakt van de verwachte ontwikkeling van de opbrengst opcenten op de MRB.

In de navolgende tabel is de raming voor 2007 en komende jaren uitgaande van de hiervoor genoemde uitgangspunten weergegeven.

Bedragen x € 1.000	2007	2008	2009	2010
Voorjaarsnota 2006	37.959	38.895	39.855	40.836
Begroting 2007	37.989	38.969	39.975	41.007
Verschil	30	74	120	170

Overige ontwikkelingen

Voor de verdere toelichting op belangrijke ontwikkelingen geldt dat deze aan de orde zal zijn in de bij deze begroting behorende Nota van aanbidding, voor zover de ontwikkelingen niet reeds aan de orde zijn geweest bij de desbetreffende programma's in het programmaplan van deze begroting.

Afkortingenwijzer

ASV	Algemene subsidieverordening	ILG	Investeringsbudget landelijk gebied
Awb	Algemene wet bestuursrecht	IPO	Interprovinciaal Overleg
BANN	Bestuursacademie Noord-Nederland	ISP	Integraal structuurplan
BBV	Besluit begroting en verantwoording	ISV	Investeringsbudget stedelijke vernieuwing
BDU	brede doeluitkering	iWSR	instrumentarium Watersysteemrapportage
BIELLS	bodeminformatie essentieel voor landelijke en lokale sturing	IWV	Interprovinciaal Werkgeversverband
BKV	beeldende kunst en vormgeving	IZR	Interprovinciale ziektekostenregeling
BOAG	brede overleg- en adviesgroep	KO	Koninklijke onderscheidingen
BOS	buurt, onderwijs en sport	KRW	Kaderrichtlijn Water
BRTN	Beleidsvisie recreatietoervaart Nederland	LMA	Landelijk Meldpunt Afvalstoffen
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Ministerie van	LNv	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Ministerie van
CBK	Centrum Beeldende Kunst	m.e.r.	milieu-effectrapportage
CBM	Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting	MFD	Milieufederatie Drenthe
CHW	cultuurhistorische waardenkaart	MFD	multifunctioneel dienstencentrum
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de verkeerstechniek	MOP	Meerjarenontwikkelingsprogramma
CvdK	Commissaris van de Koningin	MRB	motorrijtuigenbelasting
CWZ	cultuur, welzijn en zorg	MUP-VV	Meerjarenuitvoeringsprogramma verkeer en vervoer
DBL	Drentse Bedrijfslokaties, Stichting	NaVoS	nazorg voormalige stortplaatsen
DLG	Dienst Landelijk Gebied	NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
DURP	digitale uitwisseling ruimtelijke plannen	NBW	Natuurbeschermingswet
EHK	essentiële herkenbaarheidskenmerken	NME	natuur- en milieueducatie
EHS	ecologische hoofdstructuur	NMP	Nationaal Milieubeleidsplan
EZ	Economische Zaken, Ministerie van	NNBT	Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme
FBE	faunabeheereenheid	NNGB	Nederlandse norm gezond bewegen
FFW	Flora- en Faunawet	NOM	Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij
GAE	Groningen Airport Eelde	NSW	Natuurschoonwet
GGOR	gewenst grond- en oppervlaktewaterregiem	NVD	netwerk veilig Drenthe
GS	gedeputeerde staten	NWW	niet-werkende werkzoekenden
GWw	Grondwaterwet	OOV	openbare orde en veiligheid
IGGD	Integraal groen gebiedsplan Drenthe	OV	openbaar vervoer
		OZB	onroerendezaakbelasting

PCC	Provinciaal Coördinatiecentrum	WVO	Wet verontreiniging oppervlaktewateren
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma	WWI	Wet werk en inkomen
POP	Provinciaal omgevingsplan	WWZ	wonen, welzijn en zorg
POV	Provinciale omgevingsverordening		
PS	provinciale staten		
PUP	Provinciaal uitvoeringsprogramma		
PUVV	Provinciaal uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer		
PvA	plan van aanpak		
PvE	programma van eisen		
PVVP	Provinciaal verkeers- en vervoersplan		
RAO	regionaal ambtelijk overleg		
RBO	regionaal bestuurlijk overleg		
Regis	regionaal geohydrologisch informatiesysteem		
RPC	Rijkspanologische Commissie		
RPCP	Regionaal Patiënten Consumenten Platform		
smb	strategische milieubeoordeling		
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland		
SOL	Subsidieverordening onderhoud landschapselementen		
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Ministerie van		
TJS	Tienjarensценario		
VHR	Vogel- en Habitatrichtlijn		
Vigeb	verbindingsoefening gemeenten en provincies		
VINEX	Vierde nota op de ruimtelijke ordening extra		
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Ministerie van		
VVBD	Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe		
VWS	Volksgesondheid, Welzijn en Sport, Ministerie van		
Wav	Wet ammoniak en veehouderij		
WBB	Wet bodembescherming		
Wet fdo	Wet financiering decentrale overheden		
WILG	Wet inrichting landelijk gebied		
Wm	Wet milieubeheer		
WMD	Waterleidingmaatschappij Drenthe		
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning		
WOK	werk, onderwijs en kennisinfrastructuur		
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening		

